

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

22 nci Birleşim
18 . 11 . 1999 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	95
II. — GELEN KÂĞITLAR	96
III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	98,115
A) GÜNDEMĐĐŐ KONUŞMALAR	98
1. — İstanbul Milletvekili Bozkurt Yaşar Öztürk'ün, Türkiye Büyük Millet Meclisini temsilen yurtdışına giden bazı milletvekillerinin hareketlerinin milletimize yararlı şekilde olmadığı yönünde son günlerde gazetelerde ve televizyonlarda yer alan haberlere ilişkin gündemdiő konuşması	98:99
2. — Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, Artvin Yusufeli Baraj projesinin gerçekleşmesi halinde yöre halkının karşılaşacağı sorunlara ilişkin gündemdiő konuşması ve Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in cevabı	99:102
3. — Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Doğu Karadeniz Bölgesinde çay üreticisi ailelerin sorunlarına ilişkin gündemdiő konuşması ve Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in cevabı	102:110
B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ	115
1. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 25 arkadaşının, Bayburt ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/94)	115:116

C) TEZKERELER VE ÖNERGELER

117

1. — Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi ile Bulgaristan Parlamentosu tarafından ortaklaşa düzenlenen konferansa katılacak Parlamento heyetine ilişkin Başkanlık Tezkeresi (3/398)

117

2. — Fransa Ulusal Meclisi Başkanının davetine icabet edecek milletvekillerine ilişkin Başkanlık Tezkeresi (3/399)

117:118

3. — Avrupa Parlamentosu Dış İlişkiler Komisyonu Başkanının vaki davetine, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyon Başkanı Kâmrân İnan başkanlığında Dışişleri Komisyonu üyelerinden oluşan bir Parlamento Heyetiyle icabet edilmesine ilişkin Başkanlık Tezkeresi (3/400)

118

IV. — AÇIKLAMALAR VE SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR

110

1. — Diyarbakır Milletvekili Sebgetullah Seydaoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Bozkurt Yaşar Öztürk'ün yaptığı konuşmada şahsına sataşması nedeniyle konuşması

110:112

2. — Aydın Milletvekili Sema Pişkinli'nin, Diyarbakır Milletvekili Sebgetullah Seydaoğlu'nun şahsına sataşması nedeniyle konuşması

113:114

V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

118

1. — Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/432) (S. Sayısı : 198)

118:207

VI. — SORULAR VE CEVAPLAR

208

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

208

1. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, basın ve yayın yoluyla işlenen suçlara ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün cevabı (7/528)

208:279

2. — Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, enerji politikaları konusunda basında çıkan bir habere ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Devlet Bahçeli'nin cevabı (7/815)

280

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak üç oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili A. Ziya Aktaş, Türkiye'de kadınlar arasında görülen okur yazarlık oranının düşüklüğüne ve bu durumun çocukların eğitimi üzerindeki olumsuz etkilerine,

İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak, üniversiteler ile basının bir kısım sorunlarına ve alınması gereken önlemlere,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar;

Bursa Milletvekili Orhan Şen'in, kamu görevlilerinin sendikal haklarına ilişkin gündem dışı konuşmasına, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan cevap verdi.

(10/66, 67, 68, 69, 70) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının, süre uzatımına ilişkin tezkeresi okundu; daha önce verilen 3 aylık çalışma süresini doldurması nedeniyle, içtüzüğün 105 inci maddesine göre, Komisyona 1 aylık kesin süre verildiği bildirildi.

Gündemin 1 inci sırasında bulunan, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının (1/494) (S. Sayısı : 182) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildiği ve kanunlaştığı açıklandı;

Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam, ANAP Grubu adına konuşan Sinop Milletvekili Yaşar Topçu'nun, ileri sürmüştüğü görüşlerden farklı görüşleri kendisine atfetmesi nedeniyle bir açıklamada bulundu;

Gündemin 2 nci sırasında bulunan, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının (1/432) (S. Sayısı : 198) tümü üzerinde bir süre görüşüldü.

Bugünkü çalışmaların ara verilmeksizin 19.30'a kadar sürdürülmesine ve bu saatten sonra çalışmalarına devam edilmemesine ilişkin Danışma Kurulu önerisi kabul edildi.

18 Kasım 1999 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşime saat 19.30'da son verildi.

Mehmet Vecdi Gönül

Başkanvekili

Vedat Çınaroğlu
Samsun
Kâtip Üye

Levent Mısıkoğlu
Hatay
Kâtip Üye

II. — GELEN KÂĞITLAR
18 . 11 . 1999 PERŞEMBE

Tasarılar

1. — Danıştay Kanunu ve İdarî Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/577) (Anayasa ve Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.11.1999)

2. — Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanununun Süresinin Uzatılmasına İlişkin Kanun Tasarısı (1/578) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.11.1999)

Teklifler

1. — Sivas Milletvekili Musa Demirci ve 16 arkadaşının; Tarımsal Alt Yapı ve Sulama Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi (2/351) (Tarım, Orman ve Köyşleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 22.10.1999)

2. — Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya ve 8 arkadaşının; Kahramanmaraş İlinde Bülükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/352) (İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.11.1999)

3. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 3 arkadaşının; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/353) (Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.11.1999)

4. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 3 arkadaşının; Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/354) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.11.1999)

5. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 3 arkadaşının; Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/355) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 10.11.1999)

6. — İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; 4342 Sayılı Mera Kanununa Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (2/356) (Plan ve Bütçe ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.11.1999)

7. — Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu ve 21 arkadaşının; İnegöl Adıyla Bir İl, Alan-yurt, Cerrah, Kurşunlu, Tahtaköprü ve Yenice Adıyla 5 İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/357) (İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 11.11.1999)

8. — Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun; 4325 Sayılı Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/358) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.11.1999)

9. — Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'tün; Devlet Memurları Kanununa Ekli I Sayılı Cetvelde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/359) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.11.1999)

Tezkereler

1. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın; Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/391) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.11.1999)
2. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın; Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/392) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.11.1999)
3. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın; Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/393) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.11.1999)
4. — Amasya Milletvekili Gönül Alphan (Saray)'ın; Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/394) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.11.1999)
5. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın; Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/395) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.11.1999)
6. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın; Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/396) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.11.1999)
7. — Denizli Milletvekili Hasan Erçelebi'nin; Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/397) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.11.1999)

Rapor

1. — Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 18.11.1999) (GÜNDEME)

Meclis Araştırması Önergesi

1. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 25 arkadaşının, Bayburt İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/94) (Başkanlığa geliş tarihi : 17.11.1999)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

18 Kasım 1999 Perşembe

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Vecdi GÖNÜL**KÂTİP ÜYELER : Mehmet AY (Gaziantep), Levent MİSTİKOĞLU (Hatay)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 22 nci Birleşimini en iyi dileklerimle açıyor, saygılar sunuyorum.

Toplantı yetersayısı vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden evvel, üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, milletvekillerinin yurt içinde ve yurt dışında devletimizi ve milletimizi temsili konusunda söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Bozkurt Yaşar Öztürk'e aittir.

Buyurun Sayın Öztürk. (MHP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 5 dakikadır.

III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1. – İstanbul Milletvekili Bozkurt Yaşar Öztürk'ün, Türkiye Büyük Millet Meclisini temsilen yurtdışına giden bazı milletvekillerinin hareketlerinin milletimize yararlı şekilde olmadığı yönünde son günlerde gazetelerde ve televizyonlarda yer alan haberlere ilişkin gündem dışı konuşması

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; esas konuya geçmeden, milletvekili olduğum güzel İstanbulumuzda, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı toplantısı, bugün, 54'ü doğrudan üye olan 62 ülkenin 25 cumhurbaşkanı, 30 başbakanının katılımıyla başlamıştır. Bu toplantı, 20 nci Yüzyılın son en büyük ve en geniş zirvesi olacaktır. Zirvenin sonunda yayımlanacak olan bildirgenin ismi ise, tarihe "İstanbul bildirgesi" olarak geçecektir. Milli-yetçi Hareket Partisi ve şahsım, böyle bir zirvenin ülkemizde yapılmasının haklı gururunu yaşıyoruz. Zirvenin dünyamıza ve Türk Milletine hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; esasen, bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olan, Yüce Türk Milletinin ve vatanının bölünmez bütünlüğünü savunan milletvekillerinin yurt içinde ve yurt dışında ülkesini ve milletini temsil konusuna değinmek üzere söz almış bulunuyorum.

Yüce Milletimiz, 18 Nisan seçimleri sonucunda, bizlere, payelerin en büyüğü olan kendisini temsil etme yetkisini, yani, milletvekilliği unvanını vermiştir. Bizlerin, milletimizin vekilliği görevini, yani, milletimizi temsil görevini, yurt içinde ve yurt dışında istismar etmeden, hiçbir kişi veya kuruluşa da istismar ettirmeden yerine getirmemiz gerekmektedir.

Ne yazık ki, Türkiye Büyük Millet Meclisini, dolayısıyla milletimizi temsil etme amacıyla yurt dışına giden bazı milletvekillerimizin hareketlerinin milletimize yararlı bir şekilde olmadığı haberleri, gazete sayfalarında ve televizyon ekranlarında yer almaya başlamıştır.

Değerli arkadaşlarım, bizler, 250 gram ekmeğin fiyatının 70 000 liraya yükseldiğini duyduğu zaman "eyvah, yine mi zam!" diye dizlerini döven vatandaşlarımızın mevcut olduğu bir ülkenin milletvekilleriyiz. Yurt dışına gittiğimiz zaman, yattığımız lüks otellerin, yediğimiz yemeklerin, uçak biletleri ile taksi ücretlerinin bedelleri de bu vatandaşlarımızın cebinden ödenmektedir.

Şimdi, şu sorulara cevap vermek gerekiyor: Bize en şanlı unvanı veren Yüce Türk Milletinin milletvekili, milletin parasıyla, olur olmaz, yakışmaz yerlerde mi gezmeli? Bununla da kalmayarak, ülkemizi ve milletimizi bölmek isteyenlerle birlik ve beraberlik içinde mi olmalıdır?

Bu haberlerin doğruluğuna inanmak istemiyoruz. Eğer bu haberler doğru ise, Anayasamızın 81 inci maddesindeki yemin çiğnenmiştir; buna ne diyeceğiz?

Sakarya, Kocaeli veya Yalova'dan gelen bir depremzede "her acıya katlandım; ama, buna katlanamıyorum" derse, ne diyeceğiz?

Bu milletin ve vatanın bölünmez bütünlüğü için, Kuzey Irak dağlarında veya Cudi Dağında, bir metre kar üzerinde, eksi 25 derece soğukta görev yaparken şehit düşen Mehmetçiğimin babasına veya anasına ne diyeceğiz?

Eminim ki, hepimizin de bir diyeceği yoktur. Hepimiz de, ancak başımızı öntümüze eğerek onlarla göz göze gelmemeye çalışırız.

Değerli arkadaşlarım, bu millet, başı öne eğik, gözlerini milletin gözlerinden kaçırarak milletvekili istemiyor. Bu millet, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü sonsuza kadar sürdürecektir. Milletvekilleri istiyor. Bu millet, Kuvayı Milliye ruhunu içinden hiç eksik etmeyen milletvekilleri istiyor. Bu millet, milletiyle sevinebilen, yine milletiyle beraberce gözyaşı dökülebilen milletvekilleri istiyor.

Büyük Atatürk'ün kurduğu bu Meclisin ismine dikkat edelim; Büyük Millet Meclisi... Bu isme layık, milletin değerlerine bağlı milletvekilleri olalım. 21 inci Dönem milletvekillerininin, her zaman ve her yerde milletimizi en iyi şekilde temsil edeceği inancımı yineleyerek, hepinize saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

Gündem dışı ikinci söz, Artvin Yusufeli Barajı konusunda söz isteyen Artvin Milletvekili Sayın Hasan Ekinci'ye aittir. (DYP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Ekinci.

Süreniz 5 dakikadır efendim.

2. – Artvin Milletvekili Hasan Ekinci'nin, Artvin Yusufeli Baraj projesinin gerçekleşmesi halinde yöre halkının karşılaştacağı sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in cevabı

HASAN EKİNCİ (Artvin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Artvin Çoruh üzerinde otuz yakın baraj yapılmaktadır; ülkemize, elektrik enerjisi olarak, 10 milyar kilovatsaat enerji verecektir. Bunlardan biri, Yusufeli Barajıdır. Yusufeli Barajı devasa bir barajdır ve yaklaşık 17 yıl önce fizibilitesi hazırlanmış, planlanmıştır; ama, bugün, bu baraj, hem Yusufeli İlçesini ortadan kaldırıyor hem 20 köyü ortadan kaldırıyor ve 15 000 insanı buradan yok ediyor.

Belki bu proje onbeş yıl önce, yirmi yıl önce fizibil olabilirdi, ekonomik olabilirdi; ama, bugün, baktığımız zaman, tarihî bir ilçe olan Yusufeli, altyapısı tamamlanmış, üstyapısı tamamlanmış ve gelişen bir ilçemizdir. Bununla birlikte, bu havza içerisinde 20 köyümüz, doğunun önemli bir sebze ve meyva deposu haline gelmiştir.

Bu baraj yapıldığı zaman bir sosyal deprem olacaktır. Bugün, yapımı için ihale aşamasındadır; ancak, bu proje, bugün itibarıyla artık fizibil değildir, ekonomik değildir; çünkü, büyük bir ilçe ve 20 köyü ortadan kaldıran bir projedir ve maliyet itibarıyla, buraya ödenecek istimalak bedellerinin üstünde olduğu görülüyor. Dolayısıyla, bu proje, bugün için artık fizibil değil. Yalnız 15 000 insanın su altında kalması yetmediği gibi, bu proje, buradaki insanları göç etmeye de zorlayacaktır.

Hükümetimiz, bu projeyi ihale ederken, insanı bir kenara koyarak, Yusufeli halkını ve buradaki köylerin halkını hiçe sayarak bir proje uygulaması yapmak istemektedir. Biz, teknik üniversitenin ve Japonların hazırladığı alternatif proje uygulanarak bu baraj Yusufeli'nden 20 kilometre uzaklıkta yapılırsa, hem 15 000 insan göç etmekten ve su altında kalmaktan ve hem de uluslararası rafting alanının ve büyük ilçenin, 20 köyün böylesine büyük bir afetten, sosyal afetten kurtulabileceğini ifade ediyoruz.

Bugün, yine, baktığımız zaman, Artvin'de, Artvinli hiçbir şekilde ülkenin ihtiyacı olan enerjileri üretecek barajlara karşı değil; ama, Yusufeli insanını yok sayarak, buradaki 20 köyü yok sayarak, ilçeyi yok sayarak buradaki istismak bedeli, yeni tespit edilen yerleşim yerindeki masrafları ve buradaki büyük parayı göz önüne aldığımız zaman, bu projenin ekonomik olmadığı, uygulanabilirliği kalmadığı ve alternatif projenin uygulanmasının daha sağlıklı olacağı ortaya çıkmaktadır.

Yine, baktığımız zaman, bugüne kadar bu büyük ilçenin istismak konusunda, yeni bir yerleşim alanı konusunda hiçbir hazırlık yapılmadığı gibi, bu bölgede yeni bir yerleşim alanı seçilmediği gibi, devletin buraya istismak parası olarak ayırabileceği, ayırdığı bir bütçesi de yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, toparlayınız efendim.

HASAN EKİNCİ (Devamla) – Bugün, yine, baktığımız zaman, Deriner Barajında iki köyün istismakını, hükümetimiz, yaklaşık iki yılda yapamamıştır; parasını bulamamıştır ve istismak bile yapamamıştır. Bugün, depremin olduğu bir dönemde ve deprem bölgelerinde dahi arsa ve emlak istismakı sağlayamadığımız bir dönemde, böyle büyük bir ilçenin ve büyük 20 köyün ortadan kalkması ve göç etmesi son derece yanlıştır. Hükümetimizin, bunu göz önünde bulundurarak, Japonların ve teknik üniversitenin önerdiği gibi bir proje değişikliği yaparak veyahut da bu projeden, fizibil olmadığı için, ekonomik olmadığı için vazgeçmesi ve hiçbir şekilde, Yusufeli insanının onayı olmadan, hiçbir şekilde, Yusufeli halkının rızası olmadan bu projenin uygulanmaması ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ekinci, lütfen, son cümleliz efendim...

HASAN EKİNCİ (Devamla) – ...yine, hiçbir şekilde, Yusufeli insanlarımızı razı etmeden, buraya yeterli ödenek, bütçe ayırmadan bu işleme girişmemesini diliyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ekinci.

Sayın Ekinci'nin konuşmalarına Devlet Bakanı Sayın Rüştü Kâzım Yücelen cevap verecekler.

Buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakikadır.

DEVLET BAKANI RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; evvela, Yüce Meclisimize saygılar sunuyorum.

Yusufeli Barajıyla ilgili, önce, teknik bilgileri arz etmek istiyorum Yüce Heyetinize. Türkiye ve Fransa hükümetlerinin ilgili bakanlarınca 3.9.1996 tarihinde imzalanan ikili protokol gereğince, Türkiye ve Fransa Cumhuriyetleri arasındaki işbirliğinin hidroelektrik enerji alanında, özellikle Yusufeli ve Artvin Baraj ve Hidroelektrik Santrali Projelerinin yapımı için mutabakata varılmış ve her iki projenin de yüzde 100 dışkredi temini suretiyle gerçekleştirileceği hükme bağlanmış.

Bunu takiben 23.7.1997 gün ve 97/9689 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla, Enerji Bakanlığı, her iki baraj ve hidroelektrik santralının yapımı için imzalanan protokol gereği, görüşmeler ve sözleşme

yapma hususunda yetkili kılınmıştır. Bu karar çerçevesinde, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Bakanlığınca 22.9.1997 tarihinde verilen bir olurla, her iki proje için teknik ve finansal konularda yetkilendirilmiştir. Bu doğrultuda, öncelikle kilit proje olması nedeniyle Yusufeli Projesi ele alınarak sözleşme taslağı hazırlanmış ve müteahhitten fiyat teklifi alınmış olup, fiyat üzerindeki son görüşmeler devam etmektedir. Sözleşme taslağı bedelinde anlaşma sağlandıktan sonra, Bakanlar Kurulu kararı gereğince, müteahhitçe sağlanacak kredinin Hazine Müsteşarlığınca görüşülmesi ve uygun bulunması halinde de, kredi anlaşmasının imzalanması için sözleşme taslağı Hazine Müsteşarlığına gönderilecektir.

Yusufeli Projesinin sözleşmesinin Devlet Su İşleri ve müteahhit arasında henüz imzalanmaması dolayısıyla Maliye Bakanlığınca vize, Sayıştay Başkanlığınca da tescil işlemleri olmadığından, baraj yerinde kamulaştırma işlemine başlanmamıştır. Sözleşme görüşmelerinin sonuçlandırılmasını müteakip, baraj inşaatına başlanılmadan önce inşaatla imkân verecek araziler kamulaştırılacak; inşaatla paralel olarak da, baraj göl alanında kalan tüm taşınmaz malların kamulaştırma bedelleri, hak sahiplerine ödenecektir. Baraj göl alanından etkilenen ailelerle ilgili çalışmalar, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından baraj inşaatına paralel olarak sürdürülecektir.

Yusufeli Barajı kilit bir projedir. Onun için, öncelikle ele alınmıştır. Hemen burada şunu söylemek istiyorum ki, Türkiye Cumhuriyetinin hiçbir hükümeti, insan faktörünü ikinci plana almaz. 57 nci hükümet, hem hükümet programında hem kurulduğu günden bugüne yaptığı icraatlarla, önce insana değer vermiştir, önce yatırımın insana yapılacağını esas almıştır ve bütün yatırımlarını ona göre planlamıştır.

Burada, değerli konuşmacının belirttiği gibi, Türkiye'nin enerji açığının büyümesi, Türkiye'nin enerji ihtiyacından vazgeçememesi bir gerçektir; ama, biraz önce teknik safahatı hakkında bilgi verdiğim Yusufeli Barajıyla ilgili, daha, ortada tahakkuk eden bir kamulaştırma bedelinden söz etmek mümkün değildir. Kaldı ki, Sayın Ekinci, biraz önce "17 yıl önce bunun planlanmaya başladığını" söyledi. Benim teknik verilerimden de, 1996 yılında Fransa ile ikili görüşmelerin başladığı ve 1997'nin 7 nci ayında bu konuyla ilgili Bakanlar Kurulu kararının alındığı göz önüne alırsa, bu projenin yer seçimi de, üzerinde düşünülmesi de, hatta, belki, zaman zaman seçim dönemlerinde bütün partilerin de üzerinde politika yaptığı bir proje olmuştur. Ha, bugün, daha kamulaştırma bedeli belli değilken, kamulaştırma bedelinin düşük olduğu, insan faktörünün geriye alındığı veya alınacağı veya buradaki insanlara haklarının tam olarak ödenmeyeceği üzerinde bir tahminde bulunmak yanlış olsa gerek diye düşünüyorum; ama, ben, 57 nci hükümetin bir bakanı olarak, yapılan bu konuşmaları bir uyarı olarak alıyorum. Buradan, 57 nci hükümeti temsilen, biraz önce de söylediğim gibi, kamulaştırma işlemi başladığı zaman, kamulaştırma bedelinin oradaki insanların zararını ziyasını karşılayacak şekilde olması için gerekli ikazların yapılacağını söylüyorum.

Tabii ki, oradaki hiçbir vatandaşımızın burnu kanatılmayacaktır, oradaki hiçbir vatandaşımız bundan dolayı mağdur edilmeyecektir ve oradaki vatandaşlarımıza yeni iskân sahası açılmasında gerekli kolaylıklar gösterilecektir. Bununla ilgili çalışmanın, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından, baraj inşaatına paralel bir şekilde sürdürüleceğini de buradan söylemekle yetinmek istiyorum.

Burada, ben, hepimizin üzerine düşen görevin vatandaşlarımıza moral vermek olduğuna, vatandaşlarımızın hiçbir şekilde, hiçbir zaman mağdur edilmemesi için müşterek bir çalışma yürütülmesi gerektiğinin bildirilmesi gerektiğine inanıyorum. Yusufeli'nde yaşayan vatandaşlarımızın da, bu konuda hiçbir endişeye kapılmamalarını, özellikle Üçü Meclisin huzurunda tekrar ediyor, Üçü Meclise saygılar sunuyorum. (ANAP, DSP, MHP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakana teşekkür ediyorum.

Gündem dışı son söz, Doğu Karadeniz Bölgesinde sayıları 200 000'i bulan çay üreticisi ailelerin sorunları hakkında söz isteyen, Rize Milletvekili Sayın Mehmet Bekaroğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Bekaroğlu. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

3. – *Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Doğu Karadeniz Bölgesinde çay üreticisi ailelerin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in cevabı*

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz sonra burada konuşacaklarım, sadece çay üreticilerinin sorunları değil, tüm çiftçilerin sorunlarıdır; fındık üreticileri de, pamuk üreticileri de, buğday üreticileri de buna benzer sorunlar yaşamaktadır.

Değerli milletvekilleri, Doğu Karadeniz Bölgesinde, 200 000 aile, çay tarımıyla uğraşarak, ülkeye yılda 400 milyon dolar millî hâsıla kazandırmaktadır. 1,5 milyon insanın tek gelir kaynağı çaydır.

Doğu Karadeniz Bölgesinde, yılda 800 000 ton yaş, 180 000-200 000 ton kuru çay üretilmektedir; içtiğimiz 130 000 ton civarındadır. Yani, ülkemizin çay fazlası mevcuttur. Hal böyleyken, zamanında alınması gereken tedbirler ihmal edildiğinden dolayı, yurdumuza, yılda en az 70 000 ton çay değişik yollarla girmektedir.

Değerli milletvekilleri, çay üreticisinin çok ciddi sorunları var. Örneğin, Doğu Karadeniz Bölgesinde, özellikle Rize'de yaşayan insanların çaydan başka herhangi bir geliri yok. Rize'de, özel sektöre ait, 50 işçi çalıştıran herhangi bir işyeri yok. Çay fazlası var, kaçak çay sorunu var, kalite sorunu var, pazarlama sorunu var, fiyat sorunu var; ama, bundan da önemlisi, Doğu Karadeniz Bölgesinde arazi çok dar olduğundan dolayı, bölünmeler nedeniyle, kişi başına düşen dönüm, aile başına düşen dekar miktarı düşmüştür. Bu nedenle, yaş çaya 1 000 000 lira fiyat verilse bile, orada yaşayan insanların geçimi için yetmemektedir. Bu nedenle, Rize ve Doğu Karadeniz'in diğer illeri sürekli şekilde göç vermektedir. Nüfus azalmaktadır, milletvekili sayısı da ona bağlı olarak düşmektedir.

Aslında, çayın ve Doğu Karadeniz Bölgesinin sorunlarını konuşmak gerekirdi. Bu nedenle Meclise vermiş olduğumuz bir araştırma önergesi var; onun da, zamanı geldiğinde desteklenmesini istiyoruz.

Mesela, bölgede yıllardan beri siyaset yapan insanların, Rize insanının ve Doğu Karadenizin diğer illerinde yaşayan insanların çayla geçiminin uzun vadede olmayacağını tahmin etmeliydiler. Orada, organize sanayi bölgesi için, ticareti teşvik etmek ve sanayii teşvik etmek için tedbirler alınmalıydı; ama, bunu düşünmediler. Yıllardan beri, o bölgeden, şimdi deprem bölgesi dediğimiz Marmara Bölgesine insanlar göç etmektedir; ama, hükümetlerimiz, maalesef, ileriye göremediler, Marmara Bölgesine teşvikleri yoğunlaştırdılar. Halbuki, Marmara Bölgesine negatif teşvikler, diğer bölgelere de pozitif teşvikler verme zamanı çoktan gelmiş ve geçmektedir.

Değerli milletvekilleri, ancak, şu anda bizim bir acil sorunumuz var, ondan söz edeceğim. 1999 yılında, yaş çaya verilen zam yüzde 40 civarındaydı, buğdaya ise yüzde 50 verilmişti. Biz, bunun buğdayla eşitlenmesini istediğimiz zaman, hükümet yetkilileri, 30-40 trilyon daha para gerektiğini, bunun da kaynağı olmadığını bildirdiler; ama, aynı günlerde, 200 000 aileye 40 trilyon bulamayanlar, bir tek aileye, banka kurtarma, bankanın içini boşaltma yoluyla 1 katrilyona yakın para aktardılar. (FP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bu sene, Doğu Karadeniz Bölgesinde 1 100 000 ton yaş çay üretildi. Bunun 845 000 tonunu devlet, Çay-Kur aldı, 300 000 tonunu özel sektör aldı. Özel sektör, bugüne kadar herhangi bir ödeme yapmadı. Özel sektörün aşağı yukarı 50 trilyon borcu var. Çay-Kur ise, 150 trilyon borcu var, sadece 35 trilyon ödedi ve toplam 120 trilyon borcu vardır.

Değerli milletvekilleri, Doğu Karadeniz Bölgesinde yaşayan insanlardan, sadece çayla geçinen insanlardan, ocak ayından bu yana, bir ailenin geliri 300 milyon liradan fazla değildir. Şimdi, size ve Sayın Bakanım soruyorum: Sekiz aydan beri 300 milyon lirayla bu insanlar nasıl geçinmektedir? Bu nasıl bir anlayıştır?! Ne yapılmak isteniyor?!

Değerli milletvekilleri, okullar açıldı, kış geliyor. Bu insanlar odun, kömür alamadılar; çocuklarına çanta, defter, kitap alamadılar. Hükümetin, bir an evvel bu konuya eğilip, bu insanların sorununu acilen çözmesi gerekir.

Sayın Bakanımız, bir ay evvel Rize'ye geldiğinde, bu sene içinde tüm borçlarını ödeyeceklerini söylediler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bekâroğlu, lütfen toparlayınız.

MEHMET BEKÂROĞLU (Devamla) – Bitiriyorum efendim.

Bir ay geçmiş olmasına rağmen, şimdye kadar herhangi bir ödeme yapılmadı. Bu ödeme ne zaman yapılacak? Bunu, Doğu Karadeniz Bölgesinde çayla geçinen 200 000 aile adına soruyorum ve hepimize saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bekâroğlu.

AHMET KABİL (Rize) – Başkanım, müsaade ederseniz, yerimden söz atabilir miyim?

BAŞKAN – 60 ıncı maddeye göre, çok kısa olmak üzere buyurun efendim.

AHMET KABİL (Rize) – Sayın Başkan, sayın milletvekili arkadaşım, konuşmanın bir yerinde, yıllardan beri Rize'de politika yapanların Rize'yi ihmal ettiklerini beyan ettiler. Ben de yıllardan beri politika yapıyorum. Hakikaten, çayın Rize'yi beslemediğini, 1991'den 1996'ya kadar, 1992'den sonra Türkiye'de yapılan yatırımın onaltıda birinin Karadeniz Bölgesinde ve Rize'de yapıldığını biliyorum. Bu açığı kapatmak için, 1996'da, bu bölgenin geri kalmışlığı dolayısıyla, yatırıma ihtiyacı olması dolayısıyla Rize'ye para gönderdik. Daha henüz paralar gitmeden 53 üncü hükümet düştü. 54 üncü hükümet gelince, 54 üncü hükümet mensupları, ilk iş olarak, hükümet programı okunurken "Rize'ye gönderilen paraları geri aldık, beytülmalaya uzanan eli kırdık" dediler. Şimdi, verilen parayı geri aldık diye övünen -1996 Haziranında 54 üncü hükümet programının okunduğu zabıtlarda var- bir partinin mensubunun, bölgeye yatırım yapılmadığı iddiası yanlıştır.

Evet, arkadaşımın dediklerine katılıyorum. Çay bölgeyi beslemiyor, teşvik etmek lazım, yatırım getirmek lazım; ama, en azından...

BAŞKAN – Efendim, zatâtiniz hükümet adına mı konuşuyorsunuz?

AHMET KABİL (Rize) – ...bunu savunmak, bu parti mensubunun bir milletvekiline düşmez diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Yalnız, Sayın Bakanımız, acaba, bunları ifade etmeyecekler miydi?

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, sataşma var. Çok kısa lütfen...

Buyurun efendim.

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) – Efendim, Sayın Kabil'in söyledikleri kısmen doğrudur, kısmen doğru değildir. Rize'de, Sayın Kabil ve Partisi 16 seneden beri siyaset yapmaktadır. 16 seneden beri yaptıkları tek iş, devletin kaynaklarını bir şekilde oraya aktarmak; okul yaptırmak, köprü yaptırmak şeklinde... Bizim söylediğimiz ise "o ilin, yatırım yapılabilir bir il haline gelmesidir; bu doğrultuda çalışmalar yapılması gerekirdi" şeklindedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bekâroğlu.

Gündem dışı konuşmaya cevap vermek üzere, Devlet Bakanı Sayın Rüştü Kâzım Yücelen.

Süreniz 20 dakika efendim.

Buyurun.

DEVLET BAKANI RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Rize Milletvekili Sayın Bekâroğlu'nun, çay üreticisinin dertleri üzerine yaptığı gündem dışı konuşma üzerine söz aldım.

Eğer izin verirseniz, sadece üretici yönüyle değil, 23 300 civarında vatandaşımızın çalıştığı ve senede 67 trilyon lira personel ücretinin ödendiği bir kurum olarak, çayın, çay üreticisinin ve çalışanların dertlerini, resmî ağızdan zabıtlara geçirmek istiyorum; çayın başlangıcından bugüne kadar geçirdiği evreleri, alınması gereken tedbirleri, hep beraberce, bir kere gözden geçirip, en azından bundan böyle bu sorunlarla ilgili önlemleri beraberce almaya çalışalım diye.

Türkiye'de çay tarımı ve çay sanayii faaliyetleri, 1938-1948 yılları arasında Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumunca, 1949-1973 yılları arasında da Tekel Genel Müdürlüğü ve Tarım Bakanlığı işbirliğiyle sürdürülmüş ve 1973 yılında Çay Kurumu kurulmuştur. Bu kurum, 1982 yılında, Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü adını alarak kamu iktisadî kuruluşuna dönüştürülmüştür. 1984 yılına kadar devlet tekeli olarak sürdürülen çay işletmeciliği, 1984 yılında, 3092 sayılı Kanunla özel sektöre açılmıştır. Bugün, sektörde, Çay-Kurum 45 adet, özel sektörün ise 312 adet çay işleme fabrikası bulunmaktadır. Çay-Kurum yaş çay işleme kapasitesi 6 600 ton/gün, özel sektörün ise 11 000 ton/gündür; yani, kurulu kapasite itibarıyla, özel sektör, Çay-Kura göre, yüzde 70 daha fazla bir kurulu kapasiteye sahiptir. Oysa, yaş çay alımı miktarlarına bakıldığında, Çay-Kur, toplam üretimin yüzde 70'ini satın alırken, sektördeki işleme kapasitesinin yüzde 65'ine sahip olan özel sektör, sadece yüzde 30 oranında yaş çay satın almaktadır.

Bilindiği üzere, ülkemizde çay tarımı, Doğu Karadeniz Bölgesinde yapılmakta, 767 000 dekar çaylık alanda 201 500 üretici çay tarımıyla uğraşmakta ve yıllık yaş çay ürün rekoltemiz, iklim ve tarımsal koşullara bağlı olarak, 850 000 ilâ 1 000 000 tonu aşan bir miktar arasında değişmektedir.

Çay tarımı ve ticareti, Doğu Karadeniz Bölgesinin ekonomisinde çok önemli bir yer tutmaktadır; çaylık alanların yüzde 65'i Rize'de, yüzde 21'i Trabzon'da, yüzde 11'i Artvin, yüzde 3'ü ise Giresun ve Ordu illerinde bulunmaktadır.

Çay-Kurum 1999 yılı bütçesinde yaş çay alımı 700 000 ton, bedeli ise 87,4 trilyon lira olarak programlanmışken, hava şartlarının müsait gelmesi, kış mevsiminin ılıman geçmesi nedeniyle, yaş çay ürünü, diğer yıllara göre hasat olgunluğuna onbeş gün daha erken gelmiştir; bu nedenle, çay alım kampanyası 3 Mayıs'ta açılmış, 10 Ekim'de kapatılmıştır; ancak, bazı bölge üreticilerinden gelen çay talepleri de değerlendirilerek, 15 Ekim'de bir günlüğüne çay alımı yapılarak, çay üreticisi mağdur edilmekten kurtarılmıştır.

Özel sektörün bu yıl yaş çay alımında isteksiz oluşu, kaçak yapılan çaylıkların da devreye girmesi sebebiyle, Çay-Kur, diğer yıllara göre daha fazla yaş çay alımı gerçekleştirmiştir. Daha önceki yıllarda üçüncü sürgün alımları sadece sahil kesimlerinde yapılırken, 1999 yılında hava şartlarının iyi gitmesi nedeniyle, bütün bölgelerde -yani, sahil, orta ve iç kesimlerde- alım yapılmıştır.

1996 yılında 527 000 ton olan Çay-Kurun yaş çay alımı, 1997 yılında 542 000 tona, 1998 yılında 718 000 tona ulaşmışken, 1999 yılında 843 000 ton çay alınmıştır. 1999 yılında 393 000 ton olarak alınan birinci sürgün yaş çay alım bedeli tutarı olan 34,5 trilyonun tamamı ödenmiş bulunmaktadır. İkinci sürgün olarak alınan 354 000 ton yaş çayın alım bedeli tutarı 46 trilyonun ise 1,5 trilyonu ödenmiş; üçüncü sürgün olarak alınan 196 000 ton çay için ödenmesi gereken 25,3 trilyonla birlikte, Çay-Kurun üreticiye ödemesi gereken borç miktarı 69,3 trilyon lira ise Kurumun finansman imkânları çerçevesinde önümüzdeki aylarda ödenecektir.

Kurumun bugün karşı karşıya kaldığı finansman sorununu, geçmişten ele alarak ortaya koymak istiyorum; bu sorun, 1992-1996 yıllarına dayanmaktadır. Çay-Kurun nominal sermayesi, 1992 yılında 1,1 trilyon lirayken, 1994 yılında 6 trilyon liraya, 1996'da 10 trilyon liraya, 1997'de 65 trilyon liraya, 1999'da da 70 trilyon liraya yükseltilmiştir.

1992 ve 1996 yılları arasında bankalardan alınan kredilerin geri ödemesi yapılamadığından, ayrıca Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenmesi gereken sosyal hizmet zammı ödenemediğinden, Kurum hacizli duruma düşürülmüş; 1996 yılı haziran ayında, Hazine Müsteşarlığının gözetiminde, bankalar ve Sosyal Sigortalar Kurumuyla yapılan uzlaşma neticesinde, toplam 20 trilyonluk borca karşılık, hazinece tahvil verilerek, teşekkül, bu kuruluşlara olan borçtan kurtarılmış, buna karşılık, Hazineye borçlandırılmıştır.

Bu tahvil borcu, faiziyle birlikte 42,5 trilyon lira iken, daha önce ve 1997 yılında yine Hazineden alınıp kullanılan 9,5 trilyon lira ve 1994 yılından 6,7 trilyon lira vergi borcuyla, toplam 58,7 trilyona yükselmiştir. Hazine tarafından bankalara verilen tahvillerin, faiziyle birlikte 38,7 trilyon liralık bölünümüyle, 2,8 trilyon lira değer artışı, 1997 yılı sonu itibarıyla mahsup edilmiş, kalan tahvil borcu, faiziyle birlikte 7,3 trilyon lira, 1998 yılında mahsup edilerek 68,3 trilyon lira sermaye 65,5 trilyon lira olarak kullanılmış olup, 3,3 trilyon lira da Hazineye borçlanılmıştır.

1999 yılında 70 trilyon liraya yükseltilen sermayeye karşılık, Hazineden 10 trilyon lira alınarak 78,3 trilyon lira olarak kullanılmış olup, 8,3 trilyon lira Hazineye borçlanılmıştır. Hazine tarafından artırılan sermayenin tamamı borçların tasfiyesinde kullanılmış olup, Kurum bu kaynaktan yararlanamamış, aksine, Hazineye 500 milyar lira da borçlu kalmıştır. Bugün Çay-Kura verilen 70 trilyon lira sermaye, Çay-Kurun büyüklüğü karşısında yetersizdir. Çay-Kur Genel Müdürlüğüne ve ilgili Bakanlık olarak, sermayenin 100 trilyon liraya çıkarılması için Hazineye müracaat edilmiştir ve bu sermayenin, Çay-Kurun rahat çalışması için, 100 trilyon liraya çıkarılması ve bunun borca veya ileriye taksitlendirme yoluyla değil, doğrudan doğruya Kurum kasasına girmesi gerekmektedir.

Bugün Kurumun, bir tek kuruluş Sosyal Sigortalar Kurumu borcu, bir tek kuruluş vergi borcu, bir tek kuruluş da işçi borcu yoktur. Emekli olan bütün işçilerin tazminatları bile sonuna kadar ödenmiştir. Bu ödenen de Rize'de kalan bir paradır; bu ödenen paralar da Rize'nin ekonomisine katkıda bulunan bir etkidir.

Kurum, 1998 yılı işletme faaliyetlerini 3,3 trilyon lira kârla kapatmıştır. 1998 yılında ilk kez, yıl içerisinde çay alım bedeli ödenmeyen üreticilere gecikme zammı ödenmesi karar altına alınmış; ama, yine ilk kez, 6 ay içerisinde tüm borç üreticiye ödenmiştir; 1998 yılında erken ödeme yapılmıştır.

Kurumun üreticiden aldığı yaş çay bedeli, 1980 yılında 14 ay, 1990 yılında 11 ay, 1993, 1994, 1995 yıllarında 10 ay sürede ödenebilmesine karşılık, bu süre, 1998'de, biraz önce söylediğim gibi, 6 aya çekilerek üreticinin mağduriyeti önlenmiştir. 1999 yılında, diğer yıllara göre fazla ürün alınmasının doğal bir sonucu olarak bu süre bir miktar uzayabilecektir; ama, gerek bu konuyla ilgili Hazine ile görüşmelerimiz gerek Hazine'den sermaye artırım talebimiz neticesinde, bu uygulamanın, yine, fazla geciktirilmeden borçların ödenmesine yönelmesi de bizim arzumuzdur; eğer, borçların ödenmesi, 1999 yılı geçip 2000 yılına sarkacak olursa, muhakkak ki, yine faiz uygulamasına gidilmelidir. İlgili Bakan olarak da, bu konu, Bakanlar Kurulunun gündemine getirilecektir.

Kurumun çay satışlarını da bir gözden geçirmek istiyorum; daha sonra, alınan tedbirleri Yüce Meclisin bilgilerine arz edeceğim. 1994 yılında 83 000 ton iç satış 4 300 ton dış satış, 1995 yılında 94 000 ton iç satış 1 300 ton dış satış -vaktinizi almamak için devamını geçiyorum- 1998 yılında 105 300 ton iç satış, 17 000 ton dış satış ve 1999 yılı ekim ayı itibariyle de 90 000 ton iç satış, 3 300 ton dış satış gerçekleştirilmiştir. Ekim ayı sonu itibariyle Kurumun 144 200 ton paketlenmiş ve dökme çay olarak stoku bulunmaktadır. Kurumun iç pazardaki çay satışları, yukarıda verdiğim rakamlardan da anlaşılacağı üzere, düzenli bir artış trendi göstermekte, ihracatta ise bazı dalgalanmalar yaşanmaktadır.

Kurumun mevcut stoklarının eritilebilmesi için, iç pazarın yeterli olmadığı, mutlaka ihracatın artırılması gerektiğinin bilincindeyiz. Bu yönde, gerek Kurum yöneticileri gerekse Bakanlık olarak yoğun çaba sarf ettiğimizi de belirtmek istiyorum.

Ülkemizde üretilen çay miktarı tüketimin üzerinde gerçekleştiğinden, her yıl 20-25 000 ton çayın ihracatı zorunlu kılmaktadır. 1997 yılında üretim-tüketim dengesi sağlanmaya çalışılmış; ancak, 1998 yılında mevsim şartlarının çok uygun gitmesi neticesinde, üretim programının üzerinde, 20 000 ton daha fazla çay üretilmiştir.

Bugün dünyada üretilen çay miktarı, tüketim miktarının çok üzerinde gerçekleştiğinden, üretici ülkeler, çayın pazarlanmasında büyük bir mücadele vermektedirler. Üretici ülkelerce teşvikler verilmekte, ihracat desteklenmektedir. Çay ihracatçısı diğer üretici ülkelerin maliyetleri, maliyetlerimizin çok altındadır; çünkü, çay üretici ülkeler, kalkınmada geri kalmış, gelişme halindeki ülkelerdir. Bu ülkelerde, hammadde fiyatları, bizim fiyatlarımızın yüzde 30'u seviyesindedir, işçilik giderleri ise oldukça düşüktür.

Ihracatta fiyat engelinin dışında, kalite konusunda da sorunlar mevcuttur. Kalite konusunun halledilmesi, hammadde kalitesinin ıslahıyla ilgili tarımsal projelere ve teknolojiadaki eksikliklerin giderilmesine bağlıdır.

Bunun yanında, biraz önce de belirttiğim gibi, Kurumda 945'i sözleşmeli olmak üzere 1 418 memur, 101'i kadrolu ve kampanya döneminde 23 158'i geçici olmak üzere de 23 259 işçi görev yapmaktadır. Kurumun 1999 yılı personel giderinin 67 trilyon lira civarında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Şimdi, yine kurumun sorunlarını kısaca başlıklar halinde sayıp, alınan tedbirleri arz ediyorum:

Kurumun son yıllarda karşı karşıya kaldığı en önemli sorun, ülkemize giren yabancı menşeli çayların giderek artması sebebiyle iç pazardaki daralmadır. Yabancı menşeli çaylar ülkemize 4 şekilde girmektedir:

1. Doğu ve güneydoğu illerimizden sınır ticareti yoluyla,
2. Zafı eşya muafiyeti yoluyla; bunun büyük bölümü Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindedir.
3. İthalat yoluyla,
4. Sınır illerimizden kaçakçılık yoluyla.

Yapılan araştırmalara göre, ülkemize giren yabancı menşeli çayların büyük çoğunluğu, daha önce sınır ticareti yoluyla girmektedir. Bazı kişi ve firmalar, sınır illeri valiliklerine çay ithali konusunda talepte bulunmakta ve talepler sınır il değerlendirme kurullarında incelenerek, ihtiyaç maddesi olduğuna karar verildikten sonra çay ithaline izin verilmektedir. Bu şekilde ithaline izin verilen çaylar, ihtiyacın çok üzerinde miktarlarda -yılda tahminen 25 000 ton kadar- yurda sokulmaktaydı.

55 inci hükümet döneminde, yine Çay-Kur'dan sorumlu bir bakan olarak bu konu üzerine hassasiyetle eğildim. 23.12.1998 tarihinde aldığımız 12254 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla, çayın sınır ticaretine izin yetkisi, valilik il değerlendirme kurullarından alınarak, Dış Ticaret Müsteşarlığı İthalat Genel Mdrlğine verilmiş ve böylece çay, ithali serbest mallar listesinden çıkarılmıştır.

Ülkemize giren yabancı menşeli çayların diğer bir büyük bölümünü de -15-20 bin ton civarında- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden zafı eşya muafiyeti kapsamında getirilen çaylar oluşturmaktadır. Bir yolcu için 1 500 mark tutarındaki muafiyetin bazı kişilerce kötüye kullanıldığı, bu muafiyetin önemli bir bölümünün son birkaç yıldır çay ticareti amacıyla kullanıldığı tespit edilmiş ve bunun üzerine, konuyla ilgili yönetmelikte 11.8.1999 tarihinde değişiklik yapılarak, çay, yolcu beraberinde getirilen zafı eşya muafiyeti kapsamından çıkarılmıştır. Böylece, yılda 15-20 bin ton çayın yurda girmesi nlenmiştir.

Hem sınır kapılarında gerekli uyarının yapılmasına hem de çayın zafı eşya kapsamından çıkarılmasına katkıda bulunmasından dolayı, gümrüklerden sorumlu Bakanımız Sayın Mehmet Keçeciler'e de Yüce Meclisin huzurunda teşekkürlerimi arz etmeyi bir borç addediyorum.

Çayın, serbest piyasa ekonomisi gereği, ithalat rejimi kapsamında ithal edilmesi mümkündür; ancak, diğer tarım ve sanayi trnlerinde olduğu gibi, çayın da, borsalarda oluşan gerçek değer üzerinden vergilendirilerek ithal edilmesi gerekmektedir. Çay, sınır ticareti kapsamından çıkarıldıktan sonra, normal ithalat rejimi dışında, çayın, gerçek değeri altında beyan üzerinden 20 sent gibi düşük fiyatlarla vergilendirilmek suretiyle 20-30 bin ton ithal edildiği öğrenilmiştir. Oysa, çayın, uluslararası borsadaki gerçek değeri olan 2 dolar baz fiyatı üzerinden yüzde 145 oranında vergilendirilmek suretiyle ithaline müsaade edilmesi gerekmektedir. Bu konuda bir tebliğ çıkarılması için ilgili merciler nezdinde girişimler başlatılmış, yazılar yazılmıştır ve görüşmeler devam etmektedir.

Yukarıda arz etmeye çalıştığım tedbirler sayesinde, iç pazarda, 30-40 bin ton civarında yeni bir pazar payı oluşacaktır. Yabancı menşeli çayın hâkim olduğu ortalama 40 000 tonluk pazar payının 25 000 tonu Kuruma, 15 000 tonu da özel sektöre kayacaktır. Ayrıca, Kurumun, yurtiçi satışının 25 000 ton artması, bugünkü değerlerle 50-55 trilyon civarında ekgelir kaynağının yaratılmasına neden olacaktır. Bu kaynak artışı, Kurumun finansman yapısını olumlu yönde etkileyecektir.

Özel sektör çay işletmeleri, 1985 yılından itibaren, üretim kapasitelerini artırmak suretiyle pazardan pay almaktadır. Dolayısıyla, zel sektörün iç pazardaki pazar payı, yüzde 35'ler düzeyine ulaşmış bulunmaktadır; ancak, özel sektör işletmeleri, genel olarak, uygun standartlarda üretim yapmadığından, pazarda yeterince tutunamamakta, dolayısıyla, Çay-Kur ambalajlarının birçoğunu önce taklit, daha sonraları da renk ve dizayn olarak ambalajın sahtesini basmak suretiyle piyasaya girerek, büyük ölçüde haksız rekabete yol açmakta ve vergi kaybına sebep olmaktadır.

Bu konuda, kurum, büyük bir mücadele vermiş ve vermeye devam etmektedir. Bu amaçla, bütün poşet ambalajlarında Temmuz 1995 tarihinde hologram etiket uygulamasına geçilerek, paketlenmiş çaylarımıza tam güven sağlanmıştır. Son on yıl içinde 1 500 kadar firma, sahte ambalaj baskısı, sahte üretim yaparken veya satış yaparken yakalanmış, adli mercilere sevk edilmiş veya vergi daireleri tarafından incelemeye alınmıştır. Çayda devlet tekelinin kaldırıldığı 1984 yılından bugüne

kadar, çaylarımızı taklit veya sahte olarak piyasaya süren firmalar ile çay poşetlerini basan firmalarla aktif mücadeleyle girilmiş ve bunun olumsuz etkileri büyük ölçüde bertaraf edilmiştir. Taklitçilik, sahtecilik girişiminde bulunan ve haksız rekabete kalkışan 804 firma hakkında dava açılmıştır.

Kaliteli kuru çay üretebilmek için, özellikle hammaddeyi oluşturan çay bitkisinin kalitesini iyileştirici tedbirlerin alınması da gerekmektedir. Kaliteyi artırıcı tedbirlerin en önemlisi, budama işlemidir. Bu sebeple, 5096 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla getirilen her yıl çaylık alanların beşte 1 oranında budanması konusu, yaş çay yaprağının kalitesini artırmak ve çaylıkların gençleştirilmesi için önemli bir adımdır. Budamanın uygun zamanda -yani kasım aralık aylarında- ve tekniğine göre yapılması, budanmış plantasyonlardan hasat edilen sürgünlerin taze ve kaliteli olmasını sağlamaktadır.

Budama artıklarının çay ocakları arasında toprak üzerine bırakılması, kış boyunca çürüyerek toprağa karışmasının sağlanması, topraklarımızın organik madde ihtiyacını karşılamakta, ahır gübresine eşdeğer fayda sağlamaktadır. Ayrıca, uzun yıllardır tek yanlı olarak kullanılan azotlu gübrelerin neden olduğu asitlik probleminin giderilmesine de yardımcı olmaktadır.

Uygulama süresi 5 yıl olan 5096 sayılı Budama Kararnamesi, 1998 yılı aralık ayında sona ermiştir. Bu projeden olumlu sonuç alınması üzerine, ilgili kararname 7.10.1998 tarih ve 98/11807 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla 5 yıl daha uzatılmıştır.

Her yıl tespit edilen yaş çay fiyatı üzerinden üreticinin budamadan dolayı meydana gelen ürün kaybı bedeli, Kurum tarafından yapılan tespitler sonucunda, Hazine tarafından, Ziraat Bankası aracılığıyla karşılanmaktadır. 1994-1998 yıllarından budama tazminatı ödemeleri, 1 ziraat mühendisi ve 1 çay eksperinden oluşturulan, 2 500 - 3 000 dekaradan sorumlu teknik ekipler tarafından, budama yapılan çay bahçelerinin ölçümleme suretiyle tespit edilmesi, ilgili formların söz konusu yılın yaş çay alım fiyatına göre düzenlenmesi ve Ziraat Bankası şubelerine teslim edilmesi sonucunda gerçekleştirilmektedir. Bu işleme göre, 1994 yılında 92 000 dekar budanmış, tazminat olarak 240 milyar lira; 1995 yılında budanan 108 000 dekar alana karşılık 700 milyar lira; 1996 yılında budanan 106 000 dekar alana karşılık ödenen tazminat 1 423 000 000 000 lira, 1998 yılında ise budanan alan 55 000 dekar olup, budama tazminatı tutarı 2 671 000 000 000 lira olarak belirlenmiş ve tamamı ödenmiştir; 1999 yılında budanması gereken alan 153 000 dekar olup, budama işlemi devam etmektedir.

Bütün bunları, çay üreticisi ve orada çalışanların bütün dertlerini bir kere Meclis zabıtlarına geçirmek üzere burada söyledim. Tabii ki, sadece çay üreticisi değil, tüm ziraatle uğraşanların alın-teri kurumadan parasının ödenmesi esastır; ama Kurumun kaynakları ortada; bu şartlar altında, eğer muhalefetten iktidardan, muhalif muvafık, kimden bir teklif varsa, bu teklifi değerlendirmeye ben şahsen kendi Bakanlığım ile ilgili olarak açtım; ama, benim şu anda sunduğum ödeme planı, ancak Kurumun imkânları ve Hazineyle görüşmelerimiz sonucunda bu ayın sonuna kadar belli olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bakan, lütfen toparlar mısınız.

DEVLET BAKANI RÜŞTÜ KÂZİM YÜCELEN (Devamla) - Ama, yılbaşını geçecek olan, 2000 yılına sarkacak olan borçlar için de -ki çaya verilen parada artış yüzde 44'tür- 57 nci hükümetten önceki 56 ncı hükümet döneminde ilave para verilmesi kararlaştırılmıştır ve bu hükümet döneminde de aşağı yukarı enflasyon oranına göre bütün ürünlerde bu şekilde bir artış sağlanmıştır. Bunun da zamanında ödenmesi, gecikirse faiz ödenmesi için gerekli işlem devam edecektir.

Yüce Meclisinize saygılar sunar, bu bilgileri dinlediğiniz için teşekkür ederim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bekâroğlu, size söz vereceğim; yalnız, lütfen, karşılıklı konuşma şekline dönmüşesin.

Çok kısa olarak buyurun efendim.

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, vermiş olduğu ansiklopedik bilgilerden dolayı teşekkür ediyorum. Ancak, Rize'deki esnaf, bakkal, manav, kasap, ansiklopedik bilgilerle borca mal vermiyor. O nedenle, Sayın Bakanımın kesin bir tarih vermesini istiyorum; çünkü, buna göre, Rize'deki üretici, Rize'deki insan, manavdan, bakkaldan borçla yiyeceğini alacaktır. Sayın Bakanın anlattıklarından anlaşılıyor ki, gerçekten Doğu Karadeniz Bölgesinde, Rize'de, çay ve Çay-Kurla geçim olmayacak. O halde, hükümetin Doğu Karadeniz Bölgesiyle ilgili alternatif olarak neler düşündüğünü tespit etmek, gelecek hükümetlere de yazılı bir belge bırakmak için, Sayın Bakanımdan, çayla ilgili vermiş olduğumuz araştırma önergesinin desteklenmesini istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bekâroğlu.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI RÜŞTÜ KÂZİM YÜCELEN (İçel) – Sayın Başkan, evvela, Yüce Meclisin huzurunda tekraren arz etmek isterim ki, ben 57 nci hükümetin bakanı olarak ansiklopedik bilgi vermedim; şu anda çay üreticisinin, çay üretiminde, Çay-Kurda çalışan işçilerin sorunlarını dile getirmeye çalıştım; ancak, hakikaten verilen her bilgiye, sadece siyasi hırs uğruna veya siyasi gelecek uğruna değerlendirmeye çalışan bir gözle bakıldığı zaman, ansiklopedik bilgi gibi gözüküyorsa, o şekilde almanızı özellikle rica ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri, gündem dışı ilk konuşmayı yapan İstanbul Milletvekili Sayın Bozkurt Yaşar Öztürk'ün konuşmalarında kendi davranışlarını hedef aldığını ifade eden Diyarbakır Milletvekili Sayın Sebgetullah Seydaoğlu, bu satışmaya karşılık, Tüzüğü'nün 69 uncu maddesi gereğince söz istemiştir.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?..

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz Sayın Seydaoğlu...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Affedersiniz...

BAŞKAN – Peki, Grup adına; buyurun efendim.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkanım, müsaade ettiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Konuşmayı çok iyi dinledim; arkadaşımızın konuşmasında şahıs belirtilmemiştir. Konuşma, milletvekillerimizin, tüm parlamenterlerin, geçmişte, bugün ya da gelecekte, Türk Milletini temsil etmeleri dolayısıyla, içeride ya da dışarıda davranışlarına dikkat etmeleri konusunda bir konuşmadır ve malumunuz, başlangıçta da AĞIT toplantısıyla ilgili bir giriş yapmıştır. Herhangi bir arkadaşımızın alınmasına gerek yok ya da isim bahsedilmeden böyle bir konuşma yapıldığı için, Milliyetçi Hareket Partisi İstanbul Milletvekilimizin, Anavatan Partisindeki bir milletvekilini hedef göstermiş gibi algılayarak söz verme noktasındaki böyle bir olayı kabul etmemiz mümkün değildir Sayın Başkanım.

O bakımdan, bu, genel bir konuşmadır. Eğer arkadaşımız konuşmasında böyle bir atıfta bulunma noktasında olursa, şimdiden diyorum ki, kendisiyle alakası yoktur, bu, genel bir konuşmadır. Grubumuz tarafından da konuşmaya bakılmıştır; herhangi bir hedef tayin etmeden, bir genel konuşma yapılmıştır. Bunun için söz almıştım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Seydaoğlu, tatmin oldunuz mu efendim?

SEBGETULLAH SEYDAOĞLU (Diyarbakır) – Hayır Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tatmin olmadınız.

SEBGETULLAH SEYDAOĞLU (Diyarbakır) – Çünkü, burada, 81 inci madde; yani, yemin maddesini ihlal eden bir itham var. Yurtdışına...

BAŞKAN – Hayır, tatmin olmadıysanız, sizin tatmin olmanız önemlidir; çünkü, Grup Başkanvekili, sizi tatmin etmek üzere konuşmuştur. Bu açıklama sizi tatmin etmediyse, 69 uncu maddeye göre söz hakkınız bakidir.

SEBGETULLAH SEYDAOĞLU (Diyarbakır) – Sağ olsun, kendisine teşekkür ederim; ama, burada, şahsım itham edilmiştir; bu nedenle, söz istiyorum.

BAŞKAN – Peki efendim.

Yalnız, istirhamım şudur: Lütfen, 67 nci maddedeki hükme uyalım ve yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkanım, müsaade edin.

Yalnız, İttüğüümüzde vekâlet sistemi diye bir sistem yok. Ben, deminden beri biraz ibretle izliyorum -kusura bakmayın ama- bir şey konuşuluyor, gerekiyorsa Sayın Bakan cevap veriyor, ondan sonra yeniden söz almalar oluyor veya grubu adına değil de şahsı adına bir konuşma yapan kişiye Grup Başkanvekili Sayın Köse cevap veriyor "böyle alınmasın" diyor. Bana, İttüğükte buna ilişkin bir madde gösterin de, ben de tatmin olayım efendim.

ÖMER IZGI (Konya) – Hayır, cevap verme değil; cevap vermedi, açıklamada bulundu.

BAŞKAN – Efendim, müsaade eder misiniz...

Söz isteyen arkadaşımın, ne konuda ve nasıl konuşacağı konusunda benim herhangi bir ilham hissim yok. Onun için, arkadaşlarımız bunu kendileri takdir etsinler lütfen.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Ama, İttüğüümüzde böyle vekâlet sistemi yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika.

IV. – AÇIKLAMALAR VE SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR

1. – *Diyarbakır Milletvekili Sebgetullah Seydaoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Bozkurt Yaşar Özlük'ün yaptığı konuşmada şahsına sataşması nedeniyle konuşması*

SEBGETULLAH SEYDAOĞLU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; geçen hafta Almanya'ya yaptığımız seyahatle alakalı olarak, şahsımla ilgili, basında çıkan, görsel medyada çıkan iddiaların, nasıl tek taraflı... Demokratik olmayan, objektif olmayan, bu Mecliste yüzlerce insanın kişilik haklarını geçmişte rencide eden basın, özellikle bu Parlamento içerisinde, bana benzer yüzlerce insana, konuşma hakkı vermeden, tek taraflı, delillere, belgelere,

görüntülere, fotoğraflara dayanmayan... Şu Meclisin içinde 4 arkadaşım da beni dinliyor -Doğru Yol Partisi grubundaki arkadaş, DSP grubundaki arkadaş benimle beraberdi- beş günlük Almanya gezisinde birlikte olduğumuz, aynı oteli paylaştığımız, aynı yemeği yediğimiz, aynı gezileri yaptığımız gerçeği ortada olduğu halde, tek taraflı... Sebebi, bence, medya görevini layıkıyla yapma kaygısıyla, sırf birilerine "görevimizi yaptık..." Artık, ahlakdışı beklentileri neyse, bunu, bir milletvekiline karşı infaz etmeyi, şahsımda, Yüce Parlamenta yapılan bir saldırı olarak telakki ettiğimi bilmenizi istiyorum.

Demim gündem dışı konuşan İstanbul Milletvekilimiz Sayın Bozkurt Yaşar Öztürk, konuşmasında, adımı zikretmese bile, bir milletvekilinin, milletin parasıyla yurt dışında eğlence yerlerine gittiğini, yasadışı kişilerle görüştüğünü ima ediyor. Bu, tutanaklarda açık ve net; Seydaoğlu olarak beni itham ettiği ortada; tutanak burada.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Belki, Kuzey Irak'a gidenler için söylemişür efendim.

SEBGETULLAH SEYDAOĞLU (Devamla) - Bilemiyorum... Çünkü, son günlerde, benimle ilgili, basında haberler çıkmıştır.

BAŞKAN - Lütfen, karşılıklı konuşmayalım efendim.

SEBGETULLAH SEYDAOĞLU (Devamla) - Arkadaşlar, ben, şu anda, Türkiye cumhuriyetinin mahkemesinden geliyorum. Bakınız, Türkiye cumhuriyetinin mahkemesi olan 7. Sulh Ceza Mahkemesinde, Seydaoğlu hakkında son bir haftadır televizyonlarda ve gazetelerde çıkan bütün yayınların yalan olduğu, 24 saat içerisinde tekzip hakkının baki olduğu yolunda ve RTÜK'ün televizyon kanallarını kapatması için 1 saat önce karar aldı. İşte, 7. Sulh Ceza Mahkemesi kararı; bu bir! Hukuk bu işte, demokrasi bu işte! Yargısız infaza gerek yok.

İkinci konu: Bütün doğu ve güneydoğunun, Diyarbakır'ın gazeteleri, bütün sivil toplum örgütleri Seydaoğlu'nun arkasında "kendisi hakkında yapılan iftiraları lanetliyoruz, kınıyoruz..." 100 tane imza; sendikalar, odalar, dernekler; bir. İki: Batman'da çıkan gazete, Urfa'da çıkan gazete, KESK, bütün sivil toplum örgütleri, demokratik kitle örgütleri, Seydaoğlu'na destek veren, medyayı kınayan yayın yaptılar. Üç: Dünkü çıkan iki gazetede tekzip var; Öncü Gazetesi, Takvim: "Biz senden özür diliyoruz, sana yargısız infaz yaptık..." Tekzip hakkımı kullandım; bir hafta önce ülkürdüklerini yaladılar -özür dilerim, ağır konuşuyorum- tekzip yayımladılar. Beş: Diyarbakır'ın bütün televizyonlarında çıkan, yayın organlarında çıkan: "Seydaoğlu'na yapılan provokasyonu şiddetle kınıyoruz..." 10 000 kişinin imzası, Türk-İş bölge temsilcilerinin, sivil toplum örgütlerinin bölge temsilcilerinin imzası...

Daha zamanınızı almadan geçiyorum... Köşe yazarının kendi arkadaşlarını yalanlayan yazısı... Dünkü Radikal'de çıkan başlık: "Tetikçiler" diyor arkadaşlarına "siz, buna karşı yargısız infaz yaptınız..." Seydaoğlu demokratikleşmeyi istediği için, insan haklarını istediği için, Merve Kavakçı'ya yapılan haksızlığı istemediği için, ona bu iftira atıldı. (MHP sıralarından gürlütler)

Mahkeme kararı burada. Siz, gazetelerde çıkan her şeye inanmayın. Ben, hiçbir zaman, ülkenin bölünmez bütünlüğü içerisinde, demokratik hukuk devletimin, 81 inci maddenin, iki yasama dönemidir burada yeminime sadığım. Bana isnat edilen suçlar iftiradır. Bugün, Komisyon Başkanına da diyor ki: "İnsan Hakları Komisyonu Başkanı, cezaevi raporlarını, tüm tutanakları kaybetti." Eğer doğruysa, gazetenin manşetinde... Evet, onu kastediyor, bir gazetenin manşetinde "cezaevleri raporları, sivil toplum örgütlerinin İnsan Hakları Komisyonuna gelen 5 yıllık raporları ortada yok..." Bu gazete doğru mudur acaba? Böyle bir itham -ben başkanvekilim- bana yapıldı, şimdi de Başkana bugün yapıldı; aynı gazete.

Arkadaşlar, ben, demokrat, namuslu, onurlu bir doğu çocuğuyum. Hiçbir zaman, ülkemin aleyhinde hiçbir şey yapmadım. Medya, televizyon, beni yargısız infaz etmiş; ama, ben, insan hakları konusunda, af konusunda, burada, Parlamentonun içinden olsun, dışından olsun, bir vatandaşa yapılan haksızlık konusunda, demokratik insan haklarını kullanmak mecburiyetindeyim. Ülkemin itibarını dış ülkede savunduğum için, ülkemin Parlamentosunda itibarını ayak altına alduran bir milletvekilinin yemeğine gitmedim diye... Akşam, milletvekillerimle -Mustafa Eren Bey dinliyor, Bahri Zengin Bey dinliyor- beraber yemek yedik. Ellerinde fotoğraf yok, kaset yok, belge yok. Vay ben ahlaksız bir yere gitmişim! Bak, ben, muhafazakâr, namuslu, demokrat bir aile çocuğuyum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Süreniz tamamlandı Sayın Seydaoğlu; son cümmeniz...

SEBGETULLAH SEYDAOĞLU (Devamla) - Ömrümdede -televizyonda da söyledim- benim içki içtiğimi, bir kumarhaneye ömrüm boyunca -44 yaşına geldim- girdiğimi ispat eden varsa milletvekilliğinden istifa etmeye hazırım dedim. İşte, demokrat olmak budur, erkek olmak budur, doğru olmak budur. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Son cümmeniz efendim...

SEBGETULLAH SEYDAOĞLU (Devamla) - Biraz evvel mahkeme kararı da aldım. Bu mahkeme kararı bütün bu yayını yalanladı, RTÜK'e başvurdu. Bu akşam, inşallah, televizyon kanalları karacak. Medya nereye koşuyor hepimiz biliyorsunuz.

BAŞKAN - Son cümmeniz efendim...

SEBGETULLAH SEYDAOĞLU (Devamla) - Medya, Adnan Menderes'e, Turgut Özal'a, Tayyip Erdoğan'a, Adnan Kahveci'ye ne yaptı, Seydaoğlu'na da bunu yapmak istiyor. (FP ve DYP sıralarından alkışlar) İşte medya budur. Türkiye'deki medya, güvenilirliğini kaybetmiş. Kişilik haklarına saldırıyor. Tek taraflı, görsel yayından tutan gücünü kullanıyor. Medya ahlaksız olmuş, rantıyeci olmuş, şantajcı olmuş; ihale peşinde. Gerçek Babiâll'deki medya anlayışı bugün yoktur.

BAŞKAN - Sayın Seydaoğlu, kesmek zorunda kalacağım; lütfen...

SEBGETULLAH SEYDAOĞLU (Devamla) - Ben bu duygularımı -mahkeme kararını size gösterdim- hepinize saygılarımı sunuyorum, başarılar diliyorum. (ANAP, FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

AYDIN TÜMEN (Ankara) - Sayın Başkan...

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) - Seydaoğlu, medyayla ilgili söylediklerin doğru da...

BAŞKAN - Müsaade eder misiniz efendim... Grup Başkanvekili konuşacaklar.

Buyurun.

AYDIN TÜMEN (Ankara) - Sayın hatip, aynı komisyonda başkan olan Sayın Pişkinsüt'e bazı ithamlarda bulundular. Eğer izin verirseniz çok kısa da olsa...

BAŞKAN - Komisyon Başkanından bahsettiler.

Buyurun Sayın Pişkinsüt. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

2. — Aydın Milletvekili Sema Pişkinsüt'ün, Diyarbakır Milletvekili Sebetullah Seydaoğlu'nun şahsına satışması nedeniyle konuşması

SEMA TUTAR PIŞKINSÜT (Aydın) – Sayın Başkan, değerli üyeler; aslında, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, basında, özellikle görsel basında pek çok konuda yargılanması hepimizi zaman zaman üzüyor. Açıklıktan yanayız, doğrudan yanayız, her şeyin şeffaf bir şekilde halka iletilmesinden yanayız; ama, kişilerin özlük haklarıyla ilgili, kişilerin kendi özel yaşamlarıyla ilgili, kişilerin özel saatlerindeki davranışlarıyla ilgili konularda medyada çok değişik bir biçimde yargılanmasına veya yargılanırken, bu yargının önüne değişik ifadelerle tavırlar konulmasına da, Parlamento olarak, Parlamentonun bir üyesi olarak karşı koymak zorundayız.

Sözlerim, kimseyi üzmeden, kimseyi kırmadan; ama, doğrular konusunda da, içimizde, kendi aramızda, neyin doğru olduğu konusunda araştırma yapmakla yükümlü olduğumuz üzerinedir. Belli konular yanlış aksettirilebilir, çarpıtılabilir; pek çok konuyu gizlemek üzere, pek çok kişi, değişik konuları gündeme getirebilir; ama, bunlarda gerçek nedir, gerçeğin de gerçek olması sadece yetmez; bu gerçekliğin etrafında ne sebepler kullanılmak istenmektedir; bu da çok önemli.

Biz, bir Almanya gezisi yaptık. Gezi de değil; insan hakları komisyonları arasında ilk kez yapılan bir karşılıklı fikir alışverişiydi bu; son derece önemliydi. Bu öneminin yanında, komisyonda çok değerli arkadaşlarımız vardı; pek çok konuyu tartıştık. Bunların hepsi -tutanaklarıyla- yapılan görüşmelerin tümü elimizdedir.

Bunlar, konuşulması gereken, ülkemizin şu sıkıntılı durumunda bunların da anlatılması gereken... Örneğin, Almanya'da yaşayan Türklerin insan hakları açısından ne sıkıntıları olduğu, devletlerin insan haklarını dile getirirken hangi konuları da kendilerinin eksikliği olarak belirtmeleri gerektiği konuları tartışılması gerekirken, konu, bambaşka bir mecraya çekildi.

Üç noktayı ifade etmek istiyorum; kimseyi suçlamadan, altını çizerek: Komisyon olarak, biz, objektif değerlendirmek, objektif çalışmak üzere yemin ettik, geldik. Komisyonumuzdaki hiçbir arkadaşımızın -hangi düşünceden, hangi kanaatten olursa olsun- arkasından komplo kurmak gibi, başkan olarak, komploya alet edilmek gibi bir konumuz, düşüncemiz asla olamaz, olmamıştır; olmadığı da her türlü belgeyle bellidir; bu, bir.

Değişik kesimlerde değişik şekillerde yazıldı. Komployla alakalı hiçbir konu söz konusu değildir; hele hele benim içinde olabileceğim hiçbir nokta söz konusu değildir. İspatlamaya, ispata herkesi davet ederim.

İkinci önemli nokta: Biz, bu çalışmamızı yaparken arkadaşlarımızın neden dolayı belli toplantılara katılmamış olduğunun tepkisini, Alman Parlamentosunun İnsan Hakları Komisyonu Başkanı olan Roth'un o gün akşamki yemeğinde de çok açık bir biçimde izah ettik. Bunun sebebinin ve arkasının bu şekilde değerlendirilmesini isterim.

Biraz önce, hiçbir şekilde bu konularla çok fazla alakası olmamasına rağmen, Sayın Seydaoğlu'nun ifadelerinde, her bir taraftan birçok konu gündeme geldi. Bunları, Parlamento kürsüsünden tek tek anlatmak, konuşmak, değerlendirmek, hangisi doğrudur diye söylemek de mümkün değil; ayrıca da, biz, sözleri konusunda arkadaşlarımıza itimat etmek istiyoruz.

"Pişkinsüt'e tepki" şeklinde bir gazete kupürü gösterildi ve ısrarla birkaç kez basında yazılı olarak da yer aldı. Çok değişik bir biçimde de, Türkiye'de gündeme getirilmeyen, alınmayan bir medyanın, Almanya'daki bir medyanın kupürlerinde de iki gün önce vardı. Cezaevleriyle ilgili ve-

ya herhangi bir konuyla ilgili, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonuna gelmiş olan belge, bilgi, her türlü dokümantasyon kimseden saklanamaz, kimseden gizlenemez, başka yerlere aktarılamaz. Böyle bir şey de söz konusu değildir. Ancak, alt komisyonlar kararıyla, alt komisyon kurarak bir konuda çalışmaya başladığımızda alt komisyonun toplamış olduğu veya herhangi bir şekilde alt komisyonlara iletilmiş olan tüm bilgi, belgenin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin dokümantasyonu olup olmadığı konusunda veya alt komisyonun raporu olup olmadığı konusunda da birtakım usuller vardır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başkan, lütfen toparlar mısınız efendim.

SEMA TUTAR PIŞKİNSÜT (Devamla) – Hemen bitiriyorum Sayın Başkan.

Bu usul: Alt komisyonlar çalışırlar, raporlarını hazırlarlar; hazırlanmış olan raporlar, Parlamento komisyonlarında değerlendirilir, komisyonda kabul edildikten sonra Türkiye Büyük Millet Meclisinin resmî belgesi haline gelir. Bu konular birbirinden ayrı konulardır; birbirine karıştırılmaması gerekir. Radikal grupların söylemleriyle veya birtakım yanlış yansımalarla bu şekildeki değerlendirmelerin gündeme getirilmesi çok üzücü olur. Her türlü konuda açıklıkla, Değerli Başkanlığımızdan başlamak üzere, herkese hesap vermeye hazır bir Başkanım. Bunun da altını çizerek, bir kez daha, dinlediğiniz için, teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Sayın Sema Tutar Pişkinsüt'e teşekkür ediyorum.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Sayın Başkanım, iki kelime arz edeceğim.

BAŞKAN – Efendim, zataâlinizle alakalı bir konu yok burada.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Hayır, sizinle alakalı...

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz...

Bozkurt Yaşar Bey, demin el kaldırdınız; söz istiyor muydunuz?

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) – Vazgeçtim...

BAŞKAN – Vazgeçtiniz...

Buyurun efendim.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Sayın Başkanım, Türkiye Büyük Millet Meclisi, millî iradenin temsil edildiği bir yerdir. Bugün iki konu tartışıldı burada. Zataâliniz her iki konu da vuzuha kavuşuncaya kadar milletvekillerinin özgürce fikirlerini serdetmesine izin verdiniz. Bunun bir teamül haline gelmesini ve sizden sonraki Başkanvekillerinin de buna dikkat etmesini temenni ediyor ve bu davranışınızdan dolayı sizi kutluyor, teşekkür ediyorum efendim. Sağ olun. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın İncetahtacı.

Bozkurt Yaşar Bey'e de teşekkür ediyorum gösterdiği anlayıştan dolayı.

Bir Meclis araştırması önergesi vardır; okutuyorum :

III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ**

1. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 25 arkadaşının, Bayburt İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/94)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bayburt İlimizin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlar ile özel sektör ve kamu yatırımlarının ihmalinden doğan sorunlarının araştırılarak, alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1. Suat Pamukçu (Bayburt)
2. Akif Güllü (Amasya)
3. Eyyüp Sanay (Ankara)
4. İsmail Alptekin (Boflu)
5. Ali Sezal (Kahramanmaraş)
6. Osman Pepe (Kocaeli)
7. Nurettin Aktaş (Gaziantep)
8. Ali Güner (İğdır)
9. Ahmet Sünnetçioğlu (Bursa)
10. Ramazan Toprak (Aksaray)
11. Hüseyin Arı (Konya)
12. Şeref Malkoç (Trabzon)
13. Bahri Zengin (İstanbul)
14. Latif Öztekin (Elazığ)
15. Mehmet Bedri İncetahtacı (Gaziantep)
16. Yahya Akman (Şanlıurfa)
17. Mehmet Batuk (Kocaeli)
18. İlyas Arslan (Yozgat)
19. Bekir Sobacı (Tokat)
20. Fahrettin Kukaracı (Erzurum)
21. Cemil Çiçek (Ankara)
22. Fethullah Erbaş (Van)
23. Hüseyin Karagöz (Çankırı)
24. Rıza Ulucak (Ankara)
25. Salih Kapsuz (Kayseri)
26. Lütfi Doğan (Gümüşhane)

Bayburt, Karadeniz Bölgesini Doğu Anadolu'ya bağlayan transit yolu üzerinde, Çoruh Nehri kenarında kurulan 3 652 kilometrekarelik yüzölçümüne sahip, 1 550 metre yükseklikte, milattan önce 3000 yıllarına dayanan tarihi tecrübesi ve kültür birikimi olan bir ilimizdir. Etrafı Erzurum, Erzincan, Gümüşhane, Trabzon ve Rize illeriyle çevrilidir. İlimiz, merkez ilçe, Aydıntepe ve Demirözü İlçeleri ile Arpalı, Akşar, Konursu, Gökçedere Kasabaları, Maden Bucağı ve 170'i köy olmak üzere toplam 178 yerleşim birimine sahiptir.

Tarihî bilgilere göre Bayburt, Urartular'dan başlayarak Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular, Danişmentliler, Akkoyunlular ve son olarak da Osmanlıların egemenliğine geçmiştir. Uzun yıllar sancak merkezi olma vasfını sürdürmüş, çeşitli dönemlerde harpler görmüş, Ermeni ve Rus işgallerinde kalmıştır. 21 Şubat 1918'de Rus işgalinden ve Ermeni mezaliminden kurtulmuş; idarî yönden 1925'e kadar Erzurum'a, bu tarihten sonra da Gümüşhane'ye bağlanmıştır. 1989 yılında da 3578 sayılı Yasayla il olma statüsüne kavuşmuştur.

İlimizin nüfusu 1927 yılında yapılan ilk nüfus sayımında 48 842, 1985 yılı genel nüfus sayımına göre 109 260, 1990 yılında 107 330, son olarak 1997 yılı kesin olmayan genel nüfus sayımı sonuçlarına göre toplam nüfusumuz 99 798'tir. Yıllar itibarıyla ilimizin nüfusuna baktığımızda sürekli azalan ve göç veren bir konum arz etmektedir.

Bayburt İlimiz, Kuzeydoğu Anadolu ve Doğu Karadeniz kuşağının yeraltı ve yerüstü kaynaklarına sahip, sulak arazileri olan, tarım ve hayvancılığa elverişli, Doğu Karadeniz iklimi ile Doğu Anadolu iklimi arasında karasal özelliği ağır basan ve yılın altı ayı karla kaplı kalan bir yerleşim birimidir.

Nüfusunun yüzde 60'ının geçim kaynağı ticarî olmayan tarım ve hayvancılıktır. 1997 yılı tespitlerine göre işsiz sayısı 20 000 civarındadır. Faal nüfusun 2/3'ünü tarım ve hayvancılık sektöründe istihdam olduğu dikkate alındığında kış aylarında işsiz sayısı daha da artmaktadır.

Bugüne kadar Bayburt halkının özlem duyduğu Bayburt üniversitesinin kurulamamış olması sebebiyle, gerek eğitim ve öğretimi daha iyi şartlarda yapabilmek gerekse iş bulabilmek için, Bayburt dışına göç, hızla artan bir oranda devam etmektedir. Başta İstanbul, İzmir ve Bursa olmak üzere tüm Türkiye ve Avrupa'da 1 000 000'a yakın Bayburtlunun bulunduğu tahmin edilmektedir.

Ekonomik, sosyal sebeplerle ilimizde ticaret ve sanayi gelişmemiştir. Tarım ve hayvancılık işsizliği önleyici, ekonomiyi sürükleyici bir rol oynayamamaktadır. Vatandaşlarımızın en temel hakkı olan başta eğitim ve sağlık konuları olmak üzere, bayındırlık, fizikî altyapı, turizm gibi konular hep ihmal edilmiştir. İlimizin sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi 0,5'ten düşük olan iller arasında olup, fert başına düşen gayri safi millî hâsıla miktarı 1 000 dolar civarındadır. Bu ve benzeri sorunlardan dolayı, Bayburt'ta köyler boşalarak viraneye dönmekte, tarım arazileri işlenmeyerek boş bırakılmaktadır. Bu yüzden hem ilimiz hem de ülkemiz, sosyal ve iktisadî açıdan zarara uğramaktadır.

Bayburt İlimizin içinde bulunduğu sorunlardan bir an önce kurtulması için sorunlar ve çözümlerinin yerinde tespitiyle ilgili bir Meclis araştırması komisyonunun kurulmasının Türkiye'miz ve Bayburtumuz için faydalı olacağı inancını taşımaktayız.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge, gündemdeki yerini alacak, Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüleşme, sırası geldiği zaman yapılacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 2 adet tezkeresi vardır; sırasıyla okutuyorum :

C) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. — Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi ile Bulgaristan Parlamentosu tarafından ortaklaşa düzenlenen konferansa katılacak parlamento heyetine ilişkin Başkanlık Tezkeresi (3/398)

18 Kasım 1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi ve Bulgaristan Parlamentosu tarafından 25-26 Kasım 1999 tarihleri arasında Sofya'da ortaklaşa düzenlenen "Güney Doğu Avrupa İstikrar Pakütünün Uygulanmasına Parlamenter Katkı" konulu konferansa, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu üyelerinden oluşan 5 kişilik bir parlamento heyetinin katılması, Genel Kurulun 2.11.1999 tarih ve 13 üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanunun 2 nci maddesi uyarınca, heyetin oluşturulması için siyasi parti gruplarınca saptanmış olan isimler, Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

Nejat Arseven

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

B. Suat Çağlayan	İzmir
Teoman Özalp	Bursa
M. Bedri İncetahtacı	Gaziantep
Suha Tanık	İzmir
Basri Coşkun	Malatya

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer tezkereyi okutuyorum :

2. — Fransa Ulusal Meclisi Başkanının davetine icabet edecek milletvekillerine ilişkin Başkanlık Tezkeresi (3/399)

18 Kasım 1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Fransa Ulusal Meclisi Başkanının vaki davetine icabetle, Türkiye Büyük Millet Meclisini temsilen 2 parlamentlerden oluşan bir heyetin 24 Kasım 1999 tarihinde Paris'te yapılacak olan "Balkanlar: İstikrardan yeniden yapılanmaya" konulu parlamentolararası konferansa katılması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca, Genel Kurulun 16 Kasım 1999 tarihli 20 nci Birleşiminde kabul edilmiştir.

Anılan kanunun 2 nci maddesi uyarınca heyetimizi oluşturmak üzere, siyasi parti gruplarınca bildirilen üyelerimizin isimleri Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

Nejat Arseven

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Adı Soyadı:	Seçim İli :
Atilla Mutman	İzmir
Mehmet Kaya	Kahramanmaraş

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının oylamaya tabi bir tezkere-si vardır; okutup oylarınıza sunacağım :

3. — *Avrupa Parlamentosu Dış İlişkiler Komisyonu Başkanının vaki davetine, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyon Başkanı Kâmrân İnan başkanlığında Dışişleri Komisyonu üye-lerinden oluşan bir Parlamento Heyetiyle icabet edilmesine ilişkin Başkanlık Tezkeresi (3/400)*

17 Kasım 1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Dışişleri Bakanlığımızın 10 Kasım 1999 tarihli ve ABGM/ABGY 760.319-1245-489 sayılı yazısında, Avrupa Parlamentosu Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı Elmar Brok ve Yardımcısı Emma Nicholson'un, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı Kâmrân İnan baş-kanlığında, Dışişleri Komisyonu üyelerinden oluşan bir Parlamento heyetini Brüksel'e davet ettiği bildirilmektedir.

Söz konusu davete icabet edilmesi hususu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca, Genel Kurulun tasvip-lerine sunulur.

Nejat Arseven

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

BAŞKAN – Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edil-miştir.

Sayın milletvekilleri, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporunun müzakeresine kaldığımız yerden ediyoruz.

V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — *Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/432) (S. Sayısı : 198) (1)*

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet hazır.

Geçen birleşimde, tasarının tümü üzerinde, Fazilet Partisi, Anavatan Partisi, Milliyetçi Hare-ket Partisi ve Doğru Yol Partisi grupları adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, söz sırası, Demokratik Sol Parti Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Yekta Açık-göz'e aittir. (DSP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Açıkğöz.

Süreniz 20 dakika efendim.

DSP GRUBU ADINA YEKTA AÇIKGÖZ (Samsun) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üye-leri; 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı-yla ilgili Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum; Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

(1) 198 S. Sayılı Basmayazı 17.11.1999 tarihli 21 inci Birleşim Tutanağına eklidir.

Değerli milletvekilleri, etkili, verimli, süratli ve saygın bir kamu yönetimi toplumun vazgeçemeyeceği bir olgu olup, hizmet götürken bunu memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yapacağı tabiidir. Bu nedenle, kamu yönetimini zaafa uğratmadan memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri iddia olunan suçlarda yargılama aşamasına geçilmeden yapılacak soruşturmanın basit, etkili ve süratli biçimde işlenmesini sağlamak ve suçluların cezasız kalmasını engellemek amacıyla bu tasarı hazırlanmıştır.

1913 yılında kabul edilerek yürürlüğe giren eski Memurin Muhakematı Hakkında Kanun, konu ve kapsam yönünden de sakıncalar taşımaktaydı. Bu sakıncalar; görev sırasında işlenen, ancak görevle ilgisi bulunmayan suçların da bu kanun kapsamında bulunması nedeniyle, belirtilen suçlar hakkında adli mercilerce doğrudan soruşturma yapılamıyordu. Belirtilen sakıncaları gidermek için, bu tasarıyla, ceza kovuşturması açılmadan önce, idare tarafından yapılacak ön incelemeye göre karar verilmesi esası getirilmiştir. Böylece, soruşturmanın kurullar elinde sürüncemede kalması önlenmiş; ayrıca, görev sırasında işlenen; fakat, görevle ilgisi bulunmayan suçlar kapsam dışı bırakılmıştır. Böylece, sistemin uygulama alanı daraltılmış, yargılama sürecinin çok ağır işlenişinin önüne geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesinde kanunun amacı şöyle tarif edilmiştir: "Bu Kanunun amacı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri belirtmek ve izlenecek usulü düzenlemektir."

2 nci maddede, kapsamla ilgili sözlü edilen sistemin hangi memur ve kamu görevlileri hakkında uygulanacağı birinci fıkrasında; ikinci fıkrasında ise, görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usulüne tabi olanlarla çeşitli kanunlardaki soruşturma ve kovuşturma usulüne ilişkin hükümlerin saklı tutulduğu belirtilmektedir. Bu çerçevede içinde, örneğin Silahlı Kuvvetler mensupları, hâkimler ve savcılar, yükseköğretim elemanları hakkında bu kanun değil, özel kanunlardaki hükümler uygulanacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, ağır cezayı gerektiren suçüstü halinin genel hükümlere tabi olduğu belirtilmiş; dördüncü fıkrasında ise disiplin hükümleri saklı tutulmuştur.

3 üncü madde, izin vermeyle ilgili. Soruşturma iznini, yetkisini ilçelerde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında kaymakamlar, ilde ve merkez ilçede ilin valisi, bölge düzeyinde teşkilatlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan kamu görevlileri için yine o ilin valisi; Başbakanlık ve bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında görev yapan memur ve diğer kamu görevlileri hakkında o kuruluşun en üst idarî amiri; Bakanlar Kurulu kararıyla veya bakanlıkların merkez teşkilatında görevli olup, ortak kararla atanmış görevliler hakkında ilgili bakan, Başbakanlık merkez teşkilatının aynı durumdaki personeli hakkında ise Başbakan; Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri ve yardımcısı hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı vermeye yetkilidir.

Cumhurbaşkanlığında görevliler hakkında Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Genel Sekreter hakkında ise Cumhurbaşkanı; büyükşehir belediye başkanları, il belediye başkanları, büyükşehir ve il belediye meclisi üyeleriyle il genel meclisi üyeleri hakkında İçişleri Bakanı; ilçelerdeki belde belediye başkanları ve belediye meclisi üyeleri hakkında kaymakam, merkez ilçelerdeki belde belediye ile ilçe belediye başkanları ve belediye meclisi üyeleri hakkında buldukları ilin valisi izin vermeye yetkili. Köy ve mahalle muhtarları ile bu kanun kapsamına giren diğer memurlar ve kamu görevlileri hakkında, ilçelerde kaymakam, merkez ilçede ise vali soruşturma izni verecektir bu tasarıya göre.

Değerli milletvekilleri, tasarı bu şekilde devam ediyor.

Tasarının 4 üncü maddesi ise, şikâyetlerin yetkili mercilere iletilmesiyle ilgilidir. Burada ilgili hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin belgeye, bilgiye ve somut delillere dayandırılması, aksi halde, soyut ve genel nitelikli şikâyetlerin işleme konulamayacağı düzenlemiştir.

Tasarının 5 inci maddesi izin vermeye ilgili. Yetkili merciin ön inceleme başlatmasıyla ilgili olan bu madde, burada izin vermeye yetkili merci, ön incelemeyi bizzat kendisi yapacağı gibi, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılan memurun üstü konumundaki memur eliyle de yaptırabilir; ancak, yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemezler.

Tasarının 6 ncı maddesi, önincelemeye ilişkin raporlarla ilgilidir. Hazırlanan raporlara göre, yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. İzin verilmesine ilişkin kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur.

7 nci madde süreyle ilgilidir. Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını en geç otuz gün içerisinde verecektir; ancak, zorunlu hallerde onbeş günlü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Bu süreler içerisinde herhangi bir karar verilmediği takdirde soruşturma izni verilmiş sayılır.

Soruşturma izninin kapsamı tasarının 8 inci maddesiyle derpiş edilmiş. Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıkarsa, yeniden izin alınması zorunluluğu getirilmiştir.

Değerli üyeler, tasarının önemli bir maddesi de 9 uncu maddedir. Burada, yetkili merci, soruşturma izni vermediği takdirde gerekçeli kararını şikâyetçiye, ifadesi alınmışsa hakkında inceleme yapılanı ve herhalde ilgili cumhuriyet başsavcılığına bildirir. Bu bildirim üzerine tebliğden itibaren onbeş gün içinde ilgililer itiraz yoluna gidebilir. Yetkili mercilerden bakanların, Başbakanın, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterinin, Meclis Başkanının, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterinin ret kararına karşı yargı çevresinde bulunan bölge idare mahkemesine itiraz edilebilir.

10 uncu madde, iştirak halini belirtir.

Tasarının 11 inci maddesi ise, soruşturma izni veya itirazın kabulüne karar verilmesi halinde, dosyanın yetkili ve görevli cumhuriyet başsavcılığına gönderileceğini amirdir.

Tasarının 12 nci maddesi, hazırlık soruşturmasını yapacak mercileri içermektedir. Burada, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve Bakanlar Kurulu kararı ile atanan memur ve diğer kamu görevlileri ile büyükşehir belediye başkanları hakkında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Başsavcivekili; ortak kararla veya Başbakanın onayı ile atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri il ve ilçe belediye başkanları, ilçe idare şube başkanları hakkında il cumhuriyet başsavcısı veya başsavcı vekili; diğerleri hakkında, genel hükümlere göre yetkili veya görevli cumhuriyet başsavcılığı soruşturmayı yapacak mercilerdir.

Tasarının 13 üncü maddesi, ilgili hakkında, davaya bakmaya yetkili ve görevli mahkemeyi tayin eden maddedir. Bu maddeye göre, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve Bakanlar Kurulu kararıyla atananlar ve büyükşehir belediye başkanları hakkında Yargıtayın ilgili ceza dairesi; ortak kararla ve Başbakanın onayıyla atanan memurlarla ilçe ve il belediye başkanları için il ağır ceza mahkemeleri, diğerleri için genel hükümlere göre yetkili ve görevli ceza mahkemesidir.

Tasarının 14 üncü maddesi, vekil görevlilerin de, aslın tabi olduğu usule tabi olacağını gösterir, 15 inci maddesinde ise, memur veya diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak haksız suçlama ve şikâyetlerin garez, kin ve mücerret hakaret için uydurma bir suç isnadıyla yapıldığı

anlaşırsa, cumhuriyet cumhuriyet bağsavcılığınca takibata geçileceği, haksız isnatta bulunanlar hakkında yetkili ve görevli bağsavcılıklarınca resen takibata geçileceği belirtilmiştir.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu tasarı birçok yönden eleştirilmiştir, eleştirilmesi de doğaldır; ancak, unutulmamalıdır ki, kâğıt üzerinde en ideal yasalar bile kötü uygulayıcılar elinde en kötü hale gelir. Olaya biraz da bu yönüyle bakmak lazımdır diye düşünüyorum.

Saygıdeğer üyeler, kısaca izaha çalıştığım bu yeni kanun tasarısına olumlu oy vereceğimizi belirtir, ulusumuza hayırlı ve uğurlu olması dileğiyle hepinizi saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Açıköz.

Sayın milletvekilleri, böylece, tasarrufların tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmış oldu.

Şahıslar adına söz taleplerini sırasıyla okuyorum: Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan, Erzurum Milletvekili Sayın Fahrettin Kukaracı, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu ve Manisa Milletvekili Sayın Ekrem Pakdemirli.

Malumları olduğu üzere, ancak 2 arkadaşımızın konuşma imkânı var.

İlk konuşmacı olarak, Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat'ı davet ediyorum.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Fırat, süreniz 10 dakikadır.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; geçen pazartesi günü, olağandışı, ama olağanlaştırılmış genel bir toplantı yaptık, Meclisimiz toplandı ve bizlere, burada, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Sayın Bill Clinton hitap etti. Tutanakları incelediğimizde, Sayın Bill Clinton'ın Türkiye Büyük Millet Meclisine girişinden çıkışına kadar on kez alkışlandığını tespit ettim; birini girerken, birini de çıkarken olduğunu varsayarsak, konuşmalarını sekiz kez tasvip ettiğimizi anlıyorum.

Sayın Clinton'ın konuşmasından diplomatik teamüller gereği sarf ettiği sözleri çıkarırsak, temel konu olarak, özellikle 20 nci Yüzyılın son çeyreğinde ve 21 inci Yüzyıla girerken ana tema olan demokrasiyi, insan haklarını ve hukuk devletini, hukukun üstünlüğü prensiplerini burada teyit ettiğini ve bizlerin de, Türkiye Büyük Millet Meclisinin üyeleri olarak, alkışlarımızla buna iştirak ettiğimizi görüyoruz.

Eğer dört beş gün evvel böylesine teyit etmiş olduğumuz ana ilkelerin etrafında hakikaten mutabık isek, şu anda görüşülmekte olan yasa tasarısının Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmemesi gerekirdi; görüşülmesi gereken, bunun atfedildiği Anayasamızın 129 uncu maddesinin tümünden kaldırılması konusu olmalıydı.

Şimdi, 80 küsur yıl önce, Osmanlı İmparatorluğunun mevcut olduğu dönemde çıkarılmış olan bir yasayı görüşüyoruz. O dönemdeki Meclisi Mebusan ve Meclisi Âyanda yapılan konuşmaları zabıtlardan incelediğimizde, çok enteresan bir cümleyle karşılaşırız; o devrin milletvekillerinden birisi, vatan çocuklarının adalet karşısında ayrıcalıklı nitelik taşımadıklarını göstermek için girişilen bu çabanın ileride tamamlanacağını beyan ediyor; yani, devlet memurlarına meydana getirilmiş olan bir ayrıcalığın, Osmanlı İmparatorluğu Meclisi Âyanında, bir süre sonra kaldırılarak, vatan evlatları arasında bir eşitlik sağlanacağını söylüyorlar. 86 yıl sonra, ben de aynı şeyi Türkiye Büyük Millet Meclisinde söylemek durumundayım. En kısa sürede, demokrasinin, hürriyetlerin abideleştiği ve artık bu konuda hiçbir karşı fikrin olmadığı bir dönemde, kimseye ayrıcalık tanımadan, adliyenin, adli yargının karşısında herkesin hesap verebilme durumuna geleceğini umut ediyorum ve

bunu, bir kez daha, zabıtlarda tescil ediyorum. Ümit ediyorum ki, bu, 86 yıl sonra, yeniden, aynı şekilde, diğer bir milletvekili tarafından tekrar edilmesin.

Değerli arkadaşlarım, tasarı temel olarak incelendiğinde, değerli meslektaşımız, değerli insan Sayın Ahmet İyimaya Bey, dün, bu konuyu çok güzel irdelediler, o konuşmalarının tıltına iştirak ediyorum; ancak, diğer arkadaşlarımızın da, grupları adına yapmış oldukları konuşmalarda, yasayı içlerine sindiremediklerini görmekten de mutlu oluyorum. Belki, iktidarın parti disiplininin getirdiği nedenlerden dolayı savunmak durumunda kalmışlarsa da; ama, insanların inanmadıkları konularda, savunmanın da yeterli olmadığını gördük; belli bir noktadan sonra, konuşmalarının 8 dakikasını savunmaya, 12 dakikasını da, ileride nasıl olması gerektiğini, ideal olanının ne olması gerektiğini söylemeye ayırdılar; dolayısıyla, o yönden de arkadaşlarımı kutluyorum.

Bir yerde, insanlar arasında; yani, Anayasamızın 10 uncu maddesinin kesin maddelerinden olan "yasa önünde eşitlik" ilkesi olsun, yargı birliği konusundaki düşünce tarzımız olsun ve buna benzer diğer mümkün maddeleri de incelediğimiz zaman, aslında, memurlar hakkındaki bu yasa tasarisinin kesinlikle kaldırılması gerekirdi; ancak, maalesef, yeniden getiriyoruz.

Benim üzüldüğüm bir nokta var: Çeşitli nedenlerle, bazı yasaları, makyajla, belli çevrelere demokratikleştirdiğimiz veya demokratikleşme yaptığımız gibi bir havanın içerisinde sunma mecburiyetinde olabiliriz; ancak, vatandaşlarımıza karşı, bir yerde dürüst olmamız lazım; en azından, Yüce Parlamenta karşı dürüst olmamız lazım. Eğer, bunu, siz, kalkar, bir reform olarak irderseniz, bunu bu şekilde beyan ederseniz, ben, Yüce Meclise karşı yeterli saygının gösterilmediği kanısına vasil olurum.

Peki, sayın devlet memurlarımıza bir dokunulmazlık zırhının gerektiği kanısında olduğumuzu veya bu düşüncede olduğumuzu bir yerde kabul edelim. Son birkaç olaya dikkatlerinizi çekmek isterim: Dün, bilmem dikkat ettiniz mi, Radikal Gazetesinin bir sayfasında bir haber vardı; deniliyordu ki: "Türkiye'de yapılmış olan bir polis operasyonu nedeniyle, o operasyona maruz kalan grubun Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine göndermiş olduğu faks, polis tarafından milletvekillerinin ofislerinden toplatılmıştır."

Bir süre evvel de, yine aynı şekilde, bir Meclis başkanvekilinin talimatıyla, bizleri kötü propagandanın etkisinden korumak için, posta kutularımızdan, bizlere gelmiş olan bir mevkute toplatılıyor; bunun kararını veriyor ve bunu basın önünde de ilan ediyordu. Bence, Anayasanın haber alma özgürlüğü ihlal edilmişti, Anayasa ihlal edilmişti; bırakınız bu haber alma özgürlüğünü, parlamenter dokunulmazlığı ihlal edilmişti.

Peki, bu talimatı veren kamu görevlisi hakkında, şimdi, kimden, nasıl izin alınacak? Eğer, sizler haber alma özgürlüğüne sahip değilseniz, memur statüsünde olan, atanmış sıfatta olan kişiler böyle bir hareketin içerisine girmişlerse, bunların korunmasını nasıl savunacaksınız? Eğer, sizler bu masuniyete sahip değilseniz, 65 milyon insanın hak ve hürriyetlerinin idare tarafından gasbına nasıl mâni olacaksınız?

Korunması gereken kim? Korunması gereken idare mi, korunması gereken vatandaş mı?! Bir kere, bu tercihi ortaya koymamız lazım ve bu konuda samimî olmamız lazım. Eğer, birilerini, belli fikirleri burada alkışlıyorsak, davranışlarımızın da bu yönde olması gerekir kanısındayım.

Belki doğrudur, Türk adli sistemine bir güvensizlik olabilir; son zamanlarda, bazı talihsiz beyan ve hareketler, toplumun kafasında bu suali oluşturmaya yetmiştir; ancak, ben inanıyorum ki, Türk adli sistemi içerisinde, birkaç istisnanın dışında, güvenilebilecek bir yapı ve karakter vardır. Olabilir, hasbelkader, adı ve sıfatı ne olursa olsun, hukukçu sıfatında ve devleti temsil eden, adli

sistemi temsil eden insanlar, kendilerine hasredilmiş yetki ve görevlerin idareye devredilmesi gerektiğini söyleyebilirler, bu gaflette bulunabilirler veya insanların Anayasanın teminatı altında olan hak ve hukukunu çiğneyebilirler; bir polis gibi davranabilirler, o şekilde, o mantukla hareket edebilirler; ama, bu bir sistemi itham etmenin ve o sistemin dışında bir zırh yaratmanın, belli kesimlere bir zırh yaratmanın nedeni olmaması gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Fırat, lütfen toparlar mısınız.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Eğer ıslahat gerekiyorsa, öncelikle Türkiye’de bir adli ıslahatın öncelikle gündeme getirilmesi gerekir. Bu ıslahat içerisinde, adli ıslahatın yanında, idari ıslahatın da yapılması ve otorite, saygınlık adına, devletin otoritesi ve saygınlığı adına, o otoriteyi, kötü kullanan ve kullanma eğiliminde olan kişileri, bir zırh içerisine almanın faydalı olmayacağı kanısıyla, ilerideki maddelerde de düşüncelerimi ve fikirlerimi açıklamak üzere hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Fırat.

Hükümet adına, Adalet Bakanımız Sayın Hikmet Sami Türk konuşacaklardır.

Buyurun Sayın Türk.

Süreniz 20 dakika efendim.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun tasarısı, 86 yıllık bir kanunu muvakkatin yerini almak üzere hazırlanmıştır. Kanunu muvakkat olarak hazırlanmış olmak demek, ilk anda düşünülebileceği gibi, geçici bir kanun olarak hazırlanmış olmak demek değildir. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte var olan anayasal düzene göre, Kanunu Esasının verdiği bir olanağa göre, Bakanlar Kurulu bu düzenlemeyi yapmış ve bugünkü anlamıyla, bir kanun hükmünde kararname yürürlüğe konmuştur. Eğer, bu düzenleme, Meclisi Mebusanda daha sonra görüşülebilseydi ve kabul edilseydi, o zaman adındaki "muvakkat" sözcüğü gidecek ve kanun olarak anılacaktı; ama, Birinci Dünya Savaşının koşulları içerisinde bu gerçekleşmedi ve daha sonra hiçbir zaman da Mecliste görüşülmesi olanağı bulunamadı; ancak, cumhuriyet döneminde çıkarılan çeşitli kanunlarda, bu Kanunu Muvakkatin geçeri liliği, ona yapılan yollamalarla teyit edilmiş oldu.

Kanun, memurların asılsız isnatlar karşısında korunmasını ve böylece, kamu hizmetlerinin kesintiye uğramadan yürütmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Kanunla düzenlenen konu, memurların, görevleri dolayısıyla ve görevleri sırasında işlemiş oldukları suçlardan dolayı yargılanmadan önce, idari bünyede bir soruşturma yapılması ve onun sonucunda yargılanmaya gerek görülürse, memurun yargılanmasını sağlamaktır. Ancak, zaman içerisinde, bu Kanunu Muvakkatin aldığı eleştirilerden de anlaşılacağı gibi, koruma amacı, görevleri sebebiyle veya görevleri sırasında bir suç işlemiş olan memurların yargı önüne çıkarılması amacının önüne geçmiştir ve kanunun getirdiği karmaşık sistem içerisinde, bazı suçların kovuşturulmasına olanak bulunamamıştır.

Kısaca hatırlatmak gerekirse, yürürlükte olan Kanunu Muvakkatin sistemi içerisinde, görevleri dolayısıyla veya görevleri sırasında suç işledikleri iddia edilen memurlar hakkında, önce bir ilk tahkikat yapılmaktadır, ondan sonra düzenlenen fezleke, memurun sıfatına göre, ilçe veya il idare kurullarına ya da Danıştay 2. Dairesine gitmektedir.

Fezlekenin gelmesinden itibaren bu kurulların konuyu ele alması öngörülmüştür; ama, ilk tahkikatın süresi bakımından ve bu kurulların konuyu inceleyip sonuçlandırması bakımından, herhangi

bir süre öngörülmemiştir. Bu kurullarda yapılacak incelemeler sonucunda, ya lüzumu muhakeme, yani, yargılamamın gerekli olduğu ya da meni muhakeme, yani, yargılamanın gereksiz olduğu, yargılamaya yer olmadığı kararı verilecektir.

Yargılamaya gerek olmadığı yolundaki karar, her durumda, ya bölge idare mahkemesine ve ya Danıştay 2. Dairesine veya Danıştay İdarî İşler Kuruluna gidecektir, yine memurun sıfatına göre. Eğer, yargılamanın gerekliliğine karar verilmişse, o takdirde, memurun itiraz hakkı vardır. Meni muhakeme kararlarında da, tabii, amirin, varsa şikâyetçinin, itiraz hakkı vardır. İtiraz üzerine de, konu, yine, memurun sıfatına göre, bölge idare mahkemesine, Danıştay 2. Dairesine veya Danıştay İdarî İşler Kuruluna gidecektir. Buralarda, konunun sonuçlandırılması hakkında da herhangi bir süre öngörülmüş değildir.

İşte, bu sistem içerisinde yargılamalar gecikmekte ve bazen, suç işlemiş olan memuru yargı öntüne çıkarma olanağı bulunamamaktadır. Hazırlanan tasarı, herşeyden önce, sisteme bir işlerlik kazandırmayı amaçlamaktadır. Tasarı üzerinde yapılan konuşmalardan da anlaşılacağı gibi, bir suç işlediği iddia edilen memur hakkında, Anayasanın 129 uncu maddesi çerçevesinde, yetkili amirden, hazırlık soruşturması yapabilmek için izin istenmektedir. Bu arada, cumhuriyet savcısı, iddia edilen suçla ilgili bütün delilleri toplayacak; ama, hakkında suç isnat edilen memuru sorguya çekmeyecektir. Böylece, memur, hakkında soruşturma izni verilinceye kadar, sabahleyin işe giderken adliyeye uğramak zorunda kalmayacaktır. Yetkili amir, bunun üzerine, bir ön inceleme yaptıracaktır. Ön incelemenin süresi otuz gün olarak belirlenmiştir; zorunlu durumlarda, bir kez, onbeş gün uzatma olabilecektir. Ön inceleme, bugün olduğu gibi, bizzat amir tarafından yapılabileceği gibi, onun görevlendireceği elemanlar tarafından da yapılabilecektir. Ön inceleme sonunda düzenlenecek olan rapora göre işlem yapılacaktır. Ondan sonra da, izin verildiği takdirde, cumhuriyet savcısı, hazırlık soruşturmasına başlayacaktır; izin verilmediği takdirde, buna karşı itiraz olanağı vardır; gerek cumhuriyet savcısı gerek şikâyetçi, itirazda bulunabilecektir. Bu durumda da, itirazın, öncelikle ele alınması öngörülmüştür.

Tasarının, kapsam itibariyle en önemli özelliği de, bundan böyle, sadece, görevleriyle ilgili suçlardan dolayı bu sistemin işlemesidir. Artık, görevleri sırasında, fakat, görevleriyle ilgili olmayan suçlardan dolayı, aslında herhangi bir kimsenin de işlemiş olabileceği suçlardan dolayı, memurlar, bu sistemden yararlanmayacaklardır. Bu, kapsam bakımından önemli bir daralmadır. Öte yandan, ağır cezayı gerektiren suçüstü halinde de, yine, genel hükümler uygulanacaktır.

Ancak, bugün yürürlükte olan çeşitli kanunlarımızda, çeşitli görevlerde bulunanlar için benzeri düzenlemeler vardır. Örneğin, yüksek yargı organlarımızın başkan ve üyeleri, Sayıştay Başkanı ve üyeleri, Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları, yükseköğretim elemanları, kendi kanunlarındaki hükümler çerçevesinde, yine, benzeri düzenlemelerden yararlanmaktadırlar.

Bütün bunlarda amaç, kamu hizmetinin kesintisiz olarak, aksamadan yürülmesini sağlamaktır; ancak, bunların, günümüzün anlayışına göre gerekliliği ve sınırları tartışılabilir. Herhalde, önemli olan, böyle bir durumun, bir ayrıcalık olarak değil, sadece hizmet dolayısıyla, hizmetin gerekli dolayısıyla tanınmış olmasıdır. O nedenle, herhalde, asıl sınır, görevleri dolayısıyla, görevleri sebebiyle işlenmiş olmaktır. Tasarı bunu getirmektedir.

Ayrıca, öngörülen süreler içerisinde, artık, işin sürülmemede kalması söz konusu olmayacaktır. Burada, yetkili amirin, keyfi olarak davranması da söz konusu değildir.

Tasarıya çeşitli eleştiriler yöneltilmiştir; bunlar arasında, Anayasada öngörülen yetkili mercinin, kişi olarak belirli sıfatla belirtilmesinin keyfiliğe yol açacağı iddiası vardır. Oysa, kanunun getirdiği sistem içerisinde, bu konuda yargı denetimi vardır, gerek cumhuriyet savcısı gerek şikâyetçi itirazda bulunabilecektir.

Bu sistem iki amacı gerçekleştirmeyi hedeflemektedir, bir senteze ulaşmayı amaçlamaktadır. Memurların sadece görevleri dolayısıyla işlemiş oldukları suçlardan dolayı yargı önüne çıkarılmadan önce, konuyu bilen, idarenin gereklerini bilen, memurun psikolojisini bilen bir denetim elemanı veya elemanları yahut da o memurun çalıştığı dairede, ondan daha üst sınıflarla çalışanlar tarafından bir inceleme yapılmasını sağlamaktır, birinci amaç bu. İkinci amaç; gerçekten suç işlediği anlaşılan memurun en kısa zamanda yargı önüne çıkarılmasını ve suç işlemişse mahkûm edilmesini, işlemediği anlaşılacak olursa aklanmasını sağlamaktır.

Tasarı, bu iki amacı makul bir denge içerisinde sağlamaya çalışmaktadır. O nedenle de, bu tasarrın bir reform olduğunu söyleyebiliriz. Gerçi, bu kürsüden tersine sözler söylendi; ancak, bu sözleri söyleyen arkadaşlarımızın bazıları, 20 nci Yasama Döneminde de, bugün tartışılmakta olan hükümet tasarısını örnek almak suretiyle hazırlanmış oldukları tasarıda, birçok hükümlerde aynı düzenlemeleri getirmişlerdi. 20 nci Yasama Döneminde, partilerarası uyum komisyonu tarafından, hükümet tasarısı örnek alınmak suretiyle hazırlanan tasarıdaki fark, kaymakam, vali, müsteşar, büyükelçi gibi bazı görevliler bakımından aynı sistemi benimsemek; ama, onun dışında, cumhuriyet savcısına doğrudan doğruya hazırlık soruşturmasını yapmak ve hazırlık soruşturması sonucunda, cumhuriyet savcısı, suç işlendiği kanaatine varırsa, bunun için idarî merciden izin istemek biçimindeydi. Oysa, cumhuriyet savcısı, hazırlık soruşturmasını yaptıktan, suç işlendiği kanaatine varduktan ve bu konuda yeterli delilleri elde ettikten sonra izin almanın ne gereği var. İşte, o, yargıyı idareye tabi kalmak ve kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı hareket etmek anlamına gelir. Böyle bir düzenlemeyi, böyle bir sistemi benimsememiz mümkün değildir.

Burada, bir memur hakkında bir iddia ortaya atıldığı takdirde, savcı, kendi yönünden gerekli delilleri toplamaya başlamakla birlikte, yetkili makamdan izni isteyecektir. Biraz önce, bu sistemin nasıl işleyeceğini anlattım.

Bu tasarı, aslında, bazı arkadaşlarımızın söylediği gibi, alelacele getirilmiş bir tasarı da değildir. 19 uncu Dönemde de bu konuda çalışmalar yapılmıştır. Aslında, yürürlükteki kanunu muvakkat 1950'lerden beri eleştirilmektedir. 20 nci Yasama Döneminde de çeşitli kanun teklifleri ve bu tasarı hazırlanmıştır. Yürürlükteki kanun, bazen, insan hakları ihlallerinin soruşturulmasını geciktirmektedir, bazen, bu niteliğiyle, yürürlükteki kanun, önümüze, bir insan hakları engeli olarak çıkmaktadır. İşte, şimdi, görüşülmekte olan tasarı, bu engelleri kaldırmaktadır; ama, burada, ülke gerçeklerini de gözden kaybetmemektedir.

Sınırlı bazı incelemelerle, başka ülkelerde, benzeri düzenlemeler olmadığını söylemenin anlamı yoktur. Ayrıca, her ülkenin kendi koşulları önemlidir, her ülke çağdaş anlayışa uygun; ama, kendi koşullarını da gözden kaybetmeyen düzenlemeler yapmak zorundadır. Bu tasarı, evrensel değerlerle ülke gerçeklerini bağdaştıran bir tasarıdır.

Şüphesiz, Anayasanın 129 uncu maddesi, anayasa koyucusu sıfatıyla bu Meclis tarafından değiştirilebilir; ama, bu değişikliklerin, şüphesiz, sadece o maddeyle sınırlı kalmaması gerekir. En başta, hepimizin dokunulmazlığıyla ilgili 83 üncü maddenin veya hâkim ve savcılarla ilgili 144'üncü maddenin gözden geçirilmesi gerekir. Daha önemlisi, yürürlükteki kanunlarda benzer düzenlemelerin de ele alınması gerekir. Getirilen tasarı, bu yolda önemli bir başlangıçtır, önemli bir adımdır.

Sadece kamu hizmetlerinin aksamadan yürütülmesini sağlamak için kişisel bir ayrıcalık olarak değil; fakat, yapılan işin gereği dolayısıyla getirilmiş olan düzenlemelerin sınırlarını yeniden belirlemek durumundayız. İşte bu tasarı, bu yönde atılmış önemli bir ilk adım olacaktır.

Seksenaltı yıllık bir kanun değiştirilirken, onun yerine yeni bir düzenleme getirilirken, yürürlükteki Anayasa çerçevesinde hareket edilmiştir. Anayasanın 129 uncu maddesinin son fıkrasındaki izin sistemi bu tasarıda somutlaştırılmıştır.

Aslında, yürürlükteki kanunun da, birkaç hükümlünl, Anayasa Mahkemesince, daha önce iptal edilmesi dışında, Anayasaya aykırı olmadığı, Anayasa Mahkemesi tarafından, çeşitli kararlarda ifade edilmiştir. Tabii, Anayasaya aykırı olmamak, bir düzenlemenin yerinde olup olmadığını göstermez. İşte, o yerindeliği, şimdi, yasa koyucu olarak biz değerlendiriyoruz ve ülkemizin gerçeklerine, kamu hizmetinin niteliklerine uygun yeni bir düzenleme getiriyoruz.

Bu tasarı kabul edildiği takdirde, biraz önce söylediğim gibi, hem demokratikleşme hem insan hakları alanında önemli bir adım atılmış olacaktır ve yine biraz önce söylediğim gibi, benzeri düzenlemelerin de bundan sonra ele alınması bakımından, bir ilk adım niteliği taşıyacaktır.

Bu düşüncelerle, hükümet tasarısının kabullerimize mazhar olacağına inanıyorum, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Tasarının tımltı üzerindeki son konuşma, şahsı adına, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç'e aittir.

Buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, İstanbul'da çok önemli bir toplantı başlamıştır; Türkiye olarak, bu toplantının Türkiye'de yapılmasından dolayı da büyük bir gurur duyuyoruz.

Değerli milletvekilleri, seksenaltı senelik bir uygulamayı, bir kanunu, hükümet tarafından gıya bir devrim olarak yorumlanan bir tasarıyla ortadan kaldırıyoruz.

Neydi o eski kanun; o kanunda, devlet memurlarının ve diğer kamu görevlilerinin, görevlerini ifası sırasında işledikleri suçların soruşturmaya, yargıya gitmeden önce bir önizin usulü vardı. Bu önizi kim veriyordu; ilçelerde, ilçe yönetim kurulları; illerde, il idare kurulları veriyordu. Bunun dışında, memurların makamlarına göre, Danıştay İkinci Dairesi, Danıştay İkinci Dairesinin verdiği kararlar hakkında da, Danıştay İdarî Kararlar Daire Başkanlığı karar veriyordu.

Bu sistemde, maalesef, bazı kamu görevlileri, özellikle işkence yapan, özellikle Türkiye'nin dış görüntüsünü zayıflatan bu işkence suçlularının yargılanması için, bu kurullardan ve Danıştaydan karar çıkmıyordu. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu konuda Türkiye'yi sıkıştırdı, "mademki siz demokratikleşiyorsunuz, bu konuda vatandaşın temel hak ve özgürlüklerine el uzatan, onları yok eden, onlara işkence eden insanları da yargılayın" dedi.

Şimdi, bu sistemi kaldırıyoruz, yerine ne getiriyoruz; devlet memuru kamu görevini yaparken suç işlerse, işlediği suçun araştırılma öniznini, bazı hallerde kaymakama veriyoruz -kanunda bunlar belirtilmiş- bazı hallerde valiye, bazı hallerde bakana, bazı hallerde Başbakana, bazı hallerde Cumhurbaşkanına, bazı hallerde de Meclis Başkanına veriyoruz.

Değerli milletvekilleri, bence, insanlar bir şey yaparken, hakikaten bir şey değmesi lazım; yani, böyle oyuncak kanunlarla çıkıp da, bunlar devrim kanunu diye kendi kendimizi aldatırsak, insanlara biraz haksızlık etmiş oluruz. Şimdi, Türkiye'nin yapısı ortada, valilerin yapısı ortada, kaymakamların yapısı ortada. Ben biliyorum, bugün, valiler içerisinde, kaymakamlar içerisinde tarikat mensubu çok insan var.

Ayrıca, bakanlık siyasi bir makam, Başbakanlık siyasi bir makam; yani, bir bakan, bir Başbakan, bir Meclis Başkanı, bir Cumhurbaşkanı, kendi talimatlarıyla verdiği bir görevin yapılması sırasında işlenen bir suçun soruşturmasına izin verir mi; vermez, mümkün değil. Hele bir kaymakam,

kendi düşüncesinde olan bir kamu görevlisinin Biliyorsunuz, bunu inkâr etmeye de gerek yok. Türkiye'nin gerçekleri. İnsanlar kamplara da ayrılıyor maalesef -kendi düşüncesine paralel düşüncedeki bir memurun işlediği bir suçun soruşturulmasına izin verebilir mi; vermez. Vali yine öyle, bakan yine öyle...

Şimdi, burada, bana göre, memurun yargılanmasında, arkasında belirli siyasî güç olan, arkasında belirli güçler olan kişilerin yargılanmaları men edilmiş; ama, arkası olmayan kamu görevlilerinin de özellikle yargılanmasına imkân sağlanmıştır.

Size iki örnek vereceğim: Birincisi: Vergi incelemesi yapan bir memur. Vatandaşın cebine dokunuyor. Vergi incelemesini yapan adam, vatandaşın evini de arayabilir, işyerini de arayabilir, bütün malına ve mülküne haciz de koyabilir. Öyle bir inceleme yapan kişiyi, siz, eğer yargılanma güvencesinden yoksun tutarsanız, bakar, eğer hakikaten yüklü bir vergi bulacaksa, vali ahbabıysa, gidecek, şikâyet edecektir, valilikten hakkında soruşturma açtıracaktır. Dolayısıyla, vergi memuru inceleme görevini yapmayacaktır.

İkincisi: Biliyorsunuz, bizde, çeteler, devletin tepelerine kadar gelmiş, dayanmış. Bursa'daki olay ortada. O kişinin kimler tarafından öldürüldüğü, ne paralar döndüğü, işin içerisinde kimlerin olduğunu da biliyorsunuz. Böyle bir soruşturmayı yapan bir polis ekibi, tam bir yere geldiği zaman, bir siyasî gitce dayandığı zaman ne yapacaklar; hemen o ekibi şikâyet edecekler vay efendim... Hemen o soruşturma iznini alırlar. Nitekim, Süleyman Demirel'in kardeşinin isminin geçtiği, Çankırı Caddesinde bir faizcinin öldürülmesi olayı örtbas edildi. Yapıldı mı bunun soruşturması; yani, bir soruşturma yapıldı mı?

Bakin, en başta Meclis Başkanı, Mesut Yılmaz hakkında 2 tane önemli soruşturma komisyonu kararı hazır, ne yapıyor; soruşturma izni vermiyor. Bu, Anayasayı ihlal değil mi? Dört ay içerisinde, soruşturma izni...

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Meclis Başkanının, soruşturma izni verme konusunda yetkisi var mı?

KAMER GENÇ (Devamla) – Efendim, indirsin buraya...

Meclis Başkanı, bir defa, Mesut Yılmaz'ı koruyor.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Alakası yok...

KAMER GENÇ (Devamla) – Arkasından, bu Meclis Başkanvekilleri de, görevlerini ihmal ediyorlar, Anayasayı ihlal ediyorlar. Zaman zaman Meclis Başkanına vekâlet ediyorlar; eğer, bunlar buraya indirmiyorlarsa, yine, Anayasayı ihlal suçunu onlar da işliyorlar.

BAŞKAN – Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Devamla) – Efendim, lütfen, müdahale etmeyin; bırakın, ben konuşmamı bitireyim.

BAŞKAN – Konu dışına çıkmayınız.

KAMER GENÇ (Devamla) – Yani, siz, konuyu, bu kadar...

BAŞKAN – Polilerin adli görevleri, Hâkimler Kanununa tabidir; Meclisteki soruşturmalar da başka kanuna tabidir. Memurin Kanunundan bahsediyoruz.

Buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Sayın Başkan, eğer konuşacaksam... Ben konuşmayım; sizi rahatsız ediyor çünkü; size dokunuldu mu, hemen müdahale ediyorsunuz. Siz, görevinizi ihlal ediyorsunuz, Anayasayı ihlal suçu işliyorsunuz.

BAŞKAN – Aksi takdirde, karşılıklı konuşacaksınız.

KAMER GENÇ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Türkiye’de, arkası güçlü olan suçlular yargılanmıyor. Mesela, havaalanlarında nakliye yapmak için, yolcu taşımak için yönetmeleğe göre 3 uçağa sahip olmak lazım. Süleyman Demirel’in yeğeninin kurduğu bir şirket var, 1 uçağı var. Bu yönetmeliğı bir günlüğüne değiştiriyorlar, Süleyman Demirel’in yeğenine yolcu taşıma ruhsatı veriyorlar, ertesi gün yönetmeliğı yine değiştiriyorlar... Bunu yapan memur, kamu görevlisi suç işlemiyor mu; işliyor. Bunun hakkında soruşturma yapılması gerekir mi; gerekmesi lazım.

Mesut Yılmaz’ın kardeşi, tutuyor, sahip olduğı bir şirketin 5,8 hissesini, 2 trilyon liraya, hem de gelecek yıllardaki muhtemel kârlarını hesaba katarak, borsaya açıyor. Bu şirketin değerini tespit eden, 5,8 hissesini 2 trilyon lira olarak tespit eden, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı. Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı ne yapıyor; geliyor, onun kokteyline katılıyor. Bu olay, bir defa, görevi suiistimaldir. Bunlar hakkında kim soruşturma yapacak? Arkalarında büyük güçler var.

Öte tarafta, polis, hakikaten, namusuyla, şerefiyle görevini yaparken yargılanmaya çıkarılacak, yargılanacak, vergi memuru yargılanacak. Yani, devleti koruyan, düzeni koruyan insanlar yargılanacak; ama, arkası güçlü olanlar yargılanmayacak. Getirilen tasarıyla, yargılama önleniyor. Kim için önleniyor; arkası güçlü kişiler için...

Ha, çare nedir; bana göre, çare şudur: Bu, yargılamada önizni kaldıralım veyahut da başka bir sisteme bağlayalım; yani, siyasi makamlara bırakmayalım.

Şimdi, deniliyor ki, il, ilçe kurullarında hangisi valiyeyahut da kaymakama karşı çıkıyor? Değerli milletvekilleri, bir karar bir kişiyle verilirse, çok büyük keyfilik olur; ama, o kişinin emrinde bir kurul halinde verilirse, o kurulda insanlar konuşur, o tek kişinin keyfiligi önlenir; yani, orada bir tartışılır. İlçe idare kurulunda, il idare kurulunda bunlar tartışılır. Valinin tek başına verdiği karar ile il idare kurulunun verdiği kararlar arasında, sağlık bakımından çok önemli farklar vardır.

Zaten, memurlar, rüşvet, irtikap, ihtilâs, ihalelere fesat karıştırma yönlerinden dolayı, 1609 sayılı Kanuna göre yargılanıyordu; o kalktı, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa göre yargıtıyoruz. Bence bunları da kaldıralım veya kaldırmıyorsak bile, o zaman, bunu yargılayacak bağımsız bir kurul oluşturalım. Yine, hakkında soruşturma izni verildiğı takdirde, cumhuriyet savcuları, idare mahkemesine veyahut da Danıştaya başvuru-racaktadırlar. Orada yine bu işler tıkanacak, sürüncemede kalacak.

Burada, tabii, çok önemli bir nokta var: Acaba, kamu görevini yürüten insanlar, böyle, güvenceden yoksun, hiçbir güvence olmadan yargılanmalı mıdır; yargılanmamalıdır...

Değerli milletvekilleri, aslında, Türkiye’de demokrasi yerleşse, eğitim, hakkıyla verilse, insanlar, herkes sorumluluğunu bilse, bu kanunlara, bu formalite kanunlarına ihtiyaç yok. Maalesef, Türkiye’de, politik gücü olanlar, politik gücünü kullanıyor, parasal gücü olanlar, parasal gücünü kullanıyor ve her türlü keyfilik oluyor; ama, bu keyfilikleri önleyecek sistemi de getiremiyoruz. Niye; çünkü, en uç misaller düşünerek yasaları yapıyoruz; ama, o en uç misaller, en uç olaylar dışıntılerle yapılan kanunlar, maalesef, sağlıklı bir uygulama alanı bulmuyor.

Biraz önce soruşturma konusunda, Meclis Başkanıyla ilgili beyanda bulunurken, Sayın Başkan "Bu konuyla ilgisi yok" dedi. Bu, genel bir şey. Herkesin, Türkiye’de kamu görevi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, toparlayınız efendim...

HASAN AKGÜN (Giresun) – Genel Başkanınızın da var.

KAMER GENÇ (Devamla) – Kim suçluysa... Ben suçluyu korumuyorum. Yani, siz, kendinizi dürüst mü ilan ediyorsunuz?! Sizin iktidarınız zamanında bir sürü suiistimaller var. Bir kişinin dürüst olması önemli değil, çevresindekiler de dürüst olacak. Bu Mavi Akım Projesini getirmişsiniz; Gasprom mudur nedir, bir tané şirketle pazarlık yapmışsınız, 55 milyon dolar da peşin vermişsiniz; bu bir suiistimal değil mi?!

HASAN AKGÜN (Giresun) – Biz kendimizden sorumluyuz.

KAMER GENÇ (Devamla) – Ben, bunları getireceğim buraya; ama, Türkiye'de suiistimallerin başı örtülüyor. Bakın, arkadaşlar, sizler iktidarsınız. Zamanla bunları dile getireceğiz. Kim suç işliyorsa, bana göre, getirilip yargılanmalıdır. Bu memleket bizim. Türkiye'yi kurtaracak kimseler bizleriz. Türkiye halkı bu memleketi yönetecektir.

Bundan bir süre önce Clinton geldi, burada konuştu; niye konuştu; Türkiye Cumhuriyeti büyük bir devlet. Bu devletin büyüklüğüne yakışır düzenlemeler yapalım. Ben, burada bazı konuları dile getirirken, siz de çıkın, siz de bildiklerinizi dile getirin; ama, birilerini korumayın. Birilerini korursanız... Burada açık, soruşturma var, Anayasaya göre dört ay içinde sonuçlandırmak zorundasınız. Niye sonuçlandırmıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Genç, süreniz doldu; son cümleiniz için mikrofonu tekrar açıyorum.

KAMER GENÇ (Devamla) – Eğer, Meclis olarak, biz, halkımıza örnek teşkil edecek davranışlarda bulunmuyorsak, başkalarının yaptıkları şeyleri de yermememiz lazım, kötülmememiz lazım. Biz, kendimizi, evvela... Yemin etmişiz, Anayasaya sadakat yemini yapmışız; Anayasanın gereğini yerine getirmiyoruz; ondan sonra da, başkalarından Anayasaya sadakat bekliyoruz. Bu, çifte standarttır; bu, Türkiye'ye yarar getirmez. Bu memlekette 65 milyon insan vardır...

BAŞKAN – Son cümleiniz efendim...

KAMER GENÇ (Devamla) – Tamam efendim, son cümlem.

...Herkesin de yeri doldurulabilir; kimse, yeri doldurulamayacak nitelikte insan değildir. Bu memlekete dürüstlüğümüzü ortaya koymak zorundayız.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genç.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Sayın Başkan, bir açıklamada bulunmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; Sayın Genç'in konuşmalarına istemeyerek müdahil olmak durumunda kaldığım için Genel Kuruldan özür diliyorum. Sayın Genç, sık sık bu üslubu kullanıyor. Bir kere, burada iddia ettiği konularda kendisine cevap verme hakkından yoksun olan kişiler için görüntülerini sık sık dile getiriyor.

İkinci yaptığı -bize göre- usulsüz hadise, kulaktan dolma bilgilerle duyduğu bir hadiseyi "bu, suç işlenmiştir; bu, yolsuzluktur; bu, uğursuzluktur" deyip, kesin hükümlü veriyor. Yüce Meclisin bu kürsüsünde, saygın bir milletvekilinin bu şekilde bir hüküm ifadesinde bulunmasını yadırgıyoruz.

Diğer bir husus, Türk devlet hayatının temel direği olan mülki amirlerimize ilişkin ithamdır. Valilerimiz ve kaymakamlarımız hakkında çok ağır sözler söylemiştir. Bir dönem orada görev yap-

miş bir arkadaşımız olarak her platformda iddia ederim ki, mülkiye sınıfı, bugün Türkiye'nin geldiği noktada en büyük emeği ve hizmeti vermiş bir sınıftır. (DYP sıralarından alkışlar) Kaymakamlarımız ve valilerimiz, kendilerine tevdi edilen -ister bu kanun münasebetiyle olsun, ister başka bir görev dolayısıyla olsun- o görevleri layıkıyla yerine getirecek kişilerdir; hepsi de laik cumhuriyet ilkelerine, Anayasa ilkelerine sadık kişilerdir. Bu hususu da paylaşmadığımızı, kabul etmediğimizi arz etmek istiyorum. Teşekkür ederim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Başesgioğlu.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Grup Başkanvekili, beni itham ettiler; müsaade ederseniz kısa bir cevap vereyim.

BAŞKAN – Oturduğunuz yerden...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Peki efendim.

ŞÜKRÜ YÜRÜR (Ordu) – Böyle bir usul var mı Sayın Başkan?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Var canım! Yani, beni koskoca valiler ve kaymakamlar konusunda itham etti.

BAŞKAN – Efendim, tek cümle...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tek cümle değil Sayın Başkanım, bir dakika...

Dikkat edilirse, Sayın Grup Başkanvekili eksik dinlemiş. Ben "Bazı kaymakam ve valiler içerisinde tarikat mensubu insanlar var" dedim. Bunu gazeteler her gün yazıyor ve ben kendim şahit oldum. Yani, kadın elini sıkmayan kaymakam var. Bunu nasıl yorumlayacaksınız?..

BAŞKAN – Konunuzun bununla alakası yok efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır, bir dakika efendim... Bir dakika...

İkincisi; Sayın Grup Başkanvekilinin, kendi Genel Başkanıyla ilgili ithamlarda bulunuyorum. Gitsin Anayasa Mahkemesine, yargılsın, gelsin. Kendisinin savunma hakkı var. Türkbank ihalesine fesat karıştırdığı için, Kurtköy ihalesine fesat karıştırdığı için hakkında iki tane soruşturma önergesi var. Soruşturma önergeleri burada...

BAŞKAN – Sayın Genç, lütfen...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Buyursunlar, indirsinler aşağıya. Sayın Başkanvekili de çıksın cevap versin. Ben doğruları söylüyorum. Doğruları söylediğim için beni tebrik etmesi lazımken, aksine, bana tenkit getiriyor.

BAŞKAN – Efendim, lütfen... Burada bu konuları görüşmüyoruz. Biz, burada, devlet memurlarının yargılanmasını görüşüyoruz.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Başesgioğlu, lütfen, çok kısa efendim.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Son konuşmasına ilişkin bir hususu da arz etmek istiyorum: Geçen dönemden intikal eden Meclis soruşturmalarına ilişkin, Sayın Meclis Başkanını da töhmet altında bırakacak ifadeler kullandı. Burada bulunan bütün grup başkanvekilleri şahittir ki, en başta Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri şahittir; Sayın Meclis Başkanı, dört Danışma

Kurulunda da, bu soruşturma önergelerinin ne şekilde görüşüleceğine dair öneri getirmiştir. Öntümüzdeki hafta bu soruşturmalar konusu Yüce Parlamentaoya gelecek, Genel Kurulun hakemliğıyle, bu işin tekrar ele alınması sağlanacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Af Kanununu bekliyorlar; Anayasa dört ay diyor, sekiz ay oldu Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Genç, lütfen efendim...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bedük.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Grup Başkanvekili, Doğru Yol Partisine atf yapmak suretiyle bir açıklama yaptı. Müsaade ederseniz, o konuyu Yüce Genel Kurula arz etmek istiyorum.

BAŞKAN – Çok kısa lütfen...

Buyurun.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, geçen Danışma Kurullarında, bir aydan beri, Doğru Yol Partisi olarak, geçmiş döneme ait soruşturma önergelerinin öncelikle görüşülmesi ve bilhassa, komisyon kararına bağlanmış olan üç dosyanın, Genel Kurula doğrudan doğruya getirilerek müzakare edilmesi ve diğerleriyle ilgili olarak da bir komisyon kurulması hususunda, Doğru Yol Partisi fevkalade ısrarlı oldu, hatta gündeme getirmeye ilgili olarak da Meclis Başkanlığına müracaatımız oldu; ancak, iki bilim adamının farklı görüşü sebebiyle getirilemedi. Hatta, geçtiğimiz gün de, yine Danışma Kurulu gündeme getirdi. Danışma Kurulunun getirdiği şartlarda, arkadaşlarımızla yapılan müzakerelerde 2 tanesi lüzumu muhakeme, 1 tanesi de Yüce Divana sevke gerek olmadığı hususundaki 3 dosyanın, - doğrudan doğruya müzakere edilmek üzere Genel Kurula getirilmesi hususunda ben de ısrar ettim; ancak, orada mutabakat sağlanamadı, tekrar bir çalışma yapıldı, sanıyorum, öntümüzdeki hafta gelecek.

Yıllarca mülki idarede görev yapmış bir arkadaşınız olarak, bir hususu söylemek istiyorum. Değerli Milletvekili Sayın Genç'in açıklaması dolayısıyla, hakikaten, ben de üzüntü duydum. Mülki idare amirleri arasında, cumhuriyetin temel niteliklerine aykırı hareket edecek bir insanı, bir mülki idare amirini düşünemiyorum. (DYP ve ANAP sıralarından alkışlar) Bu ülkeye yıllarca hizmet etmiş olan mülki idare amirlerinin huzurlarında özellikle saygıyla da eğiliyorum. Mülki idare amiri derken, akla, devleti ve hükümeti temsil etme anlayışı gelir. Mülki idare amiri deyince, akla, cumhuriyetin temel niteliklerine bağlı olmak gelir. Eğer cumhuriyetin temel niteliklerine aykırı hareket ediyorsa, eğer yasalara aykırı hareket ediyorsa, en azından, onunla ilgili olarak işlem yapmak, bu devletin, bu mekanizmanın zaten görevi ve sorumluluğudur. Böyle bir anlayış içerisinde olduğumu belirtiyorum ve mülki idare amirlerinden sanıyorum, sadece kendisinin tespit etmiş olduğu bir isimden dolayı bu ifadede bulunmuştur.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bir değil, çok var Sayın Başkan.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Bütün mülki idare amirlerine yönelik böyle bir ithamı kabul etmediğimi özellikle belirtiyor, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

AHMET KABİL (Rize) – O zaman niye konuşturuyorsunuz?..

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Grup adına konuşmadı; şahsı adına konuştu.

AHMET KABİL (Rize) – Ama, sizin Gruptan...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Demek ki dinlemiyorsunuz. Şahsı adına konuştu.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Dinleyin!.. Grup adına konuşmadı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, böylece, tasarının tümü üzerinde gruplar ve şahıslar adına yapılan görüşmeler tamamlanmıştır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Oylamada karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Şimdi, tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunacağım; karar yetersayısının aranılması istenmiştir, onu da arayacağım.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler lütfen işaret etsinler... Kabul etmeyenler... Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı yoktur; bu sebeple, 17.35'te toplanmak üzere, birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 17.25

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 17.35

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Vecdî GÖNÜL**KÂTİP ÜYELER : Mehmet AY (Gaziantep), Levent MISTİKOĞLU (Hatay)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 22 nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmekte olduğumuz 198 sıra sayılı kanun tasarısının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesi hususunda yaptığımız oylamada karar yetersayısının aranılması istenilmiş; ancak, oylama esnasında bu sayıya ulaşılamamıştır.

**V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN
DİĞER İŞLER (Devam)**

1. – Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/432) (S. Sayısı : 198) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

Şimdi, tasarının maddelerine geçilmesi hususunu tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Ancak, demin oy sayımında karşılaştığımız güçlük sebebiyle, bu defa, elektronik cihazla oylama yapacağız. Oylama için 5 dakika süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyenler lütfen yardım istesinler; oy pusulasıyla oy kullanacak sayın milletvekilleri de, oylarını bu 5 dakikalık süre içerisinde Divana ulaştırsınlar.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı vardır; tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

**MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA
KANUN TASARISI**

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri belirtmek ve izlenecek usulü düzenlemektir.

BAŞKAN – Bu madde üzerinde, gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman'a aittir.

Buyurun Sayın Akman. (FP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 1 inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, tasarının geneli üzerinde görüşmeler yapılırken, değerli hatiplerimiz, lehte ve aleyhte birçok hususu dile getirdiler. Ben de, yasa tasarısında gördüğüm aksak ve yanlış bazı hususları ifade etmek istiyorum. Bu arada, 1 inci maddeden sonraki maddelerde, kanunun iyileştirilmesi sadedinde ve çerçevesinde, bazı hususlarda, siyasi partilerimiz arasında anlaşma, uzlaşma olduğunu ve önergeler vasıtasıyla bazı maddelerde iyileştirme yapılacağını öğrenmiş bulunuyorum; bundan dolayı da memnuniyetimi ifade ediyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz yasa, seksenaltı yıllık, zannediyorum, Meclisimizin geçici sayın başkanıyla yaşıt olan; Türkiye Cumhuriyeti henüz kurulmadan, Millet Meclisi oluşturulmadan çıkarılmış olan bir yasa. Hukuk çevrelerinde, genellikle uygulayıcılar tarafından, yıllardan bu yana, Memurin Muhakematı Yasasının dilinin eski olduğu, anlaşlamadığı yönünde eleştiriler vardı. Bu eleştirilere tamamen katılıyorum. Hakikaten, yeni yetişmiş neslin anlayabileceği nitelikte değil, hatta şu andaki idarî yapılanmamız içerisinde yer alan mutasarrıflık gibi bazı müesseselerin de yasa maddeleri arasında geçtiğini görüyoruz. Bu manada, yasanın yenilenmiş olmasını olumlu bir adım olarak değerlendiriyorum; ama, her nedense, hükümetimizin bu konuyla ilgili bir iki çelişkisini ifade etmeden de geçemeyeceğim. O da şudur: 21 Dönem Meclisi olarak, hepimizin bildiği gibi, iki defa Anayasa değişikliği yaptık ve şunu ispatladık: Demek ki, partilerin uzlaşması halinde, halkımızın yararına, özellikle de 1982 Anayasası gibi, askerî yönetimin ürünü olan bir anayasanın demokratikleşmesi adına yapılacak değişikliklerin muhalefet tarafından da destek gördüğünü ve yüksek rakamlarla kabul edildiğini müşahede ettik; fakat, üstülerek belirtmeliyim ki, geçtiğimiz yasama döneminde kabul edilen basın yoluyla işlenmiş suçlarda ve Memurin Muhakematını değiştiren tasarıda, Anayasanın değiştirilmesi yerine, Anayasaya karşı dolanma, Anayasaya karşı hile yolu tercih edilmiştir değerli milletvekilleri.

Malumunuz olduğu üzere, basın yoluyla işlenmiş suçlarda Anayasa engelini takılmamak için, af yerine "erteleme" ve "öteleme" olarak tabir edilen ve mevcut Anayasada affı mümkün olmayan bazı suçlar, dolaylı olarak affedildi. Biz, bunun doğru olmadığını, gerekirse ve icap ediyorsa, bu manada demokratik bir adım atılmak isteniyorsa, Anayasanın engel maddesinin değiştirilmesi suretiyle, bu suçları açık bir şekilde affederiz, olur biter, doğrusunu yaparız diye teklifte bulunmuş-tuk. Aynı teklifi, Memurin Muhakematı Yasasıyla ilgili olarak, özellikle komisyonunda yaptık. Bunun, Anayasa Komisyonunda görüşülmesi gerektiğini, özellikle, mevcut Anayasanın kuvvetler ayrılığı prensibini benimsediğini ve kuvvetler ayrılığı prensibi gereği, bu kuvvetlerin gayet hassas ve nazik dengeler üzerine oturmuş olduğunu, bu dengeleri oynatmanın Anayasaya aykırılık içereceğini ve daha da önemlisi, Anayasanın 129 uncu maddesinin açık bir şekilde izin müessesesini getirmiş olduğunu ve bu izin müessesesinin mevcut olduğu durumda bu şekil Anayasaya karşı dolanmanın yapılamayacağını iddia ve ifade ettik; maalesef, bu beyanlarımız kabul görmedi.

Değerli milletvekilleri, öyle tahmin ediyorum ki, tasarı bu haliyle yasalaşırsa, Anayasa Mahkemesine vakı bir müracaatta iptal edilebilir. Neden diyeceksiniz; çünkü, gerek 1961 Anayasası sırasında gerekse 1982 Anayasasının yürürlükte olduğu dönemlerde, mevcut yasanın Anayasaya aykırılığı iddiasıyla -Sayın Bakanımız da belirtti- defalarca müracaatlar yapılmış ve bu müracaatların, benim bildiğim kadarıyla 1963 yılında yapılan bir müracaat hariç, diğerleri, Anayasaya aykırılığını ve mevcut sistemin korunması gerektiğini ifade etmiştir. Bu ifadenin tersinden, yani mefhumu muhalifinden şunu anlıyoruz ki: Demek ki, bu sistemde yapılabilecek bu gibi ana mahiyette bir değişiklik, yani özellikle kurulların devredışı bırakıldığı bir ana değişiklik, Anayasaya aykırılık içerecektir. Zira, her iki Anayasanın da hazırlandığı dönemde, Memurin Muhakematı Hakkında Kanun yürürlükteydi ve yasa koyucu, bu sistemi muhafaza etmek adına, 129 uncu maddeyi vazetmişti.

Değerli milletvekilleri, nitekim, sizlere, son örneklerden birini vermek istiyorum: Anayasa Mahkemesi, 1992 yılında 91/29 esas ve 91/42 karar sayılı kararında, özetle bir paragraf olarak şunu diyor "Bu kovuşturma yöntemi yasanın kamu görevlilerine görev ve sorumlulukları nedeniyle sağladığı bir tür güvencedir. Bu da kamu hizmetinin işlemesi için düşünülmüş ve düzenlenmiştir. Kamu görevlileri gördükleri hizmet nedeniyle sık sık baskı altında tutulabileceği gibi, suçlama ve karalamalara da uğrayabilirler. Kendisine görevle ilgili üzerine suç atılan bir memurun, doğrudan adli yargıya sevk edilmesi memurları tedirgin ederek hizmeti aksatacağı gibi, hizmetin yürütülüşü üzerinde kimi haksız kuşuklara yol açabilir. Bu tür savların önce kamu hizmeti ile kamu görevlisinin gereklerini ve yükümlülüklerini bilen kimselerin süzgecinden geçilmesi -dikkatinizi çekerim kimselerin diye bir ibare var- ve ortada kovuşturmaya değer bir eylem görüldüğünde, o zaman, yargı yerlerine götürülmesi kamu yararına bir önlem olarak görülmektedir." Yani, demek ki, bu durumda, Anayasa Mahkemesi, mevcut sistemin Anayasaya uygun olduğu, korunması gerektiği ve Anayasaya muhalif bir tarafı olmadığını ifade ediyor.

Bu arada, Sayın Bakan, Adalet Komisyonundaki görüşmeler sırasında, Anayasaya bu aykırılık iddialarındaki endişelerinden olsa gerek, şöyle bir ifade kullanmış "Anayasanın 129 uncu maddesinde 'merci' tabiri kullanılıyor" demişti ve bu "merci" tabirinin de, bazen, özellikle "icra tetkik merci mahkemesi" dediğimiz zaman, tek hâkimle karar veren mahkemelerde dahi "merci" tabiri kullanıldığını, dolayısıyla, bunun kurul anlamına gelmediğini ifade etmişler idi. Anayasa Mahkemesinin gerek bu gerek daha önceki yıllarda verilmiş kararları dikkatle incelendiğinde "merci" tabirinin kurul olduğunu çok rahatlıkla anlıyoruz.

Değerli milletvekilleri, benim teklifim, Anayasaya karşı bu şekil dolanma yolu tercih edileceğine, hile yolu tercih edileceğine... Şu anda da -konuşmamın başında ifade ettim- bazı maddelerle ilgili görülüyor ki, beş siyasi partimiz anlaşmışlar, şu maddelerde şu şu iyileştirmeleri yapalım demişler. Bu beş siyasi partinin şu an uzlaşması, Anayasa konusunda da uzlaşacağı anlamına pekâla gelebilir.

Yine, bildiğiniz üzere, Fazilet Partisi olarak, bir anayasa değişikliği teklifimiz var ve bu anayasa değişikliği teklifi çerçevesinde de bu konu pekâlâ ele alınabilir ve eğer sistem değiştirilmek isteniyorsa, anayasadan başlamak üzere değiştirilir.

Değerli milletvekilleri, bu arada -sürem de daraldı, maalesef, bütün detaylara giremeyeceğim- bir çelişkiyi daha ifade etmek istiyorum. Sayın hükümetimizin, gerek yasa gerekçesinde gerekse çeşitli hatiplerin konuşmaları sırasında, daha evvel hukuk çevrelerinde ciddi olarak tartışılan Memurun Muhakematı Hakkında Kanunun aksaklıklarını ifade ederken, üzerinde durdukları bir husus var; o da, böyle bir konunun yargı birliğine hizmet edeceği, demokrasiye hizmet edeceği yönünde düşünceler ifade etmişlerdir.

Sayın milletvekilleri, geçtiğimiz hafta Adalet Komisyonunda bir yasa tasarısı görüşüldü. Bu yasa tasarısı, şu anki hükümetimiz tarafından getirildi. Askerî Ceza Kanununda değişiklikler öngören bir yasa tasarısıydı bu. Bu Askerî Ceza Yasasındaki değişikliklere baktığımız zaman -komisyonda da biz buna karşı çıktık- askeriyede çalışan; yani, askerî sivil memurlar diyebileceğimiz, karargâhlarda ve Millî Savunma Bakanlığında çalışan sivil memurlar, askerî hiyerarşi gereği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayınız efendim.

YAHYA AKMAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

... asker tanımlaması içerisinde kabul edilmeyecek olan birtakım insanlar da Askerî Ceza Kanuna tabi tutuldu ve bu şekilde komisyondan geçti. Biz buna itiraz ettik. Özellikle disiplin suçları babından, sivil kişilerin, bir er gibi, bir çavuş gibi veya bir assubay gibi askerî disiplin içerisinde kabul edilerek, aynı saygı ve aynı hareketler beklenilerek ve bunlar yerine getirilmediği takdirde, askerî disiplin uygulanarak, oda hapsi dahil, bazı cezaların uygulanmasının, yargı birliğine karşı bir darbe olduğunu, özellikle askerî ceza mahkemelerinin yetkilerinin daraltılması gereken bir yerde, yetki genişlemesine meydan verdiğini ifade ettik. Bunu, sizlerin takdirine sunuyorum.

Yani, bir yandan, yargı birliği temin edilmek adına memurlarla ilgili bu yasa getiriliyor; bir yandan da, Askerî Ceza Kanununda, askerî ceza mahkemelerinin yetkileri genişletilmek suretiyle bir çelişki yaşıyor. Süre dolduğu için, konuşmamı daha fazla uzatmak istemiyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akman.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, İçel Milletvekili Sayın Turhan Güven; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır efendim.

DYP GRUBU ADINA TURHAN GÜVEN (İçel) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Doğru Yol Partisi Grubu ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, hepinizin dinlenmiş hali var, yüzünüzde de bir mutluluk var. Niye? Dün akşam -evvela, grup başkanvekilleriime teşekkürü bir borç biliyorum- millî maç vardı; bundan ötürü, çalışmalarına, değerli katkılarıyla ara verilmesine karar verildi; çok zevkli, o kadar da güzel bir sonuç alındı; bundan da gurur duyduk. Demek ki, dün akşam, burada, aceleye getirilerek, bazı kanun tasarılarını değil de, bu kanun tasarısını görüşseydik, bugün bu kadar mutlu olacağınızı zannetmiyorum. Bu bakımdan, evvela, grup başkanvekilleriine teşekkür ediyorum; demek ki, bazen, ağabey lafı dinlemenin de gerekli olduğuna inananlardan biriyim.

Değerli milletvekilleri, kanun tasarısı, seksenaltı yıl uygulamadan sonra öntüze gelen yeni bir hüviyet içinde; demek ki, 86 saat daha bekleyebilir. Uygulamada bir arıza olmamış; üstelik, reform falan da değil. Anayasaya aykırılığı söz konusu edildiği zaman da, Anayasa Mahkemesi, müteaddit, birden fazla kararında, bu kanunun Anayasaya uygun olduğunu ifade etmiş, bazı maddelerini de iptal etmiş. Burada, tabii, memnuniyet verici bir durum var: Bu durum ne? Yargı birliğine doğru gidildiğine dair birtakım işaretlerin olması. Yargı birliğine doğru gidildiğine dair bazı işaretler oluyor; ama, bunun yanında, acaba, yargı birliği sağlanabiliyor mu? Acaba, bu kanun tasarısı düzenlenirken, Türk Ceza Kanunundaki memur tarifi ne derece dikkate alınmış?

Şimdi, 1 inci maddeye baktığımız zaman, çok enteresan bazı şeylere rastlıyoruz; bugüne kadar olan uygulamayı tamamen bırakıyorsunuz. Eğer, bu değişikliği yapıyorsanız, Türk Ceza Kanununu ve ceza hükümünü ihtiva eden özel kanunları da elden geçirmeniz lazım. Bakın, size bir örnek veriyorum: Türk Ceza Kanununun 450 nci maddesi: Bir memur aleyhine işlenen suç... Karar, idam. Yani, bir memura, memuriyet görevi sona erse bile, bu görevinden ötürü bir öldürme olayı vuku buluyorsa, Türk Ceza Kanununun 450 nci maddesinin onbirinci fıkrası idam cezası veriyor; yani, memurun, görev esnasında değil, görevinden ötürü işlediği suçlar veya görevinden ötürü kendine karşı işlenen suçlar teşdit miktarına giriyor, artıncı bir olay oluyor. Bunlar, hiç dikkate alınmamış.

Yine, Türk Ceza Kanununun 279 uncu maddesindeki memur kavramında ve yine, bugünkü Memurun Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatin 1 inci maddesindeki işlem de gözönüne alınmamış.

Yalnız memuriyet esnasında, görev esnasında olan suç, siz, suç olarak kabul eder; ama, görevinden ötürü kaynaklanan suçları bunun dışına atarsanız, ileride sıkıntıya düşersiniz. Niye; çünkü, aynı Anayasanın 144 üncü maddesine dikkat buyurun; siz, orada da bir düzenleme yapacak mısınız? Bakın, orada, 144 üncü madde, hâkimler ve cumhuriyet savcıları için bir hüküm getiriyor ve çok enteresandır, orada, Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkate uygunluk var. Buna hiç dikkat ettiniz mi? Ne deniliyor: "Görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip..." Hâkim ve savcıların denetimini haiz maddeye dikkatle bakınız "görevlerinden dolayı veya görevleri esnasında" deniliyor. Siz, hâkim ve savcıyı bu kapsam içine alacaksınız; fakat, memuru, sadece görev esnasında işlediği suçlardan muhatap kılacaksınız.

Uygulamayı tamamen değiştiriyorsunuz. Bu uygulama size ne getirir, ne götürür, yargıyı ne derece sıkıntıya sokar, ilerideki zaman içinde göreceğiz.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanın bir görüşüne katılmak mümkün değil. "Bu, bir aşamadır, buna bir girelim, sonra düzeltiriz" manasında birkaç cümle sarf ettiler. Yani, kervan, göç yolunda düzelir değil. Cumhuriyet tarihinde yetmişaltı, Osmanlı döneminde on sene yürürlükte olan bir kanun. "Muvakkat" lafı, hani, geçici manasında değil, kanun, bir de karamame gibi olduğundandır; ama, gerçekten, asıl hale getirilmemiş, cumhuriyet döneminde de bu muvakkatlik ortadan kaldırılmamış; ama, seksenaltı sene, bu memleketin memuru üzerindeki işlem yapılmış.

Bütün bunları araştırmadan ve bütün bunlarda da, hem öğretinin hem de uygulayıcıların... Eğer, önümüze şöyle bir olay gelseydi, çok daha uygun olurdu: Nasıl olsa, Anayasa değişikliklerini -bir kısmı lafta kalıyor da- yapıyoruz, bütün Meclis, grubu bulunan bütün partiler, bütün genel başkanlar "bu Anayasa değişmelidir" diyoruz. Birkaç kez ifade ettim. Peki, sonra ne yaptık? Bütün partiler arasında bir konsensus temin edilmesi gereken Uyum Komisyonunda, 1 inci maddesinden başlayarak Anayasa üzerinde bir çalışmaya başladık mı; hayır. İşte, o zaman, belki, 124 üncü maddenin son fıkrasını da getirmek lazım; yani, şu, kovuşturma öncesindeki izin konumunu ortadan kaldırırsanız, belki bu kanunlara hiç gerek kalmayacaktır; ama, Anayasanın 129 uncu maddesi izni neye bağlamış; kovuşturmaya bağlamış. Yani, öyle, durup dururken, hemen bir şikâyet üzerine izin verilme manasında değil bu. Bayağı ciddi inceleme, araştırma, soruşturma yaptıktan sonra ceza kovuşturması açılması diyor. Bakınız, o noktaya kadar gelmeniz lazım. O noktaya gelmeden evvel, 3071 sayılı Kanundaki hükümleri de dikkate almadan; yani, laletayın, adını, soyadını yanlış yazmış; bunun doğruluğu dahi tespit edilmeden, bir vatandaşın şikâyeti üzerine veya bir başka merciin -eğer, resmî ise, onu dikkate almak lazım- şikâyeti üzerine hemence bir kovuşturmaya doğru gitmenin, ileride memurlar üzerinde getireceği sıkıntıyı iyice düşünün. Düşünmemiz lazım geldiğine inanıyorum. Niye; artık, devlet memuru, bu kanundan sonra, işine gideceğine, her gün adliyeye taşınır hale gelir. İşine gitmez, her gün adliyeye taşınır hale gelir. Eğer, bunu, çok ciddi olarak birtakım kayıtlara bağlayamazsanız, sadece başvuru üzerine birtakım işlemler yaparsanız, ileride doğacak tehlikeyi şimdiden işaret ediyorum. O zaman, kervan, göç yolunda düzelmez, kervan yarı yolda kalır.

Değerli arkadaşlarım, onun için, diğer maddeler üzerindeki görüşlerimiz mahfuz kalmak üzere, 1 inci madde üzerinde; evvela, yalnız memuriyet esnasında değil, ondan ötürü, yani daha evvel, doğrudan doğruya, diğer kanunda, bugünkü kanunda olduğu gibi, ceza hukukunda memur kavramı içinde ve ayrıca, yine bir başka olay olarak, kamu hizmeti, kamu görevi, çok tartışmaya açılacak bir konudur. Bir grup, ikisinin aynı anlama geldiğini söylüyor öğretide; bir grup bilim adamı ise çok değişik kavramlar getiriyor. Bu kavramlar üzerinde bir tartışma yapmadan, bu kavramlar üzerinde sonuca varmadan, bu kanun tasarınsının geçmesi sıkıntı yaratır. Farklı kavramlar üzerinde hiçbir

inceleme yapmadan sonucu gitmeye çalışırsanız, tam seksen küsur yıldan beri inceleme konusu olan bu kavramlar üzerinde kavram kargaşası devam ediyorsa, siz bunları sonuçlandırmadan maddeler haline dönüştürürseniz, bana öyle geliyor ki, ilerideki günlerde, kanunlaştığı takdirde, burada bize düşecek olan görev, bunları ayıklamak değildir. Çünkü, sıkıntı yaratacak olayları, reform gibi görünen bir kanunu tekrar buraya getirmek yerine, şimdiden enine boyuna tartışarak ve üzerinde çok dikkat sarf ederek, bir oldubittiye getirmeden ve gerçek tanımları ifade ederek... Çünkü, 271 inci maddede, memurun da işlediği suçlardan teşdit aldığı, yani, cezasının artırıldığı kısım var, 272 nci maddede var... Ona karşı işlenen, onun işlediği suçlarda... Bütün bunların tam bir tarifini, yani "Ceza Kanununun tatbikatında amme hizmeti görmekle muvazzaf olanlar" diye başlayan 279 uncu maddedeki "Ceza Kanununun tatbikatında" deyiminden başlayarak bunu iyice incelemek lazım. Eğer, bu incelenmiş olsaydı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Güven, lütfen toparlayınız.

TURHAN GÜVEN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Tabii, başlamak lazım aslında buna. Uzun saatler, dakikalar... Epeyce konuşmak lazım üzerinde.

"Devamlı veya muvakkat surette teşrif, idarî veya adlî bir amme vazifesi gören devlet veya diğer her türlü amme müesseseleri memur, müstahdemleri" diye başlayan 279 uncu maddeyi iyice incelemek lazım. Çünkü, bu, Ceza Kanununun tatbikatındaki memur tarifidir. Bu tarifi eğer iyice bulamazsak, bu kanunun çıkmasından sonra çok sıkıntı çekeceğiz. Çünkü, yargı, yani, adlî yargı, bunu çok daha değişik yorumlar içinde getirir. Evet, yargı birliğine gidiyoruz... Doğru; cumhuriyet savcısının itiraz hakkı var mesela. Peki, nereye itiraz ediyor; idare mahkemesine ve Danıştaya. Bu, ilerlemedir; doğrudur; yargı birliğine doğru atılmış bir adımdır; ama, ileride acaba bir ihtilat yaratır mı, yaratmaz mı; ona da bakmak lazım.

Burada sözlerime son verirken, hepinize sevgi ve saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Güven.

Gruplar adına üçüncü söz, Anavatan Partisi Grubu adına, Manisa Milletvekili Sayın Ekrem Pakdemirli'ye ait.

Buyurun Sayın Pakdemirli.

Süreniz 10 dakika efendim.

ANAP GRUBU ADINA EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarımız; ben, daha önce, kanun tasarısının tıtmı üzerinde görüşme istemiştım; ama, sıra gelmediği için, hiç olmazsa, 1 inci maddede fikirlerimi aktarmak istedim.

Öncelikle, bu kanun tasarısının 1 inci maddesindeki amaç, çok genişletilmiş; Kanunu Muvakkatın ilk orijinal halinde bu yok. 8 Ağustos 1941'de, Meclis bir yorum getirerek, bunu, diğer kamu görevlilerine de genişletmiş ve şu anda da, kanun tasarısının tarifine de baktığımızda, aslında, orijinalinden fazla bir şey söylemiyoruz; yani, Kanunu Muvakkat -her ne kadar "muvakkat" kelimesi varsa da, o tarif farklı, Sayın Bakan da açıkladı- kanun hükmündeki karamame Meclise sunulamamış, sunulamayınca da kanun şekline dönüştürülememiş; ama, cumhuriyet idaresi, bunu, fevkalade düzgün ve doğru bulduğu için de devam ettirmiş ve 8 Ağustos 1941'de de genişletmişiz.

Şimdi, bu kadar genişletince, şu anda, bunun zirhı altında, aşağı yukarı 3 milyon görevli var. Böyle genişletince, uluslararası yaptığımız sözleşmelerle ilgili yükümlülüklerimizi de buraya

aktarmalıyız. Mesela, işkenceyi menle ilgili bir uluslararası anlaşmayı imzaladık. Burada "ağır cezayı gerektiren suçüstü hali genel hükümlere tabi olsun" diyoruz. Ben de diyorum ki, bu uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerimizi de koyalım. Mesela, işkence suçu işlenmişse, bu da hariç olsun ve genel hükümlere tabi olsun. Yani, bir görevli bir işkence yaptıysa, bu, yüz kızartıcı bir halin de ötesinde, insanlık suçudur. Burada, ben niye uğraşayım; kaymakama veya valiye veya İçişleri Bakanına gidilsin de, buradan müsaade alınsın da, ondan sonra bu memur arkadaşımız yargının önüne çıksın... Burada, bunu yapmamalıyız derim.

Şimdi, tekrar geneline dönüyorum ve Osmanlıya, hakikaten, bir daha, gıptayla bakıyorum. Osmanlı, ne kadar düzgün bir idare hukuku anlayışına sahipmiş ki, yaptığı bu kanunu hâlâ değiştirmiyoruz; yani, burada bir reform yapılmıyor; ana çatısı ve içeriği aynı hemen hemen; sadece, zırhın bazı yerleri deliniyor, bazı yerleri kalınlaştırılıyor hatta.

Osmanlı'nın bu idare hukuku anlayışına, yeni kurulan devletlerde, hatta ABD'de dahi, fevkalade sıcak ilgi görülmüş. ABD Kongresinde, toplantı salonunda, 16 tane büst vardır. Bunlar ne denildiğinde, size yapılan açıklama "efendim, ABD'yi kurarken ilham aldığımız insanlar..." olur. Birisi Hazreti Musa, birisi İskender, bir de Süleyman Magnificent var; yani, Muhteşem Süleyman. Onlar Kanuni demiyor da Muhteşem Süleyman diyor. Bundan ne ilham aldınız dediğimizde "idare hukukunu bundan aldık" diyorlar. Hakikaten, Osmanlı'nın idare hukuk anlayışı, birçok ülkeye yol gösterici olmuş ve ilham kaynağı olmuş; bundan dolayı, herhalde, bu 1913 tarihli kanunu, hâlâ, içerik olarak ve muhteva olarak değiştiremiyoruz veya -bir ufak ihtimal var tabii- kanunların yüzde 95'i memurlar tarafından önümüze getirildiği için, onların hazırladığı kanunların da dışında, pek fazla bir şey yapmıyoruz diyebiliriz.

Şimdi, burada, muhteva olarak fazla bir şey değiştirmiyoruz; ama, değiştirmenin ana motivasyonu, insan hakları ihlalini asgariye indirmek. Ben, bu kanundaki değişiklikleri öyle görüyorum. Şimdi, o, eğer, hakikî manada bizim motivasyonumuz ise, bu işkence suçlarını da, "cürmü meşhut" gibi eski tabiri veya "suçüstü hali" gibi yeni tabiriyle oraya koyarsak -bununla ilgili bir önergemiz de var- fevkalade doğru bir iş yapmış olacağımızı zannediyorum. Kanun, bu şekliyle, herhangi bir zümreye veya bir kısma önemli muafiyetler getiriyor demek mümkün değildir; sadece bir süre kazanımı var ve görev esnasında, memurum, daha rahat davranması ve bir korku olmadan bu görevini yürütmesi söz konusudur.

Tasarıya destek veriyoruz; ama, böyle ufak tefek rötuşla daha iyi hale getirebilirsek, daha iyi olur diyorum.

Saygılar sunuyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Pakdemirli.

Böylece, grupların, görüşmekte olduğumuz 1 inci madde üzerindeki konuşmaları tamamlanmış oldu.

Şahısları adına söz taleplerini okuyorum: Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak.

İlk olarak, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu'nu davet ediyorum.

Buyurun efendim.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Efendim, bu hakkımı kullanmıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan?.. Yoklar.

Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak?..

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Vazgeçiyorum.

BAŞKAN – Vazgeçiyorsunuz...

Başkaca kişisel konuşma talebi yok.

Sayın Bakan görüşme arzu ediyorlar.

Buyurun efendim.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Bakan konuşacak ise biz de konuşuruz!..

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Haklısınız.

BAŞKAN – Süreniz 10 dakika efendim.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bazı hukukî sorunlara değinildiği için, onlara cevap vermek ihtiyacını duydum. Aslında, görülmekte olan kanun tasarısı üzerindeki görüşler, aynı partiye mensup çeşitli konuşmacıların sözlerinden de anlaşılacağı gibi, bu kanunun tamamıyla kaldırılmasından hiç dokunulmamasına kadar değişmektedir. Bizim tasarımız ise, bunlar arasında ortalama bir yol getirmektedir. Burada, kanunun anayasal dayanağı olan 129 uncu maddeyle ilgili bazı görüşler açıklanmıştır, onlara cevap vermek istiyorum.

Anayasanın 129 uncu maddesinin son fıkrasında, bilindiği gibi, "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idarî merciin iznine bağlıdır."

Şimdi, sırasıyla, burada, bazı kavramlara değinmek istiyorum:

Anayasamızın başka bir maddesinde "ceza kovuşturması" ibaresi geçmemektedir; ama, bazı maddelerinde, örneğin 83, 140 ve 144 üncü maddelerinde, ya "soruşturma" kelimesi ya da "soruşturma ve kovuşturma" kelimeleri ya da "disiplin soruşturması" ya da "inceleme ve soruşturma" gibi ibareler geçmektedir. Anayasamızda bu konuda tam bir terim birliği olmadığı anlaşılmaktadır. 129 uncu maddedeki "ceza kovuşturması" eski terimle "ceza takibatını" ya da "cezaî takibatı" karşılayan bir terimdir ve hazırlık soruşturmasından kamu davasının açılmasına ve sonuçlanmasına kadar giden bütün süreci kapsamaktadır. O bakımdan, bu hükme dayanarak ancak hazırlık soruşturmasından sonra kamu davası açılmasına ilişkin sürecin bu madde kapsamında olduğunu söylemek doğru değildir.

Öte yandan, bu maddede geçen "idarî merci" terimini "kurul" anlamında değerlendiren arkadaşlarımız olmuştur ve Anayasa Mahkemesinin de bu yorumu benimsediğini söylemişlerdir.

Anayasa Mahkemesi halen yürürlükte olan kanunu muvakkat çerçevesinde bir yorum yapmıştır. O kanun, kurul sistemine dayanmaktaydı, onda Anayasaya aykırı bir yön yok. Türkçede "merci" sözcüğü, upkâ "makam" gibi, belli bir kamu görevini yerine getiren organı ifade eder. Bu organ, kişi organı olabilir, kurul organı olabilir. 129 uncu madde çerçevesinde yapılacak düzenlemede, kişi organı mı, yoksa kurul organı mı görevlendirilecek; bu, tamamıyla yasa koyucunun takdirinde olan bir konudur. Nitekim, hukukumuzda, icra tetkik mercii, tek hâkimle görev yapan bir mercidir. O bakımdan, bu düzenlemede, kişi organının izin vermeye yetkili organ olarak belirlenmesinde Anayasaya aykırı yön yoktur.

Bu tasarıda, hangi memur kavramının alındığı 2 nci maddede gösterilmiştir. 2 nci madde, Anayasanın 128 inci maddesi paralelinde "devletin ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinden" söz etmektedir. İşte, bu kimselere, görevleri dolayısıyla işledikleri suçlar bakımından bu düzenleme getirilmektedir.

Geçmişte, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 1941 yılında verdiği 1255 sayılı yorum kararı, Türk Ceza Kanununun 279 uncu maddesi anlamındaki memurun, Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat bakımından da memur olarak kabul edileceğini belirtmiştir; ama, bununla, kanunun kapsamı genişlemiştir. Burada bir daraltmaya gidilmektedir ve Anayasanın 128 inci maddesi doğrultusunda getirilen bir tanımla, bunların "devletin ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları aslı ve sürekli görevleri yerine getiren memur ve kamu görevlileri" olduğu belirtilmektedir. Bu bakımdan, bir tereddüt olmaması gerekir.

Anayasanın 144 üncü maddesi ayrı bir düzenlemedir, 129 uncu maddesi ayrı bir düzenlemedir. Anayasanın 144 üncü maddesinde, hâkim ve savcıların denetimiyle ilgili olarak, onların görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerinin, Adalet Bakanlığının izniyle adalet müfettişleri tarafından yapılacak inceleme ve soruşturma ile ortaya çıkarılacağı ifade edilmiştir. Bu, hâkimlik mesleğinin gerekleri dolayısıyla konulmuş olan bir hükümdür.

Ashında, bütün bu düzenlemelerde, görevle bağlantılı olan suçların esas olması asıldır, öyle olması gerekir; ama, hâkimlik mesleğinin özellikleri dolayısıyla, Anayasamızda böyle bir hüküm vardır ve bu çerçevede içerisinde yapılan düzenlemelerde, örneğin, yüksek yargı organları mensuplarının şahsî suçları, kişisel suçları dahi bu kapsamda değerlendirilmektedir, onlar hakkında da kanunlarda öngörülen özel düzenlemeler yürürlüktedir; fakat, memurlar bakımından, Anayasanın 129 uncu maddesinde böyle bir sınırlama yoktur. O nedenle, bu tasarruğun en önemli özelliklerinden birisi, sadece, memurların görevleri dolayısıyla işlemiş oldukları suçların bu düzenlemeden yararlanmasıdır. Bunun dışında, herhangi bir kimsenin dahi işleyebileceği; ama, sadece, memurun, memuriyeti sırasında işlemiş olması nedeniyle, bugün, Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat kapsamına giren suçlar, artık, görev dışında bırakılmaktadır. Geçmişte öyle örnekler olmuştur ki, örneğin, bir köy korucusunun, köyün dirliğini, güvenliğini korumakla görevli olduğu dikkate alınarak, onun kız kaçırma suçu dahi, Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat çerçevesinde mütalaa edilmiştir. Şimdi, bunlar, artık, kanunun kapsamı dışında bırakılmaktadır ve sadece, memurların görevi sebebiyle işledikleri suçlar bakımından, tasarıyla önerilen sistemin işleyeceği açıklıkla belirtilmektedir.

Ayrıca, burada, kanun tasarısı Meclise sunulduktan sonra, partiler arasında yapılan temaslara, bazı noktalarda bir mutabakata varılmıştır. Bu mutabakat, grup başkanvekillerinin imzalarını taşıyan önerglerle, Yüce Meclise sunulacaktır. Sanıyorum ki, o çerçevede içinde, daha önce eleştiri konusu olan bazı noktalar da, partilerarası mutabakat çerçevesinde bir çözüme ulaştırılacaktır.

Saygılar sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakana teşekkür ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, madde üzerinde bir önerge vardır; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı tasarruğun 1 inci maddesindeki "sebebiyle" kelimesinden sonra gelmek üzere "veya görevleri esnasında" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Yasin Hatiboğlu
Çorum

BAŞKAN – Önergeye Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Katılmıyorum.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önerge hakkında söz alacak mısınız, yoksa gerekçeyi okuyalım mı efendim?

MURAT BAŞEŞGİOĞLU (Kastamonu) – Gerekçe gayet mufassal...

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Efendim, öyle buyuruyorlar... Gerekçem meğer çok mufassalsmış; her ne kadar ben yazdımsa da... Gerekçeyi buyurunuz efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Gerekçeyi okutuyorum :

Gerekçe:

Anayasanın 144 üncü maddesindeki düzenleme, böyle bir değişikliği zarurî kılmaktadır.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1 inci maddeyi Komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında uygulanır.

Görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tâbi olanlara ilişkin kanun hükümleri ile suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümler saklıdır.

Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali genel hükümlere tâbidir.

Disiplin hükümleri saklıdır.

BAŞKAN – 2 nci madde üzerinde, gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak'ın.

Buyurun efendim.

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; görüşmekte olduğumuz tasarrın 2 nci maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına görüşlerimi ifade etmek üzere huzurlarınızdayım.

2 nci maddenin başlığı "kapsam" şeklindedir, tasarrın kapsamıdır. Tasarrın kapsamıyla ilgili olarak, Sayın Hükümetin tasarrın genel gerekçesinde ifade ettiği bir hususu kısaca okumak arzusundayım: "Tasarı kapsamındaki, memurlar ve diğer kamu görevlileri kavramı açıklığa kavuşturulmak, görev sırasında işlenen; fakat, görevle ilgisi bulunmayan suçlar kapsam dışı bırakılmak suretiyle, sistemin uygulama alanının daraltılması öngörülmüştür."

Peki, bu, böyle mi; hayır. Nasıl; ifade edelim: Öncelikle, memur kavramının açıklığa kavuşturulmak istenmiş olduğu ifade edilmekle birlikte, aksi bir uygulama getirilmiş. Şöyle ki: Memur kavramına, bugüne kadar, pek çok ceza yasasında, idare hukukunda, ceza ve idarî yargılama hukukunda, zaman zaman birbiriyle tezat teşkil eden anlamlar yüklenilmiş; hâlâ da bu konu net bir açıklığa kavuşmamıştır. Memurun Muhakematı Hakkında Kanun kabul edildikten sonra, 1609 sayılı

Kanunda, 657 sayılı Kanunda ve Anayasalarda bu konulara değinilmiş olmakla birlikte; yine, bu konuda, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yorum kararında, Danıştayın, Yargıtayın yorum kararlarında, doktrin görüşlerinde çokça ve ayrıntılı ifade edilmiş olmakla birlikte, memur kavramı üzerinde, hâlâ, kesin, tartışmadan uzak bir anlam ortaya konulamamıştır.

Bu tasarıda, memur kavramının anlamı açıklığa kavuşturulmak istenmiş ise de, aksi bir uygulama getirildiğine ilişkin somut bir tespiti ifade etmek istiyorum.

Gerek alt komisyon toplantısında ve gerekse Adalet Komisyonu toplantısında, bu konunun uzmanı kamu görevlileri veya diğer kuruluşlarda görevli yetkili zevat çağrılıp konuk edildi. Ben, özellikle, bu kanun kapsamına alınan birtakım KİT'lerde çalışan sözleşmeli personel statüsündeki personelin de, bu kanun kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususunu sorduğumda, hem alt komisyon hem de Adalet Komisyonu toplantılarında ciddi tartışmalara neden oldu ve bu konu, hiçbir açıklığa kavuşturulmadan oylandı, geçildi, hâlâ da açıklığa kavuşturulabilmiş değil.

Burada, bir hususu ifade edelim. Şimdi, Anayasanın 129 uncu maddesi bu tasarıya dayanak olarak gösterilmekte. Bu maddenin bir cümlesinde "...ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında..." ifadesi kullanılmaktadır. Peki, bu istisnalar nelerdir?.. Şimdi, Memurin Muhakematı Kanununa getirilen istisnaları saymaya çalışıyorum :

1. Anayasa Mahkemesi Başkanı ve üyeleri,
2. Yargıtay Başkanı ve üyeleri ve Başsavcısı, Başsavcı Vekili,
3. Sayıştay Başkanı ve üyeleri,
4. Danıştay Başkanı ve üyeleri,
5. Askerî Yargıtay Başkanı ve üyeleri, daire başkanları ve Başsavcısı,
6. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı ve üyeleri ve Genel Sekreteri.

Devam ediyorum: Hâkimler ve Savcılar Kanunu, Avukatlık Kanunu, Noterlik Kanunu... Bu saydığım hususlar temel değil, istisnalar; prensip değil, istisnaları sayıyorum. Yine, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu -yine istisnaları saymaya devam ediyorum- daha önce Memurin Muhakematı Hakkında Kanun kapsamında değerlendirilen, görev sırasında işlenen suçlar kapsama dahildi, şimdi çıkarılıyor; bir istisna daha. Yine, bu maddenin üçüncü paragrafında, ağır cezayı gerektiren suçüstü hali, bu hükümün dışındadır.

Şimdi, ortaya koymaya çalıştığım husus, bu yasanın kapsamını daraltıyoruz, istisnaları sayıyoruz. Peki, geriye ne kalıyor?.. Gerçekten, memur dediğimiz kamu görevlileri korunmak istenmiyor, "asıl korunmak istenen husus kamu hizmetidir, devletin itibarıdır" deniliyor. Bu, gerçekte böyle mi; hayır. Şu istisnaları çıkardığımız zaman, geriye, kritik görev ifa eden gerçek kamu hizmeti yürüten kamu görevlilerinin, bu kanunun kapsamı dışına çıkarıldığını görüyoruz. Peki, bu kanunun kapsamında kimlerin kaldığına baktığımız zaman, gerçekten, basit nitelikte suçları işleyen "kamu hizmetlisi" sıfatını taşıyan kamu görevlilerinin kaldığını görüyoruz. Zaten, bunlar kamu hizmeti -kamu görevi değil- yürütmeleri nedeniyle aktif kamu görevi ifa etmeyen, sadece kamu görevinin yürütülmesinde pasif görev ifa eden memurlardır.

Şimdi, pasif görev ifa eden memurlar, o kamu görevinin yürütülmesinde kritik bir görev yürütmezler. Devletin güvenliğine, bekasına yönelik hiçbir görev ifa etmezler. Geriye, gerçekten sade vatandaş niteliğinde, tek amacı geçimini temin etmek, yirmidört saatini doldurmak ve ömrünü tamamlamak olan bu kamu hizmetlileri kalıyor. Bunun dışında kalan ve aktif görev ifa eden kamu görevlilerinin aynı prosedüre tabi olduklarını söylemek mümkün değil. Az önce saydım, bunlar, tamamen, çok çok özel idarî teminatlara sahipler. Aslında, modern ülkelerde, çağcıl demokrasi anlayışının

hâkim olduğu ülkelerde, idarî güvence sistemi değil; yargısal güvence sistemi geçerlidir. Bugün itibariyle, idarî güvence sistemine sahip hiçbir çağdaş ülke yok; yalnızca biz varız. Neden çağdışı olduğumuz galiba biraz anlaşılıyor.

Aslolan, yargısal güvencedir. Neden, kendimizi, hukukçu sıfatını taşıyan kişilerin yapacağı soruşturmalara değil de, hukuktan hiç anlamayan ve anlamamasının tabii bir sonucu olarak birtakım hukukî facialara da neden olan birtakım kamu görevlilerinin yaptığı soruşturmalara bırakabiliyoruz? Bu, gerçekten çok büyük bir hata olur.

Burada, stremın çok kısa kalması nedeniyle, birkaç hususa kısaca temas etmek istiyorum. Bu kanun 1913 yılında kabul edildi, 86 yaşında bir kanun. Gönül arzu ederdi ki, 2000'li yıllara girerken, 86 yaşındaki kanunu gönderirken, nurlu gibi bir kanun çıksın; gönül, bunu temenni ediyordu. Biz, bir yenileme getiriyoruz; yani, 57 nci hükümet, bu tasarıyla bir yenileme getiriyor; 86 yaşındaki kanunu yürürlükten kaldırıyor, yerine 85 yaşında bir kanun getiriyor.

Ortaya konulan bu kriterler, gerçekten, yasalar arasında paralellik sağlanmadan getirilmiş. Örneğin, Anayasamızın 144 üncü maddesinde, hâkim ve savcılar, görevleri sırasında işledikleri suçlar nedeniyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Toprak, lütfen toparlayınız.

RAMAZAN TOPRAK (Devamlı) – ... bu kapsama dahil edildiği, biraz önce, bir değerli hatip tarafından ifade edilmişti. Bu yetmiyor, 657 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinde de, yine, bu kamu görevlileri için aynı sakınca devam ettiriliyor; hem Anayasada hem 657 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinde -tasarıda düzeltilen- bu çarpıklık mevcut durumda, bu insicam sağlanmamış. Yani, o kadar alelacele getirilmiş ki, neye, hangi amaca hizmet ediyor bilemiyoruz.

Bu tasarının amacıyla ilgili ciddi sorgulamalarımız olacak; inşallah, bunları, ilerideki maddelerde, söz sıramız geldiğinde, huzurlarınızda ifade edeceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Toprak.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Ankan Bedük; buyurun efendim. Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısının 2 nci maddesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 86 yıllık bir mazisi olan, devlet hayatında fevkalade önemli hizmetler yapmış bulunan bir kanunun nihayet son bulmasına, yeni bir kanunun yürürlüğe konulmasına yönelik bir müzakerenin içerisinde bulunuyoruz. 86 yıllık bir kanun diyorum; çünkü, devletler kurmaya örnek olmuş Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve geçmişi, aynı zamanda, devlet mekanizmasının işleyişinde örnek bir kısım yasa düzenlemelerini de getirmiştir ve nihayet, Osmanlı İmparatorluğu zamanından itibaren getirilmiş olan bu kanun, muvakkat kanun olmasına rağmen, bugüne kadar sükûnet arz etmiş ve gerçekten, devlet idaresinde hiç de yadsınamayacak, gerçekten, hiç tenkide dahi maruz kalmaması gereken güzel hizmetler vermiştir; ancak, şunu da kabul etmek gerekir ki, gelişen ve değişen dünyada, daha sınırlı, daha verimli bir şekilde devlet çarkını çevirmek ve kamu hizmetlerini en güzel şekilde gerçekleştirmek ve bununla ilgili bir kısım düzenlemeleri yapmak, hepimizin görevi ve sorumluluğudur. O halde, biz, hem bu kanundan ve tecrübesinden yararlanacağız;

ama, çağı yakalayabilmek için de, süratli bir şekilde kamu hizmetlerini gerçekleştirecek olan, süratli ve geçici hizmet yapmakta olan kamu görevlilerinin de daha düzenli, daha tertipli hizmet yapmasına imkân sağlayacak, hem düzenleme kanunları hem de onunla ilgili birkısım tedbirleri almak, boynumuzun borcudur.

1913 yılında çıkarılmış olan bu kanun, gerçekten, güzel bir kanundu; ama, şimdi de yeni bir kanun getirmek suretiyle, özellikle kamu hizmetlerini daha süratli, daha verimli ve günün şartlarına uygun olarak Türk insanına sunma gayreti içerisinde olunacak, eğer bu sürat ve verimliliğe uyulmadığı takdirde veya birkısım yozlaşmalara, çirkinliklere neden olduğu takdirde, onunla ilgili birkısım uygulamaları getirmek bizim de görevimiz, sorunumuz ve devletin de, gerçekten, en önemli hizmetlerinden veya görevlerinden bir tanesi olacaktır. Önce devlet, millet için vardır. Devlet, insanın huzurunu, güvenini sağlamak, iş ve hizmetlerini gerçekleştirmek için vardır ve nihayet, devlet bu hizmetlerini yaparken, bunu, memurları ve kamu görevlileri aracılığıyla yapar. 128 inci maddede açık olarak bu da ifade edilmiştir.

İşte, bunu gerçekleştirmek için de, özellikle, hizmet alan ile hizmet yapan arasında dengeyi çok iyi sağlamak lazım. Hizmet alan büyük milletimize, gerçekten, en iyi şekilde hizmeti yapmak, ama, bu hizmeti yaparken birkısım kamu görevlilerinin veya memurların çirkinlik yapması, suistimal yapması, yolsuzluk yapması, kanunlara aykırı hareket etmesi halinde de gereğini yapmak, onları da cezalandırmak gerekir; yani, şunu söylemek istiyorum: Ülkede hukukun üstünlüğünü temin etmek şarttır. Hukukun üstünlüğünü temin ederken de, yanlışlık yapan kamu görevlileri ve memurlarını da cezalandırmak gerekir; ama, işin başlangıcında, eğer, devamlı olarak, her kamu görevlisini veya kamu görevlilerini bir bütün olarak tenkit eder veya acımasız bir şekilde itham edersek, gelecek birkısım iddia ve ithamların, asılsız ihbarların, gelecekte, kamu görevlilerine özellikle yansıtılabileceğini de daha şimdiden kabul etmek durumundayız.

Değerli arkadaşlar, şunu özellikle belirtmek istiyorum: Memurlarla ilgili olarak, özellikle, getirilen bu noktada, memuru veya kamu görevlisini potansiyel bir suçlu olarak görmeyelim; ama, istisnaî olarak da, memur, eğer, suç işlerse cezasını da mutlaka verelim. Bununla ilgili mekanizmayı da iyi kuralım ve bunu kurarken de özellikle geçmişten ders alalım. Geçmişten gelen kanuna baktığımızda, orada daha bir bütünlük var. Getirilen kanunda ise, birkısım kamu görevlilerinin geçmişle ilgili yasaları muhafaza ediliyor; ama, bir bölümüyle ilgili olarak da yeni bir düzenleme getiriliyor. İşte, bu kapsam maddesinde ifade edilen şekliyle özellikle belirtmek istiyorum: "Görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlara ilişkin kanun hükümleri ile suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümler saklıdır." Şimdi, bir kısmını koruma anlayışı içerisinde gidersek orada bir yanlışlık yaparız. Niye koruma diye düşündüm. Bakıyoruz, 144 üncü maddede, hâkim ve savcılarla ilgili özellikle teminatı ortaya koyan maddede "görevi dolayısıyla veya görevi esnasında suç işlediği takdirde" diyor. Getirilen kanun tasarısında ise "görevleri sebebiyle" diyor ve "esnasında"yı çıkarıyor. Dolayısıyla, burada, anayasanın eşitlik ilkesine aykırı bir düzenleme vardır diye düşünüyorum. Eğer, gerçekten temiz siyaset ve temiz yönetim anlayışını gerçekleştirmek istiyorsak -ki, buna hepimiz varız- o halde, bir bütünlük içerisinde getirilmiş olsaydı, hem siyasetle ilgili hem yönetimle ilgili ve hemen hemen tüm kurum ve kuruluşlarla ilgili bir çatı altında daha süratli bir şekilde yargılamaya imkân sağlayan bir düzenleme getirilmiş olsaydı, sanıyorum, bu, daha demokratik ve yönetimde de daha şeffaflaşmayı getirmiş olacak ve demokratik bakımdan da daha uygun olacaktı; ama, öyle değil; öyle olmayınca da, pek tabii ki, birkısım yanlış değerlendirmelere de neden oluyorum.

Değerli milletvekilleri, suç işleyenlerin cezalandırılmasına evet dedik. Peki, asılsız iftira ve isnatta bulunulan memuru korumayacak mıyız. Birkısım ilçelerde -ben, yıllarca devlette çalışmış olan bir arkadaşım olarak söylüyorum- öyle insanlar var ki -olan vakaları söyleyeceğim size- kaymakam, hâkim, savcıyı şikâyet ettiği takdirde, benim zamanımda, 25 000 lira, valiyi şikâyet ettiği takdirde 150 000 lira veya diğer memurları şikâyet ettiği takdirde, onun bir rayici var ve o rayiçe birlikte, o dilekçenin içerisinde, birkısım asılsız iddia, iftira, her şeyi atıyor. Niye; efendim, bir vandaş sevmedi onu veya bir davranışından dolayı veya hizmeti yürümedi; yasalara uygun olmadı; vay, sen benim işimi yapmadın deyip, kişiyi, yani, memuru şikâyet noktasına gidiyor.

Şimdi, bu asılsız iddia ve iftiraya karşı, eğer, siz, çalışan kesimi korumazsanız, o zaman -bakanlarımız ve sizler de dahil olmak üzere- devletin; yani, hükümet konağına gittiğinizde, bir işler sormaya kalktığınızda, bazı hizmetlerle ilgili bilgi sormaya kalktığınızda, o memurları, o kamu görevlilerini mahkeme koridorlarında da görebileceğinizi dikkate almak mecburiyetindediniz; çünkü, olay bu; gerçeği de bu; yani, devletin çarkı da bu. Şunu özellikle belirtmek istiyorum: İlerde de öyle, ilçelerde de öyle. O halde, memuru, bütün kamu görevlilerini -evet, tekrar ifade ediyorum; suç işleyenin üzerine gidelim, ama- suç işliyor diye her gün şikâyet edecek olan o acımasız çarkın içerisinde eğer sokarsak, hem devlet hizmetlerinin aksamasına neden oluruz hem de çalışan kesimin itibarını ve güvenini de yitirtmiş oluruz; dolayısıyla, devlete itimat ve güven de kalmamış olur; o temizleninceye, aklanıncaya kadar iş işten geçmiş olur.

Değerli arkadaşlar, o sebeple, bu konuları dile getirirken üzerinde hassasiyetle durulması gerekir ve memurun, özellikle itiraz hakkını, tazminat hakkını, dava açma hakkını da getirmek lazım. Her ne kadar genel hükümlere göre getirmek mümkün ise de, bu özel kanun olduğu için buraya girmesi gerektiğini belirtmiştik Sayın Bakanımıza. Diğer bütün parti grubu mensubu arkadaşlarımızın getirdiği bir öneriyle bu sıkıntuların kaldırılmış olmasını, bir yenileme, güzelleştirme noktasında öneride mutabakat sağlanmasından dolayı da memnuniyet duyduğumu belirtmek istiyorum.

İl idare kurulu ve ilçe idare kurullarıyla ilgili olarak birkısım yanlış değerlendirmeler yapıldı. Ben onu özellikle açmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, il idare kuruluna vali muavinleri başkanlık eder; ilçe idare kurullarına da kaymakamlar başkanlık eder ve inanın -bir arkadaşım dün bir açıklama yaptı- oraya üye olan kişi, valinin veya kaymakamın dışında, kesinlikle itiraz etmiyor, onun istediği istikamette oy kullanıyor. Bunu, ben meslek hayatımda görmedim. Samimi söyleyeyim; gerçekten var mı öyle bir şey diye birkaç arkadaşımın dün akşamından itibaren de sordum. Ben öyle bir şey duymadım. Yani, gerçekten, orada, daire müdürleri veya hangi kuruma mensup olursa olsun, il idare kuruluna veya ilçe idare kuruluna giden soruşturma dosyalarıyla ilgili kesinlikle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN -- Sayın Bedük, lütfen toparlayınız.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) -- ...kendi hür iradeleriyle oylarını kullanıyor; hatta, muhalefet şerhlerini de koyuyorlar. Benim de zamanımda çok muhalefet şerhi olan arkadaşlar vardı. Bunu, özellikle belirtmek istedim. Danıştayan ikinci dairesine gidiyor.

Bir de "il ve ilçe idare kurullarında oyalama oluyor" deniliyor. Bu, kesinlikle yanlış. Neden yanlış; şikâyetin vuku bulmasından itibaren vali veya kaymakam, iki muhakkik görevlendiriyor. Bu iki muhakkikin görevlendirilmesinden itibaren dosyanın, fezlekenin tanzim edilmesine kadarki olan safhada uzatma oluyor; doğru. Bunu kısaltmak için süre getirirsiniz, kurtarırsınız. Bir orada uzama oluyor. Ama, ilçe idare kuruluna veya il idare kuruluna, vali veya kaymakamın havale etmesinden sonra yedi gün içerisinde görüşülmesi gerekiyor. Eğer yedi gün içerisinde görüşülmezse,

görülmeme sebepleri İçişleri Bakanlığına bildiriliyor, gerekçeler kabul edilmezse, vali, kaymakam veya o kurul üyeleri hakkında soruşturma açılıyor. Mülkiye müfettişleri de ayrıca bunu soruşturuyor. İşte, benim üzerinde durduğum nokta, il ve ilçe idare kurullarının işleyiş tarzının bilinmediği ortaya çıkıyor. Eğer il veya ilçe idare kurulu kararları verilmişse, buna itiraz süresi de beş gündür. Beş gün içerisinde şahısların itiraz etme hakları da vardır.

Başka nerede sıkıntı oluyor; Danıştaya intikal ediyorsa, orada da süre uzuyor. Dolayısıyla il veya ilçe idare kurullarına yansımış olan dosyaların geciktiği, sürenin uzadığı ve bu sebeple, suç işlemiş kişilerin cezalandırılmadığı noktasına, doğrusunu isterseniz, katılmamız mümkün değil; bunu, uygulamayı bilmemenin bir sonucu olarak değerlendiriyorum; bir de, uygulamadaki arkadaşlara haksızlık edildiği kanaatini taşıyorum.

Değerli arkadaşlar, zaten bu kanunda -3628 dışında- yıkıcı, bölücü faaliyetlere girenler de bunun dışında kalıyor; bunun dışında kalan suçlarla ilgili bu gündeme geliyor ve işin bir enteresan tarafı daha, soruşturma ile kovuşturma birleştiriliyor. Soruşturma ile kovuşturmanın birleştirilmesinde bence bir yanlışlık var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bedük, son cümleliz...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) – Yargılamayı yapacak olan hâkim, bu doğru; ama, deliller toplanmadan, kişilerle ilgili belge ve bilgi toplanmadan, doğrudan doğruya eğer siz kişileri, yani görevlileri itham ederseniz, suçlarsanız, o zaman mahkemenin önüne gelecek olanı, hem hazırlığı ona yüklemiş olursunuz hem yargılamayı ona yüklemiş olursunuz; bu suretle de, deliller toplanmadan kişilerin de bir noktada itham edilmesine neden olmuş olursunuz diyorum ve ben, bu kapsam maddesinde, gelecekle ilgili olarak temennide bulunuyorum: Gelin, temiz siyaset ve temiz yönetim için, sadece bu grubu değil, hangisi varsa, diğer sivil grupları da, kamu görevlilerini de, hangisi varsa, onlara da, yine, aynı anlayış içerisinde kolaylaştırıcı ve daha şüpheci hizmetleri getirelim.

Keşke ilçe ve idare kurulları devam etseydi, iki dudağın arasına memurlar bırakılmasaydı; yine, idare kurullarına yetkiler verilseydi, devam ettirilseydi ve ancak, onu engelleyen veya süreyi uzatan diğer mekanizmalarda eğer süre konulmuş olsaydı, daha süratli gerçekleşirdi ve daha demokratik olurdu. Aslında, 1913 yılında çıkan yasanın en güzel özelliği, demokratik oluşudur; çünkü, o yetkiyi, kişiye değil, kurula veriyordu.

Bu duygular içerisinde, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bedük.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahsı adına ilk söz, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu'na ait.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Vazgeçiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İkinci talep, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan'ın... Yoklar.

Diğer talep, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak'ın...

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Vazgeçtim.

BAŞKAN – Vazgeçtiniz.

Madde üzerinde, 3 adet değişiklik önergesi vardır; sırasıyla okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporunun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasına "...suç üstü hali" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve işkence suçu" ibarelerinin eklenmesini arz ve talep ederim. 11.11.1999

Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa

Ekrem Pakdemirli
Manisa

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu raporunun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının sonuna aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve talep ederim. 11.11.1999

Ekrem Pakdemirli
Manisa

Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa

"Mahkeme kararlarının icaplarına göre gecikmeksizin işlem tesis etmeyen veya eylemde bulunmayan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ceza kovuşturması açılması için, idarî mercinin iznine gerek yoktur."

BAŞKAN – Son önergeyi okuttuktan sonra, bu önergeyi tekrar okutmadan işleme koyacağım. Önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

198 sıra sayısıyla görüşülmekte olan tasarının 2 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. 18.11.1999

Ahmet İyimaya
Amasya

Sevgi Esen
Kayseri

Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir

Turhan Güven
İçel

Ayfer Yılmaz
İçel

"Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ile şeriklerden en az biri memur olmayan iştirak halindeki suçlar, genel hükümlere tabidir. 10 uncu madde hükmü saklıdır."

BAŞKAN – Sayın Komisyon, önergeye katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Hükümet?..

ADALET BAKANİ HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın İyimaya, gerekçeyi mi okutalım?

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Gerekçe okunsun efendim.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe :

Memurun memur olmayan kişiyle birlikte işlediği iddia olunan suçlara, savcı el koymakta, memur olmayan kişi yönünden soruşturma ve kovuşturma sürmektedir. Delillerin kamu davasının açılmasını zorunlu kıldığı bu gibi hallerde, idarî inceleme ve izin şartı aranmamalıdır.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu raporunun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının sonuna aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve talep ederim. 11.11.1999

Ertuğrul Yalçınbayır
(Bursa)
ve arkadaşları

"Mahkeme kararlarının icaplarına göre, gecikmeksizin işlem tesis etmeyen veya eylemde bulunmayan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ceza kovuşturması açılması için idarî mercii iznine gerek yoktur."

BAŞKAN - Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) - Katılmıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Hükümet?..

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) - Katılmıyoruz. Bu konu, zaten, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 154 üncü maddesinde düzenlenmiştir.

BAŞKAN - Sayın Yalçınbayır veya Sayın Pakdemirli, gerekçeyi mi okuyalım?

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) - Gerekçe okunsun Sayın Başkan.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Mahkeme kararlarının tüm kişi ve kurumları bağlamasının bir gereği olarak bu düzenleme öngörülmüştür.

BAŞKAN - Komisyonun ve hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu raporunun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasına "...suç üstü hali" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve işkence suçu" ibarelerinin eklenmesini arz ve talep ederim. 11.11.1999

Ekrem Pakdemirli
(Manisa)
ve arkadaşları

BAŞKAN - Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) - Katılmıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Hükümet?

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) - Katılmıyoruz.

BAŞKAN - Gerekçeyi mi okutalım efendim?

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) - Gerekçe okunsun Sayın Başkan.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum :

Gerekçe :

İşkence suçu insanlık dışı bir suç olması sebebiyle izin kapsamı dışında kalmalı ve genel hükümlere tabi olmalıdır. Bu durum ayrıca uluslararası sözleşmelerin de bir gereğidir.

BAŞKAN – Komisyonun ve hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz 2 nci maddeyi komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2 nci madde kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Vakit kalmadı Sayın Başkan.

BAŞKAN – 3 dakikamız var.

İzin vermeye yetkili merciler

MADDE 3. – Soruşturma izni yetkisi;

- a) İlçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında kaymakam,
 - b) İlde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında vali,
 - c) Bölge düzeyinde teşkilâtlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında görev yaptıkları ilin valisi,
 - d) Başbakanlık ve bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında görev yapan diğer memur ve kamu görevlileri hakkında o kuruluşun en üst idarî amiri,
 - e) Bakanlar Kurulu kararıyla veya bakanlıkların merkez teşkilâtında görevli olup ortak kararla atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ilgili bakan, Başbakanlık merkez teşkilâtının aynı durumdaki personeli hakkında Başbakan,
 - f) Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri ve yardımcıları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı,
 - g) Cumhurbaşkanlığında görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri hakkında Cumhurbaşkanı,
 - h) Büyükşehir belediye başkanları, il belediye başkanları, büyükşehir ve il belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri hakkında İçişleri Bakanı,
 - i) İlçelerdeki belde belediye başkanları ve belediye meclisi üyeleri hakkında kaymakam, merkez ilçelerdeki belde belediye ile ilçe belediye başkanları ve belediye meclisi üyeleri hakkında buldukları ilin valisi,
 - j) Köy ve mahalle muhtarları ile bu Kanun kapsamına giren diğer memurlar ve kamu görevlileri hakkında ilçelerde kaymakam, merkez ilçede vali,
- Yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.
- Yetkili mercilerin saptanmasında memur veya kamu görevlisinin suç tarihindeki görevi esas alınır.
- Astı memur ile üst memurun aynı fiile iştiraki halinde izin, üst memurun bağlı olduğu merciden istenir.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, çalışma süremiz tamamlanmış bulunmaktadır; saat 20.00'de tekrar buluşmak üzere, çalışmalarına ara veriyoruz.

Kapanma Saati : 19.00

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 20.00

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Vecdi GÖNÜL

KÂTİP ÜYELER : Mehmet AY (Gaziantep), Levent MISTİKOĞLU (Hatay)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 22 nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum. Çalışmalara kaldığımız yerden devam edeceğiz.

V. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. — Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/432) (S. Sayısı : 198) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

3 üncü maddeyi okutmuşum.

3 üncü madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Cemil Çiçek'e ait. (FP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Çiçek.

FP GRUBU ADINA CEMİL ÇİÇEK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bu tasarı vesilesiyle, evvela bir iki hususu ifade etmek isterim. Benim siyasette çok benimsediğim bir tespit vardır; eğer bir ülkede kanun çıkararak o ülkenin sorunları halledilmiş olsa, yeryüzünde sorunlu hiçbir toplum, hiçbir devlet kalmaz. Demek ki, mesele, sadece kanun çıkarmak değil, kaliteli kanun yapmaktır. Yasama Meclisi olarak bizim dikkat etmemiz gereken husus, nasıl olursa olsun bir kanunu çıkarmak değil, değiştirmeye çalıştığımız kanundan daha mükemmelini yapmaktır ve toplumun ihtiyaçlarını uzun süre karşılayacak bir tasarıyı yasalastırmaktır. Buna örnek vermek gerektiğinde, işte, bunlardan bir tanesi, değiştirmeye çalıştığımız kanundur. Allah'tan, muvakkat bir kanun, 86 sene yürürlükte kalmış ve hayatiyetini sürdürebilmiştir. Nasıl kaliteli bir kanun olduğunu, bu vesileyle görmüş oluyoruz.

Bir diğer kanun, mesela, 1580 sayılı Belediyeler Kanunudur. Bu kanun da, uzunca bir süredir toplumun ihtiyaçlarını karşılıyor. Dolayısıyla, bizim, böylesine 86 yıldır gündemde olan ve toplumun bir ölçüde ihtiyacını karşılayan bir kanunu değiştirirken, ondan daha modern, daha çağdaş, daha problemleri çözen bir tasarıyı getirmemiz gerekir.

İkinci hususu arz edeceğim. Tabiatıyla, biz, kanunları çıkarıyoruz ve toplumun problemlerini bu enstrümanla, bu kanunlar aracılığıyla çözmeye ya da küçültmeye gayret ediyoruz. O halde, çıkaracağımız kanun, bizatihi problemin kaynağı olmamalıdır. Eğer, kanunun kendisi problemlerin başı olacaksa, o takdirde, o kanunu hiç çıkarmamak gerekir.

Açıkça ifade etmem gerekir ki, Komisyondan geçen şekilde bu tasarı, söylediğim ikinci hususu büyük ölçüde karşılıyor. Yani, bu tasarı, bu şekilde geçecek olsaydı, gerçekten idari hayatımızda büyük karışıklıklara sebebiyet vercekti; böyle bir tasarıyı niye getiriyorsak, o tasarıdan beklenen amaçların hiçbirini gerçekleşmeyeceği gibi, işin içinden de çıkılmaz hale gelecekti.

Huzurunuzda ifade etmeliyim ki, Sayın Adalet Bakanımız konuya alaka gösterdi, Sayın Komisyon Başkanımız bu noktada müdahalede bulundu ve Grup Başkanvekillerimiz de, bu şekilde çıkmış olması halinde, birçok kesimin ve neticede Anamuhalefet Partisi olarak bizim de endişe duyduğumuz birkısım hususların hiç olmazsa önergelerle değiştirilebilmesi noktasında bir anlayış gösterdiler. Bunu da, burada, teşekkürle ifade etmek istiyorum. İnşallah bundan sonraki maddelerde, hiç olmazsa, bazı aksaklıkları, bazı noksanlıkları birlikte giderebilme imkânını bulmuş olacağız.

3 üncü maddeyle ilgili olarak söylemem gereken husus şu: Tabii, tasarı hazırlanırken, bir yanlış kabulden yola çıkılarak bu maddeler düzenlenmiş oluyor. Konuştuğumuz madde "İzin vermeye yetkili merciler" başlığını taşıyor. Burada, bir taraftan genel idare hizmetlerine dahil memurlarla ilgili izin verme söz konusu olacak, diğer taraftan da mahalli idarelerle ilgili...

Şimdi, kanun tasarısı, esas itibarıyla, demokratikleşme ve insan hakları açısından Türkiye'nin gündemine geldi. Böyle olunca, demokratikleşme ve insan hakları dediğimizde de, bunun bir ayağı mahalli idarelerdir. Açıkça ifade etmek gerekir ki, bu tasarıda, belediyelerle ilgili çok yanlış düzenleme var. Yani, bir belediye memuruyla ilgili bir suç söz konusu olduğunda, belediye başkanı izin vermeye yetkili değil; onun yerine, kaymakam ya da vali yetkili olacak. Bu, doğrusu, açıkça, bizim, seçilmiş insanlar olarak, kabullenebileceğimiz bir husus değildir. Neden bir belediye başkanı, Ankara, İstanbul, Kars Belediye Başkanı, kendi zabıta memurunun veya belediye tahsildarının işlediği bir suçtan dolayı izin vermeye yetkili olmasın, onun yerine bir kaymakam ya da bir vali böyle bir izin verme noktasında yetkili kılınmış olsun. Bu, seçilmişlere bir güvensizliği ifade eder ve yaptığımız işin tabiatına da aykırıdır. Keşke bu husus düzenlenebilmiş olsaydı; bu düzenlenemedi.

ikincisi, bu 3 üncü maddedeki bir başka yanlışlık -kısmen düzeltilmeye çalışıldı; ama, halen bazı noksanlıkları var- şudur: Kamu hizmeti gören iki tip insan var. Bunlardan bir tanesi atanmış kesim, bir tanesi de seçilmiş kesim. Eğer bir mantıktan yola çıkıyorsak, seçilmişlerin suç işlemesi halinde, onunla ilgili izin vermeye seçilmiş insanlar yetkili olmalı; atanmışların bir suç işlemesi halinde, onunla ilgili izin vermeye de atanmış amirlerin yetkili olması gerekir. Kısmen böyle hareket edilmiş gibi gözüküyor; ama... Belediye başkanlarına, il belediye başkanına, büyükşehir belediye başkanına, ilçe belediye başkanına ve bunların belediye meclisi üyelerine İçişleri Bakanı izin verecek. Buraya kadar bir ölçüde anlayışla karşılamak mümkün; ama, belde belediye başkanları ve belde belediye meclis üyeleri söz konusu olduğunda, o başlangıçtaki kabul ettiğimiz noktadan ayrı bir kıstas getiriyoruz ve diyoruz ki, bu belde belediye başkanları ve belediye meclis üyeleriyle ilgili olarak ilgili kaymakam, eğer merkez ilçedeysen de ilgili vali buna karar vermiş olsun. Yani, burada, seçilmiş insanlarla ilgili bir çifte standart, bir çifte ölçü kullanmış oluyoruz ki, bu doğru değildir. Eğer, mümkünse, Sayın Bakan ve sayın komisyon anlayış gösteriyorsa, bu maddeyi -madem böyle bir kıstas getirildi- düzeltelim; seçilmişlerle ilgili olarak seçilmiş insanlar karar versin, atanmışlarla ilgili olarak da atanmışlar karar versin. Madem ki hükümet böyle bir ölçüyü kabul etti... Ama, öbür noksanlıkla ilgili bir değişiklik halen yapılamadı. Neden, belediye memurlarıyla ilgili olarak belediye başkanları, büyükşehir belediye başkanı kendi memuru hakkında bir inceleme izni vermiş olmasın?

Kaldı ki, bu 3 üncü maddede başka bir şey daha var. Biz, tahkikata başlamak ve tahkikata izin vermek arasında bir ayırımı da burada yapmış olmuyoruz. Bu, ara kademedeki devlet adına yetki kullanan ve sorumluluk taşıyan bir kısım insanların da otoritesini zayıflatır niteliktedir. Açıkça ifade edeyim, mesela, bir millî eğitim müdürü, bir okul müdürünün bir suçuna muttali olduğu anda kendisi bir inceleme başlatamayacak, mutlaka, gidip, validen veya ilçedeysen kaymakamdan izin almak durumunda kalacaktır. Halbuki, idarî otoritenin tesisi bakımından, bu ara kademedeki görev yapan

müdürlerin, amirlerin de, hiç olmazsa, incelemeye başlayabilme noktasında bir yetkisinin olması gerekirdi ki, valiye her zaman ulaşmak mümkün olmadığına göre, oradan karar çıkarmak her zaman kolay olmayacağına göre, bu neviden daire müdürlerinin de, hiç olmazsa, bu süreçte bir dahilinin olmasında fayda vardır diye düşünüyorum.

Bu 3 üncü maddede, şahsen benim izahta güçlük çektiğim -Sayın Bakan ifade ederse memnun olacağım- bir fıkra var; deniliyor ki: "Yetkili mercilerin saptanmasında memur veya kamu görevlisinin suç tarihindeki görevi esas alınır." Şimdi, düşünelim ki, bir komiser, karakol komiseri, sonra, zamanla terfi etmiş -şimdi emniyetçilerden de vali yaptığımızı göre- ama, karakol komiseriyken işlediği bir suç söz konusu; aradan zaman geçmiş, terfi etmiş; bugün, gelmiş, vali olmuş. Şimdi, bununla ilgili karar kim verecek? Yetkili mercinin saptanmasında, memur veya kamu görevlisinin suç tarihindeki görevi esas alınır. Yani, şimdi, müsteşar olmuş, vali olmuş birisiyle ilgili olarak, yukarı mevkideki bir insanla ilgili olarak -bundan beş sene evvel, dört sene evvel veya on sene evvel, ne zamansa, kim karar verecekse- seneler evvel aşağıda kalmış olan birisi karar vermiş olacak. Şahsen, bunun çok yamama bir fıkra olduğu kanaatini taşıyorum. Bunun özel bir amacı var mıdır?... Değilse, bana, devletin bugünkü görevlendirme sistemine, idarede üst-üst münasebetine de aykırı geliyor. İleride, bu ve benzeri durumlar, birtakımlar sıkıntılar çıkaracaktır diye düşünüyorum.

Eğer, işin bu safhasında, bu maddedeki noksanlıkları, arz etmeye çalıştığımız eksiklikleri de ortadan kaldırmak mümkün olursa, hiç olmazsa, bu kanun, başlangıçtaki bulunduğu noktadan daha az sıkıntılı bir kanun olabilir. Belki geri kalan kısmını da zamanla düzeltme imkanı olabilir diye düşünüyorum.

Bu düşünceyle hepinize saygılar sunuyorum. (FP, MHP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Çiçek.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Kayseri Milletvekili Sayın Sevgi Esen; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA SEVGİ ESEN (Kayseri) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşmekte olan tasarının 3 üncü maddesi hakkında, Grubum ve şahsım adına görüşlerimizi bildirmek üzere huzurlarınızda bulunmaktayım. Hepinize en derin saygılarımı sunarım.

Bugün, huzurlarınızda, 1913 yılında kabul edilerek yürürlüğe konulan ve bugüne kadar memurların yargılanmasıyla ilgili usul ve esasları belirleyen kanunu, gelişen toplum düzeni, demokratikleşme taleplerinin yoğun olduğu günümüz dünyasında yeniden düzenlemek, görüşmeler yapmak üzere gündem oluşturulmuş bulunmaktadır.

Öncelikle ifade etmek gerekir ki, 86 yıl öncenin demokrasi esasları, toplum kuralları ve teknik unsurları dikkate alınarak hazırlanan bir yasanın, bir toplum kuralının günümüze uyabileceğini ve toplum ihtiyacına cevap verebileceğini savunmak mümkün değildir. Toplum halinde yaşamamızın doğal sonucu olan toplum kuralları, bazen örf ve âdet, bazen de yaptırıcı bir norm olarak karşımıza çıkmıştır. Esasen, bir kurala toplum kuralı diyebilmek, o kuralın uygulanması sonucunda vicdanlarda bir rahatsızlık yaratılmaması, toplumun büyük bir bölümünden kabul görmesi ve sonuçta etkili, verimli, etkin bir biçimde, saygın bir biçimde ulaşılmasıyla mümkündür. Şüphesiz, devamlı değişen, gelişen toplumla özdeşleşme yolunda mükemmelle varmak, mükemmeli yakaladığını iddia etmek mümkün değildir; ancak, asgariden, aynı kanun vazının vaz ettiği zaman dilimi içerisinde, günün koşullarına ve yakın geleceğe hitap eden bir kanun olması gerekir. Şu muhakkak ki, demokratik bir yönetime sahip olmak isteyen her ülkenin, bunu gerçekleştirme yolunu, kendi toplumuna uygulama yolunu kendinin bulmasıdır.

Değerli milletvekilleri, dünyanın varoluşundan sonra toplum düzenine geçişle birlikte oluşan kurallar ve hukuk, devlet kavramını geliştirmiş, bireysel enerji toplumsal enerjiye motor olmuştur ve devlet kavramıyla birlikte yapılaşma başlamış, oluşan kurumlar, bireysel enerjiyi toplumsal enerjiye dönüştüren anahtar vazifesini görmüştür.

Konumuz, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı olunca "memur" ve tasarıdaki tabiriyle "kamu görevlileri" kavramlarını, işlevini, tezahürünü iyi değerlendirmek gerekir; yapısal anlamda, duvarı iyi örme gerekir. Memur veya kamu görevlisi dediğimiz zaman, hemen karşımıza, devlet kavramı ve devletin işlevi çıkar. Herkesin hemfikir olduğu nokta, devletin yaptığının siyaset olduğudur. Siyasetin tümü devlet eylemi olmasa da, devlet eyleminin tümü siyasettir. Ancak, mutlak olan zorunluluk, devletin güçlü olması zorunluluğudur. Böyle bir işleyle yola çıkan devlet, toplumun her kesimine hizmet etmek ve toplumsal görevlerini yerine getirebilmek için de, toplumsal işleri yürütmeye talip olmak mecburiyetindedir.

Belki, bu görüşlerim, konunun dışına çıktığım şekilde değerlendirilebilir. Ancak, inanıyorum ki, temel çözüm, devletin işlevini yerine getirme biçimi ile topluma hizmetin etkin, adil ve süratli olması terazisindeki dengededir. Bu tasarrın kanunlaşması noktasında sağlanacak denge, başka bir deyişle, hem memurların kendilerine verilen görevleri huzur içerisinde, layıkıyla yapabilmeleri hem de topluma etkin hizmet edilmesi, devletin işlevinin gelişmişlik çizgisini belirleyecektir.

Aslıolan, kamu otoritesi ve bu otoritenin etkinlik ve devamlılık arz etmesidir. Bir memur hakkında ceza kovuşturması açılması, kamu otoritesini ve devamlılığını etkilememelidir.

Burada, Anayasanın 129 uncu maddesini açmakta yarar vardır. Anayasanın 129 uncu maddesinin son fıkrasında "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır" denilmektedir. Anayasamızın 129 uncu maddesinin son fıkrasında en belirgin durum, işlenen suçun genelliğidir; yani, görevi nedeniyle suç tanımı değildir. Esasen, tabikatomuzdaki ceza kovuşturması noktasına gelinmesi, izin vermeyi bir yerde zorunlu kılan bir aşamadır. Dolayısıyla, bu tasarıyla amaçlanan izin olayı, Anayasamızın 129 uncu maddesi kapsamında değildir.

Değerli milletvekilleri, öntümüze gelen tasarımı tartışırken, hukuk sistemimize ve hedefimize bakmak gerekir. Hukuk sistemimizdeki yasama, yargı ve yürütmemin birbirinden ayrılığı esası içinde olaya baktığımızda, Anayasadaki izin sisteminin, kuvvetler ayrılığı ilkesiyle çatıştığı ve Anayasamızın 2 nci maddesinde yerini bulan, Türkiye Cumhuriyetinin değiştirilemeyecek niteliklerinden biri olan hukuk devleti ilkesiyle örtüşmediği ortadadır.

Yasama, yargı, yürütme, bir annenin evlatları gibidir; aynen, annenin, evlatlarına, eşit mesafede ve aynı duyarlılıkta olması gibidir. Aynı kişiye, hem yürütme hem yargı yetkisinin verilmesi, yürütmeye farklı yetkiler getirecek ve siyasallaşmasına yol açacaktır.

Savunduğumuz hukuk devleti sisteminde, herkes, hem hukukun içindedir hem de hukuka uygunluğu sağlamaya mecburdur. Burada sakınacağımız husus, yönetimin zayıflamasına mâni olmaktır. Yönetimi zayıflatan husus da, zamanaşımı gibi izahtan varestede kavramlar ve geciken adaluttur. Kaldı ki, seksenç yıllık deneyimimizle, izin sisteminin nasıl çalıştığı, ne gibi yaralar açtığı hepimizin malumdur. İzin sistemi, başlangıçta masum olarak gösterilebilir; ancak, sistemin çalışmasına bakıldığında, yargı önünde olmaktan daha büyük sakıncalar doğurduğu ve yargı dışında, özel iktidar denilebilecek oluşumlara yol açtığı ve devletin saygınlığını tartışılma noktasına getirdiği her zaman gözlenmektedir.

Tasarı da olduğu gibi, yönetimin yargının önüne geçmesine müsaade edilmesinde, aynı kişiye hem yürütme hem yasama yetkisinin verilmesiyle memurun korunacağı hususunu iddia etmek, bağdaştırmak mümkün değildir. Elbette, memur ve bu kavrama giren birimlerin gerçekliği isnatlarla yıpratılmasına müsaade etmek mümkün değildir; ama, bunun bir hukukî reçetesi vardır, o da tazmin keyfiyetine işlerlik kazandırılmaktır. Nasıl ki, bir vatandaşa yapılan kötü muamele tepki görüyorsa, memura karşı yapılan, hele hele görevi nedeniyle uğrayacağı asılsız iftiralar, aynı şiddetle, hukukî çerçeve içerisinde cevabını bulmalıdır.

Değerli milletvekilleri, 21 inci Dönem Parlamentosu, memura ve diğer kamu görevlilerinin yargılanması hakkındaki kanunu tartışma fırsatını bulmuş bir Parlamentodur. Böylesine önemli ki, bugün sayıları 2 009 760'a ulaşan bir noktada bu konuyu görüşürken memuru potansiyel suçlu görmek veya kamu otoritesi adına memuru yersiz yere korumak; eski kanundaki idare kurullarını, mülki amirlerin bir dediğini iki etmeyen kurullar olarak kabul etmek; seçilmiş kişileri, yerel yöneticileri birlikte görev yaptığı mülki amire bağlayarak akıbeti meçhul düzenlemelere girmek, kamu tarafından, kamu saygınlığına vurulan en büyük darbe olacaktır.

Görüşülmekte olan konuyu demokratik kurallar içerisinde çözmek, Anayasamızın 2 nci maddesinde cevabını bulan hukuk devleti ilkesine bağlılığımızın teyidi olacağı gibi, yeni çağa uyacağımıza ilişkin bir taahhütname de olacaktır. Yüzmek karada öğrenilmez, yüzmeği öğrenmek için suya atlamak gerekir. Belki de, gelecek seksen yılda -ki, dilemiyoruz- memurun yargılanmasına esas olacak bu tasarıyı ve Anayasanın 129 uncu maddesini bir kere daha düşünmek, çok bir şey kaybetmek olmayacaktır.

Bu düşüncelerle hepinizi saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Esen.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu, görüşecek misiniz?

YASIN HATİBOĞLU (Çorum) - Vazgeçtim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç?.. Yok.

Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan?.. Yok.

Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak?..

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) - Vazgeçtim.

BAŞKAN - Madde üzerinde verilmiş 4 önerge vardır; önce okutacağım, sonra, sırasıyla işleme koyacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

TBMM'de görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 3 üncü maddesine aşağıdaki (k) fıkrasının eklenmesini arz ederiz.

Yahya Akman
Şanlıurfa

Yasin Hatiboğlu
Çorum

Ramazan Toprak
Aksaray

Dengir Fırat
Adıyaman

Remzi Çetin
Konya

Madde 3. - k) Büyükşehir ve il belediyelerinde görevli memurlar ve kamu görevlileri hakkında belediye başkanı.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 3 üncü maddesinin (h) ve (i) bentlerinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen Ankara	İsmail Köse Erzurum	Beyhan Aslan Denizli
Saffet Arkan Bedük Ankara	Abdüllatif Şener Sivas	Mahmut Erdir Eskişehir

“h) Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri hakkında İçişleri Bakanı,

i) İlçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında kaymakam, merkez ilçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında buldukları ilin valisi,”

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı kanunun 3 üncü maddesinin (i) bendinin muhtevasının (h) bendine kaydırılarak, bütün belediye başkanları ve meclis üyelerinin haklarında soruşturma açılma yetkisinin İçişleri Bakanına verilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Batuk Kocaeli	Mehmet Bedri İncetahtacı Gaziantep	Yasin Hatiboğlu Çorum
Ali Oğuz İstanbul	Mehmet Altan Karapaşaoğlu Bursa	

YASIN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, kanun tekniğine uygun olmadığını fark ettiğim önergedeki imzama çekiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Son önergeyi okutuyorum; okuttuktan sonra işleme koyacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı tasarının 3 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

**Yasin Hatiboğlu
Çorum**

“a) Bu bendin sonundaki “kaymakam” kelimesinin yerine “ilçe idare kurulu”,

b) Bu bendin sonundaki “vali” kelimesinin yerine “il idare kurulu”,

c) Bendin sonundaki “valisi” yerine “il idare kurulu”,

d) Bu bendin sonundaki “o kuruluşun en üst idare amiri” ibaresinin yerine “o kuruluşta oluşturulacak üç kişilik bir heyet”,

e) Bu bendin şu suretle “Bakanlar Kurulu kararıyla veya bakanlıkların merkez teşkilatında görevli olup ortak kararla atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri için ilgili bakanlıkta; Başbakanlık merkez teşkilatının aynı durumdaki personeli hakkında ise Başbakanlıkta oluşturulacak üçer kişilik heyet”,

h) Bu bendin sonundaki "İçişleri Bakanı" yerine "Bakanlar Kurulu",

i) Bu bentteki "kaymakam" kelimesinin yerine "ilçe idare kurulu", "vali" kelimesinin yerine de "il idare kurulu",

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılmıyoruz

BAŞKAN – Sayın Hükümet katılıyor mu?

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Sayın önerge sahibi, konuşacak mısınız efendim?

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Hayır efendim; gerekçemi ölüfederseniz...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

"Gerekçe:

Hukukun üstünlüğüne, demokrasi kavramının hedeflediği ilkelere, tasarıyla amaçlanan teminata uygunluğu elde edebilmek için böyle bir değişikliğe ihtiyaç vardır."

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

TBMM'de görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 3 üncü maddesine aşağıdaki (k) fıkrasının eklenmesini arz ederiz.

Yahya Akman
(Şanlıurfa)
ve arkadaşları

k) Büyükşehir ve il belediyelerinde görevli memurlar ve kamu görevlileri hakkında belediye başkanı.

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Hükümet?..

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Sayın önerge sahibi, konuşacak mısınız, gerekçesini mi okutayım?

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Gerekçeyi okutun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

"Gerekçe:

Mevcut tatbikatta belediyelerde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında inceleme ve soruşturma işlemleri belediye başkanınca yapılmaktadır. Bu uygulama gereği, yukarıdaki (k) fıkrası ilave edilmiştir."

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Hatiboğlu'nun imzasını çektiği önergede yeterli imza kalmadığı için, o önergeyi işlemden kaldırıyoruz. Bir önerge kalmış oldu.

Sonuncu önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 3 (üçüncü) maddesinin (h) ve (i) bentlerinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen
(Ankara)
ve arkadaşları

"h) Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri hakkında İçişleri Bakanı,

i) İlçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında kaymakam, merkez ilçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında buldukları ilin valisi,"

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Sayın Başkan, çoğunluğumuz olmadığı için önergeye katılamıyoruz; ancak, verilen önergeyle (h) bendindeki kapsama, ilçe belediye başkanları ile ilçe belediye meclisi üyelerinin alınması; keza (i) bendinde de "belde belediye meclisi üyeleri ile merkez ilçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında buldukları ilin valisi" şeklindeki bu önergeyi benimsediğimizi bildirmek isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hükümet katılıyor mu?

ADALET BAKANİ HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Katlıyoruz.

BAŞKAN – Komisyonun benimsediği; ancak, çoğunluğu olmadığı için katılamadığı ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Görüşmekte olduğumuz 3 (üçüncü) maddeyi, kabul ettiğimiz bu önergenin değiştirdiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, soru...

BAŞKAN – Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bundan sonraki maddede sorarsınız.

TURHAN GÜVEN (İçel) – O maddede sorulacak soru yok ki...

BAŞKAN – 4 (dördüncü) maddeyi okutuyorum :

Olayın yetkili mercie iletilmesi, işleme konulmayacak ihbar ve şikâyetler

MADDE 4. – Cumhuriyet başsavcıları, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikâyet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve sanığın ifadesine başvurmaksızın evrakı ilgili makama sunarak soruşturma izni isterler.

Diğer makam ve memurlarla kamu görevlileri de, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini ihbar, şikâyet, bilgi, belge veya bulgulara dayanarak öğrendiklerinde durumu izin vermeye yetkili mercie iletirler.

Bu Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi ve olay belirtilmesi zorunludur.

Yukarıdaki fıkraya aykırı bulunan ihbar ve şikâyetler izin vermeye yetkili merci tarafından işleme konulmaz ve durum ihbar veya şikâyetle bulunana bildirilir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bu maddenin müzakeresine geçmeden evvel, Sayın Turhan Güven'in işaret ettiği sebebiyle, bir konuya açıklık getirmek istiyorum.

İçtüzüğümüzün 60 ıncı maddesinin yedinci fıkrası, soruların, önergelerin müzakeresine geçmeden evvel sorulmasını amirdir.

Arz ederim.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Maddenin oylamasından evvel olabilir Sayın Başkan. O zaman, söz istiyorum.

BAŞKAN – 4 üncü madde hakkında ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Fahrettin Kukuracı'nın.

Buyurun efendim.

Süreniz 10 dakika efendim.

FP GRUBU ADINA FAHRETTİN KUKARACI (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 4 üncü maddesi üzerinde Grubum adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün, seksenaltı yıl önce yürürlüğe girmiş, yıllarca memur ve diğer kamu personelinin yargılanmasına kaynaklık etmiş emektar bir kanunu değiştirmek, yeni ihtiyaçlara cevap verecek bir kanun yapmak üzere, çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Yürürlükten kaldırılacak olan kanun hakkında, çağa uygun olmadığı, haksızlıkların kaynağı olduğu gibi iddialar uzun süre değişik platformlarda konuşulmakta idi. Şimdi, bu itirazlara cevap verecek bir kanun çıkarmak için çalışıyoruz. Bu nedenle, getirilen tasarının, eski kanunun aksayan taraflarını ortadan kaldıracak, sınırlı, adil, sınırları belirgin, memur güvencesini sağlayan, kamu hizmetlerinin aksamasını engelleyen, suçluların en kısa zamanda cezalandırılmasını sağlayan bir tasarı olması gerekir. Acaba, bu tasarı bahsedilen konularda yeterli midir; hakikaten, bunu söylemek oldukça zordur.

Değerli milletvekilleri, bir defa şunu açıklıkla belirtmek gerekmektedir: Mevcut tasarı ile Memurun Muhakematı Hakkında Kanunun amaçları birbirinden farklıdır. Mülga kanunda "memurların görevlerinden doğan veya memurluk görevlerinin yerine getirilmesi sırasında meydana gelen suçlardan ötürü" denilmekte iken, getirilen tasarıda sadece "görevleri sebebiyle" ifadesi yer almaktadır; bu farklılığın izahı yapılmamıştır.

Ayrıca, tasarı gerekçesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8.8.1941 ve 1255 sayılı yorum kararında memur tanımının geniş yorumlandığı, Türk Ceza Kanununun memur saydığı kişilere de uygulanması nedeniyle, memuriyet statüsünde bulunmayan birçok kişinin sistemin içine alındığı, getirilen tasarıyla bunun sınırlandırıldığı anlatılmaktadır. Bu tasarı, memur ve diğer kamu görevlerini

kapsam içine aldığına göre, eski kanunla ayrıştığı yer neresidir?! Eski kanuna göre, özel kanunlarına tabi olan yasama, yürütme, yargı mensupları, yine, bu kanun tasarısında da ayrı tutulmuştur.

Bu kanun tasarısıyla, memurların yargılama sistemi olan soruşturma sisteminden, izin sistemine geçilmiş olmaktadır. Soruşturma sisteminde, idarî merciler, duruşmaya ilişkin her türlü işlemi yaparlar ve son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verirlerdi. Bu karar, belirli kurullar tarafından verilirdi. Tasarıyla, bu kurullar ortadan kaldırılmakta, son soruşturmanın açılıp açılmamasına izin verme yetkisi, idarî hiyerarşiye bırakılmaktadır.

Şikâyete muhatap olan memur hakkında, ilçede kaymakamın, ilde ise valinin izin vermesiyle, adli yargıda soruşturma açılacaktır. İzin vermeye yetkili merci, bir ön inceleme yaptıktan sonra, soruşturma izni verilip verilmemesine karar verir; değişen bir şey yoktur.

Değişen şudur: Bundan böyle, hiçbir memur, kendisini, daha özgür, daha güvenceli hissedemeyecek, hizmeti endişesiz yapamayacaktır. Zira, amirin iki dudağı arasında olan istikbali, belki de, mahkeme kapılarında heba olacaktır.

Bu tasarı, merkezî idarenin her türlü yetkiyi elinde toplama amacını yansıtan, kurulların vereceği demokratik kararları bertaraf eden bir tasarıdır; çağdışı, demokratik yaşama uymayan, hukuksal bulunmayan eski kanundan fersah fersah geridedir.

Bu kanun tasarısında iyi niyet eksikliği vardır; keyfî uygulamalara, baskı ve dayatmaya zemin hazırlanmaktadır. Ayrıca, halkın oyuyla seçilmiş belediye başkanları da, vali ve kaymakamların inisiyatifıyla yargıya teslim edilmektedir. Kabulü mümkün olmayan bu hususun, çağdaş devlet anlayışıyla bağdaşır bir tarafı yoktur. Siyasî iktidar, muhalif ve başarılı belediye başkan ve meclis üyelerini sindirmek, onları seçilmişlerin emrine vermek gibi bir haksızlığa yol açmaktadır. Halen vesayet altında bulunan mahallî idareler, bu kanunla, atamayla gelmiş il ve ilçe daire müdürleri durumuna düşürülmüştür; seçilmişliğin hiçbir güvencesi kalmamıştır.

Yine, kanunun gerekçesinde "memurlar ve kamu görevlilerinin bu görevleri sebebiyle işledikleri suçlar nedeniyle doğrudan doğruya ceza kovuşturmasına tabi tutulmaları, kamu hizmetlerinin işleyişinde aksamalara ve kamu otoritesinin saygınlığının zedelenmesine yol açabilir" denilmektedir.

Kamu görevlilerini asılsız isnat ve iftiralarından korumak gerektiği için bu kanunun çıkarılması gereği ileri sürülmektedir; ancak, bu kanun, memurları güvence altına almıyor; aksine, var olan güvencesini de bazı idarecilerin insafına bırakıyor.

Tasarının genel gerekçesinde, Memurun Muhakematı Hakkında Kanunun getirdiği sistemde, soruşturma aşamalarının çokluğu ve bu aşamalarda görev alanların yetersizliği nedeniyle soruşturmanın uzayıp sürüncemede kaldığı ileri sürülmektedir. Şikâyet edilen, düzeltilmesi gereken bu hususta da değişiklik olmamış; ön incelemenin, yine eskisi gibi, bir denetim elemanı veya bir üst tarafından yapılacağını amir bulunmaktadır. Gereğe ile kanun uyumsuzluk ve zıtlık taşımaktadır.

Ayrıca, yetkili mercinin izin verilmemesine ilişkin kararlarında gerekçe gösterme zorunluluğu getirilirken, izin verilmesine ilişkin kararlarda zorunluluğun bulunmaması, hem eşitlik hem hakkaniyet hem de adalete aykırıdır. Böylece, terbiye edilmesi düşünülen memur ve kamu görevlileri, iftira ve şikâyetlere karşı korunamayacaktır. Yetkili merci, gerekçe göstermek zorunda olmadan izin yetkisini kullanacaktır. Halbuki, yapılan iş bir nevi yargılama işlemi olduğuna göre, her karar gerekçeli olmak durumundadır. İzin vermek için gerekçe aranmaması, izin veren yetkiliye keyfî davranma imkânı sağlayacaktır. Belirtilen süreler içinde izinle ilgili bir karar verilmediği takdirde izin verilmiş sayılması, konunun sürüncemede kalmaması amacına hizmet için değil, izin verecek yetkiliye daha geniş bir alan tanımak içindir. İzni bu süre içerisinde vermeyen idareci, hem tepkileri ortadan kaldırmış hem de istenen neticeye ulaşmış olacaktır.

Tasarı bu şekilde özellikle düzenlenmiştir. Yapılacak ihbar ve şikâyetler için objektif kriterler getirilmemiş olması da, bir başka şekilde keyfiliğe imkân tanımış olacaktır.

Sayın milletvekilleri, son soruşturma için yetkili merci izin vermediği takdirde, hem şikâyetçiye hem ilgili cumhuriyet başsavcılığına itiraz hakkı tanınırken, soruşturma açılmasından etkilenen olan kamu görevlisi itiraz hakkından mahrum bırakılıyor; eşitlik, adalet ve hakkaniyet prensiplerine aykırı olan bu düzenleme ile çağdaş kanun yapma arzusu bağdaşmıyor. Deniliyor ki, memura, bu kamu görevlilerine itiraz imkânının verilmemiş olması, açılacak adli kovuşturma süreci içerisinde itiraz imkânının bulunması nedeniyledir. O zaman, bütün bu işlemleri bırakarak, memurların yargılanmasında genel hükümlerin tatbikine imkân tanımak daha demokratik ve daha adil olacaktır; zira, keyfi, hissi, siyasi ve ideolojik müdahalelerden uzak bir yargılama, memurun, belki de garantisi olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, toparlayınız Sayın Kucaracı.

FAHRETTİN KUKARACI (Devamla)– Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Netice itibariyle, çağdışı kaldığı, eskidiği, demokratik ve özgürlükçü hayat tarzına uzak kaldığı iddia edilen asırlık kanunu değiştiren ve çağdaş olması gereken bu kanun tasarısı, siyasi ve şahsî sebeplerle, keyfi ve haksız uygulamalara neden olacaktır; baskıcı bir zihniyetle hazırlanmıştır; bu nedenle, tarafımızdan kabül mümkün değildir.

Yasa tasarısının milletimize hayırlı olması dileğiyle, Muhterem Heyetinize saygılar sunuyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kucaracı.

Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Turhan Güven, buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

DYP GRUBU ADINA TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; **Doğru Yol Partisi Grubu adına ve şahsım adına** hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Ashında, ben lambamı çoktan yakmıştım; ama, demek ki, dikkat çekilmedi, o bakımdan, tabii, önergeler okunduktan sonra müdahale etme imkânım hasıl oldu; evvela, Sayın Başkanımın özür diliyorum tabii. Ama, mesele, bir şeyi açıklığa kavuşturmak ve işin doğrusunu bulmak. Bunun için de gerekli müdahaleleri yaparak, işin doğrusunu, güzelini... Çünkü, çok ciddi bir kanun tasarısını görüşüyoruz. seksenaltı sene uygulamada kalan bir kanun yerine, yeni, ciddi bir şey getirmeye çalışıyoruz. O zaman, bunun içine de, ileride kurulması mümkün veya bugün için mümkün olmayan birtakım şeyleri getirip koyarsanız, uygulamada sıkıntı yaratır diye düşünüyorum. Tabii, geçen maddeye atıfta bulunarak konuşuyorum -madde kabul edildi- artık, bir daha tekriri müzakere bu Mecliste pek fazla çalıştırılan bir uygulama olmadığı için söylemeye çalışıyorum.

Değerli milletvekilleri, bakın, bir evvelki maddede bir ilave vardı; bu ilave ne idi... (i) fıkrasını okuyorum: “Kaymakam, merkez ilçelerdeki belde belediye ile ilçe belediye başkanları...” Yani “belde belediye başkanı” ibaresinin yanında bir de “merkez ilçe” deyimi geçiyor. Şimdi, siyasi kavramda, siyasi kuruluşlarda bir merkez ilçe vardır. Ben, şunu sormak istiyordum; merkez ilçeden neyi kastediyorsunuz?

Şimdi, eğer, ilin adı, Mersin’de olduğu gibi, İçel olup da, bunu, Mersin Merkez İlçesi kabul ediyorsanız, buna bir diyeceğim yok; ama, Ankara’da bir merkez ilçe var mı; Ankara’da yok. İlçe

kavramı içinde, idari taksimatın bütün ünitelerinin olması lazım. Büyükşehir belediyeleri içinde de bunlara bağlı belediyeler var, onları da ilçe kabul ettiğimiz yerler var, mülki taksimat olan yerler var, olmayan yerler var; o kanun dikkatle incelenirse göreceksiniz.

Ben, ileride bir karışıklık olmasın diye, vuzuha ermesi bakımından Sayın Bakana bunu sormak istemişim. Merkez ilçeden ne anlıyorsunuz? Zabıtlara geçsin ki, uygulamada bir yanlışlık olmasın demek istemişim. Tabii, şimdi, bunu böyle, soru olarak değil de, açıklama olarak huzurunuzda getiriyorum. Umut ediyorum ki, Sayın Bakan bu maddeyle ilgili yapacağı konuşmada, bir evvelki maddeye atıfta bulunur ve bunu da açıklar.

Şimdi, 4 üncü maddeye geliyorum. 4 üncü maddede bir güzel kayıt var; cumhuriyet başsavcılarına bizatihi görev verme olayı. Ben şunu çıkıyorum; uygulamada başsavcılar yerine, yanında bulunan cumhuriyet savcılarını görev ifa edemeyecek; yani, bizatihi olaya cumhuriyet başsavcısı kendisi elkoyacak diyorum. Zabıtlara geçmesi bakımından söylüyorum; çünkü, uygulamadan gelen bir insanım.

Bakınız, bizim taksimatımız "ağır ceza savcılığı" şeklindedir, uygulamada "il savcılığı" diye bir kavramımız yok. Aslında, eğer reform istiyorsanız, belki bunu da düşünmek lazım. Sayın Bakan inşallah bunun üzerinde de bir çalışma yaparlar ve artık, önünüzde "il savcılığı" kavramı getirilir. İstanbul'un başsavcısı sadece kendisine bağlı olan yerler için söz sahibidir. Eyüp Cumhuriyet Savcısı başkadır, ağır ceza olan Sarıyer başkadır; onun yetkisiyle İstanbul Başsavcısının yetkisi arasında fark yoktur. Onun yanında, yeteri kadar -savcı muaviniydi; şimdi, unvan standardında bunlara da cumhuriyet savcısı diyoruz; o da yanlış bir uygulama tabii- cumhuriyet savcısı. Demek ki, başsavcı kendisi elkoyacak. Bu, güzel bir ilerleme; ben bunu ifade etmek istiyorum.

Başsavcı, herhangi bir ihbar veya şikâyet aldığı anda, aldığı dilekçeyle veya ihbarla ne yapacak? Ne demek, herhangi bir ihbar veya şikâyet aldıklarında? Yani, laf ola beri gele diye, birisi kızacak oradaki kamu görevlisine, bir ihbarda bulunacak, bir şikâyetle bulunacak. Bu, fevkalade yanlış ve ileride -bir evvelki maddede, yani 3 üncü maddeyle ilgili belirttiğim noktaya geliyorum- devlet memurlarını, evinden çıktığında takip edeceğimiz yer, adliye koridorları olur, görev yaptırılmazsınız kamu görevlisine. Onun için, çok dikkatli bir seçim yapmak, dikkatli bir düzenleme yapmak mecburiyetindesiniz; öyle yapalım diyorum.

Peki, 3071 sayılı Yasada olduğu gibi, niye onu söylemekten vazgeçmişiz?.. Orada, hangi dilekçelerin işleme konulacağı, hangilerinin konulmayacağı çok açıkça belirtilmiştir; burada çok müphem. "Yukarıdaki fıkraya..." diyor, nedir o: "...ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi ve olay belirtilmesi zorunludur" diyor; kim, nasıl yapacak, ne edecek? O zaman, elimizde mevcut, hâlâ yürürlükte bulunan bir kanun var ve bunun uygulaması da çok güzel yapılmaktadır. Eğer, o kişinin, gerçekten imzası yoksa, noksansa, şekil unsurları yoksa, dilekçesi işleme konulmaz. Ne zaman işleme konulur; eğer, arkasında ciddi belgeler varsa.

Şimdi, elimizde bu kanun varken, bundan da yararlanmak mümkün ve uygulanması da söz konusu olduğuna göre, niye, daha soyut, biraz daha kavram kargaşasına sebebiyet verecek bir madde, bir fıkra ilave ediyoruz veya getiriyoruz; oradaki unsurları alalım, daha ciddi olmaz mı; o unsurları içine koyarsanız uygulamada rahatlık gelmez mi.

Bakınız, şunu söylemek istiyorum: Bir ay sonra, iki ay sonra, üç ay sonra, uygulamadaki noksanlıklar yüzünden, bu tasarımı, tekrar önümüze getirmeyin. Ciddi ciddi konuşalım; o ciddiyet içinde "ha bak, bu da noksanmış, uygulamada sıkıntı yaratır" diye, önerilerimizi lütfen dikkate alın. Bugün gazetede bir haber var da onun için söylüyorum. Bankalar Kanununu kaç gün evvel kabul

ettik değerli arkadaşlarım; bugün, gazetede haber var "Bankalar Kanunu değişiyor" diye. Daha siz, bir ay evvel bunu getirdiniz, ama bugün haber geçiyor bakın. Ha, ciddi veya değil, bilmiyorum; ama, haber. O gün Sayın Bakana "bu haber yalansa niye takibat yaptırmadınız" diye şikâyetçi olarak sorduğumda "o bizim takdirimiz" demişti. Yalan haberse, takibe geçsinler. Basın Kanununun madde mahsusası var, takibe geçilsin.

Değerli arkadaşlarım, onun için, bakınız, bu maddelerde 3071'in unsurlarının yer alması fevkalade güzel bir olay olacaktır. Çünkü, elimizde Osmanlıdan kalan bir tek bu kanun kaldı; iyi de olduğu için, Anayasa Mahkemesi, Anayasaya aykırılık noktasından, birkaç kez "aykırı olmadığına dair" karar verdi. Belediye Kanunu var 1580, doğru; ama o, cumhuriyet kanunudur; ama, Cemi İnanat Nizamnameleri vardı, Zabıta Saydiye Nizamnamesi vardı, bunların hepsi geldi geçti, onlar da Osmanlıdan kalma şeylerdi. Şimdi bunu değiştiriyorsak, gerçekten çok ciddi yaklaşımlarımız olması lazım. Yani, çok kanun çıkarmak bir şey ifade etmiyor. Ciddi ve ondan daha güzel, uygulaması daha rahatlık sağlayabilecek bir kanun tasarsını görüşmek isteriz. Çünkü, bir evvelki maddede ifade etmeye çalıştım; birtakım kavramlar var, daha bu kavram kargaşası seksenaltı yılda bile tam yerine oturmamışken, biz bu kavram kargaşasını ortadan kaldıracak bir mekanizma oluşturma yerine, bunlardan vazgeçme noktasına gidiyoruz.

Değerli arkadaşlarım, ileride bu sıkıntı yaratır. Eğer bu sıkıntıyı hafifletmek istiyorsak biraz müsaade edilsin; biraz bilim adamlarının, biraz da uygulamaların... Bakınız, bu konuda ciltler dolu kitaplar yazılmıştır. Yargıtay Başkanı Sayın Selçuk'un bu konuda ciddi yazıları vardır, ona kalsa, zaten, 129'u kaldırın diyor. 4. Ceza Dairesi uygulama olan dairedir, oradaki çok değerli bir üyenin kitapları vardır. Bu ciddi yaklaşımları mutlaka elde etmemiz, buraya aktarmamız iyi olur diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Güven.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına yapılan talepleri arz ediyorum:

Erzurum Milletvekili Sayın Fahrettin Kukaracı... Görüşmeyecekler herhalde.

Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Görüşmeyeceğim.

BAŞKAN – Görüşmeyecekler.

Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Vazgeçtim.

BAŞKAN – Görüşmeyeceksiniz.

Herhangi bir soru yok.

Üç önerge var, sırasıyla okutuyorum efendim.

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Oylayacağımız zaman...

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

198 sıra sayılı tasarruun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki "evrakı, ilgili makama sunarak" ibareleri "evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek" biçiminde değiştirilmiştir. 18.11.1999

Saygılarımla.

Ahmet İyimaya
Amasya

Sevgi Esen
Kayseri

Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir

Ayfer Yılmaz
İçel

Turhan Güven
İçel

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ve sanığın ifadesine başvurmaksızın" ibaresinin "ve hakkında ihbar ve şikâyetle bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın" aynı maddenin üçüncü fıkrasındaki "kişi ve olay" ibaresinin "kişi ve/veya olay" şeklinde; maddenin son fıkrasının ise aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen
Ankara

İsmail Köse
Erzurum

Beyhan Aslan
Denizli

Saffet Ankan Bedük
Ankara

Mahmut Erdir
Eskişehir

"Yukarıdaki fıkraya aykırı bulunan ihbar ve şikâyetler, cumhuriyet savcılarları ve izin verme yetkili merciler tarafından işleme konulmaz ve durum, ihbar veya şikâyetle bulunana bildirilir.

BAŞKAN – Son önergeyi okutuyorum; okuttuktan sonra işleme koyacağım :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

198 sıra sayısı ile görüşülmekte olan tasarruun 4 üncü maddesi, başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. 10.11.1999

Saygılarımla.

Ahmet İyimaya
Amasya

"Hazırlık soruşturması ve kamu davasının açılması

Madde 4.- Memurlar ile diğer kamu görevlilerinin bu kanun kapsamına giren suçlarına yetkili cumhuriyet savcılığınca el konulur. Ceza Muhakemeleri Usulu Kanunu hükümlerine göre yürütülen hazırlık soruşturması tamamlandığında, kamu davası açılması sonucuna varılması halinde, yetkili idarî merciden kovuşturma izni istenir. Hazırlık dosyasının bir örneği, gizlilik kaydı ile idarî mercie gönderilir. Kovuşturma izni verilen kişi hakkında kamu davası açılır. Hazırlık soruşturması sonucunda verilen takipsizlik kararına itiraz hakkı saklıdır.

Kaymakam, vali, müsteşar ve büyükelçiler hakkındaki şikâyetler yönünden savcılık, soruşturma için kovuşturma iznini vermeye yetkili mercilerden izin almak zorundadır. Ancak, bu hallerde de, cumhuriyet savcılığı sorguya başvurmamak koşuluyla delillerin kaybolmaması için gerekli önlemleri alır."

BAŞKAN – Sayın Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Hükümet?..

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın İyimaya?..

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Gerekçe okunsun efendim.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum :

“Gerekçe:

Bu maddeyle, hazırlık soruşturması ve kamu davasının açılması düzenlenmektedir. Bu düzenlemeye göre memurlar ile diğer kamu görevlilerinin bu kanun kapsamına giren suçlarına cumhuriyet başsavcılığınca el konulacaktır. Kamu davası açılması söz konusu ise yetkili idarî merciden kovuşturma izni alınacaktır. Bunun için hazırlık soruşturması dosyasının bir örneğinin idarî mercie gönderilmesi öngörülmekte, savcının vereceği takipsizlik kararına itiraz hakkı saklı tutulmaktadır.

Kaymakam, vali, müsteşar ve büyükelçiler hakkındaki şikâyetlerde soruşturma içinde savcılığın kovuşturma iznini vermeye yetkili mercilerden izin alma zorunluluğu getirilmektedir.

Bu düzenlemeyle, Anayasanın 129 uncu maddesi son fıkrasında yer alan “Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idarî mercinin iznine bağlıdır” hükmü doğrultusunda bir sistem oluşturulması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Komisyonun ve hükümetin katılmadığı önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutacağım; yalnız, ayrırlık sırasında, kanaatimce bir değişiklik yapılması gerekiyor. Mülşterek önergeyi en son okutacağım; takdim tehir yapıyoruz.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

198 sıra sayılı tasarruun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki “evrakı, ilgili makama sunarak” ibareleri “evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek” biçiminde değiştirilmiştir.
18.11.1999

Saygılarımla.

Ahmet İyimaya
Amasya

Sevgi Esen
Kayseri

Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir

Turhan Güven
İçel

Ayfer Yılmaz
İçel

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Sayın Başkanım, Komisyonun çoğunluğu yok; ancak, bu önergeye katılarak “sunarak” ibaresinin “bir örneğini ilgili makama göndererek” biçiminde değiştirilmesini benimsediğimizi ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Hükümet katılıyor mu?

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Katılıyoruz.

BAŞKAN – Hükümetin ve Komisyonun katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve santim ifadesine başvurmaksızın” ibaresinin “ve hakkında ihbar veya şikâyetle bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın” aynı maddenin üçüncü fıkrasındaki “kişi ve olay” ibaresinin “kişi ve/veya olay” şeklinde, maddenin son fıkrasının ise aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen
Ankara

İsmail Köse
Erzurum

Beyhan Aslan
Denizli

Saffet Arıkan Bedük
Ankara

Mahmut Erdir
Eskişehir

“Yukarıdaki fıkraya aykırı bulunan ihbar ve şikâyetler, cumhuriyet başsavcıları ve izin vermede yetkili merciler tarafından işleme konulmaz ve durum, ihbar veya şikâyetle bulunana bildirilir.”

BAŞKAN – Sayın Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Sayın Başkan, çoğunluğumuz olmadığı için bu önergeye katılmıyoruz; ancak, olayın yetkililerce iletilmesi aşamasında, henüz, ceza hukukunun kabul ettiği anlamda bir sanıktan bahsetmek söz konusu olmayacağı için, önergeyle getirilen değişikliği benimsediğimizi ifade etmek isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hükümet?..

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Katılıyoruz.

BAŞKAN – Komisyonun benimsediği, Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz 4 üncü maddeyi, biraz evvel kabul ettiğiniz iki önergenin değiştirdiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Bir arkadaşımız karar yetersayısının aranılmasını istemişti Sayın Başkan.

BAŞKAN – Karar yetersayısının aranılmasını isteyen arkadaşımız salondan ayrıldı; ona dikkat ettim efendim.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Sayın Başkan, soru sormak için işaret etmiştik; ama, görmediniz.

BAŞKAN – Efendim, lütfen, konuşmalar bittikten sonra, önergelere önce soru sormak için talepte bulunun; içtiğimiz onu amir.

Teşekkür ederim.

5 inci maddeyi okutuyorum :

Ön inceleme

MADDE 5. — İzin vermeye yetkili merci, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini bizzat veya yukarıdaki maddede yazılı şekilde öğrendiğinde bir ön inceleme başlatır.

Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir. İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içerisinde belirlenmesi esastır. İşin özelliğine göre bu merci, anılan incelemenin başka bir kamu kurum veya kuruluşunun elemanlarıyla yaptırılmasını da ilgili kuruluştan isteyebilir. Bu isteğin yerine getirilmesi, ilgili kuruluşun takdirine bağlıdır.

Yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön inceleme-lerinde görevlendirilemez.

Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden biri başkan olarak belirlenir.

BAŞKAN – 5 inci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini, İstanbul Milletvekili Sayın Nazlı Ilıcak açıklayacaklar.

Buyurun efendim.

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 5 inci maddesi hakkında, Fazilet Partisi adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun tasarısı, 1913 yılında muvakkat olarak getirilmesine rağmen bir türlü yürürlükten kaldırılamayan Memurun Muhakematı Hakkında Kanunu ikame etmeyi amaçlamaktadır. Memurların kovuşturulması ve yargılanması önündeki engelleri kısmen azaltmaktadır. Bu açıdan, kanun tasarısını, demokratikleşme çabalarının cüzi bir parçası olarak görebiliriz.

Burada, çok ince bir denge var: Bir yandan, devleti koruma adına, icra yetkisine sahip kişilere ayrıcalık veriyoruz; onları bir ayrıcalık zırhına büründürüyoruz; öte yandan, suç işleyen memurların, bu imtiyazdan yararlanarak hiçbir şekilde takibe uğramaması gibi bir tehlikeye kapıyı açmış bulunuyoruz. Esas itibarıyla, böyle bir imtiyaz, Anayasada öngörülen eşitliğe aykırıdır, kutsal devlet düşüncesinin bir yan ürünüdür; aynı zamanda, yargıya duyulan güvensizliğin bir tezahürüdür. Yargı yetkisinin bir bölümü, bu şekilde, yürütme erkine, idareye devredilmektedir. Bunun yanı sıra, böyle bir imtiyaz, temiz toplumun ve şeffaf yönetimin gerçekleşmesini de sekteye uğratmaktadır zaman zaman.

Görüşmekte olduğumuz kanun tasarısı, işte, memurun bu dokunulmazlık zırhını inceltiyor. Hem kovuşturmaya izin veren merciin, belirli bir süre içerisinde, 30 gün ve uzatmalarla birlikte 45 gün içerisinde karar vermesi şartını getiriyor; böylece, zamanaşımı, yani, mürrüri zamanı kısmen ortadan kaldırabiliyor hem de sadece görev sebebiyle işlenen bir suç bahis konusu ise takibat için izni gerekli görüyor; aksi takdirde, doğrudan takibata geçilebiliyor. Oysa, Memurun Muhakematı Kanunu, göreviyle ilgili olmayan bir suç işlese bile memurun yargılanmasını izne tabi kılıyordu.

Şimdi, bir başka açıdan da bu meseleye baktarsak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine müracaat hakkını tanımıştır ülkemiz. Ancak iç hukuk yolları tüketildikten sonra İnsan Hakları Mahkemesine gitme hakkı vardır. Oysa, Memurun Muhakematı Kanunu birçok olayda ceza kovuşturmasını

engellediği için, dolayısıyla, iç hukuk yollarının tüketilmesine mani olduğu için, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, iç hukuk yolları tüketilmeli şartını ortadan kaldırarak doğrudan doğruya ülkemizi yargılamaktadır. Bilhassa gitneyduğumuzda ortaya çıkan birçok şikâyet, bu şekilde, iç hukuk yolları tüketilemeden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yansıyor. Demek, o açıdan da, aslında, Memurin Muhakematı Kanununun ortadan kaldırılması ve dokunulmazlık zırhının inceltilmesi olumludur. Muhalefet konumunda bulunduğumuz için, tabii ki, müspet bulduğumuz meseleleri, müspet bulduğumuz adımları desteklemekten kendimizi alıkoymayacağız; yani, biz muhalefetteyiz, her iyi yapılan şeyin de karşısına çıkacağız gibi bir niyetimiz yok; ama, bu arada, ben, endişelerimizi ifade etmeyi arzu ederim.

Dokunulmazlık zırhu, evet, sınırlanmaktadır. Şimdi, acaba, bunun sınırlanması iyi mi, kötü mü; hukukun üstünlüğü açısından meseleye baktığımız zaman bu iyidir; ama, eğer, yargıya güvenmiyorsak, kuşkuluyusak, siyasetin adaleti etkilediğini düşünüyorsak, bu zırhın kaldırılmasından veya daraltılmasından dolayı endişe duyarız.

Şimdi, ben, esas itibariyle, 5 inci maddeyi konuşmak, 5 inci madde hakkında fikirlerimi ortaya koymak üzere söz aldım; ama, 5 inci madde, zaten 4 üncü maddenin bir devamı, 6 ncı maddeye de geçiş maddesi; yani, suç isnadı yetkili mercie ulaştığı takdirde ön inceleme yapılacak; bu madde, bunu öngörüyor. Ön incelemeden sonra, yetkili merci soruşturmaya izin verir veya vermez; bu konuyu da 6 ncı madde incelemektedir.

Şimdi, ben, bütün bu maddeyi şöyle bir endişe kapsamında, şöyle bir endişe çerçevesinde ele almak istiyorum. Endişemiz, Türkiye'nin özel şartlarından kaynaklanıyor. Özel şartları içerisinde memurların haksız kovuşturulmaya uğratılması, bir cadı avının nesnesi haline getirilmesi ihtimalinden kaynaklanıyor. Bazı belediye başkanlarına karşı yönelik keyfî uygulamalar da, bu endişelerimizi haklı çıkarabiliyor.

Kanun tasarısına göre, büyükşehir belediye başkanları ve il belediye başkanları konusunda izin verecek yetkili merci İçişleri Bakanındır. Keşke, Sayın Hatiboğlu'nun önergesi kabul edilseydi de, mesela, bu konuda Bakanlar Kurulu izin verseydi; böylece, seçilmiş belediye başkanları daha geniş bir güvenceye kavuşturulabilseydi. Belediye başkanlarını, esas itibariyle, diğer memurlardan farklı mütalaa etmemiz lazım; çünkü, onlar, seçilmiş kişilerdir; fakat, maalesef, bu tasarıda belediye başkanlarına kendi emirlerinde çalışan memurlar için bile izin verme yetkisini, kovuşturma izni verme yetkisini bile tanımıyoruz. Oysa, dünya, seçilmişler ile atanmışları farklı olarak mütalaa ediyor ve seçilmişleri daha büyük bir himayeye mazhar görüyor; çünkü, seçilmişler, iktidarın husumetine maruz kalabilirler; siyasî bir husumetin veya iktidarın öfkesinin odağı haline gelebilirler. Türkiye'de belediye başkanlarına karşı olan uygulama, mesela bir Tayyip Erdoğan'a yapılan hadiseler dünyada hoş karşılanmamıştır. Biz, en mükemmel kanunları getirirsek getirelim, esas itibariyle, gayri adil yöneticilerin elinde bu kanunlar çarpıtılabilir. Demek, ülkemizde, aslında bir zihniyet değişikliğine ihtiyaç var. Yargının siyasallaştığı, siyasetin ise taşeronlaştığı bir ortamda, Ana muhalefet partisinin yoğunluğa tıfleyerek yemesini yadırgamamak gerekir. Demokratikleşme diye atılan adımlar, gün geliyor ters dönüp bir cadı kazanının ateşini tutuşturabiliyor. 1995 yılında demokratikleşme paketi içinde anayasa değişikliğine gidilmiştir; ama, o anayasa değişikliğiyle siyasî partilerin kapatılması kolaylaştırılmıştır. Demek, kaygan bir zeminde yürüyoruz, adımlarımızı dikkatle atmak mecburiyetindeyiz.

Şimdi, deniliyor ki, memurun dokunulmazlığı, demokrasi adına sınırlanıyor. Çok güzel; ama, aynı gün, yani bu Memurin Muhakematı Kanunu kaldırılıp yerine bir başka kanun getirilsin diye bu çabaların Parlamentoda sürdüğü günlerle aynı günlerde Dışişleri Komisyonuna bir kanun tasarısı

gelmiştir. Bu tasarı, yurtdışına giden talebeleri izlemek üzere bir kurul kurulmasını öngörüyor. Bu kurul, Millî Savunma Bakanlığı, İçişler Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Millî İstihbarat Teşkilatı, YÖK, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği temsilcilerinden oluşacak, öğrencilerin yurtdışına gönderilmesine, üniversitelerin denkliğinin tanınıp tanınmamasına ve yurtdışında hangi alanlarda eğitim yapacaklarının tespitine kadar her şeye karar verecek; yurtdışında talebeleri adım adım izleyecek. Şimdi, bir yandan demokratikleşme adına bu kanun getiriliyor; bir yandan yurtdışına gönderilen talebeleri izlemek üzere bir kurul kuruluyor. Bu kurul, hangi kurula benziyor; Amerika'da 1940'ların sonu, 1950'lerde kurulan Mc Carthy komitelerine benziyor. O dönemde de, Amerika'dan Avrupa'ya giden talebeleri izlemek üzere, onların komünizmle aşına olup olmadıklarını izlemek üzere bazı komisyonlar kurulmuştu. Şimdi biz gidip bugünlerin Amerikasını taklit edip, bugünlerin Amerikasına özeneceğimize, Mc Carthy döneminin Amerikasına özeniyoruz. Eller Mersin'e gidiyor, biz tersine gidiyoruz.

Şimdi, Dışişleri Komisyonuna böyle bir tasarı sevk eden hükümetin demokratikleşme adımlarında samimi olduğuna nasıl inanabiliriz?!. Dolayısıyla bu getirilen düzenlemeleri, biz, bu yüzden, endişeyle karşıyoruz. Bunu hoş görmeniz lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ilıcak, lütfen toparlayınız.

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Tamamlıyorum...

Ama, yine de, birçok demokratik ülkenin terk ettiği özel imtiyazların sürdürülmesini, hukukun üstünlüğüne inanan bir insan olarak içimiz desteklemeye elvermiyor. Keşke ülkemizde rejim normalleşseydi, keşke ülkemize bir an önce olağan bir düzen gelebilseydi; o zaman biz bu korkulardan, bu endişelerden sıyrılarak demokratikleşme yolunda atıldığı söylenen adımları canı gönülden desteklerdik.

Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ilıcak.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu...

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Vazgeçtim efendim.

BAŞKAN – Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan...

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Sayın Başkan, sorular...

BAŞKAN – Konuşmalardan sonra.

Sayın Ayhan, süreniz 5 dakika.

Buyurun efendim.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 5 inci maddesinde şahsım adına söz aldım. Kanun tasarısıyla, 1913'te İttihat ve Terakkinin estiği, kestiği dönemde çıkarılmış olan bir kanunu, 80 küsur yıl sonra, şimdi, değiştiriyoruz.

Tabii, memurlar, millete hizmet eden kamu görevlileridir. Onların her bakımdan iyi yetiştirilmeleri, mesleki bakımdan, bilgisiyle, kabiliyetiyle, işi sevmesiyle, yine, devletin görevidir, onların çalıştığı kurumların görevidir. Onlar, her şartta, millete hizmet için fedakârlık yaparlar.

Ancak, tabii aralarında, memuriyet ölçülerine, hizmet anlayışına uymayan insanlar da çıkabilir; her meslek camiasında çıkar. Bunların da cezalandırılmasıyla ilgili bir düzenleme getiriliyor. Daha önce, Memurin Muhakematı Hakkında Kanuna göre komisyon tarafından yapılan inceleme, şimdi amire veriliyor.

Burada da, bu madde de "ön inceleme, izin vermeye yetkili merci -kanunun tarif ettiği- tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yapılabilir. İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içerisinde belirlenmesi esastır." deniliyor ve işin özelliğine göre bu merciin diğer kurumlardan da inceleme talebinde bulunabileceği belirtiliyor.

Ancak, burada, son bir cümle var "bu isteğin yerine getirilmesi, ilgili kuruluşun takdirine bağlıdır" deniliyor. Bu cümle, burada, fazla bir cümledir. Yani, bir ön incelemeyi yapmakla sorumlu olan merci, incelemenin durumuna göre, hakkında inceleme yapılacak memurun durumuna göre, bir başka kurumdan -bu, uzmanlık gerektirebilir, başka bir husus gerektirebilir- inceleme talebinde bulunmuşsa, o talebin yerine getirilmesi lazım. Yani, takdire bağlı olmak demek, ön incelemeyi tıkkamak demektir. Bunun, bir önergeyle buradan çıkarılmasında fayda var; tabii, Komisyon ve Hükümet ne der, bilemiyorum.

Yine, diğer fıkrada da "yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemez" denilmektedir.

Son fıkrada da, ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazlaysa, içlerinden birisi heyete başkan olur diye düzenleme getirilmektedir.

Tabii, bu kanun tasarısıyla, memuriyetin, hizmetin, vatandaşa güzel şekilde yapılması, görevin, memur olmanın getirdiği gücün vatandaş üzerinde bir baskı, tehdit veya vatandaşı şu veya bu şekilde rencide edecek bir harekete meydan vermemesi için, bu mevzuat getirilmiş; ama, iftiralara karşı da, doğrudan doğruya memurun üzerinde savcılık tarafından tahkikat açılması, bir ön incelemede dengelenmiş, bunun faydası budur; ancak, tekrar ifade ediyorum. Tabii, memurlarımızın, kamu görevlilerimizin, halka hizmet, Hakka hizmettir, millete hizmettir anlayışıyla eğitilmesi gerekir, bu anlayışın benimsetilmesi gerekir. Batı literatüründe, memurlar için ifade "civil servant" diyor; yani, memur, hizmet eden insandır, memurun görevi budur, hizmet eden insandır. Devletin görevi de millete hizmettir, memurun görevi de millete hizmettir; yani hizmet ettiği kişinin duasını almaktır.

Bendeniz, idarede bulunduğum zamanlarda, her kademede, arkadaşlarıma şunu söylerdim: Bulduğunuz yerde güzel hizmet ederseniz, sizin güzel hizmetiniz vatandaşın duasını, rızasını alır, ben de bundan pay alırım bulunduğum makamda; ama, siz vatandaşa eza cefa ederseniz, bundan ben de azap duyarım, üzüntü duyarım diye ifade ederdim. Yani, memuriyetin genel çerçevesinin böyle çizilmesi lazım.

Hakikaten, bugün, Batılı ülkelerde, gelişmiş ülkelerde, demokrasinin ve hukukun yerleştiği ülkelerde memurlar bu ölçü içindedir. Bizde ise, tabii, devlet, genellikle emreden noktada olduğu için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı.)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, lütfen tamamlayınız.

CEVAT AYHAN (Devamla) – Tamamlıyorum; teşekkür ederim.

...tarihimizden gelen bir şeydir bu, hükmetme, emretme noktasında olduğu için, o sıfat en küçük memura kadar tecelli etmekte, davranışında. İçerinde, tabii, çoğunluğu güzel davranır; ama, bazıları da o yetkiyi, o sıfatı hükmetmek ve zaman zaman da rencide etmek şeklinde kullanabilmektedir. Böyle bir düzenlemeye ihtiyaç vardır. Tabii, memurun dokunulmazlığını veyahut da kamuyu doğrudan doğruya, böyle bir düzenlemesiz savcının önüne atmak, zaman zaman gördüğümüz gibi bazı rencide edici olaylara da meydan verebilir.

Ben, maddenin hayırlı olmasını diliyorum; teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ayhan.

Kişisel son söz talebi, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak'a aittir.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Vazgeçtim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Vazgeçtiniz.

Sayın İncetahtacı'nın bir soru talebi var.

Buyurun efendim.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Sayın Başkan, delaletinizle Sayın Bakanımın aşağıdaki suallerime cevap rica edeceğim.

Ben, aslında, şahsım adına söz alarak konuşmak istiyordum; fakat, hem vakitten ihtisar etmek hem de konuşmanın cevabını alabilmek için bu yolu seçtim.

55, 56 ve 57 nci hükümetler, gerçekten, çok sayıda kanun çıkardılar; ama, bütün çıkardıkları kanunların neticesinde, bizatihi kendileri bu kanunlardan vazgeçtiler, uygulamalarından vazgeçtiler. Mesela, geçen sene, Vergi Yasasını biz burada çıkarırken, değerli Maliye Bakanı "bu kanuna muhalefet eden vatana ihanet etmektedir" demişti. Ben, o zaman kendisine bir soru tevcih etmiştim, demiştim ki: "Sayın Maliye Bakanı, siz, reform niteliğinde bir yasa çıkarıyorsunuz, acaba, bu yasanın bilimsel analiz raporu var mıdır?" Dünyanın her yerinde bu tür reform niteliğinde yasalar çıkarılırken, çok daha önce, yıllarca akademisyenler, uzmanlar, üniversiteler bu tasarılar üzerinde çalışırlar ve bir bilimsel analiz raporu hazırlarlar, siyasetçilere arz ederler; bu bilimsel analiz rapor üzerinde tasarı hazırlanır, meclise getirilir, böylece, çıkan yasa, kalıcı olur, faydalı olur ve insanlar bu yasayı hayatlarında tatbik ederler.

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Sayın Başkan, yoruma döndü.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Af Yasası çıkarken değerli bakanıma "bilimsel analiz raporunuz var mı" diye sormuştum "hayır, yok" demişti. Şimdi, aynı soruyu soruyorum efendim: Memurun Muhakematı Kanununu değiştirirken bir bilimsel analiz raporunuz var mı veya böyle bir rapor hazırlama ihtiyacını hissettiniz mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan...

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Sayın Başkan, bu kanun tasarısı, Türkiye'de yerleşmiş yasama süreci içerisinde hazırlanmıştır. Kanun tasarısıyla ilgili ilk çalışma, konu, bir insan hakları sorunu olarak gündeme geldiği için, 55 inci hükümet döneminde benim insan haklarından sorumlu devlet bakanlığım sırasında İnsan Hakları Koordinatör Üst Kurulunda yapılmıştır. Bu kurulda, Adalet, İçişleri, Dışişleri, Sağlık ve Millî Eğitim Bakanlıkları müsteşarlarınca temsil edilmektedir. Ayrıca kurul, çalışmalarını sırasında konunun uzmanlarından da yararlanmaktadır.

Bu kanun tasarısı hazırlanırken de aynı yöntem izlenmiştir. Konu, her yönüyle hem kurulda tartışılmış hem idare ve ceza hukuku alanında tanınmış üniversite öğretim üyelerinin görüşlerine başvurulmuş, daha sonra Bakanlar Kurulunda görüşülmüş ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmiş, şimdi 21 inci Yasama Döneminde de Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77 nci maddesine göre yenilenmiştir.

Ayrıca geçen dönemde, bu konuda başka kanun teklifleri de hazırlanmıştır. Örneğin Türkiye Büyük Millet Meclisi eski başkanlarından, gerek Sayın Kalemli gerek Sayın Hikmet Çetin ve arkadaşlarının imzalarıyla teklifler sunulmuştur. Başka milletvekillerince hazırlanan teklifler olmuştur. Böylece, bu konu, 20 nci Yasama Döneminde Meclisin olağanüstü ilgisine konu olmuştur. Bütün bu çalışmalar, daha sonra komisyon çalışmaları sırasında da dikkate alınmıştır. Bu çerçevede içerisinde bu tasarının hazırlanmasında hem konuyla ilgili olanlar hem de bilim çevreleri görüşlerini ifade etme fırsatını bulmuşlardır. Onların görüşlerinden, onların katkılarından yararlanılarak bu tasarı hazırlanmıştır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Görüşmekte olduğumuz 5 inci madde üzerinde bir önerge var, okutup işleme koyacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 198 sıra sayılı yasa tasarısının 5 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki "bu işteğin yerine getirilmesi ilgili kuruluşun takdirine bağlıdır" cümlesinin madde metninden çıkarılması arz ederiz.

Fethullah Erbaş
Van

Yasin Hatiboğlu
Çorum

Cevat Ayhan
Sakarya

Mehmet Bedri İncetahtacı
Gaziantep

Nurettin Aktaş
Gaziantep

BAŞKAN – Sayın Komisyon, önergeye katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Hükümet?..

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Erbaş, gerekçeyi mi okuyalım efendim?

FETHULLAH ERBAŞ (Van) – Gerekçeyi okutun Sayın Başkan.

BAŞKAN – Okutuyorum:

Gerekçe: "Takdire bağlı" cümlesinin çıkması uygun olur görüşünderiz.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Madde üzerinde başka önerge yoktur.

5 inci maddeyi komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5 inci madde kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum :

Ön inceleme yapanların yetkisi ve rapor

MADDE 6. — Ön inceleme yapan kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren mercinin bütün yetkilerini haizdirler. Gerekliğinde hakkında inceleme yapılan kişinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar. Ön inceleme birden çok kişi tarafından yapılmışsa, farklı görüşler raporda gerekçeleriyle ayrı ayrı belirtilir.

Yetkili merci bu rapor üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. İzin verilmemesine ilişkin kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur.

BAŞKAN – 6 ncı madde hakkında, Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak ifade edecekler; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Sitreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; görüşmekte olduğumuz tasarınnın 6 ncı maddesi üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına görüşlerimi ifade etmek üzere huzurlarımızdayım.

6 ncı madde, ön inceleme yapan görevlilerin yetkilerinin neler olduğunu ifade etmektedir. Ön incelemeyi yapan görevliler, ilgili kamu kurum veya kuruluşunda çalışan hukukçu sıfatını taşımayan kişilerdir. Peki, bu hukukçu sıfatını taşımayan kişilerin, yaptığı ön incelemenin sağlığı ne kadar olur? Bu, uygulamada bugüne kadar görüldüğü üzere, çoğu kez, delillerin karartılması sürecinin ilk başlangıcı niteliğinde olmuştur, bundan sonra da böyle olacaktır.

Getirilen bu tasarıyla elde edilmesi umulan amaç, tasarınnın genel gerekçesinde şöyle ifade edilmektedir "... kamu görevlilerinin bu görevleri sebebiyle işledikleri suçlar nedeniyle doğrudan doğruya ceza kovuşturmasına tabi tutulmaları, kamu hizmetinin işleyişinde aksamalara ve kamu otoritesinin saygınlığının zedelenmesine yol açabilir." Bu sakıncaları gidermek için bu düzenlemenin getirildiği ifade edilmekte. Peki, gerçekte bu böyle mi; bugüne kadar uygulandığı şekliyle tam aksi doğru.

Sayın Bakan, biraz önce, bu tasarıyla ilgili bütün akademisyenlerin, bilim adamlarının görüşlerinin alındığını ve bu yasanın, bu çerçevede şekillendiğini ifade ettiler. Ben, gerçekten bu konuda çok ciddi çalışmaları olan emeği geçen bir akademisyen, bir büyük hukukçu, bir yüksek yargı organı başkanının çok ciddi çalışmasından bazı kısa pasajlar okumak arzusundayım; bilimsel yaklaşımdır, her türlü siyasî mülahazaların ötesindedir. Getirilmek istenen bu yasanın gerçek amacıyla, uygulamadaki sonuçlarının ne kadar çatıştığını göstermesi açısından, bu bilimsel incelemeyi ve sonuçlarını huzurlarınızda arz ediyorum:

"Yönetimin saygınlığını korumak için, açık yargılama öncesi, yönetimin, gizlice bir soruşturma yapmasını sağlamak ya da ona izin verme yetkisi tanımak.

Aslında bu kozmetik-resmî gerekçe kazınınca altından buyurgan-jakoben devletin dayandığı asıl felsefe, daha doğrusu sahici yüzü ve kaygısı ortaya çıkmaktadır: 'Hikmeti hükümet.'

O, kendinden menkul 'hikmeti hükümet' kurgusundan hiçbir zaman vazgeçmemiştir; vesayetçidir.

Oysa hukuk devleti, 'hikmeti hükümet' anlayışını reddeder; çünkü saydamdır. 6 Ocak 1989'da, Fransız Yargıtayında yeni yargı yılı dolayısıyla Başkan F. Mitterand şöyle diyordu: 'Hukuk-adalet-yargı hiçbir biçimde hikmeti hükümet denilen nesne adına kurban edilmemelidir. Uzun yıllardan beri taşıdığım siyasal sorumluluğum döneminde hikmeti hükümet diye bir nesneye hiç rastlamadım. Ne zaman ondan söz edilmişse, bilmelisiniz ki, bu, bir başka şeyi gizlemek için uydurulmuş bir bahanedir.'

'Hikmeti hükümet' sofizmi, bize de memurun yargılanması yasasını ve Anayasanın 129/son madde ve fıkrasını yaratmıştır. Amaç, hukuk devletinin son hedeflerinden biri olan devlette saydamlığı önlemektir. Eğer devleti yönetirken, yönetenlerin elindeki tek silah, bu ne olduğu belirsiz 'hikmeti hükümet' safkasası ise, tıpkı 'sahip olduğu tek şey elinde taşıdığı çekiç olan kişinin her şeyi çivi olarak görmesi' gibi, yönetenlere de her şey ve bu arada yargı da dışlanması gereken bir güç olarak görünecektir. Girilemez sığınaklarda neler yapıldığının hesabı kimseye verilmeyecektir.

Oysa, kapalılık yoğunlaştığı ölçüde devlette kirlenmenin ivmesi her zaman ve her yerde artmıştır. Peki, bu kimlere yararlıdır? Yöneticiler/yönetenler dahil hiç kimseye.

Gerçekten, hikmeti hükümet felsefesiyle yola çıkan her yönetim, her şeyi kendi kozası içinde çözme kaygısıyla inifratçılığa yönelmiş, devletin saygınlığını koruyacağını dediği halde, tam tersi yaşanmış; devletin/ yönetimin saygınlığını örselemiştir. Bundan, memur da yıpranarak çıkmıştır; çünkü, uygulamada, bu yapay gerekçe gerçekleşmemiş, memur korunmuştur.

Hukuk devletinde, sokaktaki insandan cumhurbaşkanına dek herkes, hukukun ne üstündedir, ne dışındadır, yalnızca içindedir; hiç kimseye suç işleme lüksü, ayrıcalığı tanınmaz. Devlet, her suçla savaşmak, onu bağımsız ve yansız yargının önüne getirmek zorundadır. Yönetimsel soruşturma ya da izin bahanesiyle bir ayrıcalıklar kütresi yaratarak suçluyu yargının önüne getirmeyen bir devlet/yönetim, yalnızca görevini savşamakla kalmaz, o suçta kendisi de katılımsız, suçlu özendirilmiş olur.

Hem, yönetim, yargı erkinden niye ürüyor ki? Cumhuriyet savcısı daha bağımsız, daha yansız, daha bilgili olduğu için mi? Adaletin bu vazgeçilmez erdemleri, memur yargılamasında niye kusura dönüşüyorlar? Bu erdemlerle yüklü bir yargı ve onun önüne çıkmak, yönetimi sarsmak şöyle dursun, önemini, değerini artırmaz mı?"

Elbette, bu, fevkalade güzel, bilimsel yaklaşım dikkate alınmış olsaydı, bir istisnaî düzenleme olan yargılamamın, bugün için hiçbir anlamının kalmadığı ortaya çıkacaktı; çünkü, bu tasarıyla, mevcut sistem, Memurun Muhakematı Yasası korunmakta. Getirilen yeni bir değişiklik yok; sadece, il ve ilçe idare kurulları ya da soruşturma izni veren ilgili makamlar değiştirilmiş, kurullar, makam şekline dönüştürülmüş, kişi olarak değiştirilmiş. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi mevcut sistemi eleştirdiği için bu düzenlemeye gidildiği ifade ediliyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu düzenlemenin ayrıntılarıyla ilgilenmiyor, mevcut Memurun Muhakematı Yasasının uygulanması şekliyle ilgileniyor. Şu anda yürürlükte olan Memurun Muhakematı Yasasında, ön inceleme, soruşturma, il, ilçe idare kurullarının karar süreçleri, itiraz süreçleri yıllara ulaşıyor; yani, bir süre yok; bu da, yönetimi koruma adına yapılmıştı; ancak, yönetim hiç korunmadı, tamamen memurlar korundu; sonuçta, memur korundu, yönetim örselendi, zedelendi, hem de ağır derecede. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarında, eleştirilerin temel noktası, mevcut sistemin bu tarz, süreye yönelik suistimalindedir. Peki, il ve ilçe idare kurulları kaldırmak yerine mevcut sistemi süreye sınırlamak suretiyle bu eleştiriyi ortadan kaldırmak mümkün değil miydi; evet; ancak, galiba biraz spor olsun diye böyle bir düzenlemeye gidildi. Bu konuda, bilim adamlarının, akademisyenlerin, uygulamadan gelmiş hukukçuların ve idarecilerin, gerçekten, bu tasarının düzenlenmesinde katkısının olduğunu fazla göremiyoruz; çünkü, bu konuda ciddi eleştiriler yapan hem yöneticilerin hem hukukçuların, tam aksi yönde görüşler serdettiğini çok yakinen biliyoruz. Kaldı ki, bu sistemin, dünyada, çağdaş ülkelerde daha doğrusu, Batılı ülkelerde, bizden başka uygulama alanı olan bir başka ülke yok, sadece bizde var; bu da yönetimi korumak adına yapılıyor; ancak, bugüne kadar yönetim değil, tamamen memurlar korunmuştur.

Dün, bu konuda bir husus ifade edilmişti. Bazı hususları dile getirmeden geçemeyeceğim: Bir grup başkanvekili bu konuda görüşünü ifade ederken, 20 nci Yasama Döneminde bu tasarının aynen

geldiğini ve komisyondan, görüş birliği içerisinde çıktığını ifade etti; hayır, görüş birliği içerisinde değil, yığınla muhalefet şerhiyle dolu. Elbette bu tarz... Belki, bugünkü Meclis üyelerinden bu konuda araştırma yapmayanlar olabilir. Bu konuda araştırma yapmayanları yanıltıcı bu bilgiyi tashih etmekte yarar var. Memurun Muhakematı Yasasının getirip bu uygulamanın kapsamı dışına çıkarılan o kadar çok kamu görevlisi var ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Toprak, lütfen toparlayınız.

RAMAZAN TOPRAK (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tasarıyla getirilen sistem mevcut sistemden çok farklı bir şey getirmiyor, sadece, süre ve kişiye ilişkin çok kısmi düzenlemeler getiriyor; biraz da, makyaj türünden bazı iyileştirmeler getiriyor. Gönül arzu ederdi ki, 86 yaşından 85 yaşına düşürülen bir yasa değil, nur topu gibi, pırl pırl, 2000'li yıllara yakışan; yani, çağdaş ülkelerin hiçbirisinde olmayan bu yasayı kaldırmak ve yargısal güvenceyi getirmek, genel yargı organlarını yetkili kılmak şeklinde ve Memurun Muhakematının kaldırılması suretiyle bir düzenleme getirilmiş olsaydı, galiba, bu, bize, Yüce Meclise daha çok yakışan bir davranış olacaktı.

Ben, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Toprak.

Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arikan Bedük dile getirecekler.

Buyurun Sayın Bedük. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısının 6 ncı maddesi üzerinde Doğru Yol Partisinin görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 6 ncı maddeyle getirilen ön inceleme yapma yetkisi ve sistemi, aslında, idarenin bugünkü uygulamasında vardır. Muhakkik olarak görevlendirilen kişilere tahkikat onayı verildiği zaman, yetkili amir "incelemenin yapılması ve gerekiyorsa soruşturulması" der; hep, bu şekilde verilmiştir. Yani, bu bir ön incelemedir ve ön inceleme sırasında, muhakkiklere "eğer, gerçekten, suçlayıcı birkısım tespitler yaparsan, hemen soruşturmayı yap" anlamında bir görev verilir. Bu sebeple de, ön inceleme, sanki, yeni getirilmiş gibi bir anlam çıkmasın. Bu, yine, bir nevi, bir soruşturmanın, ön soruşturmanın bir halkasını teşkil etmektedir. Bu sebeple, ön inceleme, yeni getirilen bir sistem değil, mevcut olan bir mekanizmanın çalıştırılması anlayışıdır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Divanda Kâtip Üyelerden birisi eksik Sayın Başkan; Kâtip Üye nerede?

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) – Ön inceleme, soruşturma sonucunda tanzim edilen fezleke geldikten sonra, yetkili amir, soruşturmayı açmakla yükümlü olan amir, ilçe veya il idare kuruluna sevk eder.

Biraz evvel de ifade edildi; sayın konuşmacı, dosyaların, ilçe ve il idare kurullarında beklendiğini ifade etti. Oysa, ne ilçe idare kurulunda ne de il idare kurulunda beklemesi, zaten, mevzuattan, kanundan kaynaklanan sebeplerle mümkün değildir. Hem ilçe idare kurulu hem il idare kurulu, onu, özellikle, 7 gün içerisinde müzakere etmek mecburiyetindedir ve arkasından da, daha sonra, eğer, itiraz söz konusuysa, 5 gün içerisinde itiraz etme yükümlülüğü vardır. Dolayısıyla, gecikmenin;

yani, bugün için idareye ve devlete yönelik bir kısım tenkit veya tahlillerin, esas sebebi, ilçe ve il idare kurullarının geç işlemesi değil, işin başlangıcında muhakkikte fazla kalması -tamamen ilçe idare kurullarının dışındadır bunlar- orada uzun süre beklemesidir. Diğer bir şık da, itiraz olduğu zaman, idare mahkemelerine veya Danıştaya gittiği zaman, oradaki iş hacminin fazlalığı sebebiyle, yıllarca beklemesi sonucunda ortaya çıkan bir tablodur. O sebeptedir ki, özellikle idarede fazla bekliyor ve bir nevi suçlular korunuyor şeklinde bir imaj doğmuştur. Bunu bir uygulamacı olarak söylüyorum, bir yanlış anlama olmasın diye özellikle belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri; bu anlayıştan hareket etmek suretiyle, her şeye rağmen şunu huzuru- nuza getirmek istiyorum: Kamu görevlilerinin motivasyonunu ve verimliliğini olumsuz yönde etkileyecek düzenlemelerden de kaçınmak gerektiğini biraz evvel ifade ettim. Suçluyu korumaya asla müsamaha ve müsaade etmemek lazım geldiği muhakkaktır. Özellikle dürüst memuru korumak adına dahi olsa, bir kısım düzenlemeleri getirmek de, yine Meclisin görevidir; çünkü, bu Meclis, bu devlet mekanizmasından, kendilerinin temsil ettiği milletin iş ve hizmetlerini süratle ve verimli bir şekilde yerine getirmesini istemektedir. Eğer, biz, vatandaşın iş ve hizmetlerini, kamu idaresinden, süratle yerine getirmesini istiyorsak, o takdirde kamu görevlilerinin ve memurların işin başlangıcında, sanki hepsi suçluymuş gibi üzerine bakmak yerine, özellikle dürüst memuru koruyacak bir mekanizmayı da çalıştırmak durumundayız. Aksi halde, müracaat eden vatandaşın arzusu istikametine hareket edilirse; bir kısım iddianın ve iftiranın da sonucunda, memurları mahkeme koridorlarında dolaştırma gibi bir noktaya doğru gideriz. Korkarım ki, burada hem biz millet adına sıkıntı çekeriz, hem de devletin tahribine neden oluruz. Özellikle şunu söylüyorum: Demokratikleşmeye evet, şeffaflaşmaya evet, dürüst memuru korumaya evet ve ayrıca suçlu olan memurun yargıya teslim edilmesine de evet; ama, işin başlangıcında herkese aynı gözlükle bakarsanız, bütün meslek gruplarını, olduğu gibi, bir meslek grubunu, şu şunu yapıyor, işkence yapıyor veyahut da başka şey yapıyor; öbürü, efendim, burada hırsızlık yapıyor, rüşvet alıyor, bilmem ne yapıyor şeklinde girersek meseleye, sanıyorum, bir yanlışlık yaparız. Orada, yapanlar hakkında soruşturma açılıyor, ceza da veriliyor, yargıya gidiliyor, Yargıtay tasdik ediyor; çok da ceza alanlar var; ama, eğer -İnsan Hakları Mahkemesine giden boyutuyla söylüyorum- gerçekten, suçluların korunmasına yönelik bir şey var ise, o, doğrudan doğruya, özellikle, süreçteki işlemlerin uzun bir vadeye sarkmasından ve yayılmasından kaynaklanıyor ki, onu gidermek lazım.

Ben biraz evvel ifade ettim, çok açık ve net söylüyorum, bir insanın iki dudağının arasına bırakılan irade yerine, kurula bu yetkiyi vermek daha uygundu -eskisi gibi- ama, bu süreci süratlen- direcek mekanizmayı koymak da daha doğru olurdu diye ifade ediyorum. Ama, her şeye rağmen, tekrar söylüyorum: Çok süratli çalıştıracaksınız. Buna süre mi koyarsınız; bir hafta koyarsınız, 10 gün koyarsınız, tahkikat süresini 1 ayla, 2 ayla kısıtlarsınız ve bu suretle de, ne devlet itham altında kalır ne tazminata mahkûm edilir ne de kamu görevlisi kendisini layüsel hisseder ve dolayısıyla, suç işlemeyi itiyat haline getirmiş olan veya getirme tehlikesi altında bulunan bir kısım kamu görevlilerine de o imkân sağlanmamış olur.

Ama, bütün bunlara rağmen, değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz tasarının biraz da çelişkilerle dolu olduğunu bilelim; daha da önemlisi, Anayasamızın eşitlik ilkesine aykırı olduğunu ifade etmeye çalıştım. Kamu görevlisinin, bir suç isnadı halinde, kendi kurullarının kararı olmaksızın yargıya teslim edilmesi, organlar arası dengeyi de bozacaktır, göreceğiz. Nitekim, yasama ve yargı organları üyelerinin ihbar ve şikâyet karşısında, önce, kendi mensup oldukları kurumun kurullarında incelemeye tabi tutulduklarını da hepimiz bilmekteyiz. Diğer kamu görevlilerinin bu teminattan mahrum bırakılması, Anayasamızın "kanundaki eşitlik" ilkesine de aykırı olacaktır; ama, biraz evvel de ifade ettiğim gibi, eğer yargı birliğini sağlamak istiyorsak, hukukun üstünlüğüne tam

anlamıyla gerçekleştirmeye yönelik bir davranış ve Anayasa ilkesini harekete geçirmek istiyorsak, hepsini getirelim; dolayısıyla, bir çatı altında meseleye sıcak yaklaşmış olsaydık, belki, çok daha iyi olurdu diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, bu tasarrufların 6 ncı maddesi çok enteresan düzenlenmiş. Tasarrufların 6 ncı maddesinde belirtilen ön inceleme yapacakların yetkileri de açıklık kazanmamaktadır; kargaşa ve belirsizlik içerisinde. Tasarruflarda, ön inceleme yapacak kişi veya kişilerin yetkisi için bakın ne deniliyor: "...bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren mercinin bütün yetkilerini haizdirler." Oysa, bakanlık müfettişleri ile görevlendirme yapan mercilerin, bu hizmete ilişkin kanunî yetkileri yoktur, aslında, açık olarak yoktur; Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda vardır. Nitekim, bu konu tespit edilmiş ve bir önergeyle, bütün gruplar anlaşmak suretiyle, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun ilgili hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Ancak, şurada bir hususu belirtmek istiyorum değerli milletvekilleri ve özellikle de tutanaklara geçmesi bakımından, Sayın Bakanımın, bu konuda, bir açıklık getireceğini ümit ediyorum. Diyoruz ki: "Önincelemeyle görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren mercinin bütün yetkilerini haiz olup, bu kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilirler." Biz, bu önergeyi verdik ve üç grup adına da imzaladık; ama, bir şeye takıldım. Bu yetkiler öylesine çok ki, acaba, muhakkik olarak görevlendirilmiş olan bu kişilere, bakanın, atamaya yetkili amirin, atamayla ilgili yetkisi de devrediliyor mu? Pek tabii ki, işin içerisine bakersak, edilmiyor; ama, öyle bir ifade var ki burada "bütün yetkilerini" denilirken, sanki, onu da kapsıyor gibi bir endişeye kapıldım. Ümit ediyorum ki, Sayın Bakanımız, bu konuda, hiç olmazsa gerekçelerine ve tutanaklarına bunu geçirtmek suretiyle açıklık getirsinsin.

Tekrar ifade ediyorum: Ön incelemeyle görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren mercinin bütün yetkilerini haiz oluyor, bu kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun uygulanması söz konusu ediliyor. İşte, burada, özellikle yargılamayla ilgili, soruşturmaya ilgili yetkilerinin kullanılması hususunda bir açıklığın getirilmesinin daha uygun olacağı kanaatini taşıyorum ve tekrar ifade ediyorum, bu kanun tasarrufları, gerçekten, eğer, yargı birliğini ve tüm kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanları ilgilendirmiş olsaydı, çok daha iyi olurdu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bedük, lütfen toparlayınız efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) – Tamamlıyorum efendim.

Bu konuyla ilgili önergeyi vermiş bulunmaktayız. Bu önergeyi, bu açıklama çerçevesinde destekleyeceğimizi ifade ediyor, bu duygular içerisinde, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bedük.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Sayın Başkan, bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu konuyu, bütün maddelerle birlikte düşünmek gerekir. Özellikle, bir önceki madde dikkate alınmadan 6 ncı maddeyi tek başına yorumlamaktan kaçınmak gerekir. Burada, 5 inci maddeye göre, bir öninceleme yapılması konusunda izin vermeye yetkili merci bir görevlendirme yapmaktadır;

o görev, hakkında suç isnadı bulunan bir memur veya kamu görevlisinin o suçu işleyip işlemediği konusunun araştırılması, incelenmesidir. Dolayısıyla, görevlendirilen kişi veya kişiler, o çerçevede içerisindedir. Bu çerçevede içerisindedir, gerektiğinde, örneğin, Devlet Memurları Kanununun 137 ve sonraki maddelerine göre, memur veya kamu görevlisini görevinden de uzaklaştırılabileceklerdir; kast edilen budur. Bu çerçevede içerisindedir yetkili olmaları söz konusudur; yoksa, kendilerini görevlendiren mercinin diğer yetkilerini iktisap etmeleri söz konusu değildir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Gruplar adına başka konuşma talebi?.. Yok.

Şahısları adına söz taleplerini sırala okuyayım; çünkü, bir tereddüt oldu.

Sayın Yasin Hatiboğlu, Sayın Cevat Ayhan, Sayın Ramazan Toprak, Sayın Turhan Güven.

Başka var mı efendim?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, ben, daha önceden, kişisel konuşma için söz istemişim; hatta, Divan Üyesi yoktu.

BAŞKAN – Zatâliniz, Turhan Güven Beyden önce söz istediniz herhalde, değil mi efendim?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Turhan Bey konuşursa, benim Grup Başkanvekilimdir, saygım var.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Ben vazgeçtim efendim; Sayın Genç konuşsun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır; önce siz konuşun... Başka yoksa, ikimiz konuşuyorsak, mesele yok; tamam, buyurun.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Ben vazgeçtim.

BAŞKAN – Zatâlinizin talebi var mı yok mu Sayın Genç?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Var efendim; ben işaret ettim.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Ben 7 nci maddede konuşurum efendim.

BAŞKAN – İlk talep, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu'na ait; buyurun efendim.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Efendim, ben vazgeçtim; ama...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yani, bana söz hakkınızı vermek istiyorsunuz...

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Eğer, arzu ediyorlarsa, söz hakkımı, refiki kadimim Kamer Beye devrederim. Sayın Kamer Genç konuşmayacaksa, konuşacağım.

BAŞKAN – Zatâliniz vazgeçtiniz efendim.

Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan?..

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Kamer Beye devrediyorum efendim.

BAŞKAN – Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak?..

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Kamer Beye devrediyorum.

BAŞKAN – İçel Milletvekili Sayın Turhan Güven?..

TURHAN GÜVEN (İçel) – Ben vazgeçtim efendim.

BAŞKAN – Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç, buyurun efendim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

Sayın Genç, süreniz, zatâlinizce malumdur.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli üyeler, tabii, benim ismim Kamer "ay" anlamına geliyor. Güneş batınca, tabii, dünya-yı ay aydınlatıyor. Sayın Fazilet Partili çok değerli dostlarımız, arkadaşlarımız, söz haklarını bana devredince, daha büyük bir sorumluluk duyuyorum; çünkü, Fazilet Partili arkadaşlara da büyük saygı duyuyorum.

Değerli arkadaşlarım, tabii, bir devrim yasasını(!) böyle, gecenin yarısına doğru müzakere etmek, bence mümkün değil. Devrimler, ya gece saat 12'den sonra yapılır ya da şafak sökerken yapılır, saat akşam 7'de, 8'de devrim yapılmaz; çünkü, herkes bu saatlerde uyanıktır. O bakımdan, yani, Sayın Bakanımız "bu bir devrim kanunudur" dedi; devrim kanunu bu saatte bu koşullarda müzakere edilmez.

İkincisi: Ben, tabii, bu yasa tasarısının tümü üzerinde yaptığım konuşmalarda belirttim; gerçekten bu memlekette ciddi bir şeyler yapıyorsak yapalım; yoksa, 76 yıl uygulanmış ve çok fazla da sıkıntıları olmamış; sırf idaredeki yavaş yürütmenin sonucu gibi...

Mesala, ilçe idare kurulu, il idare kurulu... Danıştay, eğer memurların yargılanmasına stratejik karar verseydi bu iş kendiliğinden yürürdü; ama, insan unsuru değişmeden, yeni bir insan unsurunu da getirmeyeceğimize göre, ilçe idare kurulundan alıyoruz kaymakama veriyoruz, il idare kurulundan alıyoruz valiye veriyoruz. Bu maddede "bir ön inceleme yapacak" deniliyor. Ön inceleme yapmanın şartlarını da 5 inci madde belirliyor; diyor ki: "O seviyedeki bir kamu görevlisi yapacak." Peki, ön incelemeyi yapan kurum, kişi veya birkaç kişi acaba o ön incelemeyi, yani valinin, kaymakamın, bakanın, başbakanın, yani soruşturma yapılmasına karar veren kişinin tayin ettiği kişilerin niteliğini belirtmiyoruz. Mesela, vergi incelemesi yapan bir kişi hakkında bir şikâyet yapıldı; peki, bununla ilgili, vergi incelemesini yapan kişinin hakkında yapılan bir şikâyetle ilgili olarak, tayin edenin, ön inceleme kurulunun vergi konusunda müttehasıs kişi olması gerekiyor mu, gerekmiyor mu? Bu, maddede yok. Ayrıca, bu ön incelemeyi yapan kişiler bir rapor düzenlediler ve kaymakama, valiye, bakana, başbakana gitti, ilgili merci buna uymadı, o zaman ne olacak? Yani, eğer bir ön inceleme yapma zorunluluğu getiriyorsak o ön incelemede oybirliğiyle -3 kişilik bir kurul- verilmiş bir karar varsa, o zaman, bu ön incelemeyi yapan kişinin, kaymakamın, valinin, bakanın veya başbakanın, bu ön incelemedeki oybirliğiyle verilmiş karara da uyması lazım; eğer uymazsa, o zaman keyfilik olur.

Adalet Komisyonunda bunun müzakeresi sırasında sordum, dedim ki: "Sayın Bakan, başbakanın, Meclis başkanının ve cumhurbaşkanının soruşturma izni vermediği konularda, savcı, cumhurbaşkanına 'sen buna soruşturma izni vermedin, ben buna itiraz ediyorum' diyebilir mi? Ertesi gün, o savcı, kendisini Hakkâri veya Tunceli'de görür." Başbakan soruşturma izni vermedi; o savcı, eğer, başbakanın bu işlemine karşı itiraz ettiği zaman, kendisini ya Tunceli'de yahut da Bingöl'de buldu; Meclis başkanı soruşturma izni vermedi, o savcı ona itiraz etti... Bakın, çok hayali şeyler getiriyoruz, bu getirdiğimiz hayali şeyleri yarın uygulayamayız. Uygulamayı çok iyi bilmek; yani, belli konuları dile getirirken, bu uygulamayı iyi bilmek lazım. Bu uygulamaları iyi bilmezsek eğer, getireceğimiz yasaların uygulanabilirlik niteliği olamaz. Onun için, ön inceleme tamam; ama, bu ön incelemeyi yapacak kişilerin de niteliklerini belirtmemiz lazım. Teftiş kurulunda görevli arkadaşlar iyi de... 5 inci maddede bu belirtilmiş "aynı seviyede veya üst derecedeki bir memur olacak" diyoruz; ama, bunun bir işe yaramayacağına ben kesinlikle inanıyorum. Bana göre, bir üst bağımsız örgüte vermemiz lazım arkadaşlar; yani, Danıştay gibi veya Danıştay olmasa bile...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Genç, lütfen toparlayınız.

KAMER GENÇ (Devamla) – Sayın Başkan, aslında, ben, bu iktidara mensup partilerin gruplarını pek centilmen görmüyorum; niye görmüyorum; bizim, yarın değil öbür gün kurultayımız var. Burada, bu konuda geçmişte de uygulamalar oldu. Şimdi, bizim delegelerimiz buraya gelmiş ve bu insanlarla bizim ilgilenmemiz lazım; ama, bize, bunlarla, bu kurultayla ilgilenme hakkını vermiyorsunuz ve gelip de memleketin “devrim” diye nitelediğiniz kanun tasarılarının görüşülmesi sırasında, bizi burada bulunmaya mahkûm ediyorsunuz. Aslında bu tasarrın bugün müzakere edilmesi lazım.

Efendim, bir parti için kurultay çok önemli bir olaydır, üç yılda bir yönetimi tayin ediyorsunuz. O partinin belirlediği bir günde, delegeyle de ilgilenmemiz lazım. Bunları geçmişte de yaptık. Bu centilmenlik anlaşmasıdır; ama, siz, Doğru Yol Partisine bu hakkı, maalesef, tanımadınız. Yarın sizin de kurultayınız olur, delegeleriniz buraya gelir. Bence bunu yerleştirmek lazım. Grup Başkanvekilimiz burada. Grup Başkanvekilimiz, bugün için saat 24.00'e kadar çalışma konusunda getirilen öneriye karşı çıkarken bunu söyledi; ama, siz kale almadınız. Çok centilmence bir iş yaptığınızı kabul etmemenizi de özellikle istiyorum. Biz burada, bu Çatı altında çalışırken birbirimizin sıkıntısını anlamak zorundayız. Çok hayati bir tasarayı getirirken, memleketin rejimiyle yakından ilgili bir tasarayı dile getirirken, birbirimize karşı çok anlayışlı olmak zorundayız; eğer ülkenin geleceğini sağlıklı ellere, sağlıklı ilerlemelere ve başarılarla bırakmak istiyorsak.

Diyorsunuz ki, biz iktidar olarak çoğunluktayız, 350 milletvekilimiz var, istediğimiz kanunu çıkarırız; biz, müsaade etmediğimiz zaman bundan sonra çıkaramazsınız. Bakın, şimdiye kadar size çok anlayışlı davrandık ve çok tolerans gösterdik; ama, bundan sonra bu toleransımızı geriye alıyoruz; çünkü, bizim bu toleransımıza karşı bir iyimserlik adımı atmadınız. Onun için, getirilen bu tasarayı, ben, çok da memleketin meselelerini halledecek nitelikte bulmuyorum. Aslında, ya bütün memurları önköşulsüz yargılayalım; kamu hizmeti yürütür mü, yürütmez mi, artık onu hiç hesaba katmayalım... Eğer, memurları, önköşulsüz olarak her gün mahkemede savcının kapısında süründürmek istemiyorsanız, buna sağlıklı bir çare bulalım. Yoksa, kaymakama, valiye, bakana, başbakana yetki verirsiniz, burada sağlıklı bir çözüm olmaz.

Türkiye'de bir gerçek var arkadaşlar; partçilik var. Particilik unsurunu yok edebilir miyiz? Bir belediye başkanını göreve aldığımız zaman, eğer o belediye başkanı kendi partinizin üyesi ise -herkes için diyorum, şu parti, bu parti için demiyorum- o belediye başkanının yargılanmasına müsaade edilmez. Eğer...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Genç, 8 dakika oldu; bitiriyor musunuz?

KAMER GENÇ (Devamla) – Efendim, zaten, kimse konuşmadı; izin verirsiniz, bir dakika daha konuşayım.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Çok güzel konuşuyor; devam etsin Sayın Başkan.

KAMER GENÇ (Devamla) – Eğer, o belediye başkanı -çok siyasi bir makam- başka bir partinin adamı ise, yüzde yüz haklı da olsa, maalesef, Türkiye'de, yargılanması için, işte, savcılıklara sevk ediliyor.

Tabii, Türkiye Cumhuriyeti Devleti yüce ve büyük bir devlettir; gönül arzu eder ki, bu devlet, her kademede, bu yüce, onurlu devletin kişiliğine, niteliğine, büyüklüğüne yakışır tarzda bir düşünce ve adalet duygusuyla mücehhez insanlar tarafından yönetilsin. Daha o seviyeye de gelmedik; yani, kendimi de dahil ediyorum oraya; daha o seviyeye gelmedik; ama, inanıyorum ki, zaman geçtikçe, çağ ilerledikçe, Türkiye Cumhuriyetinin tüm yöneticileri tarafsız, nitelikli, ülkenin önüne büyük

hedefler koyan... Başta cumhurbaşkanları, başbakanlar gelir, kendi ailelerine devleti talan ettirmezler; ailelerini devlet işlerine karıştırmazlar; kendi partilerini devlet ihalelerine karıştırmazlar. O zaman, Türkiye de rahat eder, halk da rahat eder, Meclis de rahat eder.

Hepinize saygılar sunuyorum efendim. (Alkışlar)

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – Öyle bir parti var galiba...

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Sayın Başkan, sorumuz vardı...

BAŞKAN – Sayın İyimaya, zafâlinizin, Sayın Bakanımızdan sorusu var; buyurun.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, benim de sorum var; isterseniz, o, şifresini girinceye kadar...

BAŞKAN – Sayın Bedük'ün mikrofonunu açabilirim; ama, zafâlinizin talebi burada görünmüyor.

Önce, Sayın Bedük konuşsunlar, arzu ederseniz; buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkanım, delaletinizle, Sayın Bakanımıza şu suali arz etmek istiyorum: Ben, 5 inci maddede, isim dolayısıyla burada olmadığım için yetişemedim, bu soñuyu soracaktım; ama, Sayın Kamer Genç, biraz evvelki konuşmasıyla tekrar hatırlattı ve gerçekten tutanaklara geçmesi gereken bir konu.

Muhakkik olarak görevlendirilecek olan kişilerin, hakkında soruşturma yapılan kişinin unvanıyla, derecesiyle veya meslekî değeri itibariyle, aynı seviyede olması gerekir diye düşünüyoruz. Bugüne kadarki uygulamalarda, buna dikkat edildi. Acaba, bu tasarıda da, eğer, hakkında herhangi bir soruşturma yapılan kişi, müdür ise, müdür sınıfından, yoksa, memur sınıfından görevlendirilir ise, unvanı itibariyle eşit unvanda olmazsa, bu bir sıkıntı yaratır. Bu konuda herhangi bir şey düşünüyorlar mı? Birinci sorum bu.

İkincisi, konunun teknik olması sebebiyle kendi alanında olmayan bir konuda muhakkik olarak görevlendirilmesi de, tahkikatın selâmeti açısından uygun olmayabileceğini değerlendiriyorum. Acaba, teknik bir konuda soruşturmaya görevlendiriliyorsa kişi, muhakkik, onun da, meslekî bakımından, hiç olmazsa o konuda bilgi sahibi olan kişiler arasından seçilmesi düşünülmekte midir ?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Müsaade ederseniz öbür soruya da alalım efendim.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Madde açık...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Yok, tam açık değil, 5 inci madde tam açık değil; onun için sordum.

BAŞKAN – Sayın İyimaya sorsunlar mı efendim, ayrı ayrı mı cevap vereceksiniz?

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Cevap vereyim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Sanıyorum ki, 5 inci madde açıktır; çünkü, 5 inci maddede, önincelemede görevlendirilecek olanların, eğer, yetkilî merci bizzat incelemeyi yapmıyorsa, denetim elemanı olabileceği ya da hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur veya kamu görevlileri olabileceği belirtilmiştir. Dolayısıyla, sözünü ettiğiniz sıkıntı burada ortaya çıkmayacaktır.

Teknik konularda ise, işin özelliği dikkate alınarak, başka kamu kurum ve kuruluşları elemanlarının görevlendirilmesini isteme olanağı vardır. Bu, bu çeşit teknik konularda başvurulacak olan bir yoldur.

O nedenle, 5 inci maddede bu hükme yer verilmiştir.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) --Teknik bir konu.

ADALET BAKANİ HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Evet.

Ayrıca, biraz sonra, sanıyorum Sayın Başkanın oylamaya sunacağı ortak mutabakatı yansıtan önergede de, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun verdiği yetkilerin kullanılabilceği ifade edilmektedir. O çerçeve içerisinde de, gerekirse, bilirkşi dinleme olanağı da olacaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın iyimaya, buyurun efendim.

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Delaletinizle, Sayın Bakanma, bir soru sormak istiyorum.

Efendim, 6 ncı maddede, üç husus düzenlenmekte: Bunlardan birincisi, ön inceleme yapanların yetkisi; ikincisi, rapor; üçüncüsü ise iznin verilmesi.

Matlabların, malumu âlileri, muhtevayı tam karşılaması lazım. Matlaba “ve izin verilmesi” ibaresi eklenmek istenir mi? Veya, aslında, burada, izin kararı, izin kategorisi, parçalanarak düzenlenmiştir; 6 ncı maddenin son fıkrası, süre ve diğer içerik itibarıyla 7 nci madde ve 8 inci madde.

Bu 6 ncı maddenin son fıkrası, mesela, 8 inci maddeye veya 7 nci maddeye, tekniğe daha uygun olarak düzeltilmek suretiyle taşınabilir mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, buyurun.

ADALET BAKANİ HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Kenar başlıkların olabildiğince kısa olmasında yarar vardır. Sanıyorum ki, kenar başlıkta geçen “rapor” sözcüğü, ikinci fıkrada, zaten, hareket noktası olarak alınmaktadır. O bakımdan, bu haliyle de, kenar başlığının, maddenin içeriğini karşıladığını düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Madde üzerinde başka soru?.. Yok.

İki önerge vardır; sırasıyla okutuyorum efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinin aşağıdaki şekilde değiştirilerek birleştirilmesini ve ikinci fıkrasının son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen

İsmail Köse

Beyhan Aslan

Ankara

Erzurum

Denizli

Saffet Arıkan Bedük

Bülent Arıncı

Ankara

Manisa

"Öninceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren mercinin bütün yetkilerini haiz olup, bu kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilirler; hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar."

"Bu kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur."

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İkinci ve son önergeyi okutup, işleme koyacağım.

Buyurun efendim:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı tasarrufların 6 ncı madde ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Yasin Hatiboğlu
Çorum

"Yetkili merci bu rapor üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. İzin verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur."

BAŞKAN – Sayın Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

YASIN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, benim önergem mi efendim?

BAŞKAN – Evet, sizin önergeniz.

YASIN HATİBOĞLU (Çorum) – Müşterek önerge, benim isteğimi de karşılıyor; o bakımdan, ben önergem çekiyorum.

BAŞKAN – Çekiyorsunuz, tamam efendim.

YASIN HATİBOĞLU (Çorum) – Yani, sayın Komisyon ve sayın hükümet, benim önergemden sonra benim çizgime gelmiştir; o sebeple çekiyorum.

BAŞKAN – Kalan tek önergeyi tekrar okutuyorum efendim.

Buyurun:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinin aşağıdaki şekilde değiştirilerek birleştirilmesini ve ikinci fıkrasının son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen
Ankara

İsmail Köse
Erzurum

Beyhan Aslan
Denizli

Saffet Ankan Bedük
Ankara

Bülent Arıncı
Manisa

"Öninceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren mercinin bütün yetkilerini haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilirler; hakkında inceleme yapılan memur veya diğer

kamu görevlisinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar.

Bu kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur."

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Sayın Başkan, çoğunluğumuz olmadığı için bu önergeye katılmıyoruz; ancak, "kanunda hüküm bulunmayan hallerde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapılacağı" şeklinde verilen önerenin bir eksikliği giderdiği kanaatini taşıyıp, benimsediğimizi ifade etmek isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hükümet?..

ADALET BAKANİ HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Katılıyoruz.

BAŞKAN – Komisyonun benimsediği, Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Görüşmekte olduğumuz 6 ncı maddeyi, kabul edilen bu önerge istikametinde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6 ncı madde değişik şekliyle kabul edilmiştir.

7 ncı maddeyi okutuyorum :

Süre

MADDE 7. — Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre, zorunlu hallerde onbeş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.

Yukarıda belirtilen süreler içerisinde herhangi bir karar verilmediği takdirde soruşturma izni verilmiş sayılır.

BAŞKAN – Madde üzerinde ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman'a aittir.

Buyurun Sayın Akman. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarisının 7 ncı maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, demin de izah ettim, bu madde ve devam eden maddelerde iktidar partileri ile muhalefet partilerinin müşterek olarak vermiş oldukları, yasanın iyileştirilmesi yönündeki önermeleri olumlu bulduğumu ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanımızın bu tasarayı tanıtırken kullandığı bir ifadeyi, birçok hatip "devrim" diye kullandı, tekrarladi. Ben "reform" olarak anladım, reform olduğunu söyledi Sayın Bakan konuşması sırasında.

Bu yasa tasarisının Anayasaya aykırılıkla ilgili konularını 1 inci maddenin görüşülmesi sırasında izah etmiştim. Neden reform teşkil etmediğiyle ilgili, neden reform niteliğinde olmadığıyla ilgili görüşlerini çok kısa bir şekilde arz etmek istiyorum: Her şeyden önce, getirilen yeni tasarı, hukuk çevreleri tarafından uzun süredir tartışılan iki görüşün ortalaması mahiyetini arz ediyor, Sayın Bakan da ifade ettiler; ama, hiçbir tarafı da tatmin edici mahiyette değildir. Arkadaşlarımız izah

ettiler. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin getirmiş olduğu eleştirileri bertaraf edecek nitelikte değildir; zira, izin mültesesi, esas itibarıyla onların itiraz etmiş olduğu konudur. Bu nedenle, bu açıldaki itirazlar bertaraf edilir nitelikte değildir.

Bunun yanı sıra, yargı birliğine hizmet etmeyeceğine ilişkin görüşleri de yine kısaca izah etmiştim. Yargı birliğinin tesisi bu şekilde sağlanmıyor; zira, YÖK ile ilgili, askerlerle ilgili, yargı mensuplarıyla ilgili ve daha birçok sınıfla ilgili olarak dokunulmazlık zırhı diye bilinen yasalar, uygulamalar devam etmektedir halihazırda.

Bu yasa tasarısının esas amaçlarından biri yargının hızlandırılması. Ben şahsen, bu tasarının, yargıyı hiçbir şekilde hızlandırmayacağını; tam tersine, hantal olan yargı yapımızın daha da ağır işlemesine sebep olacağını düşünüyorum. Sebebine gelince: Demin, idareyle ilgili olabilecek aksaklıkları, Sayın Saffet Arıkan Bedük çok güzel izah ettiler. Uygulamadan gelen bir insan olduğu için, özellikle, Danıştay çevrelerinin, bürokrasimizin ve bir kısım hukukçularımızın esas karşı çıkma gerekçelerini izah ettiler. Fiiliyatta yaptığımız değişiklik sadece şundan ibarettir: "Kurul" kelimesi yerine "kaymakam ve vali"yi getiriyoruz. Bu, kesinlikle reform kabul edilemez. Zira, bakın, şu anki tasarıda ve görüşmekte olduğumuz bu maddelerde bir önincelemeden bahsediliyor. Bu ön incelemede, kaymakamların ve valilerin, birtakım insanları görevlendireceğinden bahsediliyor. Bu görevlendirme neticesinde bu işin yargıya intikal edip etmemesi hususunda kararı ise bir kişiye veriyoruz; ama, daha önce bunu kurullar görüştürüyorlardı. Sayın Bedük izah ettiler, bizler de biliyoruz, bu kurullar, hakikaten çok hızlı bir şekilde karar verirlerdi. Esas gecikme, muhakikelerin inceleme cvresiydi.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında defaatle söyledik; şayet süreyle ilgili bir mahzur görüyorsanız mevcut uygulamayı değiştirmenize hiç gerek yok; bununla ilgili şu anki sistemde, gerek kurullara, gerekse kurulların havale edeceği inceleme mercilerine verdiğiniz süreleri kısaltırsınız, bu şekilde, karar zamanasını sürelerini aşağıya çekmiş olursunuz; ama, şu anda ben iddia ediyorum, mahkemelerimizin yükü artacağı gibi, bir yandan da birikecek dosyalar nedeniyle, maalesef, kurullarda, daha doğrusu, öninceleme sırasında beklemesinden şikâyet ettiğimiz, zamanlaşımına uğradığımız söylediğimiz dosyalar, bu sefer, mahkeme raflarında zamanlaşımına uğrayacaktır.

Bu, işin tabiatından kaynaklanıyor. Zira, mahkemelerimizin yapısı belli, sayısı belli, bu sayıdaki mahkemenin bakabileceği iş yükü de belli; ama, biz yeni getirdiğimiz sistemle, hazırlık soruşturması vazifesini de, doğrudan doğruya tekrar savcılığa veriyoruz, savcılık da yargının bir kolu olduğuna göre, hazırlık soruşturmasını o yapacağı için, bir kere savcılıklarda da bir iş yükü birikmesi tabiatıyla meydana gelecektir. Savcılıklardaki bu iş yükünün birikmesinden sonra bu konular mahkemeye intikal ettiğinde ki, çoğunlukla intikal edecek; yani, genellikle, savcılık sisteminin işleyişini dikkate aldığınızda, çoğu suçu, beraat edeceği ihtimali kuvvetli bile olsa "bununla ilgili davayı açayım, nasıl olsa hâkim karar verir" düşüncesi hâkim olduğu için, bu konu otomatikman mahkemelerin önüne gelecek. Mahkemelerin önüne geldiği zaman da, belirtmiş olduğum mahzur ortaya çıkacak.

Tabii, konu bununla kalmayacak, sadece, yargının geç işleme mahzuruyla sınırlı kalmayacak, şunu da beraberinde getirecek: Bürokratik sistemimizin, kamu idaremizin yozlaşmasına ve halk nazarında çok ciddi anlamda itibar kaybetmesine vesile olacaktır. Neden diyeceksiniz; şu ana kadar, gelen iddialar, hepimizin bildiği gibi, o meşhur şikâyet ettiğimiz süzgeçlerden geçirdi. En son, tek kişi değil de, ilçelerde ve illerde kurullar... Hakikaten, özellikle meslekle ilgili işlenmiş olan suçlar konusunda uzman olduğumu düşündüğüm kurullar, kimilerince, bunların, hukuk misyonu olmadığından dolayı, hukukçuluk yaptıkları, bu nedenle eleştiriye tabi tutulmaları söz konusu;

ama, bu kanundan neşet eden suçlar, meslekle ilgili suçlar olduğu için ve bu insanlar da doğrudan doğruya icracı durumdaki insanlar olduğu için, bana göre ve birçok idarî çevremizin, bazı hukukçularımızın da katıldığı görüşe göre bir filtre vazifesi görmektedir.

Sonuçta ne oluyordu; menî muhakeme kararları veriliyordu; ama, lüzumu muhakeme kararları verildiği zaman -uygulamadan gelen birçok milletvekilimiz var; söylesinler- lüzumu muhakeme kararı verilen konularda, büyük bir ekseriyetle, o insan, neticede mahkûm oluyordu. Mahkûm olduğu zaman, bu, şu anlama gelir; demek ki, yargının yükü boşuna ağırlaştırılmamış olur; gelen işler bir filtreden, bir süzgeçten geçirilmiş olduğu için, bahsetmiş olduğumuz bu mahzurlar ortadan kalkmış olur.

Mahzurları bununla da kalmıyor; bu yasa, bürokrasinin daha ağır işlemesine, enteresan bir şekilde işlemesine neden olacak. Neden diyeceksiniz; daha evvelki sistemde, hakkında iddiada bulunan şahıs, memur, kamu görevlisi, genellikle kendi kurumu içerisinde önincelemeye tabi tutulurdu; ama, şu anda, bir kere, valilerin ve kaymakamların önündeki iş yükü ağırlaştırılmamış olur. Ankara gibi bir ili düşünün, İstanbul gibi bir ilin valisini düşünün; sayıları onlarla ifade edilen belediyelerin, çeşitli kamu kuruluşlarının içerisinde çalışan memurlara, bunlarla ilgili gelen evrak, sadece, imza atma yetkisini verseniz, kırtasiyeyi ne kadar fazla artırmış olacaksınız, ne kadar fazla zaman kaybına ve zaten şikâyetçi olduğumuz idarî yapımızın, bürokratik yapımızın daha da hantallaşmasına vesile olacaksınız, varın sonucunu sizler düşünün.

Değerli milletvekilleri, kurulların avantajlarını izah ettim. Buna örnek olarak şunu da verebiliriz: Genel olarak, tek hâkimli mahkemelerimizin verdiği kararlarda, temyize gidildiği zaman ve ya bir üst kurul olarak itiraz edildiği zaman; örneğin, asliye cezanın kararına itirazda ağır cezaya gidilmektedir. Yine, yerel mahkemelerin kararları, temyiz mahiyetiyle başvurulduğu zaman, Yargıtaya gelip, yetkili kurullar tarafından incelenmektedir. Bu konuda daha fazla sayıda insanın, daha tecrübeli hukukçunun katılımı sağlanmak suretiyle adalet tesis edilmeye çalışılmaktadır.

İşte, ilçe ve il idare kurulları dediğimiz mekanizmalar da, idarî yapı içerisinde ifa etmiş oldukları bu kısmî hukukçuluk görevinde, aynı görevi görmekteydiler ve tek kişinin vereceği kararların sakıncalarını ortadan kaldırmacı, bertaraf edici nitelik arz etmekteydiler.

Arz ettiğim nedenlerle, bu yasa tasarı, maalesef ve maalesef, üzümlere belirtmek zorundayım ki, hükümetimizin getirmiş olduğu ve genel gerekçede izah etmiş olduğu hiçbir avantajı sağlayıcı nitelikte değil.

Bunları söylerken, sakın yanlış anlaşılmasın, bizim, statükoyu korumak, demokratik olmayan bir uygulamanın devamını istemek gibi bir iddiamız ve bir isteğimiz asla ve asla olamaz. Demokratik anlamda atılabilecek her türlü adıma, şahsımız ve Partimiz adına açık olduğumuzu tekrar ifade etmek istiyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Akman.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, İçel Milletvekili Sayın Turhan Güven; buyurun efendim.

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uzun yıllar, hem soruşturma yapan bir insan sıfatıyla hem biraz da bu işin yetkili kişisi olarak; yani, hem cumhuriyet savcılığı görevi yapmış hem de teftiş kurulu başkanlığı yapmış bir insan olarak, bu konuya fazlaca ilgi gösterdiğimi ifade etmek isterim. Bu nedenle de, huzurunuzu biraz fazlaca işgal ediyorum; o bakımdan da kusura bakmayın; çünkü, işin doğrusunu, güzelini ve gerçeğini aramak durumundayız.

Şimdi, tasarının 7 nci maddesine geldik; burada, sürelerden bahsediliyor; ama, son fıkrasında "soruşturma izni verilmiş sayılır" gibi, Anayasanın 129 uncu maddesini hatırlatacak, ona aykırılığı olabilecek bir durum söz konusu. O nedenle, evvela, bu işin, Adalet Komisyonunun yanında, bir de Anayasa Komisyonuna gitmesi ve orada da tartışılması gerekirdi. Daha evvelki uygulamada -dün de arkadaşlarımızca ifade edildi- bu kanun tasarısı, daha önce Anayasa Komisyonunda görülmüştür. Bu defa, yeniden gündeme geldiğinde, ne hikmetse, takdirdeki yanlıştıktan kaynaklanarak, sadece Adalet Komisyonunda görülmüş ve huzuruza gelmiştir. Bu, fevkalade bir noksanlıktır; çünkü, gerek Anayasada gerek İçtüzükte, bunun, o komisyonda da bir kere görülmemesinin uygun olacağı ifade edilmiştir.

Dünden beri çalışıyoruz. Kanunu Muvakkata, Türk Ceza Kanununun hangi maddeleri fazlaca uygulanmıştır; ona bakmakta yarar var. Değeri arkadaşlarım, memurlar için en fazla uygulanan maddeler, 230 ilâ 240 inci maddeler arasındaki maddelerdir; ama, aletacele yapılmış olan bir soruşturmanın sonucunda, bunların aldığı karar yüzde 90 beraattır. O bakımdan sürelere dikkatinizi çekmek istiyorum.

Bir memuru yargı önüne götürmek yeterli değildir. Mevcut delilleri iyice araştırmak, tespit etmek ve bunun için de yeterli süreden sonra götürebilmek önem arz eder. Eğer, siz, izin konusunda aceleye getirerseniz, binlerce dosya, şikâyet üzerine yetkili merciin önüne geldiği zaman, ne inceleme, ne araştırma, hiçbir şey yapmaksızın imza verilir, ona göre izin verilir ve ona göre de bizim hukuktaki tabirimizle fırlama işi bu, o fırlama işle davalar ikame edilir. Peki, sonuç ne olur; sonuç, aslında belki de mahkûmiyetle sonuçlanabilecek olan bir dosya beraate doğru gider.

Bu bakımdan, izin süreleri yanlıştır; daha doğrusu azdır. Bunun yerine hiç değilse her fiil için ayrı olmak üzere, ön inceleme dahil en geç üç aylık bir süre... bu, işi geciktirmek filan da değildir; bu, işin sağlıklı yapılabilmesini temin bakımından bir işlemdir. Yani, izin verecek olan merciin bir inceleme yapmasına imkân vermek, araştırma yapmasına imkân vermek ve ona göre izin verip vermeme hususunu gündeme getirmesi önem arz eder.

Bu bakımdan, süre olarak eğer siz bunu yaparsanız, rahatlıkla söylüyorum, uygulamada gördüğümüz üzere, bunların çoğu gelir, geçer ve hiç de hukukî olan bir sonuç elde edilmeyebilir. Bu bir.

İkincisi, 230 ilâ 240'ncü maddeler dışında, kuvvei cebriye imaline memur olan kişilerin işlediği suçlar olarak Türk Ceza Kanununun 245 inci maddesi; yani, yeni deyimiyile birazda işkenceyi andıran bir durum, bugünlerde memurlar için veya kolluk kuvvetleri için olabilir. Bu, belki fazlaca gelecektir, gösterilen dikkat ve itina sonucu. Onda da, gereken işlemleri, eğer rahatlıkla yapabilmek için yeterli süre olmazsa, aynı işlem bunlar için de, akâbet olarak beraattır. Halbuki, biz, doğruyu bulmak istiyorsak, o süreleri, biraz daha dikkatle, uzatarak yapmamız lazımdır. Son fıkrada, biraz evvel de ifade etmeye çalıştım, bence "süreler içerisinde herhangi bir karar verilmediği takdirde soruşturma izni verilmiş sayılır" değil "verilmemiş sayılır" demek daha uygundur. Eğer, süre içerisinde bir cevap alınmışsa, bir izin verilmişse, verilmiş sayılması, Anayasanın 129 uncu maddesine aykırı olur değerli arkadaşlarım. İznin verilmiş sayılması mümkün değil; izin sistemi içinde, Anayasada bu hüküm durduğu sürece, izin alma mecburiyeti varsa, izin verilmesi söz konusu olmalıdır. Tersisi; meşhuru muhalifinden gidiyorum, diyorum ki size; izin verilmiş değil "verilmemiş sayılır" hükmünü getirmek ve buna göre bir düzenleme yapmak, hem kişileri zor durundan kurtarır hem de çok imza vermek suretiyle izin istihşafını çok kolaylaştıracak, hiçbir incelemeye tabi olmadan baştan savma işlerin, gündeme gelmesini ortadan kaldırmış olursunuz.

Süre bakımından bir, hızlandırmak... Bu süre, makul bir süre olduğu takdirde, hiç de engel değildir hızlandırmaya; ama, bizzat başsavcı, kendisi yapacaksa; yani, Polis Vazife ve Salahiyet

Kanununa veya Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre bunı başkalarına devredecekse, zaten, artık, ört ki ölem olur. İşin gerçeği bu; yani, kendisine niyabeten, kolluk güçlerine, kolluk kuvvetlerine, bu görevi, bugün olduğu gibi -iş hacmi bakımından- onlara gönderirse, hiçbir işin sağlıklı olacağını iddia etmek mümkün olmayacaktır; ama, yalnız başsavcıya bu görevi verdiğiniz takdirde de, o zaman ne olacaktır; fırlama iş çıkacaktır; yani, hakkın muhtel olması söz konusu olacaktır. Ben, bu konularda özellikle dikkatinizi çekerken de, yapıcı bir işlem için, bu uygulamanın, süre bakımından olsun, son fıkrı bakımından olsun, Anayasaya uygunluğunun yardımlarımızla elde edilebileceğine inanıyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gülven.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, kişisel söz istiyorum.

BAŞKAN – Peki efendim.

Söz alanları sırasıyla okuyorum: Sayın Yasin Hatiboğlu, Sayın Cevat Ayhan, Sayın Ramazan Toprak ve Sayın Kamer Genç.

Sayın Hatiboğlu, zatiâliniz konuşacak mısınız efendim?

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Bir defa bari konuşayım.

BAŞKAN – İlk söz, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu'nun.

Buyurun efendim.

Süreniz, zatiâlinizce malumdur.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Efendim, bazen malumu dahi ilama ihtiyaç vardır; yani, 5 dakika diyorsunuz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; her maddeyle ilgili söz talebim vardı; ama, gruplararası -bu moda deyimle- centilmenlik anlaşması dolayısıyla, ben, söz hakkımı kullanmadım. Ayrıca, "galatı meşhur, lügati fasihten evladır" derler, izninizle, hoşuma gitmeyen bir tabir de olsa, ifade edeyim. Oynamaktan maksat, ütmektir. Burada niye gelip söz söylüyoruz, niye yana yakıla anlatıyoruz; işi daha iyiye götürelim, daha doğruya götürelim diye. Gördüm ki, sağ olsun, Sayın Bakanımız ve Komisyon Başkanımız, Adalet Komisyonunda, bendei acizanelerinin tekliflerine pek sıcak bakmadılar ise de, burada görüyorum ki, muhalefet şerhimde ne varsa, ona uygun müşterek düzenleme yapma lütfunda bulunmuşlar; kendilerine teşekkür ediyorum. Onun için de, gereksiz yere konuşmanın bir anlamı yoktu.

Şimdi, umuyorum, inşallah, muhalefet şerhimin 6 ncı maddesinde ifade etmiştim, bu 7 ncı maddedeki hüküm, bizim temel hukuk kurallarımıza, prensiplerimize aykırıdır. Nedir o temel hukuk prensibi; temel hukuk prensibi, beraati zimmet asıldır; yani, kişilerin suçsuzluğu esastır. İster-seniz, bunu, yeni sözlerle ifade edelim, o zaman, 1982 Anayasamıza bakalım. Anayasanın 38 inci maddesi gayet açık; mahkeme kararı olmaksızın kimse suçlanamaz; vakta, şikâyet edilen, hakkında izin istenen insan, o taleple, bir mahkeme hükmü kesinliğince suçlanıyor değil; ama, zan altına alınıyor. O zanla birlikte açığa alma imkânı çok daha kolaylaşıyor ve işte o zaman, devreye ne giriyor hikmeti hükümet" giriyor ya da "görülen lüzum" giriyor. Halbuki, biz, "bu görülen lüzumu ortadan kaldırabilmek için, hikmeti hükümeti ortadan kaldırabilmek için ne emekler verdik! Yani "padişahımız efendimizin vîcudu hümayunları mukaddes olup, işlemlerinden dolayı lâiyüsel amma

yefaldır." Bu mantığı geçtik biz; bu mantığı geçtik... O halde, yapmamız lazım gelen şudur: Tabii olanın aksine bir karar olmazsa tabii hal devam etmelidir; yani, eğer, bir karar verilmeyecekse; dosyalar, tozlu raflara konulacaksa, kendiliğinden karar oluşmamalıdır. Böyle, kendiliğinden karar oluşacaksa kurullara ne ihtiyaç var?! O zaman, biz, kanun tasarılarını bir yerlere koyalım, ondan sonra da bir iyi saatte olsunlar, bir gece gelsin, onları kanun haline getiriversin.

Buradan arz etmek istediğim şudur: Anayasamızın 91 inci maddesinde bunun örneği var. Bakınız, kanun hükmünde kararname çıkarıyoruz; değil mi efendim? Yetki veriyoruz hükümetimize, kanun hükmünde kararname getiriyor. 91 inci maddede deniliyor ki: "Yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararname bu tarihte yürürlükten kalkar." Buyurun, yürürlükten gitsin böylese! Gitmez. Doğru olanı bu.

Şimdi, siz, eğer karar vermezseniz, o mercie karar verme yükümlülüğünü getirmezseniz, kendiliğinden karar oluşursa, o karardan dolayı, vicdanen, hukuken sorumlu merci de bulamazsınız. Onun için, ben, umuyorum ki, bendenizin bu muhalefet şerhimdeki bu esası da içerisine alacak biçimde, inşallah, müşterek bir önerge gelecektir, buna desteğinizi bekliyorum.

Bir de, zannediyorum ki, hepimizi tenzih ederek ifade ediyorum, bu kanun tasarısına bakılırken, gözlerimize sanki bir bant çekiyoruz, sonra da filii tarif ediyoruz! Ayağından tutmuşsak eğer "bu süttür" diyoruz; kulağından tutmuşsak "yelpazedir" diyoruz; affederseniz, kuyruğundan tutmuşsak "püsküllü beladır" diyoruz. Hayır, bu, bir püsküllü bela değildir. Burada, korumak istediğimiz kamu görevlisi değil, kamu görevidir, teminat altına almak istediğimiz. Zannediyor muyuz ki, Anayasamızın 83 üncü maddesinin getirdiği sorumsuzluk, mutlak sorumsuzluk ile dokunulmazlık, milletvekillerinin şahsına ve kişiliğine verilmiştir. Hayır, öyle değildir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Tabii efendim.

Siz zannediyor musunuz ki, hâkim teminatı, yargı teminatı, hâkimlerin, savcılarının şahıslarına verilmiştir; hayır. Tarafsız, baskıdan azade görevini ifa edebilsin diye... Kamu görevlisine dokunulmazlık tanınmış, belli şartlarda teminat getirilsin derken, kamu görevlisinin rahat hizmet etmesini sağlamak içindir.

Biz, kaymakamlarımızı, valilerimizi Ali kuran baş kesen falan görmüyoruz; çok değerli insanlardır. Onları korumanın yolu da, bu izni incelemeyi kurullara vermektir.

Bendenizin kanaati bu. Kişisel görüşlerimi arz ve ifade ettim.

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Hatiboğlu.

İkinci söz, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan'ın.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Vazgeçiyorum efendim.

BAŞKAN – Peki efendim.

Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak?..

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Vazgeçiyorum efendim.

BAŞKAN – Peki.

Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç, buyurun efendim.

Süreniz 5 dakikadır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, bu madde, sürelerle ilgili bir madde. Burada deniliyor ki, yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5 inci maddenin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren otuz gün, her halükârda onbeş gün uzatma imkânı veriyor. Bu, çok açık bir madde değil; yani “öğrenme” ne zaman olur? Bir defa, bunu belirtmek lazım; yani, bir kamu kurumuna yapılan ihbarda “falanca memur şöyle bir suç işlemiştir; bunu, lütfen soruşturun” denildiği anda “öğrenme” hangi tarihtedir? O devlet dairesinin evrakına, o evrakın yazılı olarak bildirildiği tarih mi veyahut da, ön inceleme izni verecek kaymakam veya valinin veya bakanın veya Başbakanın bunu öğrendiği tarih midir? Bunu belirtmemiz lazım; bu, çok önemlidir.

Biliyorsunuz, Türkbank ihalesinde, bir “MİT raporu” denildi “bu Türkbank ihalesine katılacak adamın bu ihaleye katılması, devletin güvenliği bakımından sakıncalıdır” denildi. Kusura bakmanın, beynin bilgisayar değil ki, bütün olayları çok net muhafaza edeyim; yani, geçmişte, hatırladığım kadarıyla, böyle bir olay geçti. O zaman, Mesut Yılmaz “efendim, Başbakanlığın kalemine gelmiş, benim bilgim olmadı” dedi. Öteki “yok, şu tarihte gelmiş” dedi, öteki “şu tarihte gelmiş” dedi... “Vay efendim, bu Türkbank ihalesine katılan kişinin vatan haini olduğu yolunda veyahut da MİT bakımından sakıncalı olduğu yolunda bazı duyumlar var, MİT’in araştırması var, Başbakan Mesut Yılmaz bunun ihaleye girmesine nasıl müsaade etti, bazı devlet yetkilileri, bakanı, sabaha kadar bununla pazarlık yaptı” diye çok tartışmalar oldu.

AHMET KABİL (Rize) – Maddeye gelsene... Sen ne konuşuyorsun yahu?!..

KAMER GENÇ (Devamla) – Sen Türkiye’de yaşamıyor musun? Türkbank ihalesi konusunda çok şayia dolaşmadı mı?

AHMET KABİL (Rize) – Senin liderin bıraktı...

KAMER GENÇ (Devamla) – Yahu, sen lideri falan ne...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Şimdi, sen, kimin müdafaasını yapıyorsun? Yani, suiistimalin müdafaasını mı yapıyorsun? Söyle...

AHMET KABİL (Rize) – Sen kimin müdafaasını yapıyorsun?

BAŞKAN – Sayın Genç, lütfen, maddeye gelelim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Sayın Başkan, maddeye geliyorum.

AHMET KABİL (Rize) – Kendi liderini konuşsana!..

KAMER GENÇ (Devamla) – Buradaki “öğrenme” ne zaman başlıyor?..

İşte, bu Türkbank ihalesi çok önemli bir olay; yani, Türkbank ihalesine bazı kişilerin girmemesi konusunda, devletimizin MİT’i bir araştırma yapıyor; bu araştırmayı Başbakanı bildiriyor. Başbakan Mesut Yılmaz, buna rağmen, MİT tarafından sakıncalı olduğu bildirilen kişiyle bu banka ihalesinin pazarlığını yapıyor, sabahlara kadar hem de. Arkasından da, vay, benim haberim olmadı; vay, efendim, benim kâtibim, benim sekreterim bana bildirmedii...

Şimdi, bunlar, yarın bu kanunun uygulamasında da çıkacak. O halde, bu soruşturma izni verilmesi bakımından tayin edilen sürenin başlangıcını da belirtmemiz lazım. Yani, bir devlet kurumunun genel evrakına bu soruşturma konusu olan şikâyet, yazıldığı tarihte mi olacak; yoksa, dediğim gibi, soruşturma izni verecek başbakanın, bakanın, valinin, kaymakamın öğrendiği tarihte mi olacak? Eğer bunları belirtmezsek kanunda, yarın, soruşturma izni verecek ilgili kurum veyahut da yetkili –tek kişiye bağlıyoruz– vali, kaymakam, bakan, başbakan, evrakı atar köşeye, bir sene sonra “yahu benim haberim olmadı, ben ne bileyim kardeşim” diyecek; yani, kanunda da böyle bir şey yok, benim bugün haberim oldu...

Bakın, değerli milletvekilleri, uygulamanın içinden gelen bir arkadaşınızm. Ben bunları söylerken kimseyi hedef almıyorum. Birtakım insanları suçlu... Bana ne, önemli değil... Onları kamuoyu zaten değerlendiriyor; ama, biz istiyoruz ki, yeni bir kanun çıkarırken, böyle, art niyetli insanlara söz hakkı bırakmayalım. Burada açıkça belirtelim; diyelim ki, mesela, bir kaymakamsa, kaymakamlık genel evrakına şikâyetin vuku bulunduğu tarihten itibaren bu süre başlar. Valiyse valinin, bakansa bakanın, başbakansa başbakanın diyelim; yani, benim demek istediğim bu.

Şimdi, ANAP'lı arkadaşlarımız, böyle, Genel Başkanlarıyla ilgili bir şey söylediğimiz zaman çok pirenleniyorlar. (ANAP sıralarından gürültüler)

AHMET KABİL (Rize) – Sen kendi Genel Başkanını konuşsana!

KAMER GENÇ (Devamla) – Arkadaşlar, keşke, Başbakanımızın bir hatası olmasaydı da Genel Başkanımızın, biz de burada kendisini methetseydik. Ben buna bir şey demiyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET KABİL (Rize) – Kaç iddia var hakkında; onu konuşsana! Parsadan marsadan ne oldu?!

BAŞKAN – Sayın Genç, kanundaki süre konusunda gösterdiğiniz titizliği ve hassasiyeti konuşma süresinde de göstereceğinizi ümit ediyorum. Sürenizi 1 dakika uzatıyorum; buyurun.

KAMER GENÇ (Devamla) – Ben, tabii, bunları niye söylüyorum; uygulamanın içinden gelen bir insan olarak söylüyorum. Diyorum ki, öyle bir kanun düzenliyoruz ki, devrim kanunu yapıyoruz.

AHMET KABİL (Rize) – Parsadan'dan bahset!

KAMER GENÇ (Devamla) – Devrimciler de şimdi üzülecek; "biz devrimciler bu kadar ucuz muyuz" diyecekler; devrim kanunları diyecek biz bu kadar ucuz muyuz. Onun için, diyoruz ki, madem devrim kanunlarını yapıyoruz...

AHMET KABİL (Rize) – Parayı niçin verdi Parsadan'a? Ondan bahset biraz.

KAMER GENÇ (Devamla) – Ahmet Bey, şimdi boşver sen...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Çık, burada konuş yığılığın varsa. Ben diyorum ki, Türkbank ihalesinde, Türkbank pazarlığını yapan, banka ihalesi kendisine ihale edilen kişinin MİT tarafında sakıncalı olduğu Mesut Yılmaz'a bildirilmiş ve Mesut Yılmaz buna rağmen bunu sumen altı etmiş; çünkü, o gün sabaha kadar, bazı televizyon kanallarında...

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Neye dayanarak söylüyorsun; ne var elinde?

KAMER GENÇ (Devamla) – Rüşvet verdi mi vermedi mi arkadaşlar; verdi mi vermedi mi?!

AHMET KABİL (Rize) – Senin belgen var mı?

KAMER GENÇ (Devamla) – Sheraton Otelinin salonlarında pazarlık yapıldı mı yapılmadı mı?!

AHMET KABİL (Rize) – Ama, benim belgem var. Parsadan'a para verdi örtülü ödenekten, devletin parasını verdi.

KAMER GENÇ (Devamla) – Ben diyorum ki, bunlara, artık, Sheraton...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMER GENÇ (Devamla) – Sayın Başkan, bu 1 dakika çok çabuk bitiyor. Peki, bir başka maddede konuşayım.

BAŞKAN – Sayın Genç, teşekkür ediyorum.

AHMET KABİL (Rize) – Parsadan'a parayı niye verdiniz; onu söylesene.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Gel sana para vereyim.

BAŞKAN – Sayın İyimaya'nın bir sorusu var.

Buyurun Sayın İyimaya.

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanma bir sual tevcih ediyorum.

Efendim, yasada iki türlü süre var. Birincisi, kanundan doğuyor ve 30 gün; kanun belirliyor. İkinci süre, yetki veriyor süre için ve bir organ belirleyecek, bir kişi belirleyecek, uzatma çöktü. Anayasanın 6 ncı maddesine göre, devlet yetkisini kullanan organın açıkça belirlenmesi zorunluluğu var. Bu uzatmayı kim yapacak? Eğer, böyle bir organ düşünlülmüyorsa, kendiliğinden uzama yöntemi benimsenebilir mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Her şeyden önce şunu söylemek isterim ki; burada, sürenin işlemeye başladığı tarih konusunda duraksamaya yer yoktur; çünkü, burada 5 inci maddeye yollama yapılmaktadır. 5 inci maddeye göre, öğrenme tarihinden söz edilmektedir. 5 inci maddede ise izin vermeye yetkili mercinin bu kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini, bizzat veya bir önceki maddede yazılı şekilde öğrendiği tarih esas alınmaktadır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Bakan, o zaman mahzurlu olur; yani, o dairenin amiriyse, oraya müracaat...

BAŞKAN – Sayın İyimaya'ya cevap veriliyor efendim. Başka sorunuz varsa...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır; benim konuşmama da cevap veriyor Sayın Bakan.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Evet, girerken Sayın Genç'in tutanaklarda bir tereddütü kalmaması için söylüyorum. 7 nci maddede 5 inci maddenin birinci fıkrasına yollama yapılmıştır. O çerçeve içerisinde, eğer, bizzat öğrenmişse, onun öğrenmesine sebep olan olay; ama, kendisine cumhuriyet savcısının başvurusuyla öğrenmişse, evrakın kendisine gönderildiği tarih, diğer makam, merci veya şikâyetçilerin iletildiği olaylar üzerinde de bu iletme tarihi, öğrenme tarihi olarak kabul edilmek zorundadır.

Sayın İyimaya'nın sorusuna gelince; burada, ön incelemenin otuz gün içerisinde tamamlanması asıldır. Ondan sonra, tabii, ön incelemeyi yapanlar, kendilerini görevlendiren merciden ekstüre istemek durumundadırlar eğer, otuz gün içerisinde ön inceleme tamamlanmamışsa. Bu durumda, en çok onbeş günlük bir ekstüre verilebilir. Bu süre, bir defa verilebilir. Evet, bir kez daha, bu süre, zorunlu hallerde, onbeş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Dolayısıyla, buradaki süre uzatma yetkisi, ön incelemeyi yapacak olanları görevlendiren mercidir.

AHMET İYİMAYA (Amasya) – İzin mercii...

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Evet, izin mercii.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Başka soru yok.

Madde üzerinde bir önerge vardır; okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen
Ankara

İsmail Köse
Erzurum

Beyhan Aslan
Denizli

Saffet Arkan Bedük
Ankara

Bülent Arıncı
Manisa

"Yetkili merci, herhalde yukarıdaki fıkrada belirtilen süreler içinde memur veya diğer kamu görevlisi hakkında soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar vermek zorundadır."

BAŞKAN – Sayın Komisyon, katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Sayın Başkan, çoğunluğumuz olmadığı için bu önergeye katılamıyoruz; ancak, önergeyle soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar verme zorunluluğu getirilmiş olması, tasarıdaki bir eksikliği gidermektedir. Dolayısıyla, bu zorunluluğu yerine getirmeyenlerin, Türk Ceza Kanunundaki 230 ve 240 nci maddeler gereğince, görevi ihmal veya görevi kötüye kullanma suçlarıyla karşılaşması söz konusu olacaktır; bir boşluğu gidermektedir. Benimsediğimizi ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hükümet?..

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Katılıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, önergeyi oylarken karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Komisyonun benimsediği, Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunacağım; yalnız, karar yetersayısının aranılması istenmiştir.

İşari oylamada karar yetersayısını arayacağım: Kabul edenler lütfen işaret etsinler... Kabul etmeyenler... Kabul etmeyen yok, karar yetersayısı vardır; önerge kabul edilmiştir.

Başka önerge yoktur.

Kabul edilen önerge istikametinde değiştirilen maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7 nci madde kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum:

Soruşturma izninin kapsamı

MADDE 8. – Soruşturma izni, şikâyet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsar.

Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden izin alınması zorunludur.

Suçun hukukî niteliğinin değişmesi, yeniden izin alınmasını gerektirmez.

BAŞKAN – Gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Ali Şahin'in.

Buyurun Sayın Şahin.

Süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; görtüşmekte olduğumuz kanun tasarısının 8 inci maddesi üzerende Fazilet Partisi Grubunun görtüşlerini arz etmek üzere huzurunuzdayım; hepinize saygılarımla, sevgilerimi sunuyorum.

Efendim, bu madde, başlık itibarıyla, soruşturma izninin kapsamını düzenlemektedir; yani, izin vermeye yetkili merci, bir memurun suç işlediğine dair bir ihbar aldığıında, önce, ön bir inceleme yapacak, daha sonra soruşturmaya izin verecektir. İşte, bu madde, soruşturma izni içerisinde nelerin olacağını düzenlemektedir. Hiç şüphesiz ki, soruşturma izninin içerisinde, iddianın konusu olacaktır ve ayrıca, yine bu madde, eğer soruşturma izni verildikten sonra yeni bir suç ortaya çıkarsa, başka bir suç ortaya çıkarsa, yeniden soruşturma izni verilmesini de düzenleyen bir maddedir.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, bu madde bu şekilde yasalarsa ve bu kanun tasarısı bu şekilde yasalarsa -şu anda televizyonları başında, inanıyorum ki, binlerce, belki milyonlarca memur vatandaşımız aileleriyle birlikte bizleri izliyorlar- acaba bu kanun tasarısıyla memurlarımızın hangi sorununu çözmüş olacağız? Memurlarımızın hangi derdine bu kanun merhem olacak? Zannediyorum, televizyonları başında bizi izleyenler -belki iki gündür, şurada, yüzlerce "memur" kelimesi geçti konuşmalar esnasında; önergeler okunurken, efendim, işte, tasarıdaki maddeler okunurken, belki bine yakın "memur" kelimesi geçti- bu tasarının iç yüzünü bilmeyenler "herhalde bu Meclis iki gündür memurlarımız için çok hayırlı kararlar alıyor" diye düşünecekler.

Değerli arkadaşlarım, memur hukuku, birçok parçadan oluşan bir bütündür. Bunun içerisinde tayin-terfiyle ilgili düzenlemeler olması lazım, sendikal haklarla ilgili düzenlemeler olması lazım, memurların emeklilik statüsünü içeren düzenlemeler olması lazım, mali yönünü ilgilendiren düzenlemeler olması lazım. Şimdi, konuşmuş olduğumuz, memurlar bir suç işlediği takdirde, haklarında nasıl bir işlem yapılacağıyla ilgili soruşturma rejimi de, hiç şüphesiz ki, bu memur hukuku içerisinde yer alan ayrı bir düzenlemedir; ama, şunu hemen belirtmeliyim ki, milyonlarca memurumuz aileleriyle birlikte bizden böyle bir yasal düzenlemenin çıkarılmasını beklemiyor; asıl, içinde buldukları sosyal ve ekonomik sıkıntılardan nasıl kurtulacaklarına dair bu Parlamentodan çıkacak yasal düzenlemelerin özlemi içerisinde; onun için, sokakta yürüyorlar. Aman, kendileri suç işlediği takdirde haklarında uygulanacak olan bir yargılama hukuku çıksın diye yürüyorlar sokakta memurlar.

Hükümetimiz eksik olmasın, 2000 yılının ilk yarısı için memurlarımıza yüzde 15'lik bir artış öngördü. Yanılmıyorsam, ekimin 15'inde de bir vadiniz vardı. Hükümete soruyorum, memurlara bir yüzde 15 daha verecektiniz; ne oldu o?! Siz, önce, taahhütlerinizi bir yerine getirin bakalım.

Değerli arkadaşlarım, bir memur vatandaşımız geçen gün bana bir mektup yazmış. Yirmidört yıllık bir memur olduğunu, gerçekten zor geçindiğini, almış olduğu maaşın daha ayın ilk haftasında bittiğini söylüyor ve mektubuna bir de şiir eklemiş. Bana da bir vebal yüklemiş; sayın vekilim, eğer, bu şiirinden bir bölümü fırsat olur da Genel Kurulda okumazsan, hakkımı sana helal etmem diye de altına not düşmüş. Benim üstümde bir vebaldir. Onun şiirinden bir bölüm siz arkadaşlarıma okumak istiyorum. Zannediyorum, tüm memurlarımızın da hislerine tercüman oluyor. Yalnız, bu şiiri okuyunca, Zekai Tunca'nın bir şarkısını hatırlattı bana; çünkü, onun dizeleri üzerine yazılmış.

"Ete Ağıt" başlıklı şiirinde -bu memurumuz mektupta da belirtmiş- ekonomik nedenlerle belki aylardır evine et girmeyen bir memurumuz diyor ki,

Fallara da bakturdım, talihimde de yoksun,

Seni görmem imkânsız, rüyalarım olmasa.

Vitrinlerden bakıyor, fileme girmiyorsun,
Fiyat sormam imkânsız, rüyalarım olmasa.

Sevmesem özler miyim seni can pahasına,
100 gram da olsan, şöyle bir gün uğra bana,
Vallahi söylemem, ben bunu bir başkasına,
Sana doymam imkânsız, rüyalarım olmasa.

Yalvarırım, ne olur gel, 5 dakikanı ayır da,
Yaslan ateşe, sevindir, kokunu duyur da,
Süt kuzusu gibisin dağda, kırdı, bayırda,
Seni tutmam imkânsız, rüyalarım olmasa.

En vefakâr yarımdır, benim şu yavan ekmek,
Ne mümkün seni evimde, tencerede görmek,
Biraz çatalıma takıp da, koklayıp sevmek,
Seni yemem imkânsız, rüyalarım olmasa”

Diyor bir memur vatandaşıımız; bir şarkının dizelerini kullanarak, hislerini ifade ediyor:

Değerli kardeşlerim, değerli milletvekili arkadaşlarımız; gerçekten, memurlarımızın, çalışanların içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılar, kendilerini, böylesine duygusal da yapıyor. Onları anlamak mecburiyetindeyiz.

Memurlarımız, emekli olduklarında nasıl yaşayacaklarını düşünmüyorlar. Aldıkları maaşın yüzde 70'i ödeniyor; sanki, çalışırken yediklerinin, emekli olduktan sonra yarısını yemeleri gerekiyormuş gibi...

30 yılını doldurmuş memurlarımız, 1 inci derecenin sonuna gelecekler; ama, kadrosuzluk nedeniyle, bu konudaki düzenlemelerin eksikliği nedeniyle, 2 nci derecenin, belki 3 üncü derecenin sonunda tıkanıp kalmışlar.

Memurlarımız, çalışanlarımız, Parlamentodan, asıl bu sorunlarının çözülmesini bekliyor; ama, biz, şu anda ne yapıyoruz; memurlar suç işlediklerinde nasıl cezalandıracağız, bunlarla ilgili bir tasarıyı sevk etmişiz; hükümetimiz bunu sevk etmiş.

Sayın Bakanımıza soruyorum: Memurlarda suç işleyecek meçâl mi bıraktınız ki, onları, suç işlediklerinde yargılamayı düşünelim?!

Değerli arkadaşlarımız, deniliyor ki “ama, bir memur suç işlerse, yanına kâr mı kalsın?..” Tabii, doğru; bizim ülkemizde, memurlardan suç işleyen olursa, zaman zaman, zamanaşımına uğrayarak, bundan kurtulduğu da tatbikatta oluyor; bunlar da doğru.

Peki, bu yaptığımız yasal düzenlemeyle bu işi çözüyor muyuz; hayır. Niye; çünkü, şu düzenleme, düz memurlar içindir. Asıl, yetki elinde bulunan memurlarla ilgili özel statü zaten devam ediyor. Bakınız, bir de istisna rejimi var. Bu istisna rejimi içerisinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi istisna rejimine tabi, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ekindeki listede adı yazılı 40 küsur büyük

KİT istisna rejimine tabi. Yani, bu yasa, onlar hakkında uygulanmayacak. Bağ-Kur, SSK, İller Bankası, MTA, Elektrik İşleri Etüt İdaresi, TRT, bütün devlet bankaları, Devlet Demir Yolları, yargı mensupları, Silahlı Kuvvetler mensupları... Bunların hepsi, istisnai rejime tabi. Bu saydıklarım-dan biri suç işlediği takdirde, şimdi çıkaracağımız kanun, bunlar hakkında uygulanmayacak ki! O özel statü devam ediyor olacak.

Şimdi, Sayın Bakanuma sormak istiyorum. Memur ve kamu görevlilerinden ne kadarı, şimdi çıkarmakta olduğumuz bu kanuna tabidir; ne kadarı istisnai olarak dışarıdadır? Bunun bir hesabını yaptınız mı? Ben, tüm memurlarımızın oranının, bu kanunun içerisine girenler itibariyle, yüzde 50'nin altında olduğu kanaatindeyim.

Saygıdeğer milletvekilleri, o bakımdan, nafaka peşinde koşan, sadece evine helal lokma götürebilmenin gayreti içerisinde olan memurlarımızı cezalandırmayı veya onlar hakkında suç işlediklerinde uygulanacak yasal statüyü öne almanın, memurlarımıza bir saygısızlık olduğu kanaatindeyim.

Bu tasarımı benimsetebilmek için, iktidar ve iktidarı oluşturan siyasi partiler de, alışık bir metoda başvurdular dün; çünkü, tümü üzerinde yapılan konuşmaları büyük bir dikkatle izledim -kendisi şu anda burada yok, kimsenin de غيابında konuşmak istemem- Anavatan Partisi Grubu adına konuşan Denizli Milletvekilimiz Sayın Beyhan Aslan bir cümle kullanmış; konuşma metni burada -Sayın Başesgioğlu da dikkatle izliyor- şöyle diyor: "1913'lerde, padişahın kulları olan memurların yargıya karşı yönetim zırhıyla donatılması normaldi." Doğrusu, bu cümleyi fevkalade yadırgadım. 1913'lerde, padişahın kulları olan memurlar... İnanıyorum ve biliyorum ki, bizim kültürümüzde, kula kulluk yoktur, sadece Hakka kulluk vardır; ne geçmişte ne şimdi. Bunun bir sürçülisan olmuş olmasını temenni ediyorum; ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı.)

BAŞKAN - Lütfen toparlayınız efendim.

MEHMET ALİ ŞAHİN (Devamla) - Sayın Başkanım, sürem mi bitti? Tamamlıyorum.

Şimdi, benden önce konuşan arkadaşlarımız defalarca ifade ettiler. Şimdi, kurullarda olan yetkiyi bir tek şahsa verirseniz; yani, bir tek şahsı eğer görevlendirirseniz, bana, bu, daha çok padişahlığı hatırlatıyor; çünkü, padişahlık, yetkilerin tek kişide toplanmasının adıdır. Siz, kurulları bir tarafa bırakacaksınız, bunun adına da "demokraside ileriye gitmek, bir adım daha atmak" diyeceksiniz... Sayın Bakanımız böyle söyledi. Hayır, kurulları devreden çıkarıp bir tek kişide yetkiyi toplarsanız, bu, padişahlığa benzer bir anlayış olur, demokrasiden geriye doğru bir adım olur. Demokrasi, çoğunluğun adıdır, çoğunluk rejiminin adıdır. Demokrasi, halkın giderek etkinlik kazandığı, yetkilerin giderek halka; yani, çoğunluğa devredildiği bir rejimin adıdır. O bakımdan, bu tasarının, hem Anayasaya hem demokrasi ilkelerine, bazı maddeleri itibariyle, karşı olduğu düşüncesindeyim. Bu kurul konusu değiştirilmemiş olsaydı, çok daha doğru olurdu diye düşünüyorum.

Sürem doldu; hepimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına konuşmalara geçiyoruz

Sayın Yasin Hatiboğlu, konuşacak mısınız efendim?

YASIN HATİBOĞLU (Çorum) - Vazgeçtim efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Ramazan Toprak?..

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Vazgeçtim Sayın Başkan; yalnız, Sayın Bakana bir sorum olacaktır.

BAŞKAN – Buyurun.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, Sayın Bakandan delaletinizle, bir hususu aydınlatması için bir sorum olacak. Sorum şu: Tasarımın 8 inci maddesinin birinci paragrafında, soruşturma izni, şikâyet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak, ileride, soruşturma sırasında ortaya çıkan suçlar var; anladık. Bir de, ikinci paragrafında, ilk izin verilen olay veya konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir olay çıktığında yeniden izin alınmasına ilişkin bir prosedür getirilmektedir. Şimdi, ilk suç için otuz artı onbeş toplam kırkbeş günlük ön inceleme süresi tanıdık. Kırkdördüncü gününde yeni ve farklı bir suç ortaya çıktı. Bu takdirde –kırkdördüncü gün- biz, kırkdört artı kırkbeş gün ilave bir süre mi tanyacağız, yoksa, kırkdört günden sonra bir gün için, yeni suç için bir süre mi tanyacağız? Bu konu tasarı metninde açık değil, bu hususun açıklığa kavuşturulmasını talep ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Sayın Başkan, bu konuda duraksamaya yer yoktur; yeni izin, yeni süreyi getirir.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

8 inci maddeyle ilgili müzakereler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde herhangi bir önerge yok.

Maddeyi, Komisyondan geldiği şekilde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum :

İtiraz

MADDE 9. – Yetkili merci, soruşturma izni vermediği takdirde gerekçeli kararını şikâyetçiye, ifadesi alınmışsa hakkında inceleme yapılana ve her halde ilgili Cumhuriyet başsavcılığına bildirir.

Bildirimim tebliğinden itibaren onbeş gün içinde şikâyetçi veya Cumhuriyet başsavcılığı, bu karar aleyhine itiraz yoluna gidebilir.

İtiraza, 3 üncü maddenin (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde sayılanlar için Danıştayın ilgili dairesi, diğerleri için yetkili merciin yargı çevresinde bulunduğu bölge idare mahkemesi bakar.

İtirazlar öncelikle incelenir ve karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.

BAŞKAN – Gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak'a ait.

Buyurun Sayın Toprak.

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; görüşmekte olduğumuz tasarının 9 uncu maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, görüşlerimi açıklamak üzere huzurlarınızdayım.

Tasarının 9 uncu maddesi, itiraz prosedürüne yöneliktir. Şimdi, bu tasarının genel gerekçesinden, Sayın Hükümetin bir cümlesini aktaracağım: "Soruşturmanın basit, etkili ve süratli biçimde işlenmesini sağlamak ve suçların cezasız kalmasını engellemek amacıyla bu tasarı hazırlanmıştır." Peki, bu tasarıyla bu sonuç doğuyor mu; buna olumlu cevap vermek isterdik; ancak, doğmuyor. Şöyle ki: Bir suç işlendiği iddia, ihbar veya şikâyet edildi, otuz artı onbeş, toplam kırkbeş gün. Az önce sorduğum soru gereği yeni bir suç ortaya çıktı, bir kırkbeş gün ilavesiyle etti doksan gün. Bu kararın yazışma süreci ve ilgililerin onbeş günlük şikâyet süresi eklendi, yaklaşık yüzon yüzonbeş gün. Akabinde, bu mevcut tasarıda itiraz üzerine yapılacak yargılama süreci için herhangi bir süre tanınmıyor; yani, bu çok daha uzun bir süre olabilir, altı ay, bir yıl, iki yıl olabilir; bu süreyi eklediğiniz zaman, bir yılı bir hayli aşkın bir süre ortaya çıkarıyor.

Şimdi, bir yıldan fazla bir süreyle sürdüncemede kalmış bir iddiayı düşünelim, bir isnadı düşünelim, bu, ne memuru korur ne de bu yasayla korunması düşünülen kamu ve devletin otoritesini korur. Yalnız, Sayın Hükümetin bu konuda mutabık kaldığı, biraz sonra görüleceğimiz, mutabık kalınan bir önergeyle, itiraz üzerine yargılama sürecinin üç ay olması öngörülmüş. Böyle olduğu halde, bu kabul edildiği takdirde bile, mevcut uzatma süreleri, yazışma süreleri ve itiraz süreci üst üste eklendiğinde, neredeyse bir yılı yakın bir süre geçiyor.

Şimdi, ön incelemeyi yapan kişiler, ilgili kamu kurum veya kuruluşunda görevli personel, yani hukukçu sıfatını taşımayan kişiler. Bu kişiler -iyiniyetle veya artıniyetle- hukukçu sıfatını taşımadıkları için, ön inceleme yapayım derken, delillerin karartılması konusunda, gerçekten ciddi hatalara düşeceklerdir. Bu, bir varsayım değil; geçmişte yapılan uygulamalara bakıldığında, bu düşüncenin çok somut bir gerçeklik olduğu ortadadır.

Şimdi, biz, neredeyse bir yılı aşan bir izin süreci, yani yargılama süreci öncesinde, konunun yargıya intikal etmediği bir yıllık süreci düşünelim; bu, bir ceza yargılamasıdır. Ceza yargılamasında aslanan, delillerin sıcağı sıcağına toparlanmasıdır. Bunun temel amacı, delillerin zamana bağlı olarak kararmasını, değişmesini, ortadan kalkmasını engellemektir. Biz, bu bir yıllık süreci göz önüne aldığımızdan, galiba, bu tasarıyla amaçlanan -gerekçede aynen ifade ediliyor- etkili bir biçimde yargılama sürecinin sağlanması amacına hiçbir zaman ulaşılmayacak. Yani, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ciddi eleştirilerine maruz kalan Memurin Muhakematı Hakkında Kanuna ilişkin bütün eleştiriler, tenkitler, bu tasarıyla ortadan kaldırılmış değil, aynen devam edecek.

Bu konuda, elbette, ciddi olarak yapılabilecek şeyler vardı; ancak, ben, bu konuda ciddi uzlaşma zemini olmasına rağmen, 57 nci sayın hükümetin, bu konunun, âdeta, muhalefetin sesine kulaklarını tıkamak suretiyle, alelacele hazırlanmış bir düzenleme olduğunu düşünüyorum. Her ne kadar, zaman itibarıyla çok eski de olsa, ortaya konulan eleştiriler çok ciddidir.

Yeni bir şey getirilmiyor. Süreci hızlandırılmıyordur; ancak, az önce maddelerle somut olarak ifade ettiğim süreler dikkate alındığında, nereden bakarsanız bakın, bir yıllık bir ön inceleme aşaması var. Âdeta "yönelimsel güvence" dediğimiz idarî teminat sistemi, bütün anlayışıyla, kurum ve kuruluşlarıyla, sistemiyle, mantalitesiyle, aynen, bu yeni yasaya da hâkim olmuş vaziyette. Yeni bir şey getirilmiyor; bunu tekrar tekrar ifade etmenin bir anlamı yok.

Birinci derecede sorumluluk mevkiinde olan insanlar zaten bu yasa kapsamı dışına çıkarılmış vaziyette. Önceki konuşmada ifade ettim ve benden önce konuşan değerli habibimiz de bu konuda ciddi eleştirilerini dile getirdi; istisnaların bu kadar yaygınlaştığı, artık, ortada kural diye bir şeyin kalmadığı bu yasanın kapsamı da yok. Kamu hizmeti yürüten, birinci derecede sorumluluk taşımayan düz memur statüsündeki kamu görevlilerinin, çok da kritik nitelik arz etmeyen birtakım eylemleri, suçları nedeniyle uygulama alanı kalan bu Memurin Muhakematı Hakkında Kanunun

kaldırılması ve bu suretle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu konuda bize yönelecek yeni tenkitlerinin ortadan kaldırılması imkânı hâlâ mevcut. O nedenle, bu tasarı geri çekilebilir. Ciddî olarak ileri sürülen eleştiriler dikkate alınarak, gerçekten, yargı birliğine hizmet eden, yargısal güvencyeyi esas alan bir anlayışla, yeniden ve fevkalade güzel düzenlemeler yapma imkânımız hâlâ mevcuttur.

Ben, bu duygu ve düşüncelerle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Toprak.

Doğru Yol Partisinin görüşlerini, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Ankan Bedük ifade edecektir.

Buyurun Sayın Bedük.

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısının 9 uncu maddesi üzerinde Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; şahsım ve Grubum adına Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, eğer, bu kanun tasarısı, gerçekten, bir hukuk sistemini, hukukun üstünlüğünü temin edecek bir reform niteliğinde olsaydı, burada, zevkle, müştereken, güzel bir çalışma yapma imkânına kavuşmuş olurduk; ama, bunu söyleyememenin üzüntüsünü taşıyorum. O sebeple de, kanun tasarısının 9 uncu maddesi konusunu sizlerle birlikte tahlil etmek istiyorum.

Bütün konuşmacı arkadaşlarımı dinledim; gerçekten, bu kanun tasarısı, doğrudan doğruya, bir pansuman tedbir mahiyetinde gündeme gelmektedir; yani, devletin diğer organlarında hiçbir değişiklik yapmadan, sistemde bir değişiklik yapmadan, sadece bir tarafını alıyor, oradan gidiyoruz. Eğer, gerçekten, hukukun üstünlüğünü sağlamak istiyorsak, bir hukuk reformunu özellikle gündeme getirerek, bugün, Türkiye ile ilgili, devletimizle ilgili yapılmakta olan bir kısım tenkitleri de ortadan kaldırmak mümkündür; ister 129 uncu maddenin kaldırılması, ister 144 üncü maddenin, ister diğerleri...

Biraz evvel bir değerli konuşmacı, hangi kurum ve kuruluşlarda hangi görevlilerin bu kanuna tabi olmayacağını çok açık ve net bir şekilde ifade etti. Bütün bunlara karşın, halen daha, bu kanun tasarısının görüşülmesi konusunu ısrarla gündeme getirmeyi ve bunun üzerinde müzakere yapmayı, doğrusunu isterseniz, içimize sindiremiyoruz ve içimize sindiremeye sindiremeye konuşuyoruz, müzakere ediyoruz.

Ben, hemen size bir hususu ifade etmek istiyorum. Biraz evvel bir arkadaşım bana sordu; hukukta sıratlı bir şekilde yargılamayı yapmak için ne gerekir; sistemde değişiklik lazım, yargılama sisteminde değişiklik lazım, yargıda bağımsızlığı temin etmek lazım. Diyelim ki, savcıya niyabeten görev yapmakta olan polislerle ilgili devamlı konuşuluyor... Savcıya niyabeten yapıyor bu.

Değerli arkadaşlarım, savcı, sorgulamanın her safhasında gündeme girmek ve el atmak mecburiyetindedir; kaldı ki, o yetkiyi de kaldırabilirsiniz. "Polisler, sadece, belge, bilgi ve delil toplar" dersiniz, onun dışında da hiçbir konuya onu sokmazsınız; ister jandarma olsun, ister polis olsun. "Bu, daha ziyade onu ilgilendiriyor" dediler de, onun için söylüyorum, örnek vermiş istiyorum. Savcı sayısını artırarsınız, her olayın sorgulamasını doğrudan doğruya savcıya verirsiniz; böylece, polis veya jandarma savcıya niyabeten görev yapmaz, bu şekilde de itham edilmez, devlet de bu kadar acımasız bir şekilde cezalandırmaz, değişik uluslararası ilişkilerde de bu noktaya gelinmez. O sebeple, savcı sayısını artırmak, yetkilerini geliştirmek ve her olaya müdahil pozisyonuna sokmak, meseleyi kökünden çözümlenmek bakımından çok önemli unsurlardan bir tanesidir diye değerlendirmek istiyorum; onu, özellikle hatırlatmak istedim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; itiraz maddesinde, işin başlangıcında, çok enteresan bir değerlendirme olduğunu gördüm. Ben, aslında, bununla ilgili çok geniş bir çalışma yapmıştım; ama, mutabakat sağlayarak getirilen bir önerge nedeniyle bundan vazgeçiyorum.

Aslında, kanun tasarısının bu maddesine baktığımızda "Yetkili merci, soruşturma izni vermediği takdirde, gerekçeli kararını şikâyetçiye, ifadesi alınmışsa, hakkında inceleme yapılana ve her halde ilgili cumhuriyet başsavlığına bildirir" deniliyor. Doğru, bildirir; geçmişte de bu böyle. Devamında "Bildirimden tebliğinden itibaren onbeş gün içinde şikâyetçi veya cumhuriyet başsavlığı, bu karar aleyhine itiraz yoluna gidebilir" deniliyor. Yani, şikâyetçi itiraz ediyor, cumhuriyet başsavcısı da itiraz ediyor, peki, şikâyet edilen memur ne yapıyor; kaderine razı oluyor "beklesin bakalım" deniliyor. Bu şekilde, kişi hakkını ortadan kaldıran, antidemokratik hükümler taşıyan bir madde olarak karşımıza çıkmıştı. Bu madde, yetkili mercinin soruşturma izni vermemesi durumunda, şikâyetçiye ve cumhuriyet başsavlığına itiraz hakkı vermesine rağmen, hakkında soruşturma izni istenen memura itiraz hakkı vermemekteydi. Şu anda görüştüğümüz maddede bu var. Bugünkü hukukumuzda yer alan bu hakkın ortadan kaldırılması, kişi hakları bakımından geriye gidişin bir ifadesiydi. Memura, kişilik hakkı bakımından bir itiraz imkânı bile tanınmamaktaydı. Bu düzenleme, bu biçimiyle, Anayasaya da aykırıydı. Kişinin savunma hakkının itiraz evresi cindenden alınmakta ve kamu görevlisinin ceza mahkemesinde yargılanması kararı tamamen bir mercie verilmekteydi. Ne diyor: "Cumhuriyet başsavcısı eğer bunun asılsız olduğunu tespit ederse, resen dava açar." Peki, açmazsa ne olacak; memur, haksız bir isnatla karşı karşıya kalmışsa, kalacak.

Değerli milletvekilleri, onun için, bununla ilgili verilmiş olan önergeyi eğer dikkatle ele alırsanız, memnun olacağız; çünkü, "soruşturma açılışın" kararına karşı da, muhatap olan memurun itiraz hakkı olmalıdır. Haksız bir şekilde itham edilen kişiye, doğrudan doğruya buna itiraz ederek idari mercie gitme hakkını vermemiz, Anayasaya da daha uygun olur. Bakın, bir idari kurumun veya kuruluşun veya görevlinin verdiği bir kısım kararlar veya tasarruflar aleyhine yargıya gitme hakkı, anayasal bir haktır. 125 inci madde ne diyor: "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." Kamu hizmetleriyle ilgili imtiyaz şartnamesi ve sözleşmesi, daha sonra da yaptığımız değişiklikleri ihtiva ediyor. Dolayısıyla, 9 uncu maddede getirilen yenilikle birlikte, buna itiraz imkânının, özellikle şikâyet olunan, hakkında soruşturma açılan kişiye verilmesi, aynı zamanda bir anayasal gerekliliktir. Ümit ediyorum ki, bu konuda getirilmiş olan bu düzenleme yerine getirilecek ve Yüce Heyetiniz tarafından uygun bulunacaktır. "İtirazların öncelikle incelenmesi ve en geç üç ay içerisinde karara bağlanması, verilen kararların da kesin olması" şeklindeki ifade, bir noktada, uygulamada bugüne kadar uzayan bir sürecin kısaltılmasına yönelik getirilen bir tedbirdir ve isabetlidir.

Bu duygular içerisinde, getirilen bu değişikliği, bütün partilerimizin de imzaladığı, bizim itirazımızın da olduğu ve bu suretle getirilen bir yeniliği, doğrusunu isterseniz, Anayasaya uygunluk açısından da değerlendirmek suretiyle olumlu bulduğumuzu belirtiyor; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Bedük.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahısları adına ilk söz, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu'nun.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Vazgeçtim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tunceli Milletvekili, Sayın Kamer Genç; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında, bu madde, çok önemli bir madde ve bu maddede, açıkça, Anayasa ihlali var; ama, kimsenin dikkatini çekmemiş.

Değerli milletvekilleri, tabii, ben, aslında, 3 üncü maddede de söz istemiştim. Dışarıda, kurultayımız nedeniyle gelen misafirlerimiz vardı; onlarla ilgilenmek durumunda olduğum için, 3 üncü maddede buraya gelemedim.

Değerli milletvekilleri, bu maddede, aslında, 3 üncü maddeyle birlikte incelenmesi gereken bir durum var. Bir defa, Cumhurbaşkanının tek başına aldığı kararlar aleyhine, Anayasa Mahkemesi dahil, hiçbir mercie gidilmeyeceği konusunda Anayasanın 105 inci maddesinde hüküm var; ama, bu maddede, bakın, ne diyoruz: "İtiraza, 3 üncü maddenin (e), (f), (g) ve (h)..." 3 üncü maddenin (g) bendinde "Cumhurbaşkanlığında görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri hakkında Cumhurbaşkanı karar verir" deniliyor. (g) bendine göre, Cumhurbaşkanı kararına karşı yargı yolunu açıyoruz... Anayasanın 105 inci maddesine açıkça aykırı. Biz, bunu Komisyonunda söyledik. Komisyon, bunu rapora bağlarken, yanlış bağlanmış. Tutanakları açsınlar, baksınlar. Hatta, biz "Cumhurbaşkanı, kendi Genel Sekreterine verdiği talimat dahilinde -zaten, Meclis Başkanı da öyle, Cumhurbaşkanı da öyle- eğer, suiistimal yapılmışsa, soruşturma konusu olan fiili işletmiştir; zaten, bunlar hakkında izin veremez" dedik; ama, Komisyonunda yaptığımız bu konuşmalar havaya uçmuş. Tutanaklarda vardır da, Komisyon metnine geçmemiş. Biz, bu (g) bendini değiştirdik. Bu Anayasa hükmü, yani, biz, Anayasayı da değiştirmedikimize göre... Biz, dedik ki, Cumhurbaşkanının tek başına verdiği emirler aleyhinde, Anayasa Mahkemesi dahil, hiçbir mercie gidilmez. Açın, tutanakları bakın; ama, bu madde Genel Kurula gelirken, maalesef, Komisyonun aldığı bu karar ortadan kalkmış. Sayın Bakan yahut Komisyon çıksın açıklasın. Ben, aslında istiyorum, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterinin yaptığı işlemler buraya gelsin, daha doğrusu itiraz konusu edilsin; ama, Anayasa var... Anayasayı ister kabul edelim, ister reddedelim.

Değerli milletvekilleri, şimdi, bu, itirazla ilgili hüküm de çok fantazi bir hüküm. Yani, düşünemiyor musunuz; özellikle Meclis Genel Sekreteri, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Başbakan ve bakanın işlemleri aleyhine, cumhuriyet başsavcılarının veya cumhuriyet savcılarının itiraz etme olayı çok zor bir olay. Düşünebiliyor musunuz, komisyonunda Sayın Bakana sordum -Sayın Bakana büyük saygı duyuyorum- Sayın Bakan dedim, yani, siz, Başbakanın herhangi bir emri karşısında direnebiliyor musunuz? Direnemezsiniz, mümkün değil. Yani, işte, Başbakanı çok kızdırırsanız, direnirseniz, Başbakan, tutar -Sayın Bakanı tenzih ediyorum, yani, genel olarak konuşuyorum- Cumhurbaşkanına yazıyı yazar "bu bakanı görevinden al" der. Anayasada böyle bir sistem var. Şimdi, bakan hakkında dahi olmayan bir güvenceyi, cumhuriyet savcısı veya başsavcısı; düşünemiyor musunuz, bir bakan, bir Başbakan, Cumhurbaşkanı veyahut da Meclis Başkanı soruşturma izni vermiyorum diyor ve ondan sonra, cumhuriyet başsavcısı buna itiraz edecek. Kimin haddine?! O zaman, o cumhuriyet savcısı, ertesi gün soluğu Tunceli'de alacak veya Hakkâri'de alacak. Bu, Türkiye'nin gerçekleri değil mi beyler?! Efendiler... Öyle diyelim... Tabii, hanımefendiler de var da, hepsini kastedelim. Onun için, madde, bir defa, Anayasaya aykırı. Anayasaya aykırı olan bir maddeyi, bence, Komisyonun ve hükümetin geri alıp, yeniden düzenlemesi lazım. Bilmiyorum, yani, herhalde, herkesin bir okuma-yazma... Yani, milletvekili seçilmek için okuma-yazma şartı var ya, ilkokul mezunu olma şartı var. Okuma-yazma bilmeden de ilkokul diploması almak, herhalde mümkün değil. O bakımdan, Anayasanın 105 inci maddesine aykırı; çünkü, Cumhurbaşkanı, genel sekreteri hakkında soruşturma iznini vermezse, buna karşı Danıştaya gitmek mümkün değil.

İşte, biz, daha önceden yaptığımız konuşmalarda dedik ki, bu Memurin Muhakemat Kanununun amacı, suç işleyen, suç işlediği öne sürülen memur hakkında soruşturma izni vermenin prosedürünü hızlandırmak için bence bu sistemin tek şeye ihtiyacı var: Bu sistemi kaldırmıyorsak, buna bir süre tayin edelim; yani, bu kırk günlük süreyi oraya monte edelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, toparlayalım.

KAMER GENÇ (Devamla) – Kusura bakmayın, zaman da çok çabuk geçiyor.

Yani, bu süreyi oraya monte edelim. Hiç böyle fantazi fikirler, düzenlemeler getirmeye gerek yok. Çünkü, ilçe idare kurulunun yetkisini kaymakama, il idare kurulunun yetkisini valiye vererek veyahut da başbakan da... Hele Başbakan... Türkiye’de bu kadar meşgul olan bir kişi, bir kişi hakkında soruşturma izni verecek; bu mümkün mü?!

Bir de burada bir tenakuz var; yani, Bakanlar Kurulu kararıyla atanan kişi ile, üçlü kararnemeye atanan kişi hakkında soruşturma iznini bakan veriyor, Başbakanlık merkez teşkilatında çalışan personel hakkında izni Başbakan veriyor. Yani, çok saçma sapan bir düzenleme. Yani, kusura bakmayın; biz Anadolu insanı olduğumuz için, ifademizi biraz kaba sözlerle ifade ediyoruz; ama, artık, kusura bakmazsınız.

Gerçekten çok kötü bir düzenleme, Anayasaya aykırı bir düzenleme. Onun için, rica ediyorum, komisyon ve hükümet bunu geri alsın, Anayasaya uygun hale getirsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Genç, maksat anlaşılmıştır.

KAMER GENÇ (Devamla) – Bir cümle daha söyleyeyim.

BAŞKAN – Son cümleniz... Peki efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Şimdi Cumhurbaşkanlığı konusuna gelince. Çankaya’da çok önemli inşaatlar yapıldı; ayrıca, Çankaya’da bir memurun suiistimalleri çıktı ortaya. Bunları soruşturmak lazım.

Şimdi, değerli milletvekilleri, kimse, yargılamadan kaçmamalıdır. Kim suç işlemişse, bunun hesabını vermek zorunda; yani, Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri... Cumhurbaşkanı vatani ihanet suçundan dolayı yargılanamaz; ama...

BAŞKAN – Sayın Genç, beş cümle oldu...

KAMER GENÇ (Devamla) – Bir şeye getiriyorum...

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri de bu kanuna göre... Yani, bu şekilde çıksa bile, Anayasa Mahkemesine gidecek, bu iptal edilecek ve dolayısıyla, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri de yargılanamaz duruma gelecek. Onun için, Meclis Başkanı, Cumhurbaşkanına da vekâlet ettiği için, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri hakkında verilecek kararın, bana göre, hiç olmazsa, yargı yolunun açık tutulması bakımından, Meclis Başkanına verilmesi lazım.

Bunları belirtmek için söyledim. Tabii, arkadaşlar çok sabırsızlanıyorlar.

Saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genç.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANİ HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Sayın Genç, anayasal bir sortuna değındiğı için, o konuda kısa bir açıklama yapmak istiyorum.

Şüphesiz, Anayasa hükümleri bir kanunda bertaraf edilemez. Anayasaya aykırı bir kanun çıkarılması da söz konusu değildir. Örneğın, daha önce burada sözünü ettiğimiz, önıncelemeyle görevlendirilenlerin, kendilerini görevlendirenlerin yetkilerini kullanmalarıyla ilgili hüküm anlatırken, ben, Anayasanın 127 nci maddesinde, soruşturma veya kovuşturma açıldıktan sonra İçişleri Bakanına tanınan yetkinin saklı olduğunu söylemeye gerek duymadım.

Burada da, Anayasanın 125 inci maddesinde, Sayın Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemlerin yargı denetimi dışında olduğu konusundaki hüküm de, elbette saklıdır; ama, bir kanunla bir Anayasa hükümünü saklı tutmak söz konusu değildir; ama, Sayın Genç'in sözünü ettiği 3 üncü maddenin (g) bendinde, bu durum, sadece Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri bakımından söz konusudur. Aynı maddede, Cumhurbaşkanlığında görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterinin izin vereceğı belirtilmiştir.

Sayın Genç'in sözünü ettiği inşaatlarla ilgili olarak da...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Genel Sekreter ne oluyor? Genel Sekretere, Cumhurbaşkanı soruşturma izni vermezse; bu maddeye göre, (g) bendine göre Danıştaya gitmesi lazım. Efendim, bizim okuma yazmamız var herhalde.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım lütfen.

ADALET BAKANİ HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Sayın Genç, bu kanun, Anayasa sınırları içerisinde geçerli olan bir kanundur...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, Anayasa ayrı, kanun ayrıdır.

ADALET BAKANİ HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – ... (g) bendinde Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinin vereceğı veya vermeyeceğı izinler de söz konusu edilmiştir; O bakımdan, bu getirilen hükmün işlerliği vardır; ama, Sayın Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler yargı denetimi dışındadır. Bu, 125 inci madde hükümdür. Bunun yasayla bertaraf edilmesi söz konusu değildir. Bu maddeyi, bu çerçeve içerisinde değerlendirmek gerekir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, burada, eğer konuşmalar bittiyse, bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN – Açıklamanız tamamlandı değil mi Sayın Bakanım?

ADALET BAKANİ HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Evet efendim.

BAŞKAN – Böylece, uygulamacılar için zaııtlara da geçmiş oldu, Sayın Bakanın da açıklamalarıyla.

Buyurun sorunuzu sorun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sorum şu: Şimdi, bakın (g) bendi "Cumhurbaşkanlığında görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri hakkında Cumhurbaşkanı karar verir" diyor. Şimdi, Sayın Bakan diyor ki: "Efendim, bu son cümleyi ayıramayız ki..." Yani, bir kanun hükmünü belirtiyoruz, bir kanun hükmünü vadediyorsak, bu kanun hükmü, bütün lafzı ve ruhuyla şeydir. Efendim "Anayasada bir hükümle, Cumhurbaşkanlığı işlemlerine karşı yargı yolu kapalıdır" diyor. O zaman, burada da bunu belirtelim; yani, şimdi, biz, böyle, çok zımnı ifadeler diyemeyiz ki. Burada, Anayasaya açıkça aykırı bir hüküm ifade ediyor.

BAŞKAN – Sayın Genç, öneriyor musunuz, soru mu soruyorsunuz?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Soru soruyorum efendim; ama, Sayın Bakan yanlış bir açıklama yapıyor. Yani diyor ki: (g) bendinde Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri hakkındaki soruşturmaya Cumhurbaşkanı izin vermezse, buna karşı yargı yolu kapalı. Madde böyle değil ki; maddede “Danıştaya gidilir” diyor.

BAŞKAN – Sorunuz ne efendim?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sorum; bakın diyorum ki... “İtiraz” diyor... “İtiraza, 3 üncü maddenin (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde sayılanlar için Danıştayın ilgili dairesi” diyor. Şimdi, (g) bendini okuyalım: “Cumhurbaşkanlığında görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri hakkında Cumhurbaşkanı karar verir” diyor. Cumhurbaşkanlığının verdiği karara karşı, Danıştaya gidiliyor Sayın Başkan; Sayın Bakanın “efendim, gidemez” demesi, bana göre bir faraziye. Kanunda belirtmemiz lazım.

BAŞKAN – Sorunuz “gidiliyor mu gidilmiyor mu” şeklinde mi efendim?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Gidiliyor efendim; bu hükme göre gidiliyor.

BAŞKAN – O zaman soru sormuyorsunuz efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır; yani, gitmeyi nasıl engelliyor Sayın Bakan diyorum. Kanunda “Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri hakkında soruşturma iznini Cumhurbaşkanı verir” diyoruz. Kanunda diyor muyuz, demiyor muyuz? “Buna karşı itiraza da Danıştay ilgili dairesine gider” diyoruz. Sayın Bakan “hayır, Anayasa buna engel” diyor. Kanun buna engel değil... Olur mu böyle?!

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Bir şey söyleyecek misiniz Sayın Bakan?

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Demin söylediklerimde, Sayın Genç’in bu sözlerinin cevabı mevcuttur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bedük, buyurun.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakanımız... Özellikle, şimdi Sayın Genç’in söylediğine ben de katılıyorum; o bakımdan, söyleyeceğim.

3 üncü maddede, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri hakkında soruşturma açma yetkisi, doğrudan doğruya Cumhurbaşkanının bizzatî kendi kararına bağlıdır; yetki de kendisine aittir. Gerçekten, ifade ettiği gibi, Anayasanın 105 inci maddesinde, Cumhurbaşkanının resen imzaladığı kararlar ve emirler -karardır bu netice itibarıyla- aleyhine, Anayasa Mahkemesi dahil, yargı mercilerine başvurulamayacağına dair açık ve sarîh bir hüküm vardır.

Şimdi, bir taraftan da, itiraz maddesinde, 9 uncu maddede, (e), (f), (g), (h) bentleriyle ilgili olarak, itirazın hangi mercilere yapılacağını açık olarak ortaya koymuş; bu itibarla, 3 üncü maddede ifade edilen ve Cumhurbaşkanının da doğrudan doğruya imzaladığı (g) bendindeki sayılanlar arasında olduğuna göre, buraya, Cumhurbaşkanının resen yetkisine dahil olan kısmı istisna etmek daha doğru değil midir? Yani, gerçi, Anayasada “istisna ile ifade edilmez” diye bir şey var, ama “bu hüküm uygulanmaz” denmesi lazım geldiği kanaatini taşıyorum. Aksi halde, o zaman bu, Anayasaya tam ve açık bir şekilde net olarak aykırı olur. O kısım, sadece Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteriyle ilgili olan kısım; diğerleriyle ilgili olarak demiyorum; sadece Cumhurbaşkanlığının Genel Sekreteri hakkında verilmiş olan yetki kısmı Anayasaya aykırı olur. O kısmın çıkması lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, ben konuşmamda ben bunu söyledim. Biz, komisyonunda, böyle düzenlensin dedik...

BAŞKAN – Söylediniz efendim, sorunuzda da söylediniz, Sayın Bakan da cevap verdiler efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama, bir de şunu söylemek istiyorum: Acaba Cumhurbaşkanlığı'nın Genel Sekterini yargılamadığı bırakmak hukuka uygun mudur? Yani, yeni bir imparatorluk kuruyoruz. Hadi, Cumhurbaşkanı tamam, yani, yargılanmasın; ama, genel sekreteri niye yargılanmasın canım; olur mu böyle bir şey?! (MHP sıralarından "doğru söylüyor" sesleri)

Bu nasıl yönettim, nasıl iktidar? Sağır iktidar olmayın arkadaşlar.

BAŞKAN – Başka soru var mı efendim?.. Başka soru olmadığı anlaşıldı.

İki önerge var; önergeleri sırasıyla okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 9 uncu maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen
Ankara

İsmail Köse
Erzurum

Beyhan Aslan
Denizli

Saffet Arkan Bedik
Ankara

Bülent Arıncı
Manisa

"Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikâyetçiye bildirir."

"Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise cumhuriyet başsavcılığı veya şikâyetçi itiraz yoluna gidebilir. İtiraz süresi, yetkili mercein kararının tebliğinden itibaren on gündür."

"İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir."

BAŞKAN – İkinci ve son önergeyi okutup, işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı tasarının 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasından sonra, üçüncü fıkra olarak gelmek üzere aşağıdaki hükmün eklenmesini arz ve teklif ederim.

Yasin Hatiboğlu
Çorum

"İzin verilmesi halinde, hakkında inceleme yapılan kimse, bildirimim tebliğini takip eden on-beş gün içinde, dördüncü fıkrada belirtilen yollarla itirazda bulunabilir."

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkanım, anlıyorum ki müşterek önerge var. 4 Kasım 1999 günü, bundan ondört gün önce Adalet Komisyonunda verdiğim bu önergeye, Sayın Hükümetin ve Sayın Komisyonun sahip çıkmış olmasından bahtiyarlık duyuyor ve buna teberrükten de önergemi çekiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tek önerge kalmış oluyor; o önergeyi tekrar okutup işleme alacağım :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 198 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısının 9 uncu maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen

(Ankara)

ve arkadaşları

“Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikâyetçiye bildirir.”

“Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise cumhuriyet başsavcılığı veya şikâyetçi itiraz yoluna gidebilir. İtiraz süresi, yetkili mercinin kararının tebliğinden itibaren on gündür.”

“İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.”

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Sayın Başkan, çoğunluğumuz olmadığı için önergeye katılamıyoruz; ancak, önergeyle, memur veya diğer kamu görevlisine de soruşturma iznine karşı itiraz olanağı tanınması gützel bir harekettir. Benimsemiğimizi söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Hükümet?..

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) – Katılıyoruz.

BAŞKAN – Komisyonun benimseyip Hükümetin katıldığı önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, burada, bu maddeyle ilgili olarak dile getirdiğimiz Anayasaya aykırılık konusu çok önemli bir olay.

BAŞKAN – Kayıtlara geçti efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kayıtlara geçti; ama, bu Meclisin de bir kişiliği var yani, rica ediyorum..

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Kamer Genç'in ifade ettiği konuya ben de katılıyorum. Sayın Bakanın, açıklamasını lütfen bir kez daha yapmasını diliyorum; çünkü, Cumhurbaşkanının resen aldığı kararlar ilgili o konu muallakta kaldı. Nasıl çözümleneceği, yani uygulamada nasıl bir durumla karşılaşılacağını öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bedük, Sayın Genç'in ve zatâlinizin sorularına Sayın Bakan cevap verdiler.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Efendim, ben anlamadım, tekrar bir açıklarsa memnun olacağım. Rica ediyorum efendim.

BAŞKAN – Önergelere geçtik, tekrar soru sormak mümkün değil. Bir şeye müsaade eder misiniz...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, aydınlanmak için istiyorum, yani aydınlanmak bakımından soruyorum.

BAŞKAN – Maddeyi oylayacağım. Bir şeye müsaade eder misiniz...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Karar yetersayısı istiyorum Sayın Başkan.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Oylamaya geçtik, oylamaya; isteyemezsin.

BAŞKAN – Bir müsaade eder misiniz...

Beş üyeye beraber bunu istisna edecek bir önerge vermeniz mümkündür; o zaman durum çok daha netleşirdi.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Efendim, biraz evvelki açıklamayı anlamadığım için söylüyorum, yani tekrar bir açıklama yapmasını istiyorum; istisna mıdır değil midir diye.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Daha kanun çok Sayın Başkanım, görüşürsün bitene kadar, daha 9-10 madde var sonuna kadar.

BAŞKAN – Efendim, tutanaklarda var, hemen getirebilirler.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Karar yetersayısı istiyorum Sayın Başkan.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Aydınlanalım diyoruz...

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Daha sabaha kadar çalışacağız.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sabaha kadar değil, saat 24.00'e kadar.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Cumartesi, pazar da dahil.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır, 24.00'e kadar çalışacağız.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, önerge kabul edilmiştir.

Şimdi, görüşmekte olduğunuz 9 uncu maddeyi...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Karar yetersayısıyla beraber oylayalım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Oylamaya geçtik.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır hayır, henüz geçmedik.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Geçtik.

BAŞKAN – ...9 uncu maddeyi yapılan değişikliklerle oylarınıza sunuyorum ve karar yetersayısı arayacağım: Kabul edenler lütfen işaret etsinler...

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – Ben dışarıdakileri çağırıp geleyim.

BAŞKAN – Kabul etmeyenler...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, reddedilmiştir; bir kişinin oyu çok önemlidir. (Alışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 9 uncu maddenin oylamasında karar yetersayısı yoktur. Ara vermemez halinde, çalışma süremizin, zaten, sonuna geleceğiz. Bu sebeple, 6 ilde uygulanmakta olan olağanüstü halin 1 ilden kaldırılmasına ve 5 ilde 4 ay süreyle uzatılmasına dair Başbakanlık tezkeresini, sözlü sorular ve diğer denetim konularını sırasıyla görüşmek için, 23 Kasım 1999 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyor, hepimize en iyi geceler diliyor ve saygılar sunuyorum.

Kapanma Saati : 23.50

VI. -- SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. -- Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, basın ve yayın yoluyla işlenen suçlara ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün cevabı (7/528)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Adalet Bakanına yöneltilmesi hususunu arz ve talep ederim.

14.9.1999

Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa

Sorular :

Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair 28.8.1999 gün ve 4454 sayılı Kanunun uygulanması ile ilgili olarak :

1. Basın yoluyla yahut sözlü veya görüntülü yayın araçlarıyla işlenmiş suçlardan mahkûm olanlar kimlerdir? Bu kişiler hangi suçlardan ve ne kadar süre hürriyeti bağlayıcı ceza ile mahkûm olmuşlardır? Bu kişilerden kimlerin ne kadar cezaları erteleme kapsamındadır?

2. Haklarında henüz takibata geçilmemiş veya hazırlık soruşturmasına girilmiş olmakla beraber dava açılmamış veya son soruşturma aşamasına geçilmiş olmakla beraber henüz hüküm kurulmamış veya verilen hüküm kesinleşmemiş olanlar ve bu suretle davanın açılması veya kesin hükme bağlanması ertelenenler kimlerdir?

3. 4454 sayılı Yasa kapsamında yer alan ceza ertelenmesine tabi olan toplam ceza miktarı ne kadardır?

Davanın açılması veya kesin hükme bağlanması ertelenen kişilerin sevk maddelerine göre muhatap olacakları ceza ne kadardır?

4. 14.8.1997 tarihli ve 4304 sayılı "12.7.1999 Tarihine Kadar Sorumlu Müdür Sıfatı İle İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun" dan sonra 28.8.1999 gün ve 4454 sayılı "Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun" çıkarılmıştır.

Kanunlar kapsamındaki suçlarla ilgili kalıcı ne gibi düzenlemeler düşünmektesiniz? Kalıcı çözümlünüz yoksa aynı mahiyette yeni bir kanun tasarısını bir daha çıkarmayı düşünüyor musunuz?

T.C.

Adalet Bakanlığı
Bakan : 2119

17.11.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 7.10.1999 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2049 sayılı yazınız.

b) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına hitaben 1.11.1999 tarihli ve 2016 sayılı yazınız.

c) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 1.11.1999 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2412 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/528-1802 esas no.'lu soru önergesinde

yer alan hususlarla ilgili cevapların derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla, Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüdüğünün 99 uncu maddesinin beşinci fıkrası uyarınca bir aylık ek süre verilmesi istenmiştir.

Sözkonusu soru önergesine verilen cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk
Adalet Bakanı

Sayın Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa
T.B.M.M

Bakanlığımıza yönelttiğiniz ve yazılı olarak cevaplandırılmasını istediğiniz 7/528-1802 -esas no.'lu soru önergesinin cevabı aşağıda belirtilmiştir.

Soru önergesi cevabına esas olmak üzere yaptırılan araştırma sonucunda;

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının 21.10.1999 tarihli ve B-1999/1055,

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 27.10.1999 tarihli ve 3/13077,

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının 20.10.1999 tarihli ve 1999/2525,

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 25.10.1999 tarihli ve 1999/972 Muh,

İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının 20.10.1999 tarihli ve 1999/624 B. Muh,

İzmir Cumhuriyet Başsavcılığının 22.10.1999 tarihli ve 1999/1643,

Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığının 27.10.1999 tarihli ve 1999/565,

Fatih Cumhuriyet Başsavcılığının 21.10.1999 tarihli ve Tetkik Büro 473,

sayılı yazıları ile bu yazılarda yer alan bilgilere göre düzenlenen, basın yoluyla işlenen suçlardan dolayı mahkûm olan ve cezaları 4454 sayılı Kanun gereği ertelenenlere ait (1) no.'lu cetvel, basın yoluyla işlenen suçlardan dolayı haklarında hazırlık soruşturması yapılan ve 4454 sayılı Kanun gereği kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilenlere ait (2) no.'lu cetvel, basın yoluyla işledikleri suçlardan dolayı haklarında kamu davası açılan ve 4454 sayılı Kanun gereği davanın kesin hükme bağlanmasının ertelenmesine karar verilenlere ait (3) no.'lu cetvel ve 4454 sayılı Kanundan faydalanarak tahliye edilenlere ait liste ekte sunulmuştur. Ayrıca, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemelerince 1350 erteleme kararı ile İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığınca yaklaşık 350 infazın ertelenmesi kararı verilmiştir.

4454 sayılı Kanunla, 23.4.1999 tarihine kadar sorumlu müdür sıfatı ile işlenmiş suçlar dahil, basın yoluyla yahut sözlü veya görüntülü yayın araçlarıyla işlenmiş olup ilgili kanun maddesinde öngörülen şahsî hürriyeti bağlayıcı cezanın üst sınırı oniki yılı geçmeyen suçlardan dolayı oniki yıl veya daha az şahsî hürriyeti bağlayıcı bir cezaya mahkûm edilmiş bulunan kimselerin cezalarının infazı ertelenmektedir.

Soru önergesinin (4) numaralı bölümüyle ilgili olarak Bakanlığımızda dünyada meydana gelen sosyal, siyasal ve ekonomik değişiklikler dolayısıyla eskiyen değerlere dayalı Türk Ceza Kanununun çağa uydurulması amacıyla çalışmalar yapmak üzere komisyon oluşturulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk
Adalet Bakanı

**EKİM 1999 TARİHİ İTİBARIYLA BASIN VE YAYIN YOLUYLA
İŞLENEN SUÇLARA İLİŞKİN DAVA VE CEZALARIN
ERTELENMESİNE DAİR 4454 SAYILI YASADAN
FAYLANANARAK TAHLİYE EDİLENLERE
AİT LİSTE**

NO	CEZAEVİNİN ADI	ALDIĞI CEZA MİKTARI	TAHLİYE TARİHİ
1	Altınözü Kapalı	2 Yıl 8 Ay Ağır Hapis	07/09/1999
2	Altınözü Kapalı	2 Yıl 8 Ay Ağır Hapis	07/09/1999
3	Erdemli Kapalı	2 Yıl Hapis ve 1.720.000 TL. Ağır Para Cezası	07/09/1999
4	Urla Kapalı	13 Ay 6 Gün Hapis	06/09/1999
5	Trabzon E Tipi	6 Ay 15 Gün Hapis	07/09/1999
6	Güdül Kapalı	2 Yıl Hapis	06/09/1999
7	Ankara Kapalı	5 Yıl 10 Ay Hapis	13/09/1999
8	Ankara Kapalı	2 Yıl Hapis	07/09/1999
9	Çankırı E Tipi	1 Yıl Hapis	03/09/1999
10	Gündoğmuş Kapalı	2 Yıl Hapis	09/09/1999
11	Bursa Özel Tip	1 Yıl 4 Ay Ağır Hapis ve 4.400.000 TL. Ağır Para Cezası	09/09/1999
12	Saray Kapalı	1 Yıl 6 Ay Hapis	06/09/1999
13	Tekirdağ Kapalı	1 Yıl 12 Ay 10 Gün Hapis	14/09/1999
14	Bozcaada Kapalı	1 Yıl Hapis	07/09/1999
15	Gebze Özel Tip	1 Yıl Hapis ve 100.000.000 TL. Ağır Para Cezası	06/09/1999 tarihinde tahlisinesine karar verilmiş; ancak, bölücü- lük propagandası yap- mak suçundan 3 ayrı tevkif müzokkeresi bu- lunduğundan tahliye edilmemiştir.
16	Umraniye E Tipi	1 Yıl 4 Ay Hapis	03/09/1999
17	Umraniye E Tipi	2 Yıl, 1 Yıl, 1 Yıl ve 12 Ay Hapis	06/09/1999
18	Çaycuma Kapalı	7 Yıl 6 Gün Hapis	14/09/1999
19	Batman Özel Tip	2 Yıl Ağır Hapis ve 1.720.000 TL. Ağır Para Cezası	15/09/1999
20	Bursa Özel Tip	16 kez 1 yıl, 4 yıl 4 ay, 9 ay, 2 kez 10 ay, 2 yıl 8 ay, 22 kez 1 yıl 4 ay, 1 yıl 3 ay 16 gün, 2 kez 1 yıl 1 ay 10 gün, 2 kez 2 yıl, 3 yıl	15/09/1999
21	Altın Kapalı	2 Yıl 5 Ay 10 Gün Hapis	14/09/1999
22	Saray Kapalı	İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinin İçtima kararı gereğince 50 ay hapis	17/09/1999

EKİM 1999 TARİHİ İTİBARIYLA BASIN YOLUYLA İŞLENEN SUÇLARDAN
MAHKUM OLAN VE CEZALARI 4454 SAYILI YASA GEREĞİNCE
ERTELENENLERE AİT (1) NOLU CETVEL

SIRA NO	KARARI VEREN MAHKEME	DOSYA E. NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	MAHKUM OLDUĞU CEZA	SONUÇ
1-	Ankara 1 Nolu DGM	1993/77	T.C. Devletin Ülkesi ve Milletiyle Bütünmez Bütünlüğü Aleyhine Propaganda Yapmak	1 yıl hapis 100.000.000.-TL ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
2-	"	1993/130	"	"	"
3-	"	1993/180	"	"	"
4-	"	1994/3	"	"	"
5-	"	1994/19	"	"	"
6-	"	1994/36	"	"	"
7-	"	1994/37	"	"	"
8-	"	1994/112	"	"	"
9-	"	1994/162	Türkiye İhtilacı Komünistler Birliği İsimli Terör Örgütü Adına Propaganda Yapmak	"	"
10-	"	1994/176	Devletin Ülkesi ve Milletiyle Bütünmez Bütünlüğü Aleyhine Propaganda yapmak	4 yıl 4 ay hapis 433.333.333.-TL ağır para	"
11-	"	1995/122	"	1 yıl hapis 100.000.000.-TL ağır para	"
12-	"	1996/48	Müteaddit Defa Bölücülük Propagandası Yapmak	1 yıl 2 ay hapis	"

T.B.M.M.

B: 22

18. 11. 1999

O: 3

SIRA NO	KARARI VEREN MAHKEME	DOSYA E. NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	MAHKUM OLDUĞU CEZA	SONUÇ
13-	Ankara 1 Nolu DGM	1996/64	Devletin Ülkesi ve Milletiyle Bölünmez Bütünlüğü Aleyhine Propaganda Yapmak	1 yıl hapis 100.000.000.-TL ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
14-	"	1996/99	"	"	"
15-	"	1997/59	"	2 yıl hapis 1.720.000.-TL ağır para 1 yıl 4 ay hapis 3.733.333.333.-TL ağır para 1 yıl hapis 2.800.000.000.-TL ağır para	"
16-	"	1997/156	İnanç Farklılığı Gözeterek Halkı Kin ve Düşmanlığa Açıkça Tahrik Etmek	2 yıl hapis 1.720.000.-TL ağır para	"
17-	"	1997/185	Hal ve Sıfatını Bilerek Silahlı Çete Mensuplarına Yardım Etmek	4 yıl 6 ay ağır hapis	"
18-	"	1998/106	PKK Örgütüne Yardım Etmek	1 yıl hapis 3.300.000.000.-TL ağır para	"
19-	"	1999/25	Devletin Ülkesi ve Milletiyle Bölünmez Bütünlüğü Aleyhine Propaganda Yapmak	1 yıl 5 ay 18 gün hapis 801.500.000.-TL ağır para	"
20-	Ankara 2 Nolu DGM	1995/128	3713 S.K. 8/1 maddesi	2 yıl hapis 200.000.000.-TL ağır para	"

T.B.M.M.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	KARARI VEREN MAHKEME	DOSYA E. NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	MAHKUM OLDUĞU CEZA	SONUÇ
21-	Ankara 2 Nolu DGM	1996/29	3713 Sayılı Kanun 8/1 Maddesi	1 yıl hapis 145.000.000.-TL ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Ertileme
22-	"	1995/1	"	1 YIL HAPIS 100.000.000.-TL ağır para	"
23-	"	1996/62	"	2 yıl hapis 500.000.000.-TL ağır para	"
24-	"	1998/108	TCK. 312/2-3 Suça Tahrik	2 yıl hapis 3.040.000.-TL ağır para	"
25-	"	1997/134	TCK. 168/2 Örgüt Üyesi Olmak	4 yıl 6 ay ağır hapis	"
26-	"	1998/79	3713 Sayılı Kanunun 8/1. Maddesi	1 yıl hapis 420.000.-TL ağır para	"
27-	"	1998/74	TCK.. 169 Örgüte Yardım Etmek	2 yıl hapis 3.040.000.-TL ağır para	"
28-	Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi	1996/203	TCK. 159/1. Tahkir ve Tezyif	1 yıl ağır hapis	"
29-	"	1998/71	"	"	"
30-	İstanbul 3 Nolu DGM	1997/384	3713 sayılı Kanun 7/2	1 yıl hapis	"
31-	Ankara 2 Nolu DGM	1998/79	TCK. 312/2 Suça Tahrik	"	"
32-	İstanbul 5 Nolu DGM	1997/280	3713 Sayılı Kanun 8/2	6 ay hapis	"

T.T.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	KARARI VEREN MAHKEME	DOSYA E. NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	MAHKUM OLDUĞU CEZA	SONUÇ
33-	İstanbul 5 nolu DGM	1997/258	3713 Sayılı Kanun 7/2.	10 ay hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
34-	İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi	1996/439	TCK. 159/1	10 ay ağır hapis	"
35-	İstanbul 3 Nolu DGM	1995/226	TCK. 312/2-3	2 yıl hapis	"
36-	İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi	1996/520	TCK. 159/1 Tahkir ve Tezyif	10 ay hapis	"
37-	İstanbul 5 Nolu DGM	1996/251	3713 Sayılı Kanun 8/1	1 yıl 1 ay 10 gün hapis	"
38-	İstanbul 1 Nolu DGM	1998/78	3713 Sayılı Kanun 7/2	1 yıl 11 ay 10 gün hapis	"
39-	İstanbul 1 Nolu DGM	1994/159	TCK. 312/2 Suça Tahrik	2 yıl hapis	"
40-	Ankara 2. Asliye Ceza Mahkemesi	1996/1130	5816 Sayılı Kanun 2/1	1 yıl 6 ay hapis	"
41-	"	1997/865	"	"	"
42-	"	1994/219	"	"	"
43-	"	1998/310	"	"	"
44-	"	1993/911	TCK. 268/1-4	9 ay hapis	"

T.B.M.M.

B: 22

18. 11. 1999

O: 3

SIRA NO	KARARI VEREN MAHKEME	DOSYA E. NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	MAHKUM OLDUĞU CEZA	SONUÇ
45-	İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi	-----	TCK. 159/1 Tahkir ve Tezyif	10 ay ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
46-	"	-----	"	1 yıl ağır hapis	"
47	"	-----	"	10 ay ağır hapis	"
48-	"	-----	"	20 ay ağır hapis	"
49-	"	-----	"	80 ay ağır hapis	"
50-	"	-----	"	1 yıl ağır hapis	"
51-	"	-----	"	"	"
52-	"	-----	"	"	"
53-	"	-----	"	"	"
54-	"	-----	"	30 ay ağır hapis	"
55-	"	-----	"	10 ay ağır hapis	"
56-	"	-----	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18.11.1999

O : 3

SIRA NO	KARARI VEREN MAHKEME	DOSYA E. NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	MAHKUM OLDUĞU CEZA	SONUÇ
57-	İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi	---	TCK. 159/1	50 ay ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
58-	"	---	"	20 ay ağır hapis	"
59-	"	---	"	"	"
60-	"	---	"	30 ay ağır hapis	"
61-	"	---	"	10 ay ağır hapis	"
62-	Fatih 2. Asliye Ceza Mahkemesi	1994/1164	TCK. 311/2-f	4 yıl hapis	"
63-	İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi	1997/128	5680 Sayılı Basın Kanununa muh.	1.120.000.-TL ağır para	4454 Sayılı Kanun gereği erteleme karar alınmak üzere mahkemesinde
64-	"	1999/22	"	18.840.000.-TL ağır para	"
65-	"	1998/495	"	1.670.000.-TL ağır para	"
66-	"	1997/128	"	1.120.000.-TL ağır para	"
67-	İzmir DGM	1997/19	TCK. 312/1-Son	13 ay 6 gün hapis 1.892.000.-TL ağır para	4454 Sayılı Kanun gereği erteleme
68-	"	1997/297	"	10 ay hapis 1.433.333.-TL ağır para	"

T.B.M.M.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	KARARI VEREN MAHKEME	DOSYA E. NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	MAHKUM OLDUĞU CEZA	SONUÇ
69-	İzmir DGM	1998/145	TCK. 312/1-Son	1.755.555.-TL ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
70-	Bağcılar Asliye Ceza Mahkemesi	1997/674	Basın yoluyla hakaret	6.960.000.-TL ağır para	"
71-	İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi	---	TCK. 312/1-Son	12 ay hapis 80.000.-TL ağır para	"
72-	"	---	"	12 ay hapis 840.000.-TL ağır para	"
73-	"	---	"	12 ay hapis 520.000.-TL ağır para	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

EKİM 1999 TARİHİ İTİBARIYLA BASIN YOLUYLA İŞLENEN
SUÇLARDAN DOLAYI HAKLARINDA HAZIRLIK SORUŞTURMASI
YAPILAN VE 4454 SAYILI KANUN GEREĞİ KAMU DAVASININ AÇILMASININ
ERTELENMESİNE KARAR VERİLENLERE AİT (2) NOLU CETVEL
(PARA CEZALARI SUÇ TARİHİNE GÖRE DEĞİŞECEĞİ İÇİN CETVELDE GÖSTERİLMEMİŞTİR)

SIRA NO	SORUŞTURMAYI YAPAN CUM. SAVCILIĞI	HAZIRLIK NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
1.	Ankara DGM Cum. Savcılığı	1999/528	Görüntülü yayın ile halkı kin ve düşmanlığa tahrik TCK 312/2-Son	1 Yıdan 3 yıla kadar hapis ve ağır para cezası	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
2.	Ankara Cumhuriyet Savcılığı	1997/652	Yayın yoluyla hakaret TCK. 480-482	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para, 3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
3.	"	1997/653	"	"	"
4.	"	1997/875	"	"	"
5.	"	1997/1015	"	"	"
6.	"	1997/1112	"	"	"
7.	"	1997/1114	"	"	"
8.	"	1997/1119	"	"	"
9.	"	1997/1120	"	"	"
10.	"	1997/1187	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	SORUŞTURMAYI YAPAN CUM. SAVCILIGI	HAZIRLIK NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
11.	Ankara Cumhuriyet Savcılığı	1997/1268	Yayın yoluyla hakaret TCK 480-482	6 aydan 3 aya kadar hapis ve ağır para, 3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
12.	"	1997/1325	"	"	"
13.	"	1999/367	"	"	"
14.	"	1994/554	"	"	"
15.	"	1999/822	"	"	"
16.	"	1999/912	"	"	"
17.	"	1999/1089	"	"	"
18.	"	1999/1090	"	"	"
19.	"	1999/1682	"	"	"
20.	"	1999/1769	"	"	"

SIRA NO	SORUŞTURMAYI YAPAN CUM. SAVCILIGI	HAZIRLIK NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MIKTARI	SONUÇ
21	İstanbul Cumhuriyet Savcılığı	1999/342	Müstehcen Neşriyat TCK 426/1	Ağır para cezası	4454 Sayılı Kanun Gereği Ertelene
22.	"	1999/431	Tahkir ve Tezyif TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	"
23.	"	1999/458	Suçta Tahrik TCK 312/1	6 aydan 2 yıla kadar hapis ve ağır para	"
24.	"	1999/459	"	"	"
25.	Fatih Cumhuriyet Savcılığı	-----	Tahkir ve Tezyif TCK 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	"
26.	"	-----	"	"	"
27.	Şişli Cumhuriyet Savcılığı	1997/22947	"	"	"
28.	"	97/23787	Yayın yoluyla hakaret TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
29.	"	97/17937	Müstehcen neşriyat TCK 426/1	Ağır para	"
30.	"	97/23807	TCK. 480/4	Altı aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
31.	"	97/4997	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	"
32.	"	97/23797	Yayın yoluyla hakaret TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	SORUŞTURMAYI YAPAN CUM. SAVCILIGI	HAZIRLIK NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
33	Şişli Cumhuriyet Savcılığı	97/23767	Yayın yoluyla hakaret TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
34	"	97/37147	"	"	"
35	"	97/9657	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	"
36	"	97/17947	Müstehcen NeŐriat TCK. 426/1	Ağır para cezası	"
37	"	97/21267	"	"	"
38	"	97/23737	Yayın yoluyla hakaret TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
39	"	97/23757	"	"	"
40	"	97/23777	"	"	"
41	"	97/23817	"	"	"
42	"	97/17997	"	"	"
43	"	97/17917	"	"	"
44	"	97/23827	"	"	"

SIRA NO	SORUŞTURMAYI YAPAN CUM. SAVCILIĞI	HAZIRLIK NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
45	Şişli Cumhuriyet Savcılığı	96/36877	Yayın yoluyla hakaret TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
46	"	97/28187	"	"	"
47	"	97/31697	Tahkir ve tezyif TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	"
48	"	97/26227	"	"	"
49	"	97/15037	"	"	"
50	"	97/15027	"	"	"
51	"	97/14697	"	"	"
52	"	97/26747	"	"	"
53	"	97/10377	"	"	"
54	"	97/31687	"	"	"
55	"	97/27897	"	"	"
56	"	97/11397	Yayın yoluyla hakaret TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	SORUŞTURMAYI YAPAN CUM. SAVCILIĞI	HAZIRLIK NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
57	Şişli Cumhuriyet Savcılığı	98/45528	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
58	"	98/34148	"	"	"
59	"	98/45538	"	"	"
60	"	99/15408	TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
61	"	99/26428	"	"	"
62	"	99/26418	"	"	"
63	"	99/26438	"	"	"
64	"	99/17618	"	"	"
65	"	99/25338	"	"	"
66	"	99/38628	"	"	"
67	"	99/15308	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar hapis	"
68	"	99/15428	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . II . 1999

O : 3

SIRA NO	SORUŞTURMAYI YAPAN CUM. SAVCILIĞI	HAZIRLIK NO	ŐUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MIKTARI	SONUÇ
69	Şişli Cumhuriyet Savcılığı	99/24328	TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
70	"	98/28537	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	"
71	"	96/36457	"	"	"
72	"	99/24338	TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
73	"	99/22008	"	"	"
74	"	99/18018	"	"	"
75	"	99/15418	"	"	"
76	"	99/14808	"	"	"
77	"	98/47048	"	"	"
78	"	98/45348	"	"	"
79	"	98/33687	"	"	"
80	"	98/16117	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	SORUŞTURMAYI YAPAN CUM. SAVCILIGI	HAZIRLIK NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
81	Şişli Cumhuriyet Savcılığı	98/11547	TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
82	"	98/53/7	"	"	"
83	"	97/31197	"	"	"
84	Bakırköy Cumhuriyet Savcılığı	99/14172	"	"	"
85	"	99/28592	5680 Sayılı Kanuna Muhalefet	"	"
86	"	98/49704	TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
87	Küçükçekmece Cumhuriyet Savcılığı	-	"	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
88	"	-	"	"	"
89	"	-	"	"	"
90	"	-	"	"	"
91	"	-	"	"	"
92	"	-	"	"	"

T.B.M.M.

B: 22

18. 11. 1999

O: 3

SIRA NO	SORUŞTURMAYI YAPAN CUM. SAVCLIGI	HAZIRLIK NO	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
93	Küçükçekmece Cumhuriyet Savcılığı	-	-	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
94	"	-	-	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18.11.1999

O : 3

EKİM 1999 TARİHİ İTİBARIYLA BASIN YOLUYLA İŞLEDİKLERİ SUÇLARDAN DOLAYI HAKLARINDA KAMU DAVASI AÇILAN VE 4454 SAYILI KANUN GEREĞİNCE DAVANIN KESİN HÜKME BAĞLANMASININ ERTELENMESİNE KARAR VERİLENLERE AIT (3) NOLU CETVEL (PARA CEZASI MİKTARLARI SUÇ TARİHİNE GÖRE DEĞİŞECEĞİ İÇİN CETVELDE GÖSTERİLMEMİŞTİR).

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
1	Ankara 2 Nolu DGM	1	3713 Sayılı Kanun 8/1	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 S.K. gereği erteleme
2	"	1	TCK. 312/2-3	6 aydan 2 yıla kadar hapis	"
3	"	1	"	"	"
4	"	1	"	"	"
5	"	1	"	"	"
6	"	1	TCK. 155	2 aydan 2 yıla kadar hapis	"
7	"	1	3713 Sayılı Kanun 8/1	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
8	"	1	"	"	"
9	Ankara 2. Ağır Ceza	1	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
10	Ankara 2. Ağır Ceza	1	Tahkir ve Tezyif TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 S.K. gereği erteleme
11	"	1	"	"	"
12	"	1	"	"	"
13	"	4	"	"	"
14	"	1	"	"	"
15	"	1	"	"	"
16	"	1	"	"	"
17	"	1	"	"	"
18	"	1	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
19	Ankara 2. Ağır Ceza	1	Tahkir ve Tezyif TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 S.K. gereği erteleme
20	"	1	"	"	"
21	"	1	"	"	"
22	"	1	"	"	"
23	Ankara 2. As. Ceza	2	-	-	"
24	"	1	-	-	"
25	"	1	-	-	"
26	"	1	-	-	"
27	"	1	-	-	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
28	Ankara 2. As. Ceza	1	-	-	4454 S.K. gereği erteleme
29	"	1	-	-	"
30	"	1	-	-	"
31	"	1	-	-	"
32	"	1	-	-	"
33	"	1	-	-	"
34	"	1	-	-	"
35	"	1	-	-	"
36	"	1	-	-	"

F.B.M.M.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
37	Ankara 2. As. Ceza	1	-	-	4454 S.K. gereği erteleme
38	"	1	-	-	"
39	"	1	-	-	"
40	"	1	-	-	"
41	"	1	-	-	"
42	"	1	-	-	"
43	"	1	-	-	"
44	"	1	-	-	"
45	"	1	-	-	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
46	Ankara 2. As. Ceza	1	-	-	4454 S.K. gereği erteleme
47	"	1	-	-	"
48	"	1	-	-	"
49	"	1	-	-	"
50	"	1	-	-	"
51	"	1	-	-	"
52	"	1	-	-	"
53	"	1	-	-	"
54	"	1	-	-	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
55	Ankara 2. As. Ceza	2	-	-	4454 S.K. gereği erteleme
56	"	1	-	-	"
57	"	1	-	-	"
58	"	1	-	-	"
59	"	1	-	-	"
60	"	1	-	-	"
61	"	1	-	-	"
62	"	1	-	-	"
63	"	1	-	-	"

T.R.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
64	Ankara 2. As. Ceza	1	-	-	4454 S.K. gereği erteleme
65	"	1	-	-	"
66	"	1	-	-	"
67	"	1	-	-	"
68	"	1	-	-	"
69	"	1	-	-	"
70	"	1	-	-	"
71	"	1	-	-	"
72	"	1	-	-	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
73	Ankara 2. As. Ceza	2	-	-	4454 S.K. gereği erteleme
74	"	1	-	-	"
75	"	1	-	-	"
76	"	1	-	-	"
77	"	1	-	-	"
78	"	1	-	-	"
79	"	1	-	-	"
80	"	1	-	-	"
81	"	1	-	-	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . II . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
82	Ankara 2. As. Ceza	1	-	-	4454 S.K. gereği erteleme
83	"	8	-	-	"
84	"	1	-	-	"
85	"	8	-	-	"
86	"	1	-	-	"
87	"	1	-	-	"
88	"	1	-	-	"
89	"	1	-	-	"
90	"	2	-	-	"

T.R.M.M.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
91	Ankara 2. As. Ceza	1	-	-	4454 S.K. gereği erteleme
92	"	1	-	-	"
93	"	1	-	-	"
94	"	1	-	-	"
95	"	1	-	-	"
96	"	1	-	-	"
97	"	1	-	-	"
98	"	1	-	-	"
99	"	1	-	-	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
100	Ankara 2. As. Ceza	1	-	-	4454 S.K. gereği erteleme
101	"	1	-	-	"
102	"	1	-	-	"
103	"	1	-	-	"
104	"	1	-	-	"
105	"	1	-	-	"
106	"	1	-	-	"
107	"	1	"	"	"
108					"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
109	Ankara 2. As. Ceza	1	-	-	4454 S.K. gereği erteleme
110	"	1	-	-	"
111	"	1	-	-	"
112	"	1	-	-	"
113	"	1	-	-	"
114	"	1	-	-	"
115	İstanbul 2. Asliye Ceza	5	TCK 158	3 yıldan az olmamak üzere ağır hapis	"
116	"	1	Müstehcen Neşriyat TCK. 426	Ağır para cezası	"
117	"	2	Suçta Tahrik. TCK. 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para cezası	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
118	İstanbul 2. Asliye Ceza	1	Suçta Tahrik TCK. 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 S.K. gereği erteleme
119	"	1	"	"	"
120	"	2	"	"	"
121	"	2	"	"	"
122	"	2	"	"	"
123	"	1	"	"	"
124	"	1	"	"	"
125	"	2	"	"	"
126	"	1	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
127	İstanbul 2. Asliye Ceza	1	Suçta Tahrik TCK. 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 S.K. gereği erteleme
128	"	19	"	"	"
129	"	14	TCK. 312, 158	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para, 2 yıldan az olmamak üzere ağır hapis	"
130	"	9	TCK. 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
131	"	2	"	"	"
132	"	2	"	"	"
133	"	4	TCK. 312, 158	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para, 2 yıldan az olmamak üzere ağır hapis	"
134	"	3	TCK. 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
135	"	1	Yayın yoluyla hakaret TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
136	İstanbul 2. Asliye Ceza	1	Suçta Tahrir TCK. 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 S.K. gereği erteleme
137	"	1	"	"	"
138	"	2	"	"	"
139	"	2	TCK 158	2 yıldan az olmamak üzere ağır hapis	"
140	"	1	TCK.175	6 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
141	"	1	5680 Sayılı Kanun 12-24	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
142	"	1	Müstehcen Neşriyat TCK 426	Ağır para cezası	"
143	"	1	TCK. 158	2 yıldan az olmamak üzere ağır hapis	"
144	"	1	TCK 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
145	İstanbul 2. Asliye Ceza	1	TCK. 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 S.K. gereği erteleme
146	"	1	"	"	"
147	"	1	"	"	"
148	"	1	"	"	"
149	"	1	Yayın yoluyla hakaret TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
150	"	1	"	"	"
151	"	1	"	"	"
152	"	2	"	"	"
153	"	1	TCK 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"

T.B.M.M.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
154	İstanbul 2. Asliye Ceza	6	TCK. 480 5680 sayılı Kanun md. 33	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para, 3 aya kadar hapis ve ağır para	4454 S.K. gereği erteleme
155	"	2	Yayın yoluyla hakaret TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
156	"	1	"	"	"
157	"	1	"	"	"
158	"	2	TCK. 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
159	"	2	5680 sayılı Kanun md. 33	3 aya kadar hapis ve ağır para	"
160	"	1	"	"	"
161	"	1	5680 Sayılı Kanuna muh.	-	"
162	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
163	İstanbul 2. Asliye Ceza	1	Cumhurbaşkanına hakaret TCK. 158	2 yıldan az olmamak üzere hapis	4454 S.K. gereği erteleme
164	"	1	TCK. 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
165	"	1	"	"	"
166	"	2	"	"	"
167	"	1	"	"	"
168	"	1	"	"	"
169	"	1	Cumhurbaşkanına hakaret TCK. 158	2 yıldan az olmamak üzere hapis	"
170	"	1	"	"	"
171	"	2	5816 Sayılı Kanuna muhalafet	"	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
172	İstanbul 2. Asliye Ceza	2	5816 S.K. Muh.	-----	4454 S.K. gereği erteleme
173	"	2	Suçta Tahrik TCK. 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
174	"	1	"	"	"
175	"	1	"	"	"
176	"	1	"	"	"
177	"	1	Yayın yoluyla hakaret TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
178	"	1	Müstehcen neşriyat TCK. 426	Ağır para cezası	"
179	"	1	TCK. 175	6 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
180	"	1	TCK. 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
181	"	1	"	"	"
182	"	1	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
183	İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi	1	TCK. 158	2 yıldan az olmamak üzere hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
184	"	1	TCK. 480/4	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
185	"	1	TCK. 268	6 aydan 3 yıla kadar hapis	"
186	"	2	TCK 312	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
187	İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi	36	Tahkir ve tezyif TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	"
188	"	33	"	"	"
189	"	26	"	"	"
190	"	24	"	"	"
191	"	23	"	"	"
192	"	20	"	"	"
193	"	19	"	"	"
194	"	18	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
195	İstanbul 2. Ağır Ceza mahkemesi	16	Tahkir ve Tezyif TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
196	"	15	"	"	"
197	"	13	"	"	"
198	"	12	"	"	"
199	"	11	"	"	"
200	"	11	"	"	"
201	"	10	"	"	"
202	"	9	"	"	"
203	"	6	"	"	"
204	"	5	"	"	"
205	"	4	"	"	"
206	"	4	"	"	"

TBMM.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
207	İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi	3	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
208	"	3	"	"	"
209	"	2	"	"	"
210	"	3	"	"	"
211	"	2	"	"	"
212	"	2	"	"	"
213	"	2	"	"	"
214	"	2	"	"	"
215	"	2	"	"	"
216	"	2	"	"	"
217	"	2	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
218	İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi	2	TCK 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
219	"	2	"	"	"
220	"	3	"	"	"
221	"	3	"	"	"
222	"	3	"	"	"
223	"	3	"	"	"
224	"	7	"	"	"
225	"	5	"	"	"
226	"	2	"	"	"
227	"	2	"	"	"
228	"	4	"	"	"
229	"	5	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18.11.1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
230	Istanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi	2	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
231	"	2	"	"	"
232	"	2	"	"	"
233	"	2	"	"	"
234	"	2	"	"	"
235	"	2	"	"	"
236	"	2	"	"	"
237	"	2	"	"	"
238	"	2	"	"	"
239	"	2	"	"	"
240	"	2	"	"	"
241	"	2	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
242	İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi	3	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
243	"	1	"	"	"
244	"	1	"	"	"
245	"	1	"	"	"
246	"	1	"	"	"
247	"	1	"	"	"
248	"	1	"	"	"
249	"	1	"	"	"
250	"	1	"	"	"
251	"	1	"	"	"
252	"	3	"	"	"
253	"	3	"	"	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
254	İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi	1	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
255	"	1	"	"	"
256	"	1	"	"	"
257	"	1	"	"	"
258	"	1	"	"	"
259	"	1	"	"	"
260	"	1	"	"	"
261	"	1	"	"	"
262	"	1	"	"	"
263	"	1	"	"	"
264	"	1	"	"	"
265	"	1	"	"	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
266	İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi	1	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
267	"	1	"	"	"
267	"	1	"	"	"
268	"	1	"	"	"
269	"	1	"	"	"
270	"	1	"	"	"
271	"	1	"	"	"
272	"	1	"	"	"
273	"	1	"	"	"
274	"	1	"	"	"
275	"	1	"	"	"
276	"	1	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
277	Istanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi	1	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
278	"	1	"	"	"
279	"	1	"	"	"
280	"	1	"	"	"
281	"	1	"	"	"
282	"	1	"	"	"
283	"	1	"	"	"
284	"	1	"	"	"
285	"	1	"	"	"
286	"	1	"	"	"
287	"	1	"	"	"
288	"	1	"	"	"

T.R.M.M.

B: 22

18. 11. 1999

O: 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
289	İstanbul 2. Ağır Ceza mahkemesi	1	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
290	"	1	"	"	"
291	"	1	"	"	"
292	"	1	"	"	"
293	"	1	"	"	"
294	"	1	"	"	"
295	"	1	"	"	"
296	"	1	"	"	"
297	"	1	"	"	"
298	"	1	"	"	"
299	"	1	"	"	"
300	"	1	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
301	İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi	1	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
302	"	1	"	"	"
303	"	1	"	"	"
304	"	1	"	"	"
305	"	1	"	"	"
306	"	1	"	"	"
307	"	1	"	"	"
308	"	1	"	"	"
309	"	1	"	"	"
310	"	1	"	"	"
311	"	1	"	"	"
312	"	1	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . II . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
313	İstanbul 2. Ağır Ceza	1	TCK. 159/1	1 yıldan 6 aya kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
314	"	1	"	"	"
315	"	1	"	"	"
316	"	1	"	"	"
317	"	1	"	"	"
318	"	1	"	"	"
319	"	1	"	"	"
320	"	1	"	"	"
321	"	1	"	"	"
322	"	1	"	"	"
323	"	1	"	"	"
324	"	1	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
325	Istanbul 2. Ağır Ceza	1	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
326	"	1	"	"	"
327	"	1	"	"	"
328	"	1	"	"	"
329	"	1	"	"	"
330	"	2	"	"	"
331	"	1	"	"	"
332	"	2	"	"	"
333	"	1	"	"	"
334	"	1	"	"	"
335	"	1	"	"	"
336	"	1	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
337	İstanbul 2. Ağır Ceza	2	TCK. 159/1	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Ertelene
338	"	1	"	"	"
339	Fatih 2. Asliye Ceza	1	TCK. 312/1-son 5680 S.K. 16/1	6 aydan 2 yıla kadar hapis ve ağır para	"
340	"	1	TCK. 482/1-4 285/1	3 aya kadar hapis ve ağır para, 3 aydan 3 yıla kadar hapis	"
341	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
342	"	2	5680 s.k. Muh.		"
343	"	1	TCK. 482/1	3 aya kadar hapis	"
344	"	1	TCK. 312/1 5680 S.K. 16/1	6 aydan 2 yıla kadar hapis ve ağır para	"
345	"	1	TCK. 426, 427	Ağır para cezası	"
346	"	3	TCK 312/1 son 5680 s. K. 16/1	6 aydan 2 yıla kadar hapis ve ağır para	"
347	"	1	TCK 482/1-4 5680 S.K. 16/1	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
348	"	6	TC K. 312/1-son 5680 s.k. 16/1	6 aydan 2 yıla kadar hapis ve ağır para	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
349	Fatih 2. Asliye Ceza	1	5680 s. k. muh.	-	4454 Sayılı Kanun Gereği Ertelene
350	"	1	TCK. 482	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
351	"	2	"	"	"
352	"	2	TCK 426, 427	Ağır para cezası	"
353	"	1	TCK. 312	6 aydan 2 yıla kadar hapis ve ağır para	"
354	"	1.	5816 ve 5680 sayılı kanuna muh.	-	"
355	"	4	TCK 312/1-son 5680 s.k. 16/1	6 aydan 2 yıla kadar hapis ve ağır para	"
356	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
357	"	1	TCK. 482	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
358	"	1	TCK. 312/1-son	6 aydan 2 yıla kadar hapis ve ağır para	"
359	Şişli 2. Asliye Ceza	1	TCK. 480/4 5680 s.k. 16/1	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
360	Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi	1	TCK. 480/4 5680 S.K. 16/1	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 S.K.Gereği Ertileme
361	"	1	"	"	"
362	"	1	"	"	"
363	"	1	"	"	"
364	"	1	"	"	"
365	"	1	"	"	"
366	"	1	"	"	"
367	"	1	TCK. 24, 5680 S.K. 12	3 ay hapis ve ağır para	"
368	"	1	TCK 480/4 5680 S.K. 16/1	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
369	"	4	Müstehcen neşriyat TCK. 426	Ağır para cezası	"
370	İzmir DGM	1	-----	Bu iki dosya sanığının muhatap olacağı toplam ceza miktarı 7.600.000.-TL ağır para cezası	"
371	"	1	-----		"

T.B.M.M.

B : 22

18.11.1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
372	İzmir 2. Asliye Ceza mahkemesi	1	5680 Sayılı Kanuna muhalefet	-----	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
373	"	1	"	-----	"
374	"	1	"	-----	"
375	"	2	"	-----	"
376	"	1	"	-----	"
377	"	2	"	-----	"
378	"	1	"	-----	"
379	"	1	"	-----	"
380	"	1	Yayın Yoluyla Sövmeye TCK. 482	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
381	"	1	5680 S.K. Muh.	-----	"
382	"	2	Yayın yoluyla sövmeye TCK. 482	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
383	"	3	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MIKTARI	SONUÇ
384	İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi	1	Yayın yoluyla sövme TCK. 482	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
385	"	1	Yayın yoluyla hakaret TCK 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
386	"	1	"	"	"
387	"	1	"	"	"
388	"	1	"	"	"
389	"	1	"	"	"
390	"	1	"	"	"
391	"	1	"	"	"
392	"	1	"	"	"
393	"	1	"	"	"
394	"	1	"	"	"
395	"	2	5680 Sayılı Kanuna muh.	-----	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
396	İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi	1	5680 Sayılı Kanuna muh.	-----	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
397	"	1	TCK. 482	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
398	"	1	"	"	"
399	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
400	"	1	TCK. 482	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
401	"	1	"	"	"
402	"	1	"	"	"
403	"	2	"	"	"
404	"	1	5680 Sayılı Kanuna muh.	-----	"
405	"	1	"	-----	"
406	"	1	TCK. 482	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
407	"	2	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
408	İzmir 2. Asliye Ceza Mahkemesi	1	TCK. 482	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
409	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
410	"	1	Suç işlemeye tahrik TCK 311/2	3 yıldan 5 yıla kadar ağır hapis	"
411	"	1	"	"	"
412	Bakırköy 2. Ağır Ceza	1	Tahkir ve tezyif TCK. 159	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	"
413	"	4	"	"	"
414	"	1	"	"	"
415	"	1	"	"	"
416	"	1	"	"	"
417	"	3	"	"	"
418	"	1	"	"	"
419	"	2	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
420	Bakırköy 2. Ağır Ceza	1	Fahkir ve Tezyif TCK. 159	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
421	"	1	"	"	"
422	"	1	"	"	"
423	"	1	"	"	"
424	"	1	"	"	"
425	"	1	"	"	"
426	"	1	"	"	"
427	"	1	TCK. 158/1, 159	3 yıldan az olmamak üzere ağır hapis ve 1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	"
428	"	1	TCK. 159	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	"
429	"	1	"	"	"
430	"	1	"	"	"
431	"	4	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
432	Bakırköy 2. Ağır Ceza	1	Tahkir ve tezyif TCK. 159	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
433	"	1	"	"	"
434	"	2	"	"	"
435	"	1	Cumhurbaşkanına hakaret TCK. 158	3 yıldan az olmamak üzere ağır hapis	"
436	"	1	TCK. 159	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	"
437	"	1	"	"	"
438	"	2	"	"	"
439	"	3	"	"	"
440	"	1	"	"	"
441	"	1	"	"	"
442	"	1	"	"	"
443	"	1	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
444	Bakırköy 2. Ağır Ceza	1	TCK. 159	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
445	"	1	"	"	"
446	"	1	"	"	"
447	"	1	TCK. 191/1	6 aya kadar hapis	"
448	"	1	TCK. 159	1 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis	"
449	Bağcılar Asliye Ceza	2	Yayın yoluyla hakaret TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
450	"	1	"	"	"
451	"	1	"	"	"
452	"	1	"	"	"
453	"	1	"	"	"
454	"	1	"	"	"
455	"	1	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
456	Bağcılar Asliye Ceza	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
457	"	1	"	"	"
458	Zeytinburnu. 2. Asliye Ceza	14	Mültehcen Neşriyat TCK. 426	Ağır Para cezası	"
459	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
460	"	1	TCK 426	Ağır Para Cezası	"
461	"	1	"	"	"
462	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
463	"	1	"	"	"
464	"	1	5846 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
465	"	1	5680 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
466	"	1	TCK. 482	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
467	"	1	"	"	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
468	Zeytinburnu 2. Asliye Ceza	2	5680 sayılı Kanuna Muh.	-	4454 Sayılı Kanun Gereği Ertelene
469	"	1	TCK. 482	3 yıldan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
470	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
471	"	5	5680 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
472	"	1	"	-	"
473	"	1	5680 Sayılı Kanun 26/1	-	"
474	"	3	TCK. 426	Ağır para cezası	"
475	"	1	5680 Sayılı kanuna muh.	-	"
476	"	1	"	-	"
477	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
478	"	1	5680 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
479	"	1	TCK. 482	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
480	Zeytinburnu 2. Asliye Ceza	1	5680 Sayılı Kanun 12-24	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Ertelene
481	"	1	"	"	"
482	"	1	"	"	"
483	"	1	5680 Sayılı Kanuna muh.	-	"
484	"	1	5680 Sayılı Kanun 12-24	3 aydan 1 yıla kadar hapis ve ağır para	"
485	"	1	"	"	"
486	"	1	Müstehcen Neşriyat TCK. 426	Ağır Para Cezası	"
487	"	1	"	"	"
488	Bakırköy 2. Asliye Ceza	1	"	"	"
489	"	1	5680 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
490	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
491	"	1	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
492	Bakırköy 2. As. Ceza	2	298 sayılı Kanuna muh.	-	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
493	"	2	5680 Sayılı Kanuna muh.	-	"
494	"	1	TCK. 426	Ağır para cezası	"
495	"	1	5680 Sayılı Kanuna muh.	-	"
496	"	1	TCK. 426	Ağır para cezası.	"
497	"	1	"	"	"
498	"	1	"	"	"
499	"	1	5680 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
500	"	1	"	-	"
501	"	1	TCK 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
502	"	1	"	"	"
503	"	1	TCK. 426	Ağır para cezası	"

T.B.M.M.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
504	Bakırköy 2. As. Ceza	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği. Erteleme
505	"	1	5680 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
506	"	1	"	"	"
507	"	1	"	"	"
508	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
509	"	9	5680 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
510	"	1	"	"	"
511	"	1	TCK 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
512	"	1	TCK. 426	Ağır Para Cezası	"
513	"	1	"	"	"
514	"	1	1117 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
515	"	1	5680 Sayılı Kanuna Muh.	-	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
516	Bakırköy 2. A. Ceza	1	Mültehcen Neşriyat TCK. 426	Ağır para cezası	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
517	"	1	TCK 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
518	"	1	5680 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
519	"	1	"	"	"
520	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
521	"	1	5680 Sayılı Kanuna muh.	-	"
522	"	1	"	-	"
523	"	1	"	-	"
524	"	1	TCK. 426	Ağır para cezası	"
525	"	1	5680 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
526	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
527	"	1	"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
528	Bakırköy 2. Asliye Ceza	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
529	"	1	"	"	"
530	"	1	3628 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
531	"	1	TCK. 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
532	"	1	5680 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
533	"	1	TCK, 480+	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
534	"	1	"	"	"
535	"	1	"	"	"
536	"	1	"	"	"
537	"	1	"	"	"
538	"	1	TCK 426	Ağır para cezası	"
539	"	1	TCK 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
540	Bakırköy 2. Asliye Ceza	1	5680 Sayılı Kanuna Muh.	..	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
541	"	3	"	"	"
542	"	1	TCK 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"
543	"	1	"	"	"
544	"	1	"	"	"
545	"	1	"	"	"
546	"	1	"	"	"
547	"	1	"	"	"
548	"	1	"	"	"
549	"	1	"	"	"
550	"	1	"	"	"
551	"	1	"	"	"

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
552.	Bakırköy 2. Asliye Ceza	1	TCK 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
553	"	1	"	"	"
554	"	1	"	"	"
556	"	1	5680 sayılı Kanuna Muh.	-	"
557	"	1	TCK. 426	Ağır para cezası	"
558	"	1	5680 Sayılı Kanuna muh.	-	"
559	"	1	"	"	"
560	"	1	TCK 426	Ağır para cezası	"
561	"	1	"	"	"
562	"	1	5680 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
563	"	1	TCK 480	6 aydan 3 yıla kadar hapis ve ağır para	"

T.B.M.M.

B : 22

18. 11. 1999

O : 3

SIRA NO	MAHKEMESİ	DOSYA SAYISI	SUÇ VE KANUN MADDESİ	SEVK MADDESİNE GÖRE CEZA MİKTARI	SONUÇ
564	Bakırköy 2. Asliye Ceza	1	TCK 426	Ağır Para cezası	4454 Sayılı Kanun Gereği Erteleme
565	"	3	5680 Sayılı Kanuna Muh.	-	"
567	"	1	"	-	"
	"		"	"	"
	"		"	"	"
	"		"	"	"
	"		"	"	"
	"		"	"	"
	"		"	"	"
	"		"	"	"
	"		"	"	"
	"		"	"	"
	"		"	"	"
	"		"	"	"
	"		"	"	"

T.B.M.M.

B : 22

18 . 11 . 1999

O : 3

2. — Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, enerji politikaları konusunda basında çıkan bir habere ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Devlet Bahçeli'nin cevabı (7/815)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakan Yardımcısı Dr. Devlet Bahçeli tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini saygı ile arz ederim.

Mehmet Elkatmış
Nevşehir

20.10.1999 tarihli Sabah Gazetesindeki köşesinde Sedat Sertoğlu, "... önünüzde duran dosyalardan biri enerji politikası konusunda yapılan hataları bütün ayrıntıları ile anlatıyor..." diyor.

Sorular

1. Gerçekten böyle bir dosya var mı? Varsa mahiyeti nedir?
2. Şayet böyle bir dosya varsa, bu dosya ile ilgili ne gibi bir işlem yapılmıştır?

T.C.

Devlet Bakanı ve Başbakan
Yardımcılığı
Sayı : B.02.0.001/01170

17.11.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 5.11.1999 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/815-2376/6240 sayılı yazınız.

Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, tarafımdan cevaplandırılması istenilen 7/815-2376 esas no.'lu yazılı soru önergisinde yer alan konu ile ilgili Bakanlığımızda bir dosya bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Devlet Bahçeli
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

22 NCI BİRLEŞİM

18 . 11 . 1999 PERŞEMBE

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

1. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 23 arkadaşının, DDY'nin zarar etmesinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırılması açılmasına ilişkin önergesi (10/5)

2. — Bursa Milletvekili Ali Rahmi Beyreli ve 20 arkadaşının, amatör sporun sorunlarının araştırılarak aksaklıkların tespit edilmesi ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6)

3. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 arkadaşının, eğitimin sorunları ile uygulanan eğitim politikalarının araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7)

4. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 22 arkadaşının, yumurta üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/8)

5. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 22 arkadaşının, ithal kömür uygulamasının yeniden değerlendirilmesi ve kömür üreticilerinin içinde bulunduğu durumun araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/9)

6. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır ve 31 arkadaşının, tekstil ve konfeksiyon sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10)

7. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 20 arkadaşının, SSK'nın bugünkü durumunun araştırılarak yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/11)

8. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 23 arkadaşının, Emekli Sandığı'nın sorunlarının araştırılarak yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/12)

9. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, yeraltı ve yerüstü su kaynaklarımızın daha etkin kullanımını sağlamak ve komşu ülkelerle olan su

(1) Hükümet bulunmadığından bir defaya mahsus olmak üzere ertelemiştir.

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

sorununa çözüm bulmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/13)

10. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, trafik kazalarının önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/14)

11. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, işsizlik ve yoksulluk sorununun araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/15)

12. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, köylerin sorunlarının araştırılarak köy kalkınması ile ilgili alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/16)

13. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 36 arkadaşının, telefonların yasadışı olarak dinlendiği iddialarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/17)

14. — İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak ve 23 arkadaşının, bazı basın kuruluşlarının kamu imkânlarından baskı kurmak suretiyle yararlandıkları iddiaları konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/18)

15. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş ve 43 arkadaşının, THK yönetimi hakkındaki iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/19)

16. — Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu ve 21 arkadaşının, erozyonun nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/20)

17. — Sivas Milletvekili Musa Demirci ve 35 arkadaşının, hayvancılık sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/21)

18. — Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 19 arkadaşının, tarım sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/22)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

19. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, yerel basın sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/23)

20. — İzmir Milletvekili Atilla Mutman ve 24 arkadaşının, Ege kıyılarındaki baltık çiftliklerinin neden olduğu zararların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/25)

21. — Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 23 arkadaşının, ilköğretim okullarının içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/26)

22. — Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 23 arkadaşının, Uluslararası Çok Taraflı Yatırım Anlaşması (MAT)'nın ülkemiz açısından doğabilecek etkilerini araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/27)

23. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 23 arkadaşının, ülkemizde yaşanan ekonomik krizin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/30)

24. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, üniversite kurulacak illerin tespiti ve bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/31)

25. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, Erzincan ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/32)

26. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 arkadaşının, üniversite kurulacak illerde aranacak kriterler konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/1)

27. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 27 arkadaşının, bankacılık sektörünün sorunlarının ve devlete devredilen bankaların batış nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/33)

28. — İzmir Milletvekili Suat Çağlayan ve 26 arkadaşının, Dünya Bankası tarafından desteklenen Birinci Sağlık Projesi ile ilgili iddiaların araştırılarak alınması

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/34)

29. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı ve 21 arkadaşının, teröre destek veren ülkeler ve bu ülkelerdeki kuruluşlar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/35)

30. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 21 arkadaşının, göç olayının nedenlerinin ve göçten kaynaklanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/36)

31. — Amasya Milletvekili Akif Gülle ve 21 arkadaşının, Amasya İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunları ile özellikle Amasya'nın kamu yatırımları, özel sektörü teşvik edici tedbirler ve kamu hizmetleri yönünden ihmal edilmesinin ortaya çıkardığı sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/37)

32. — Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener ve 20 arkadaşının, Sivas İlinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/38)

33. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 21 arkadaşının, gençliğin sorunları ve uygulanan politikalar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/39)

34. — Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün ve 20 arkadaşının, Doğu Anadolu'nun bölgesel kalkınması ve Doğu Anadolu Projesi (DAP) konusunda Anayasanın 98 inci İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/3)

35. — İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 50 arkadaşının, Türkiye'nin bilgi ve bilgi teknolojisi kaynaklarının etkin kullanımı konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/40)

36. — Adana Milletvekili Yakup Budak ve 21 arkadaşının, Adana İlinin sınaî, tarımsal, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/41)

37. — Çankırı Milletvekili Hüseyin Karagöz ve 21 arkadaşının, Çankırı İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken ted-

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

birlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/42)

38. — Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 24 arkadaşının, zeytin ve zeytinyağı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/43)

39. — Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 31 arkadaşının, MGK için hazırlanmış iddia edilen bir rapor konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/44)

40. — Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener ve 34 arkadaşının, bazı gizli bilgi ve belgelerin bazı aracı kuruluşlara sızdırılarak borsada haksız kazanç sağladığı iddialarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/45)

41. — Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç ve 20 arkadaşının, Elazığ İlinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/46)

42. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 19 arkadaşının, ulusal kemik iliği bankası kurulması amacıyla Dr. Oktar Babuna tarafından başlatılan kampanya hakkındaki iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/47)

43. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 21 arkadaşının, tekstil ve konfeksiyon sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/48)

44. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın ve 23 arkadaşının, İstanbul TEM otayolu'nun Çamlıca ve Mahmutbey gişelerinde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/49)

45. — Çanakkale Milletvekili Sadık Kırbaz ve 23 arkadaşının, kamu harcamaları üzerindeki parlamenter denetimin etkinliğinin artırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/51)

46. — Sakarya Milletvekili Nevzat Ercan ve 20 arkadaşının, sermaye piyasasının ve borsalarla ilgili olarak ortaya atılan iddiaların ve sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/52)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

47. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 20 arkadaşının, özelleştirmelerle ilgili olarak ortaya atılan iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/53)

48. — Tokat Milletvekili M. Ergün Dağcıoğlu ve 19 arkadaşının, Tokat ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/54)

49. — Adana Milletvekili Yakup Budak ve 21 arkadaşının, Türk aile yapısının korunması ve güçlendirilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/55)

50. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 25 arkadaşının, kültür politikalarının incelenmesi ve millî bir kültür politikası oluşturulması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/56)

51. — Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu ve 41 arkadaşının, Türk çaycılığının ve çay üreticilerinin sorunlarının ve çözüm yollarının tespiti amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/58)

52. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar ve 29 arkadaşının, GAP'ın bir an önce bitirilmesi için gerekli önceliklerin tespiti, projenin yavaş ilerlemesinin altında yatan sebeplerin belirlenmesi ile kalıcı çözümlerin üretilmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/59)

53. — Ankara Milletvekili Cemil Çiçek ve 20 arkadaşının, Kuzey Irak'ta yaşanan gelişmeler ve uygulanan politikalarla ilgili olarak Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/4)

54. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, 903 sayılı Kanuna göre kurulan resmî vakıflarla ilgili yolsuzluk ve şikayet iddiaları ile bu vakıfların gelirlerinin nerelerde kullanıldığı'nın tespiti ve faaliyetleri ile ilgili alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/60)

55. — Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu ve 27 arkadaşının, meslek liselelerinin eğitimdeki yeri, günümüzdeki durumu ve öğrencilerinin karşılaştıkları sorunların değerlendirilmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/61)

56. — Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak ve 21 arkadaşının, Kırıkkale ilinin, uygulanan politikalar sonucu karşılaştığı sanai, tarımsal ve ekonomik alanlar-

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

daki sorunlarının tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/62)

57. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve 52 arkadaşının, Kuzey Irak'ta yaşanan son gelişmeler ile uygulanan politikalar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/5)

58. — Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 19 arkadaşının, Şanlıurfa ilinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/63)

59. — Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak ve 22 arkadaşının, Türkçenin korunması, kullanılması ve bu alandaki eksikliklerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/64)

60. — Samsun Milletvekili Musa Uzunmaya ve 26 arkadaşının, sınır ticaretinin ekonomik boyutları ile yerli üretime etkisinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/65)

61. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, ülkemizde meydana gelen deprem felaketi konusunda alınması gereken kalıcı önlemleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/71)

62. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, yangınların zararlarını en aza indirmek için alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/72)

63. — İzmir Milletvekili B. Suat Çağlayan ve 26 arkadaşının, pratisyen hekimlerin sorunlarının araştırılarak ülke sağlığı açısından alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/75)

64. — Diyarbakır Milletvekili Sacit Günbey ve 28 arkadaşının, Dicle Nehrine petrol atığı bırakıldığı iddialarının araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/76)

65. — Erzincan Milletvekili Mıhralı Aksu ve 55 arkadaşının, üniversite kurulacak illerde aranacak kıstasların belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/77)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

66. — Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu ve 26 arkadaşının, cezaevlerinde meydana gelen olayların ve sorumlularının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/78)

67. — Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 32 arkadaşının, Anadolu basınının sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/79)

68. — Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 32 arkadaşının, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün modernize edilerek daha etkin ve verimli hizmet verebilmesi için alınması gereken önlemleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/80)

69. — Trabzon Milletvekili Nail Çelebi ve 23 arkadaşının, Trabzon İlinin ekonomik, sosyal ve kültürel sorunlarının araştırılarak kamu hizmetlerinden daha fazla yararlandırılması için alınması gereken önlemleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/81)

70. — Batman Milletvekili Burhan İsen ve 27 arkadaşının, POAS'ın özelleştirilme ihalesiyle ilgili olarak ortaya atılan iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/82)

71. — Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 28 arkadaşının, tarım sektörünün ve çiftçilerin içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/83)

72. — Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül ve 27 arkadaşının, Türkmenistan doğalgazının Türkiye içi dağıtımıyla ilgili Mavi Akıntı Projesi hakkında ileri sürülen iddiaların araştırılması amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/84)

73. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 23 arkadaşının, Ankara'nın ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak örnek bir başkent olmasını sağlamak için alınması gereken önlemleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/86)

74. — Adıyaman Milletvekili Mehmet Özyol ve 20 arkadaşının, Adıyaman İlinin sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerini belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/87)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

lerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/87)

75. — Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 24 arkadaşının, Doğu ve Güneydoğuda bazı illerde uygulanan olağanüstü halin kaldırılarak ekonomik kalkınmayı sağlayacak kalıcı önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/88)

76. — FP Grubu Adına Grup Başkanvekili ve Manisa Milletvekili Bülent Arıncı'nın, Ahmet Taner Kışlalı cinayetinin araştırılması amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/89)

77. — FP Grubu adına FP Grup Başkanvekili ve Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, Çeçenistan ve Kuzey Kafkasya'ya yönelik izlenen dış politika konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/6)

78. — Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin Aydın ve 29 arkadaşının, Siirt ilinin ekonomik ve sosyal yönden kalkınmasını engelleyen nedenlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/92)

79. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz ve 22 arkadaşının, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin ekonomik kalkınmasını sağlayacak önlemlerin araştırılması amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/93)

SÖZLÜ SORULAR

1. — İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, depremzedeler için İstanbul Valiliğince başlatılan yardım kampanyasında toplanan paraya ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/193) (1)
2. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Tarım ve Kredi Kooperatifleri Yönetim Kurulu üyeleri hakkındaki bazı iddialara ilişkin Tarım ve Köy İşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/194) (1)
3. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanı hakkındaki bazı iddialara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/195) (1)
4. — Balıkesir Milletvekili Tamer Kanber'in, Edremit'e zeytinyağı borsası kurulup kurulmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/196) (1)
5. — Konya Milletvekili Özkan Öksüz'ün, şeker pancarı alımı ve satışına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/197) (1)
6. — Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, YAY-SAT A.Ş. ve Birleşik Basın Dağıtım A.Ş.'nin dağıtım tekeli oluşturdukları iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/198) (1)
7. — Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol'un, Güneydoğu Anadolu Bölgesinin kalkınmasını sağlamaya yönelik önlemlere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/201) (1)
8. — Giresun Milletvekili Hasan Akgün'ün, fındık stoklarına ve alımlarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/204) (1)
9. — Gaziantep Milletvekili Mehmet Bedri İncetahtacı'nın, Gaziantep - Şanlıurfa otoyolunun Gaziantep - Dülükbaşa ormanından geçirilmesine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/206) (1)
10. — İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, İstanbul'da yapılacak olan tüp geçi-
de ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/208) (1)
11. — İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, Emlak Bankasının yapmış olduğu Sinanoba ve Mimaroba konutları girişine yapılacak üst geçide ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/209) (1)
12. — İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, İstanbul'da meydana gelen hamsi balığı zehirlenmesine ilişkin Tarım ve Köy İşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/210) (1)
13. — Ordu Milletvekili Hasan Fehmi Konyalı'nın, Ordu İli ve Fatsa İlçesi Devlet hastanelerinin baştabiplerinin görevden alınış nedenlerine ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/211) (1)

(1) Bir birleşimde cevaplandırılmamıştır.

SÖZLÜ SORULAR

14. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısının Rusya ziyaretine ve «Mavi Akım» Projesine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/212) (1)

15. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, hayvancılığın canlandırılması için alınacak tedbirlere ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/213) (1)

16. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Rusya'dan getirilecek doğal gazla ilgili «Mavi Akım Projesi»ne ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/214)

17. — Şanlıurfa Milletvekili Muzaffer Çakmaklı'nın, Şanlıurfa'da TBKEL tarafından yapılan üretim destekleme almalarına sınırlama getirildiği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/215)

18. — Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, çay üreticilerinin alacaklarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/216)

19. — Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, afete maruz kalan belediyelerin İller Bankasından aldıkları paya ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/217)

20. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Samsun SSK Hastanesinin sağlık personeli ihtiyacına ve yeni hastane binasının ihalesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/218)

21. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, borsa şirketlerinden Kepez Elektrik'in yaptığı işlemlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/219)

22. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, borsada yasadışı işlemler yaptığı iddia edilen iki firmaya ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/220)

23. — İstanbul Milletvekili Osman Yumakoğulları'nın, 17 Ağustos depreminde İstanbul ilinde meydana gelen can ve mal kaybına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/221)

24. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, bazı illerdeki hayvan pazarlarının kapatıldığı iddialarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/222)

25. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa iline bağlı bazı köylerin telefon ihtiyacına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/223)

26. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa ili Siverek ilçesinde bulunan tarihi eserlerin restorasyonuna ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/224)

27. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa iline bağlı köy yollarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/225)

SÖZLÜ SORULAR

28. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa İline bağlı bazı köylerin içme suyu sorununa ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/226)

29. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, buğday üreticilerinin TMO'dan alacaklarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/227)

30. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, pamuk üreticisine ödenen destekleme primine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/228)

31. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan İlindeki din görevlisi açığına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/229)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

1. — Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/432) (S. Sayısı : 198) (Dağıtma tarihi : 9.11.1999)

× 2. — 17.8.1999 Tarihinde Marmara Bölgesi ve Civarında Meydana Gelen Depremiñ Yol Açtığı Ekonomik Kayıpları Gidermek Amacıyla 30.6.2000 Tarihine Kadar Bazı Mükellefiyetler İhdası ve Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/525) (S. Sayısı : 159) (Dağıtma tarihi : 27.8.1999)

× 3. — 4393 Sayılı 1999 Malî Yılı Bütçe Kanunu ile Bağlı (A) İşaretili Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/524) (S. Sayısı : 158) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

4. — Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/424) (S. Sayısı : 191) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

× 5. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye - İstanbul'daki Taşınmaz Mallara İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/498) (S. Sayısı : 176) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

× 6. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/361) (S. Sayısı : 106) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 7. — Türkiye Cumhuriyeti ile Slovenya Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/345) (S. Sayısı : 107) (Dağıtma tarihi : 5.8.1999)

× 8. — Karadeniz Ülkeleri Spor Bakanları Toplantısı Tutanağı ile Karadeniz Oyunları Statüsünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/373) (S. Sayısı : 119) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 9. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye - Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askerî Hava

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/314) (S. Sayısı : 35) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

10. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

× 11. — Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 45) (Dağıtma tarihi : 19.7.1999)

× 12. — Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hong Kong Başkonsolosluğunun Yeni Hukukî Statüsünün Belirlenmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/304) (S. Sayısı : 42) (Dağıtma tarihi : 20.7.1999)

× 13. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 14. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4 Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Hakkındaki Genel Sözleşmenin Revizyonu ile İlgili Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/338) (S. Sayısı : 46) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 15. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 16. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/354) (S. Sayısı : 48) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 17. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/356) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 18. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/372) (S. Sayısı : 50) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYILE
KOMISYONLARDAN GELEN DİGER İŞLER**

19. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/396) (S. Sayısı : 53) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

20. — Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 21. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 22. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Malezya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/342) (S. Sayısı : 66) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 23. — Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 24. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/344) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 25. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/362) (S. Sayısı : 68) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 26. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/371) (S. Sayısı : 69) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

27. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

28. — Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/407) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

29. — Hazır Gıda İşesi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 30. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/327) (S. Sayısı : 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 31. — Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Grubu Kurulmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/324) (S. Sayısı : 81) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 32. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/315) (S. Sayısı : 83) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 33. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdarî Bölge Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/341) (S. Sayısı : 78) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 34. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/310) (S. Sayısı : 84) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 35. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Ulaştırma Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Mütakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/368) (S. Sayısı : 77) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 36. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/349) (S. Sayısı : 79) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 37. — Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 38. — Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre komisyonları raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 39. — Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı Dokunulmazlıklar ve Bağışıklıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/285) (S. Sayısı : 90) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 40. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanuna Ek Milletlerarası Para Fonu Ana Sözleşmesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/363) (S. Sayısı : 92) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 41. — D-8 Uluslararası İcra Direktörlüğünün Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışıklıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/316) (S. Sayısı : 93) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 42. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/268) (S. Sayısı : 96) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 43. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/357) (S. Sayısı : 97) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 44. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/369) (S. Sayısı : 98) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 45. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 46. — Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Kralığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/343) (S. Sayısı : 104) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 47. — Dünya Turizm Teşkilâtı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 48. — Türkiye Cumhuriyeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 49. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 50. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 51. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/331) (S. Sayısı : 103) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

52. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

53. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bazı Maddeleri ile Madalya ve Nişanlar Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/440) (S. Sayısı : 113) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 54. — Türkiye Cumhuriyeti ile Letonya Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/355) (S. Sayısı : 108) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 55. — Çok Taraflı Yatırım Garanti Kuruluşu Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/353) (S. Sayısı : 115) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 56. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 57. — Kanunî Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Tek-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

noloji ve Plan ve Bütçe ve Adalet komisyonları raporları (1/456) (S. Sayısı : 116) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

× 58. — Balkan Ticareti Geliştirme Bölge Merkezi Kuruluş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/364) (S. Sayısı : 118) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

59. — Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/394) (S. Sayısı : 126) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

× 60. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avustralya Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşması ile Bu Andlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/279) (S. Sayısı : 125) (Dağıtma tarihi : 11.8.1999)

61. — Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklmesi Hakkında Kanun Tasarıları ile Aynı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/416, 1/417, 1/457) (S. Sayısı : 134) (Dağıtma tarihi : 11.8.1999)

62. — Denizlerde ve Yurt Yüzeyinde Görülen Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cisimlere Uygulanacak Esaslara İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/433) (S. Sayısı : 137) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

63. — Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

64. — Topyektin Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 139) (Dağıtma tarihi : 13.8.1999)

65. — Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtma tarihi : 14.8.1999)

× 66. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 67. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 68. — Avrupa Yerel Topluluklar veya Yönetimler Arasında Sınırötesi İşbirliği Çerçeve Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/351) (S. Sayısı : 152) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 69. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

× 70. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/302) (S. Sayısı : 150) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

× 71. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/291) (S. Sayısı : 163) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 72. — Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/296) (S. Sayısı : 164) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 73. — Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı : 165) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 74. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Hususî Hukuk, Ticaret ve Ceza Hukuku Konularında Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/313) (S. Sayısı : 166) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 75. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/311) (S. Sayısı : 167) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 76. — Uluslararası Ticarî İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/367) (S. Sayısı : 168) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 77. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/318) (S. Sayısı : 169) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 78. — Avrupa Enerji Şartı Konferansı Nihai Senedi, Enerji Şartı Antlaşması ve Eki'ni Teşkil Eden Kararlar ile Enerji Verimliliğine ve İlgili Çevresel Hususlara İlişkin Enerji Şartı Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/332) (S. Sayısı : 170) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

79. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklennesine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy-İşleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtma tarihi : 13.10.1999)

× 80. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/489) (S. Sayısı : 174) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

× 81. — Türkiye Cumhuriyeti ve Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/499) (S. Sayısı : 175) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

82. — Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı : 181) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

× 83. — Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 84. — Türkiye Cumhuriyeti ve Romanya Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/518) (S. Sayısı : 178) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 85. — Türkiye'de İrtibat Ofisinin Kurulmasına İlişkin Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa Bölge Ofisi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yapılan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/520) (S. Sayısı : 180) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 86. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/519) (S. Sayısı : 179) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 87 — Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

× 88. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

89. — Gelibolu Yarımadası Tarihi Millî Parkı Kanunu Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyşleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/392) (S. Sayısı : 186) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

90. — Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

91. — Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37-nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

92. — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/537) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

93. — Askerî Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)

× 94. — Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesi ve Eklerine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/512) (S. Sayısı : 190) (Dağıtma tarihi : 8.11.1999)

95. — Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/548) (S. Sayısı : 197) (Dağıtma tarihi : 8.11.1999)

× 96. — EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmada Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/529) (S. Sayısı : 200) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 97. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık,

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/531) (S. Sayısı : 201) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 98. — Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/549) (S. Sayısı : 202) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 99. — Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma, İskân ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/535) (S. Sayısı : 203) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 100. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Büyükelçilikler Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Mali Veçhelerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

101. — Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Adına Tescil Edilecek Taşınmaz Mallar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Raporu (1/506) (S. Sayısı : 205) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

(×) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.